

İ. Metin Ayçiçek

SOSYALİST İDEOLOJİK EĞİTİMİN ÖNEMİ VE YÖNTEMİ ÜZERİNE

KAPAKTAKİ ONURLARIMIZ

Doğın TARKAN. 25.12.2013.

Ali GÜNGÖR. 23.04. 1977.

Ali Haydar TÜRKMEN. 17.06.1977.

Kadir Aslan KÖSEOĞLU. 13.01.1980.

Bayram Ali TATOĞLU. 30.07.1980.

Seyfettin DENİZ. 29.08.1978.Behzat

Nurhan AKYÜZ. 10.06.2006

Behzat BAYKAL. 10.12.1984.

Mustafa KAHYA. 17.09.2014.

Ulaş BAYRAKTAROĞLU. 10.05.2017.

Gökhan TAŞYAKAN. 13.09.2017.

İÇİNDEKİLER

★ Sunuş

★ Teorik Eğitimin Önemi ve Yöntemi Üzerine. Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı: 5. Ekim 1976.

★ Eğitim Çalışması, Siyasi Çalışma ve Merkezi Yayın Organı. Kasım-1978.

★ Sosyalist İdeolojik Eğitimin Önemi ve Yöntemi Üzerine. Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı: 31. Şubat-Temmuz 1979.

★ Sıkıyönetim Sosyalist İdeolojik Eğitim Çalışmalarımızı Engelleyememelidir. Kurtuluş Gazetesi. Sayı: 100. 11 Ocak 1980.

★ BSP-D Merkez Organının Eğitim Çalışmaları Üzerine Görüşleri. Öncü. Sayı 3. 16 Haziran 1980.

★ Teorik Çalışmalarımız Üzerine Dayandırılmamış Hiçbir Siyasal Faaliyetimiz Kalıcı Olamaz. Eylül, 1984. (Almanya-Nürnberg).

★ İdeolojik Eğitim Çalışmalarımıza Başlarken “Giriş” Anlamında Açıklamalar.

★ ERNK için Eğitim Örgütlenmesi Taslağı. (Avrupa).

★ Devrim için Eğitim, Devrimin Eylemidir-1. Kurtuluş. Sayı 05/1. Eylül 2004.

★ Devrim için Eğitim, Devrimin Eylemidir-2. Kurtuluş. Sayı 06/2. Eylül 2004.

SUNUŞ

“Sosyalist Ahlak, Devrimci Tavrı” kitapçığının yayınlanması ortak bir tarihi paylaştığım birçok yoldaşım tarafından sevinçle karşılandı. Bazı yoldaşlarım projeyi birlikte sürdürmek konusunda öneriler de sundular. Böylesi elbette çok daha güzel bir çalışma olur. Bu nedenle böylesi bir çabaya ortak olacak arkadaşlara gereksinimimiz olacaktır. Sanırım bu işi benden çok daha iyi programlayacak arkadaşlar böylesi bir çabaya el atarak geliştirilmesine ve gerçekleştirilmesine katkı sunarlar.

Böylesi bir ortak çaba “belge” sorunun çözümünü daha da kolaylaştırır, kontrol sistemini sağlamlaştırır, güçlendirir. İnanıyorum ki birçok arkadaşımızda belge anlamı taşıyacak bir materyal, örneğin yerel bir bildiri, afiş ya da kaybettiğimiz yoldaşlarımıza ilişkin biyografik bilgi ya da yazı vardır. Bunlar paylaşılarak tarihimiz üzerine yazacak kişilere önemli bir kaynak sunmuş oluruz. .

Bu projeyi açıklarken yaptığım ilk açıklamada da dediğim gibi hazır olan materyallerle başladım. Bu kez KURTULUŞ Sosyalist Dergi’nin 31. sayısında yayınlanan ve daha sonra Almanya’nın Nürnberg kentinde kendi başına kitap olarak basılan “Sosyalist İdeolojik Eğitimin Önemi ve Yöntemi Üzerine” başlıklı çalışmayı, aynı konuda yayınlanmış birkaç yazıyla birlikte tıpkı basım olarak yayınlıyorum.

Bunu yayınlamak istememin tek nedeni elimde önceden hazırlanmış olması değil. Bir kısmı değişik örgütlerden birçok arkadaş dönemin önemli eksikliklerinden birinin her örgütün kendi tarihiyle olan bağlarının yeni kuşaklarda kopuk ya da hayli yetersiz olmasıdır. Bunun en azından kadrolar düzeyinde giderilmesi gerekir. Aksi halde tarihimiz bir tarih olmaktan çıkar ve hamaset edebiyatına dönüşür.

Bu doğrultuda çalışma yapmak isteyen yoldaşlarımız, elbette kendi yöntemlerini üreteceklerdir. Geçmişte yapılanların bilinmesi, şimdi ya da gelecekte yapılabileceklerin doğru saptanmasına katkı sunabilir.

Elbette geçmiş aynen tekrarlamamak gerekir. Belki bu kitabın içerisine sokmamak kaydıyla ek bir yazı ile geçmiş çalışmaların bir değerlendirilmesi de yapılarak yeni yöntemler üretilebilir. Bu deneyimleri ve alana ilişkin teorik gelişmeleri ek olarak aktarabilirim.

Son bir açıklama da kapakta yer alan resimlerin seçimine ilişkin: Bu resimlerin seçimini herhangi bir amaca bağlı kalmadan yapıyorum. Farklı kuşakları yan yana getirerek aklımızın yettiğince kaybettiğimiz yoldaşlarımızı kapakta anacağım. Biliyorum ki bu tarihi biz onların sayesinde yazabildik. Özellikle kadın arkadaşlarımızın biyografileri yok denecek kadar az. Dilerim bu bilgi boşluğunu yakın zamanda gidererek yoldaşlarımız için yeni bir anı kitabı çıkarabiliriz.

Yine KURTULUŞ KENDİNİ ANLATIYOR'dan eğitime ve eğitim çalışmalarımıza değinen bölümü aktararak yazılara gireceğim.

Saygılarımla.

İ. Metin Ayçiçek

Eğitim çalışmaları nasıl yürüyordu?

Örgütlenme çalışmaları hızla sürüyordu. Şeh-Der toplantısı sonrasında sayımız çok değildi. Ama düzeyi yüksek olan bir grup yakalayabilmıştık. Kadın arkadaşlar da haylice aktif idiler. Armağan Önder (Ayçiçek) , Huriye, Mine Zorlukol (Kaptan), Müveddet, Müzeyyen Çevik gibi isimler vardı. Hani tabiri caizse bizden sonraki ilk kuşaktı bunlar. Sonra hızla bir genişleme oldu. Erba Grubu diye daha önce sözünü ettiğim Mustafa Uslu, Ömer Balköse ve Fahri Doğu; devamında Kurtuluş Lisesi'nden gelen Raşit, Burhan Tanrıverdi ve Yıldırım Kadioğlu arkadaşlar; Yükseliş Mühendislikten İlhan Cüre, Mahmut Esat Güven, Gülseren Pusatlıoğlu, Mehmet Çingil gibi isimlerden oluşan ikinci kuşak hızla katıldı. Hacettepe Üniversitesi'nde, Ankara Tıp'lılar, Adnan Güllüoğlu. Kemal Ergin, Meslek Odalarında ve benzeri kurumlarda hızla yayılmaya başladık. Bir süre Kara Harp Okulu öğrencileri ve giderek devam eden bir büyüme.

Bütün bu katılımların hem teorik eğitiminin gerçekleştirilmesi hem de örgütlenmeye katkı amaçlı bir öneriyi İlhami'ye doğrudan aktardım: “Evlerde ya da elimizde olan lokal (Ankara İnşaat Mühendisleri Odası Lokali-İMO) ve benzeri yerlerde sosyalist eğitim çalışmaları yapabileceğimizi” söyledim. Eğitimi Marks, Engels ve Lenin ile sürdürmek istiyordum. En fazla 5 kişilik gruplarla evlerde ve İMO lokali gibi olanaklarını kullanabildiğimiz mekânlarda gruplar halinde eğitimlere başladık.

Felsefeyi anlatıyordum ama felsefeyi hazırlarken üniversitede bile o kadar çok ders çalıştığımı hatırlamıyorum. Çünkü Marks'ı anlatacağım, kendim hazırlanıyordum, çalışmada materyalist felsefe, diyalektik metot gibi konuları asli kaynaklarından (Doğanın Diyalektiği; Anti-Dühring, Komünist Manifesto vb.) anlatıyordum. Doğal olarak eğitime gelenlerin bilgi ve birikim düzeyi çok düşük idi. Çoğu arkadaş genç. Fakat giderek eğitim çalışması düşündüğümüzden çok daha fazla büyüdü, yayıldı. Baktık bu hayli iyi bir çalışma oluyor, Mehmet Kaptan da İMO'da ekonomi politik derslerini vermeye başladı.

Eğitim talepleri fazlalaşınca yeni eğitimcilere gereksinim duyuldu. Eğitimci alanını biraz daha genişletmek için “eğitimcilerin eğitimi” amaçlı özel çalışmalar yaptık. Felsefeye yatkın, Marksizmi biraz da olsa bilen arkadaşlarla eğitim üzerine özel çalışmalar yaparak onları da eğitim çalışmalarına kattık. Ali Erdinç, Tufan Gezer, eski eşim olan Armağan Önder, Gülay Merdol, Sabahnur, Erdal Kantar

gibi arkadaşlar bu çalışmalara katıldılar. Daha sonra bu arkadaşlara kurslar bağladık.

Çalışma böylesine genişleyince çalışmaların bütününün ortak bir programa bağlanması zorunluluğu doğdu. Düşünün, gündüz sabah ve öğleden sonra IMO ve başka kurumlarda, akşam evlerde eğitim veriyorum. Örneğin benim haftada 20 grubum vardı.

İlk başlangıçtaki bir iki istisnanın dışında “Leninizmin İlkeleri” gibi böyle hap gibi kullanılan kitapları okumadık. İlk deneyimlerimiz sırasında bir iki tane istisnası var bunun, çünkü fazla tecrübemiz yoktu, ama giderek özellikle evlerde daha temel kaynaklara yöneldik. Örneğin en yoğun okuduğumuz kitaplardan birisi “Doğanın Diyalektiği”, “Anti Duhring”, “Komünist Manifesto” ve “Kapital”e giriş olabilecek Ücretli Emek ve Sermaye; Ücret, Fiyat ve Kâr gibi kitapları da ortak çalışmaya dönüştürüyorduk.

Eğitimi birinin anlatıp diğerlerinin dinlediği klasik yöntemden çıkarmaya çalıştık. Örneğin “Anti Duhring” Engels’in Duhring’i eleştirdiği bir kitaptır. Kitaptan Engels’in eleştirmek amacıyla alıntılardığı Duhring’in bir paragrafını, alıntının sahibini söylemeden okurdum ve sonra arkadaşların yorumlarını alırdım. Tabi ki sözün Duhring’e ait olduğunu söylemezdim. Üzerine yeterince tartışır, yorumlardık. Çoğu zaman Engels zannederek Duhring’in düşüncelerine katılıp, “doğru söylüyor” derlerdi. Bir seferinde Tufan Gezer’in olduğu bir çalışmada yine aynı oyunu yaptım ve Duhring’i Engels’le karıştırdılar. Ben “ama bunu Duhring söylemiş” dediğimde, Tufan, “vay alçak, bizi bile kandırdı” diye tepkisini belirtti. Arkadaşın bu müteviziliğine (!) çok gülmüştük.

Felsefeyi güncel yaşamdan örneklerle anlatmaya özel olarak önem verirdik. Giderek ona sınıf mücadelesi perspektifini de katarak sürdürürdük. Çalışmanın özellikle evlerde yapılanlarında, çalışmaya katılanların ortak yaşam, sorumluluk duygusu, paylaşımcılık gibi alanlardaki davranışlarını dikkatle gözler, sosyalist bir kimlik kazandırabilmek için düzeltme çabası içerisine girdik.

Sosyalist Eğitim çalışmaları örgütlenme çalışmalarımızın da biçimlerinden biriydi. Yöntem olarak tartışma amaçlı grup toplantıları, sürekliliği olan ev çalışmaları yaparak bu çalışmayı sürdürüyor, örgütlenmeyi pekiştiriyorduk. Bu tür çalışmaları zaten daha önce de yapıyorduk ama bu kez hedef doğal olarak genişlemişti. Haftalık çalışmaların hepsinin günlük olarak yer adresleri, sorumlu

eğitimci, katılımcıları, saat kaçtan kaçta kadar sürdüğü bütünsel bir program ve plan içinde yer alırdı. Böylece militan bir eylem gerektiğinde aynı zamanda bu guruplara hemen ulaşabilmek mümkün olabiliyordu. Ama bu olanağı fazla kullanmadık, çünkü bu çalışmaların önemi konusunda tam bir fikir birliğimiz vardı.

Bu çalışmalardan çıkan arkadaşların bir kısmıyla da ajitasyon-propaganda çalışmalarına ilişkin özel çalışma yürütüyorduk. Örneğin Tufan bu tür çalışmalardan çıkmış sıkı bir polemikçiydi.

Bu arada, başka konulara geçmeden aktaracağım bir konu daha var. “Sosyalist Ahlak Devrimci Tavrı” çıktığı yıllarda ben Ankara’da var olan Tüm-Döküm-İş sendikasında da Hüseyin Taka, Haşmet Karaçam ve Fehmi Bayraktaroğlu ile birlikte bir süre sendikal alanda çalıştım. Aslında doğrudan bir sendikal çalışmadan çok, Kurtuluşçuların oluşturduğu bir sendikada çalışma olarak da adlandırabiliriz bu çalışmayı. Ama bu çalışmadan sanırım değerli birikimler kazandım. Gerçek işçi sınıfı ile birlikteydim artık ve teoride okuduğumdan ya da kafamda idealize ettiğimden bütünüyle farklı bir insan ilişkisiyle karşılaşmıştım. Örneğin bunlar için yapmak istediğim bir eğitim çalışmasına, Ahmet Haluk Ünal arkadaşımızın bir fabrikadan örgütleyerek ve eğitime ikna ederek getirdiği 30-40 kişilik bir işçi grubuna sendikada ben ekonomi politik anlatacaktım. O ajitatif konuşmalarımızı süsleyen işçilerden farklı birileri, gerçek insanlar geldi eğitime. İki kasa Tekel birası ile birlikte gelmişlerdi çalışmaya. Ne olduğunu anlayamadım, öyle ya, devrimci işçi sınıfımız içki de mi içiyordu? Vah vah devrimin haline. Sordukları birçok sorunun yanıtı da ne yazık ki okuduğum kitaplarda yoktu. O günü iyi idare ettik, ama daha sonraki günlerde başkasını eğitmekten daha fazla bir önemle bu konuda kendimi eğitmeye yöneldim.

Kurtuluş’un yayınlarının içeriği kitle üzerinde nasıl bir etki yapıyordu?

Aslında o dönemde Dev-Yol hariç her politik gazete aşağı yukarı 30-35 bin arasında basılıyordu. Kurtuluş Gazetesi uzun süre 33-35 bin arası sattı, 40 bini bulduğu dönemler de oldu. Dergimiz ise 10 bin civarında satılıyordu. Bazen ikinci baskı gibi 12 bin bastığımız da oldu. İyi bir sayıydı bu.

Fakat sayıları okuyucu açısından düşündüğümüz zaman farklı bir şeyin altını çizmek gerekiyor: Yayınların tirajının önemli bir kısmı zaten bizim taraftarlarımız. Kendini Gazete ya da Dergiyi almakla sorumlu hissediyor; almak zorunda olduğunu düşünüyor. İkincisi, oradaki görüşleri zaten savunuyor, oradaki eylemlerin zaten içerisinde. Çünkü biz elden, militan dağıtım yapıyoruz. Gazete çıktık-tan sonra gazetenin basıldığı matbaadan bölgelere dağıtım başlıyordu. Ayrıca dışımızdaki siyasetlerin yayınlarını da alıyorduk. Belki de bu okuma merakından çok, hakkımızda muhalif (rakip) örgütlerin eleştirisi var mı, ya da faşistler tarafından katledilen yeni arkadaşlar var mı gibi sorulara daha sıkı bağlıydı.

Bir süre sonra bir sürü sol gazetenin benzer sloganlar, benzer manşetler at-maya başladığını gördüm. Silahlı çatışmalar çok artmıştı. Biz de bunları daha çok vermeye başladık. Öyle bir hale geldi ki son dönemlerde haftalık gazetemizin her sayısında katliam haberleri daha bir öne çıkmaya başladı. Ama farklılıklarımızı da korumaya özen gösteriyorduk. Örneğin biz bazı olayları kendi yoldaşlarımız da yapsa eleştirerek gazetemizde yazıyorduk. Bununla ilgili çok önemli diye düşündüğüm çoğu yerde rastlamadığım bir örnek vardır: Necdet Adalı örneğidir. Necdet Adalı, “bir kahveyi taramak” gibi, örgütsel olarak savunmadığımız, ter-sine reddettiğimiz bir eylem gerçekleştirdi. Biz bunu reddediyorduk. Gazetede, yoldaşımızın verdiği mücadelenin özüne sahip çıkarak ama isim vermeden de olsa eylemi eleştiren “Leninizm mi, kör terörizm mi” diye bir yazı yazdım. Başlık bire bir böyle olmayabilir ama bu içerikte bir başlıkla, arka sayfadan kocaman bir şekilde özellikle vermiştik. Biz eylem tarzını savunmadık. Bunun özünde fa-şizme karşı özünü bir eylem olduğunu söyledik ama yine de çok zorlanıyorduk. Antifaşist eylem ama gerisini de getiremiyorduk. Daha sonraki yıllarda Necdet’in idam sehпасındaki söylemiş olduğu sözleri öne çıkarmamızın ve bu konudaki söyleşileri hamasetle geçirmemizin nedeni de budur. Elbette devrimci kahra-manların da insan olduğunu bilerek, onların da yanlışlarının, yanlışlarının olabi-leceğini, ama bunu daha net açıklayarak doğru tarzı kitlelere söylemenin yararlı olduğunu düşünüyorum.

Aynur Sertbudak da, Necdet Adalı da, benim eğitim çalışmalarımından öğren-cimdi. 12 Eylül sonrası işkencede öldürülen Mehmet Ali Kılıç da ve devrimci mü-cadelede kaybettiğimiz çok daha insan benim öğrencilerimdi. Bunun acısını çok iyi biliyorum, bu sorumluluğu taşımanın zorluğunu da. Ama bu duygu bizim yan-lışlarımızı da söyleme cesaretimizi kırmamalıdır.

Bir süre sonra baktık ki bizim gazetemizle diğer örgütlerin gazeteleri arasında fark kalmadı. Aynı manşetler, aynı katliam haberleri. Ve yaygınca yapılan bir ortak yanlış: Temelsiz ajitasyonun ve propagandanın aşırı kullanılması, giderekten beklenen sonuçların tersini doğurur. Örneğin işkenceleri abartarak aktarmak, dinleyende geçici bir öfke yaratsa da, söylenenlerin etkisiyle korkuyu da yaratabiliyordu. Propaganda, ajitasyon dediğimiz olay çok önemli bir sanattır. Çizgi ötesine geçtin mi tersini üretirsin. Biz de bu dediğimiz süreçlerde çizgi ötesine geçen şeyler yapmaya başlayınca, sokak çatışmalarının hızla artması ve yaygınlaşmasının da etkisiyle bir süre sonra kitlesel hareketlerde daralmalar da görmeye başladık.

Elbette belirgin bazı farklılıklara rağmen genel olarak söyleyecek olursak, gazetemizin başka gazetelerden çok büyük farklılıkları olduğu söylenemez.

Gazete haftalık ajitasyon, propaganda aracı. Dergi başka. Çünkü derginin içerisinde uzun teorik tartışmalar var, orada kalitede nispeten ayrışıyorduk. Gazetede “felsefe” köşemiz vardı. O sayfayı bütünüyle ben yazıyordum. Aslında o dönemde Diyalektik ve Tarihi Materyalizm adlı bir kitap hazırlıyordum. Bu kitap da Yazı Kurulu’nun onayından geçerek yayına hazır hale gelmişti. Tamamen yerli örnekler kullanmaya çalıştığım, basit bir dille yazılmış bu kitabı gazetenin her sayısında vermeye başladık. Haylice ilgi çekiyor ve okunuyordu. İbrahim Karakaş’ın çizip hazırladığı “İşçi Memet” ise, okuyucunun ilk baktığı bölüm olmuştuk. İbrahim çizgilerle kapitalizmde sömürüyü anlatıyordu.

Derginin farklılığı ise teorik dergi olduğu için ilk sayıları ciddi tartışmalara kaynaklık etti. Kemalizm konusundaki tartışmalarımız başlangıçta hakikaten bir açılım sağladı. Özellikle Kürtlerin ve soruna sömürgecilik temelinde yaklaşmaların ilgisini fazlasıyla çekiyordu. Gerçi bizden evvel o devlete sömürgeci diyen Kaypakaya’nın adını hiç zikretmeden hatta görmezlikten gelerek büyük bir yanlış yapsa da, Kurtuluş ile birlikte sol çevrelerde Kemalizm epey bir tartışma konusu oldu. “Evrim-devrim” konusu da çok tartışılıyordu. Evrim-devrim lafı öncü savaşın alt yapısını tartışmak içindi. Ulusal sorun zaten önemliydi. Kemalizme vurmadan ulusal soruna yaklaşmak mümkün değildi.

Bu görüşler Kürt sosyalistlerinin de ilgisini çekti. Abdullah Öcalan ile ben ve Kaçaroğlu, SBF Kantininde buluşup, Kürt sorunu üzerine düşüncelerimiz üzerine

bir konuşma yaptık. Görüşme sonrasında Öcalan “düşüncelerimizi değerli bulduğunu, devrimci olarak da hareket içerisindeki arkadaşlarımızın güven veren isimler olduğunu; ama kendi düşüncelerinde farklılıklar olduğunu” söyleyerek ayrıldı. Olağanüstü saygılı bir insan idi. Bunun ilk tezahürü benim için daha anlamlı idi:

Ben SBF Öğrenci Derneği Başkanı iken 12 Mart darbesi geldi ve öğrenci derneğimiz kapanmıştı. Benim okula giriş tarihimde henüz Öcalan SBF’de değildi. Ben cezaevindeyken SBF’ye geliyor. Cezaevinden çıktıktan sonra SBF’de bir görüşme yaptık. Bana “geçmiş olsun” ziyaretine gelmişti. “Son öğrenci derneği başkanımız” diye büyük bir saygı ve özenle yaklaşıyordu. Bu ilişkiyi bugüne kadar karşılıklı olarak koruyarak sürdürdük. Yine o dönemde Mustafa Karasu, Ali Haydar Kaytan, Cemil Bayık gibi birçok isimle ilişkilerimiz dayanışmayı temel alan bir dostlukla hep sürdü.

Ama 78’lerden itibaren teorik-politik alanda üretkenlik haylice azaldı. İlhami “biz artık üretemiyoruz” diye yazmıştı bir yazısında. Bir süre sonra Kurtuluş kendi tezlerini geliştiremez, yeni düşünceler üretemez hale geldi.

Neden üretemez hale geldik? Bizi diğer birçok gruptan ayırtıran ve neredeyse kimlik edindiğimiz en önemli tezlerimiz pratik yaşamda karşılık üretemedi. Örneğin Kürt sorununda daha ilk adımımızda bir bölünme ile karşılaştık: Tekoşin bölünmesi. Bölünmenin gerekçeleri farklı farklı anlatılıyor. Oysa benim anılamda o tartışmalar Kürt sorununa yaklaşımımızdaki farklılıklardan üremedi.

Biz Kürdistan için seksiyon örgütlenmesi gerektiğini savunuyoruz ve seksiyona mücadelenin gelişkinliğine bağlı olarak gerektiğinde Merkez partiden koparak bağımsız bir parti olma hakkını da savunuyoruz. Ben egemen ulus komünistiyim; devletin sömürgeci gaspının toplumsal yapıya taşıdığı talanın sonuçlarından (üniversite okuma, sağlık bakımı, ulaştırma olanaklarının görece kolaylığı vs.,) dolaylı olarak da olsa yararlanıyorum.

Olanaklar benim elimde diye düşünerek, paylaşımı kadro sayısına, örgütlenmenin genişliğine göre bölüp de düzenlemeye kalkarsak Kürdistan en az payı alır, belki de hiç alamaz.

İlk tartışma Seyfi Cengiz’in “bölgeye gönderilen gazete gelirinin bölgede kalması” talebiyle başladı. “Hayır, merkezidir” denildi. Bu ayrışma ile tartışma çıktı,

ilişkiler gerildi ve 1978 ortalarında koptu. Sonrasında bu kopuşu açıklamaya yönelik iki tarafın da birbiri ile ilgili iddiaları oldu. Tekoşin adıyla bir dergi çıkarmaya başladılar ama derginin ömrü kısa oldu. Onlar da Kurtuluş gibi Kuzey Kürdistan'ın Türkiye'nin sömürgesi olduğu tezini savunuyordu. Kurtuluş Kürdistan sekisyonu olan ortak örgütlenmeden yana teze sahipti. Tekoşin ise ayrı örgütlenmekten yanaydı. Seyfi Cengiz bizi küçük burjuva milliyetçiliği, egemen ulus milliyetçiliği ile suçladı, biz onu Kürt milliyetçiliğiyle falan benzeri tavırlarla suçladık. Oysa aynı kişi az öncesinde Merkez Komite üyeliğine önerilmişti. MK üyeliği gerçekleşmedi. Olsa ne olurdu? Mevcut komitenin düzeyini diye düşürmezdi. Biri kimli bir arkadaştı. Sorun güven sorunuydu.

Kişiliğiyle ilgili tartışmalar da vardı. “Burnu havada” gibi benzetmeler falan, ama o merkez komitede burnu havada olan başkaları da vardı ve bu bir sorun yaratmıyordu. Kısaca, bence başlangıçta bölünmeye neden olabilecek derinlikte bir ideolojik gerekçe yoktu. Genel kültürümüz buydu: Önce ayrışıp sonra ayrışmanın ideolojik-teorik alt yapısını inşa etmek. Eğer Kürdistan'ın mücadele olanaklarını sağlamakta daha paylaşımcı olabilseydik belki de Seyfi “ayrı örgütlenme” fikrinin doğruluğuna kendini iknada zorlanabilirdi ve bu ayrışma olmayabilirdi.

“Sol Komünizm Çocukluk Hastalığı” kitabında Lenin ciddi olarak eleştirdiği Troçki'ye sürekli olarak “Yoldaş Troçki” diye hitap ediyor. İki entelektüel komünist arasındaki mücadeledir bu. Aynı Troçki'yi devrim sonrasında Kızıl Ordu'nun kurucusu ve komutanı yaparlar. Türkiye solunda bölünmelerin büyük çoğunluğu bence politik nedenlerleydi. Hatta bir kısmı politik bile değil, pratikti. Pratikte ortaya çıkan bazı tıkanmalarla hemen birtakım suçlamalar gündeme geldiğinde o pratiği realize etmek için ortaya atılan “teorik” görüşler...

Bunun için başarılı yöntemler keşfetmişiz. Kültürümüzde bu yöntemlerin başarılı olabilmesine yeterince alan sağlıyor. Siz bana hangi davranışı hangi perspektifle karalamak istediğinizi söyleyin, ben size mutlaka uygun bir yazı yazarım. Cümleleri alt alta koyarım, araları ben doldururum, bitti. Türkiye sosyalist hareketi bunu çok yaptı. Kurtuluş'u da bu sol kültürün (kültürsüzlüğün) pek dışında görmüyorum. Burada elbette hepimiz sorumluyuz.

Seyfilerle ayrışma önemli bir tartışmaydı kendi içimizde, üstelik ilk ve son olmadı.

KSD 11. sayıda “Proletarya’nın Devrimci Partisi Üzerine Genel Bir Yaklaşım” başlıklı yazının “Demokratik Merkezîyetçilik Esastır” alt başlığında yapılan parti içinde demokratik merkezîyetçilik tanımı İstanbul Komitesi’nde (o zaman İstanbul Komitesi Yürütmesindeydim) ciddi bir tartışmaya yol açtı. Büyük çoğunluk bu tanıma katılmadığını ilan etti ve bölgelerde de tartışma toplantıları örgütlendi. MK’dan Doğan Tarkan da İstanbul Komitesi çoğunluğu gibi düşünüyordu. Verilen tanım bizim tarafımızdan “Stalinist bir anlayış” olarak adlandırılıyordu. Tartıştık ve sonuçta o tanımın düzeltilmiş halini ondan sonraki dergiye koyabildik.

Yayınlarla ilgili gelenekselleşen ciddi bir yanlışımda vardı. Bizim yayınlarımızda en ciddi yanlışlarda bile açık özeleştiri yapılmazdı. Hiç özeleştirimiz yoktur. Örneğin Erdal Kantar’ın yazdığı ve KSD 20. sayıdan 26. sayıya kadar 7 sayı süren “‘Sosyal-Emperyalizmin Teorisi’ (!) ‘Yeni’ Narodnizmin Teorisidir” başlıklı yazısı. Yazıda sosyalizmden geri dönüş olabilir mi olamaz mı tartışması yapılmakta ve alt yapı-üst yapı ilişkisini anlatan Marksist kuramlara tamamen aykırı bir görüş aktarılır. Yazıda kişisel imza değil Kurtuluş imzası vardır. Yanlış fark edildiğinde dergide (sayı 24) “Bir Açıklama” başlığıyla yapılan açıklama ile yanlış düzeltilmeye çalışılır. Kurtuluş adına yayınlanan bir yazıdaki bu dehşet yanlışı düzeltirken onun özeleştirisini yaparken bile bir özeleştiri ifadesi kullanamadık. “Yeterince açıklanmadığı için... yanlış anlaşılmalara meydan vereceği için” gibi cümlelerle işi düzeltmeye çalıştık. O dönemde bu tarzı eleştiren çok az sayıda insan vardı ve mutluyum ki onlardan ikisi Mehmet Kaptan ve ben idik.

Bir sürü yazıda buna benzer açıklamalar yaptık. KSD 28. Sayıda “Önemli Bir Açıklama”da da “Faşist Saldırıları Ancak Sosyalistler Engelleyebilir” yazısında aktarılan dil ve görüşe ilişkin bir düzeltme yapılırken, eleştirilen paragraf için “Bu paragrafta anlatılanlar Kurtuluş’un daha önceki tespitleriyle tümüyle çelişmektedir” denmesine rağmen, en azından sergilenen dikkatsizlikten dolayı da olsa okuyucudan özür dilemek akla gelmemiştir.”

Kurtuluş Kendini Anlatıyor.

“Fırtınalı Bir Denizdir İçimiz”. Dipnot Yayınları. 2017. 3. Cilt.

TEORİK EĞİTİMİN ÖNEMİ VE YÖNTEMİ ÜZERİNE

- I -

Ülkemiz solu bugün büyük bir dağınıklık ve ideolojik kargaşa içindedir. Bunun nedenleri arasında; 1971 öncesi 50 yıllık sol harekete damgasını vuran revizyonist-pasifist çizginin etkisini, 1971 silahlı hareketinin yenilgisini, kadroların teorik düzeylerinin düşüklüğünü, sosyalist hareketin henüz sınıf tabanı üzerine oturamamasını vb... gösterebiliriz. Bu nedenle, yenilginin sonucunda genel olarak ortaya çıkan parçalanmalar; dağınıklık, harekete güvensizlik, yılgınlık her hareketi kapsar hale geldi.

“Çarlık yenmiştir –diyor Lenin,- bütün devrimci partiler ya da muhalefet partileri ezilmişlerdir. Siyaset yerine yılgınlık, moral kırıklığı, bölünmeler, dağılma, davayı yadsıma, ahlaksızlık, felsefi idealizme doğru artan bir eğilim, mistisizm, karşı devrimci bir ruh halini izlemeye yaramaktadır.”¹

Ülkemiz solu da bugünkü yapısıyla, yenilgi yıllarından sonraki dağınıklık ve kargaşanın tipik bir benzeridir. Sol kırk parçaya bölünmüştür ve en kötüsü, (üniversite sınırlarının dışına taşmayı hala düşünmeyen) devrimcilerimiz tüm küçük burjuva hastalıklarını sergilemeye başlamışlardır. Kariyerizm hastalığının sonucu olarak yeni yeni teoriler yaratılmış (!), yeni keşiflerde bulunulmuş (!), ustaların görüşleri sıkı b.ir eleştiriden (!) geçirilmiş, eski ustaları beğenmeyenlerimiz, ustalarımıza bu işi öğretmek için kendilerini birer usta (!) olmuşlardır.

Uluslararası platformda şiddetini arttırmış olan Çin-Sovyet çatışması ülkemize de yansımış, reçetecilik ve şablonculuk almış yürümüş, küçük burjuva anlamda milliyetçi şoven duygular (ülkücü komandolarla yarış edercesine) kamçılanmıştır.

Bu kargaşada Marksist literatür de yerinde kalamazdı doğal olarak. İsteyen istediğine istediği küfrü Marksist bir terimle yapabilir hale getirildi. Genel olarak devrimcilerimizin teorik bilgilerinin yetersizliği de bu hastalıkların hızla yaygınlaşmasına yol açmıştır.

Bütün bunlar karşısında kafaları bulanık, artık hiçbir şey anlamamaya başlayan iyiniyetli devrimcilerin öğrenme istekleri yaygınlaşmaya ve yoğunlaşmaya başladı. Ancak bir gün grupçuluğun dar sınırlarından kurtulamamış, grup çıkarlarını devrimin genel çıkarlarının üzerinde tutan zihniyetler, burada da sektierliklerini sürdürmekte ısrar etmişlerdir. Bazı gruplar Leninizm'in temel tezlerini, diyalektik ve tarihi materyalizmi, Marksist ekonomi politiğı vb. anlatmadan "teorik eğitim" adı altında direkt olarak kendi teorilerini, tahlillerini öğretmekte; grup görüşlerinin propagandasını yapmaktadırlar. Böylece, Marksist teorinin öğretilmesi savsaklanmakta, oportünizm, Marksizm diye yutturulmaya çalışılmaktadır.

Bildiğimiz gibi, sosyalizm hareketinin gelişmesi süreci içerisinde işçi sınıfının saflarına zorunlu olarak küçük burjuva unsurlar da karışır. Gerek burjuvazi tarafından ezilip proleterleştirilerek işçi sınıfının saflarına objektif yapısıyla giren, ancak henüz maddi yaşantısıyla ilgili bilinç değişikliğine uğramamış kişiler; gerekse işçi sınıfı içerisinde (Emperyalizmden ve burjuvaziden aldığı rüşvet ile) ekonomik yapısını yükseltmiş küçük burjuva anlamda bir statüye yükselmiş olan kişilerin oluşturduğu "bu unsurlar, burjuva ideolojisinin etkisi altındadırlar ve sürekli olarak ideolojileri doğrultusunda ters yollara saparlar." ² İşçi sınıfı ideolojisi arasına **sızan** ve içinde yaşadığı yere, zamana ve koşullara göre uygun bir kılıkla kendisini gizleyen bu sapmalara karşı, ancak devrimin teorisi ile pratiğini birleştirerek mücadele edebiliriz. Özellikle devrimci hareketin toparlanma ve örgütlenme dönemlerinde, devrimcilerin, burjuvaziye karşı teorik olarak silahlanması gereğı, kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmektedir.

- II -

Aynı bir olay karşısında farklı yorumlarda bulunan kişilerin "farklı felsefelere sahip olduklarını" söyleriz. Genellikle bizim gibi düşünmeyenlere "dünya görüşlerimiz ayrı" diye cevap veririz. Demek ki insanın hayat karşısında davranışlarını belirleyen şey, onun sahip olduğu genel bir dünya görüşüdür. Ve birbirine karşıt iki anlayışın birbirine karşıt iki pratik sonuç çıkaracağı açıktır.

Üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin var olduğu toplumlar sosyal sınıflara bölünmüşlerdir. **Sosyal sınıf** deyince, üretimde birbirine benzer rol oynayan, öteki insanlara karşı birbiriyle aynı olan ilişkiler içinde bulunan kişiler topluluğu anlaşılır. Kişilerin mülkiyet karşısındaki durumu, nesnel sınıf kriteri olarak kullanılabilir.

Toplumda çıkarları çatışan sınıflar arasında her zaman bir çelişki, bir mücadele, bazılarında uzlaşmaz (antagonist) olan bir zıtlık vardır. İnsanlık tarihinin gördüğü beş üretim biçimi içinde bu genel bir kuraldır. Sınıf mücadelesi somuttur; gerçek, (nesnel) maddi ve iktisadi çıkarların sosyal, siyasi, ideolojik bir yansımasıdır. Sınıflar arası mücadele hayatın her dalında (iktisadi, siyasi, ideolojik) tüm şiddetiyle sürer.

Her toplumda, egemen olan sınıflar kendi çıkarları doğrultusunda gelişen toplum sistemini korumak, sürdürmek için birtakım kurumlar ve fikirler yaratır. Doğal olarak her toplumda egemen olan fikirler, egemen sınıfın çıkarlarını (dolaylı ya da dolaysız olarak) savunan, koruyan fikirlerdir. Üretim güçleriyle üretim ilişkilerinin uzlaşmaz zıtlık haline geldiği eski toplumların yıkılıp yeni sınıfların kendi toplumlarını kurma mücadeleleri sırasında, bu yeni toplumlar gerek mücadelelerinde kendilerine yardımcı olacak; gerekse yeni toplum kurulduktan sonra onu yükseltip geliştirecek olan fikirleri de yaratır. O halde sömüren ve sömürülenlerin var olduğu toplumlarda egemen olan sömürülenlerin felsefesi, dünya görüşü, kendini her yerde egemen olarak hissettirecektir. Gerici felsefeler, mistik, kaderci, şükürcü, pasifist dünya görüşleri, sömürülenlere empoze edilmeye çalışılacaktır. Kapitalist sistemlerde burjuva basını, yayın organları, burjuvaziye bağlı olmak zorunda olan eğitim kurumları veya kasıtlı olarak yaygınlaştırılan birtakım alışkanlıkların kaynaklandığı merkezler... Hep bu sistemin çıkarlarını korumak, sömürüyü meşru göstermek, kitleleri pasifize etmek amacıyla çalışmaktadır.

Sömürülenlerin de sömürüye karşı direnen bir felsefeleri, tutarlı bir dünya görüşü, burjuvazinin yalanlarını açığa çıkaracak güçlü ve doğru bir felsefelerinin olması gerekmektedir. Sömürüye karşı çıkan sömürü düzenini yıkmak, değiştirmek isteyen kişilerin bu mücadelelerinde, tutarlı bir dünya görüşünün rolü ve önemi çok büyüktür. Çünkü tutarlı bir dünya görüşü (felsefe) yardımıyla dünya kavranılır, anlaşılır ve değiştirilebilir. O halde hem emekçiler için hem de emekçilerin yanında yer alıp sömürü sistemine karşı koyanlar, onu yıkmayı ve insanın

insan tarafından sömürülmediği bir toplumu kurmayı amaçlayanlar için tutarlı bir felsefeye sahip olmak; bu nedenle felsefe okuyup öğrenme, bunu günlük hayatımızda uygulamak şarttır.

Mao Tsetung, Pratik Üzerine isimli yazısında şöyle demektedir: “Eğer bir kimse çalışmasında başarılı olmak istiyorsa yani beklediği sonuçları almak istiyorsa, fikirlerini objektif dış dünyanın kanunlarına uygun hale getirmek zorundadır; eğer bu ikisi birbirine uymazsa o kumsa pratikte başarısızlığa uğrayacaktır.”

Doğa olaylarını **açıklayabilmek** için, bu olayları yöneten yasaları bilmek, öğrenmek gereklidir. Maddi dünyanın diğer parçası, bütünün diğer görünümü olan toplum olaylarını **açıklayabilmek** için de, toplumların gelişme kanunlarını bilmek gereklidir. Bilimsel sosyalizmin kurucuları olan Marx ve Engels bilimin metotlarını toplumlara uygulamışlar, toplumların gelişme yasalarını bulmuşlardır.

Doğa ve toplum yasalarının bilinebilmesi, doğanın ve toplumun gelişimine bilinçli olarak katkıda bulunulmasını ve olayların akışına bilerek yön verilebilmesini mümkün kılar. İnsanlar, ancak bilinçli eylemleri yardımıyla, işleyiş yasalarını bildikleri toplumların değişimini sağlayabilir, etkileyebilirler. “**Değiştirmek**”: İşte, Marksizm’in ihtilâlcı ruhu, özü, militan karakteri bu sözlerde ifadesini bulmaktadır.

Marksizm’e kadar felsefe, doğayı ve toplumu açıklamaya (sadece açıklamaya) yönelmişti. Bu açıklama yapılırken olaylar arasındaki bağıntılar, olayların kendi iç ilişkileri ve etkileşme durumunda olduğu dış ilişkiler; olayların içinde var olan çelişkiler ve bunların gelişim yönleri; yani o olayları bir **bütün** olarak değerlendirebilmemiz için gerekli olan tüm veriler gözlerden saklanır. Her şey birbirinden bağımsız, kopuk, **parça parça** olarak anlatılır. Ve böyle anlaşılması için de her türlü gayret sarf edilir.

Marksizm ile birlikte felsefe, artık dünyayı sadece yorumlamakla kalmadı, onu değiştirmeye de yöneldi; dünyanın değiştirilmesinde bir **araç** haline geldi. Marksizm’in militan karakteri, onun bu niteliğinden doğar.

Ancak, insan eyleminin nesnel zorunluluğunu teşkil eden **yasalar** ve bunların bütünlüğü olan teori kavranılmadıkça, doğayı ve toplumu değiştirme işinde başarı sağlamamız çok güçtür.

“Bir kimse her türlü teorik düşünceyi ne denli küçümserse küçümse, gene de teorik düşünce olmaksızın iki doğal olguyu birbiriyle ilişki içine sokamaz ya da onlar arasındaki mevcut bağı anlayamaz.” ³

- III -

Modern toplumların en önemli karakteristiği, odak noktası, sınıf savaşıdır.

Kapitalist toplumlarda burjuvaziye karşı mücadele veren proletarya da, bu savaşta bir silah olarak kendi ideolojisine, dünya görüşüne dört elle sarılmak zorundadır. İşçi sınıfının ideolojisi, bilimsel sosyalizmdir. Sosyalizmin felsefesi, materyalist; yöntemi diyalektiktir.

Burjuvazi ise gerici (idealist-metafizik) dünya görüşü ile, bazen gerçek kimliğiyle, bazen de (artık eski yalanlarıyla kitleleri kandıramadığı zamanlar) bin bir kılığa bürünerek sosyalizm maskesi altında ideolojisini yaymaya çalışır.

“Marksist doktrin, şüphesiz ki direkt olarak modern toplumların ilerici sınıfını aydınlatmaya ve örgütlemeye çalışır; mevcut sistemin yerine yeni bir düzenin getirilmesi için (ekonomik gelişmenin doğurduğu şartları göz önüne alarak) bu sınıfa düşün ödevleri ve verilecek olan mücadelenin yöntemlerini belirler. Bu süreç içinde her engel için mücadeleyi öngörür.” ⁴

Toplumu değiştirmeyi kendilerine görev olarak yüklenen devrimciler, devrim yapmak için yola çıkarken (devrimin yasalarını da açıklayan) sosyalizmin bilimi ile silahlanmak zorundadırlar.

Devrimci mücadelede başarıya ulaşabilmek için tutarlı devrimciler olmak zorundayız. Bu ise düşüncelerimiz ile nesnel dünyanın gerçeklerinin uyuşması ile mümkün olabilir.

“Teorik meseleleri derinliğine kavramak, eski dünya görüşünden miras kalan geleneksel ibarelerin etkisinden kendilerini gittikçe kurtarmak ve sosyalizm bir bilim haline geldiğine göre, bir bilim gibi ele alınması gerektiğini akılda tutmak...” ⁵ biz devrimcilerin başlıca görevlerinden biri olmaktadır.

Bir bilim, hiçbir zaman yöntemsiz, disiplinsiz, savruk bir çalışmayla kavranılamaz. Fiziği öğrenirken madde, hareket, fiziksel hareket, kuvvet vb. gibi kavramları sırayla öğrenerek gideriz. Sonra sıra fiziğin kanunlarına, problemlerin çözümüne gelir. Burada izlenen sıra belli bir amaca yönelik, basitten karmaşığa doğru giden bir yöntemin ifadesidir. Ancak bir amaca ulaşabilmek için kullanacağımız yöntemler farklı zaman dilimleri veya farklı koşullar nedeniyle birbirinden farklı nitelikte olabilirler.

Sosyalizmin biliminin öğrenilmesi amacıyla yapılması gereken teorik eğitim çalışmaları da belirli bir metoda göre yapılır. Eğitim grubunun niteliklerine ve yer, zaman vb., gibi koşullara göre değişebilecek olan bu yöntemlerden beklenen, hızlı fakat sağlam bir şekilde (konuyu kavrayarak, değişimi sağlayarak) yol almaktır. O halde, öncelikle kavranması gereken konuların başında, teorik eğitimin amacı ve teorik eğitim çalışmalarında izlenecek yöntem konusu gelmektedir.

AMAÇ

“Devrim için savaşmayana sosyalist denmez.” Tüm ustalar böyle söylemektedir.

“Bu nedenle, devrimci, kendini devrime hazırlamalı, yeteneklerini geliştirmeli, uzmanlaşmalıdır. Bu da teorik ve pratik çalışma içinde eğitilmekle olur. Yani devrimci teorik eğitim ve bunu pratikle birleştirmek. Amaç ele geçen her türlü kitabın okunması ya da entelektüel bilgi edinilmesi değil; belirli bir sıra içinde eğitim yapmak, belirli bir düşmanla savaşmak için iyi biçimde öğrenim yapmak olmalıdır. Amaç, devrimci hareket içinde yer alacak kadroların yetişmesini sağlamaktır. Her militanın, inisiyatifi kullanarak yenilgi ve başarı alanlarında doğru dürüst kararlar vererek, doğru taktikler ışığında çalışması genel olarak devrimciyi kavramasına ve bu teoriyi yaratıcı düşünce ile pratiğe uygulamasına bağlıdır.”⁶

Stalin’in de söylediği gibi “teori bütün ülkelerin işçi hareketlerinin genel şekliyle ele alınan tecrübesidir.” Devrimci hareketin yönünü belirleme gücünü ve güvenliğini, ancak teoriye dört elle sarılmakla sağlayabiliriz.

“Çünkü teori ve yalnız teori, sadece sınıfların bugün hangi yönde ve nasıl hareket ettiklerine değil, aynı zamanda bu sınıfların en yakın bir gelecekte hangi yönde ve nasıl hareket edecekleri pratiğini anlamamıza yardım edebilir.” ⁷

O halde, teoriyi öğrenmemizdeki **temel amaç**, onu devrimci pratiğe uygulamak olacaktır. Yani devrimci teoriyi, devrim yapmak için, devrimci mücadelemize ışık vermek için öğrenmek zorundayız.

Teorik çalışma; Marksizm’in kurucularının ve onu geliştiren ustaların tarihsel, ekonomik, sosyal ve politik görüşlerinin ve devrim pratiklerinin kavranılması, özümlemesidir. Bu görüşlerin yardımıyla, bütün ülkelerin işçi sınıfı hareketlerinin ve bağımsızlık savaşlarının izlenmesidir. Ve bu genel perspektif içerisinde, Türkiye özelinin (tarihsel, ekonomik, sosyal, politik gerçeklerinin) araştırılması; incelenmesi, öğrenilmesidir.

Ancak, sadece “öğrenmek” amaç olarak ele alınırsa, “Marksist entelektüel geveze” olmaktan ileri gidemeyeceğimiz açıktır. Yani teorik eğitimin temel amaçlarından birisinin ve belki de en önemlisinin, onun değişimi, kişinin öz devrimini sağlaması gereken bir araç olduğunu unutmamak gerekir. “Eski dünya görüşünden miras kalan geleneksel ibarelerin etkisinden” ⁸ kurtulabilmek, burjuva ideolojisinin ve propagandasının olumsuz etkilerini, eski kötü alışkanlıklarımız silip atabilmek için teoriyi öğrenmekle kalmamalıyız. Öğrendiğimizi yaşama, öncelikle kendi yaşamımıza uygulamak zorundayız. Daha önceden de belirttiğimiz gibi, bu nokta meselenin özüdür, temelidir.

Sosyalist davranışın ilkelerini, devrimci dürüstlüğü, kolektif çalışma ve davranma alışkanlığını, devrimci disiplini, kararlılık ve azmi, hoşgörü ve alçakgönüllülüğü; çalışma ve öğrenmede planlı uygulamada titiz olmayı; düzenliliği, sabırlılığı; doğaya ve topluma bakarken araştırıcı, eleştirci ve gözlemci bir bakış açısını, uzağı görürlülüğü vermeyen, **kısaca** kişiyi değiştirmeyen eski pisliklerinden arındırmayan, teorik eğitim çalışması amacına ulaşamamış bir çalışma sayılmalıdır. **Teorik çalışma, devrim için silahlanmadır; eskinin yıkılması ve yeninin kurulması çabasıdır.**

YÖNTEM

Genellikle, devrimci pratiğin devrimin teorisinden bağımsız olamayacağı gerçeğini, teori ve pratiğin diyalektik birliğini, teorik olarak çok iyi **biliriz**. Ancak iş,

bunun uygulanmasına, teorinin öğrenilmesi çabasına kalınca, “incelemede gevşek, çalışmada pasaklı” oluruz.

Bilimsel sosyalizmi en iyi ve en doğru olarak, bu teoriyi kuran ve geliştiren ustaların eserlerinden öğrenebiliriz. Bu teorinin kurucuları olan Marx ve Engels ile sosyalizme katkıda bulunan, onu geliştiren devrimci düşünürler Lenin, Stalin ve Mao Tsetung ustaların eserleri temel kaynaklarımız olacaktır. Ayrıca dünya devrim hareketinin zengin deneyi, hiçbir zaman devrimci teoriden ayrı olarak düşünülemez. Bu nedenle, dünyadaki başarıya ulaşmış veya sürmekte olan tüm işçi sınıfı hareketleri ve bağımsız savaşları, bizim çalışma alanımızı teşkil edecektir.

Marksizm’in üç kaynağı vardır:

a- Klasik Alman felsefesi.

b- Klasik İngiliz ekonomi politigi

c- Fransız ütopyik sosyalizmi.

Biz bu üç kaynağı: Felsefe, ekonomi politik ile devrim ve bağımsızlık savaşları tarihi olarak derleyebiliriz. Çalışmalarda şablonculuğa, reçeteciliğe kaçmamak gereklidir. Ancak, birtakım ilkelere kesin olarak uymak zorundayız. Bu ilkeleri şu şekilde özetleyebiliriz:

1- Teorik eğitim çalışmalarına bir kez karar verdikse, sonuna kadar, kesintisiz olarak götürmek zorundayız. Çalışmaların sürekliliğinin, disiplininin, ciddiyetinin bozulması hatta azalması, çalışmadan beklenen yararın en aza inmesini veya ortadan kalkmasını getirir.

Mademki, bilinç, dışımızdaki maddi evrenin, dış koşulların bizim beynimizdeki yansımasıdır ve mademki dış koşullar (ve her şey) sürekli olarak değişmektedir, o halde dışımızdaki koşullarla uyum sağlayabilmek için, bilgilerimizi sürekli olarak yenilemek zorundayız. Öğrenmeye ara verdiğimiz takdirde değişen koşulların gerisinde kalacağımız için tüm pratiğimiz başarısızlıkla sonuçlanacaktır.

2- Çalışmalar, seviyeleri farklı çeşitli gruplarla yapılabilir. O halde çalışmanın hangi düzeyde yapılacağı ve bu çalışmaya hangi nitelikte arkadaşların katılacağı saptanmalıdır. Bu gruplamayı pratik olarak şöyle yapabiliriz:

A) Sosyalizmin teorisi ile yeni ilişki kuracak, diyalektik ve tarihi materyalizmi ve ekonomi politiği ilk defa öğrenecek olan kişilerin oluşturduğu grup. (Genellikle taşra derneklerinin kuruluş ve gelişme dönemlerinde yapılan toplu çalışmalar bu nitelikte kişiler tarafından oluşturulurlar.)

B) Sosyalizmin teorisi ile daha önceden ilişki kurmuş, ancak, sosyalizmin us-talarının eserlerini yeterince incelememiş kişilerin oluşturduğu grup.

C) Teoriyi derinlemesine öğrenmek isteyen ve bunun için kendileri yeterli (teorik düzeyleri az çok yüksek) olan kişilerin oluşturduğu grup.

Gruplar, mümkün olduğu kadar dar tutulmalıdır. (Normal olarak 5-7 kişi). Ancak, yer ve zaman sorunu zorluyorsa bu sayı artırılabilir.

3- Her çalışma grubu için, önceden bir çalışma programı çıkartmak gereklidir. Bir devrimci yaşantısının her anında düzenli, disiplinli ve yöntemli olmak zorundadır. Bu ilke teorik eğitim çalışmalarında daha bir zorunluluk haline gelmektedir. Hangi konuların hangi eserlerden okunacağı; çalışmanın ne kadarlık bir süreyi kapsayacağı; eserlerin okunma sırası gibi sorunlar, hazırlanacak olan bu programda açık bir şekilde belirtilmelidir. Bu program, çalışmaya katılacak arkadaşlar tarafından ortak olarak hazırlanmalıdır. (Ancak, A grubundaki çalışmalar için programı, çalışmayı yönlendirecek kişi saptamalıdır.)

4- Çalışmalar bir gözlemcinin (yöneticinin) denetimi altında yapılmalıdır. Gözlemci, teori ve pratiğiyle grubun ortalama düzeyinin üzerinde olmalıdır. Gözlemci bir amir, bir başkan değildir, olmamalıdır. O, grubun hem öğretmeni hem öğrencisidir. Onun görevi, sadece, bazı bilgileri aktarmak değil, esas olarak pratiği ile tavırlarıyla gruba örnek olmak, grup içinde disiplini ve ciddiyeti sağlamak, yoldaşlık bağlarını pekiştirmektir. Bu nedenle, gözlemcide en azından sosyalist dürüstlük, kararlılık, titizlik, ciddiyet gibi özellikler aranmalıdır.

5- Çalışmalar, “okuyup geçmek” şeklinde yapılmamalıdır. Gruplar dar ise, konular uzun uzun tartışılmalıdır. Gözlemci sık sık belirli bir kişiye veya ortaya soru atarak tartışmalar yaratmalıdır. Okuma işini bir tek kişi değil, grubun tüm üyeleri sırayla yapmalıdır. Anlaşılmayan, açıklanması gereken yerler hemen sorulmalıdır.

6- Çalışmalar sırasında bir eser temel olarak izlenirken, yardımcı olarak başka eserler de kullanılmalıdır. Klasikler incelenirken, eserlerin yazıldığı dönemin ko-

şullarını, eserin yazılmasındaki özel amacı önceden öğrenme çok yararlı olacaktır. Bu konuda, Maurice Cornforth'un "Marksist Klasikleri Okuma Kılavuzu" gibi eserler ve özellikle de Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi – Bolşevik (RSDİP-B) Tarihi'nin büyük yararı olacaktır.

7- Grup üyelerine sık sık (grubun düzeyi de göz önünde tutularak) araştırma-inceleme konuları verilmelidir. Örneğin, A grubunda ekonomi-politik konuları incelenirken, birkaç arkadaş kartel, tröst, konsorsiyum gibi kavramları daha geniş araştırıp getirebilir. B grubunda, faşizm, revizyonizm, emperyalizm, devlet, çelişki vb., gibi daha derin ve nitelikli çalışma isteyen konular araştırma konusu olarak verilebilir.

8- Marksizm'in bir dogma olmadığını hiçbir zaman unutmamak gerekir. Evrensel ve özgül arasındaki ilişkiyi doğru bir şekilde saptayan Marksizm'in ilkeleri, yaşantımızın her dalında, yaşamın değişen koşullarına göre uygulanabilir. Ancak bunu yaparken, "Marksizm'i değişen koşullara uyguluyoruz" diyerek onu revizyona tabi tutmamak, özünü değiştirmemek gerekir. Bu ise gerçekten zor bir iştir. Ancak unutmamak gerekir ki, ne kadar zor olursa olsun, gerçekleşmesi için şartları yaratılmış olan her sorun, belli bir çaba ile çözümlenebilir. Dogmatizme ve reformizme düşmemek için Marksizm'i öğrenmek, öğrendiklerimizi pratiğe sunmak, sonucu kontrol etmek gerekir.

9- Teorik eğitim çalışmalarında grup üyelerine araştırmacı bir ruh kazandırılmaya çalışılmalıdır.

"Araştırma uzun hamilelik aylarına; meselenin çözümü de doğum anına benzetilebilir. Bir mesele üzerinde araştırma yapmak, aslında onu çözmek demektir." ⁹

Marksist-Leninist yöntem diyalektiktir. Diyalektik yöntem araştırmacıdır. Çünkü ona göre durağanlık, değişmezlik söz konusu olamaz. Sürekli olarak değişen nesnel koşulların doğru olarak değerlendirilebilmesi için de sürekli olarak araştırma gerekir.

Ayrıca, bilimsel sosyalizmin ışığı altında, çevremizde (kentimizde, köyümüz veya mahallemizde çalıştığımız işyerinde vb.), ciddi araştırmalar yapmak zorundayız. (Ekonomik, politik, sosyal yapı; sınıfların, devrimci ve karşı devrimci güçlerin durumları vb., gibi.) Sonra bu bilgileri toplamak, tekilden çoğula, özelden

genele doğru bu bilgileri bütünleştirmek gereklidir. Araştırma sonuçlarının düzenli raporlar haline getirilmesi, bunlardan, başka bölgelerde olan arkadaşlarımızın da yararlanabilmesini kolaylaştırır.

10- Çalışmalar, Marksist anlamda eleştirci bir gözle yapılmalıdır. Körü körüne öğrenme, ezberleme yerine; bilerek, anlayarak, eleştirerek ve yanlış bilgilerimizden dolayı özeleştiri yaparak öğrenmeliyiz.

11- Gözlemci, çalışmaları sürekli olarak izlemeli ve grubun ve grup üyelerinin gelişim çizgilerini saptayabilmelidir. Sürekli olarak tecrübe alışverişinde bulunulmalıdır. Hataları anında düzeltmeli, hiçbir şey hatalara göz yummamız için neden olmamalıdır.

12- Okuma- tartışma- eleştiri ikna ve öğrenme süreci çalışmaların doğal sürecidir. Kendi değişimimizi, öz devrimimizi sağlayabilmek için eleştiri-özeleştiri silahına dört elle sarılmalıyız. Bu nedenle her çalışmada, gündemin ilk veya son maddesi eleştiri ve özeleştiri konusuna ayrılmalıdır.

“Birlik–eleştiri–birlik” genel ilkemizdir. Unutmamak gerekir ki, öğrendiklerimizi pratik yaşama sunduğumuz zaman, önceleri, birçok eksikliklerimiz, hatalarımız ve pisliklerimiz ortaya çıkacaktır. Bu pisliklerden arınmak, hataları ve eksiklikleri en aza indirmek, ancak, eleştiri - özeleştiri yöntemiyle gerçekleştirilebilir. Ancak “eleştiri tam anlamıyla delillere dayanmalı, tahlilci ve inandırıcı olmalıdır. Sert, bürokratik, metafizik ve dogmatik olmamalıdır.”¹⁰

13- Bir devrimci, kendini 24 saat devrime adanmak zorundadır. Ve devrimciler, yaşadıkları her saniyede pratik ve teori bütünlüğünü koruyacaklarına göre, onların b ilgilenme süreci süreklidir. Grup çalışmalarının dışında da fırsat bulduğumuz her an okumak, gözlemek, araştırmak zorundayız. Tüm yaşamımız, bizim, teorik eğitimimizdir. “Marksizm’i gerçekten kavrayabilmek için onu sadece kitaplardan değil, esas olarak sınıf mücadelesinden, pratik çalışmadan ve işçi-köylü kitleleriyle sıkı bağlar kurarak öğrenmek gerekir... Okumak öğrenmektir, uygulamak da öğrenmektir. Başlıca metodumuz, savaşı savaşıarak öğrenmektir.”¹¹

Marksist teorik eğitim çalışmaları genel olarak Marksist klasiklerden yararlanılarak yapılır. Marx, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun yazmış oldukları eserleri Marksist klasikler olarak tanımlamak mümkündür.

Bu eserlerin okunuşu sırasında yazılış sıralarını takip etmek en doğru yoldur. Ayrıca, bu eserleri, yazıldıkları dönemlerin koşullarından ayrı olarak düşünemeyeceğimize göre, her eseri yazılış dönemlerinin tarihi özelliklerini inceledikten sonra okumalıyız. Bu konuda, Parti Tarihi gibi eserler bize büyük yardımlarda bulunacaktır.

Bu yazıda okumada kolaylık olması amacıyla temel bir kitap listesi verdik. Ancak bu liste, hiçbir zaman bir reçete olarak kabul edilmemelidir. Bu liste az sayıda olan fakat mutlaka okunması gereken çok önemli eserlerin listesidir. Bu listeye kitap eklenebilir, ama çıkarılmamalıdır.

15 KİTAPLIK TEMEL ÇALIŞMA LİSTESİ

- Komünist Manifesto. Marx-Engels.
- Felsefenin Temel İlkeleri. G. Politzer.
- Teori ve Pratik. Mao Tsetung.
- Diyalektik ve Tarihi Materyalizm. Stalin.
- Ütkopik ve Bilimsel Sosyalizm. Engels.
- Ekonomi-Politik. Nikitin.
- Ücret, Fiyat ve Kâr. Marx.
- Emperyalizm. Lenin.
- RSDİP-B Tarihi.
- Leninizm'in İlkeleri. Stalin.
- "Sol" Komünizm Çocukluk Hastalığı. Lenin.
- Devlet ve İhtilâl. Lenin.
- Ne Yapmalı? Lenin.
- Faşizme Karşı Birleşik Cephe. Dimitrov.

- Militana Notlar. V. Serge.

Bu listenin çok eksik bir liste olduğunu tekrar belirtmek gerekir. Ustaların eserlerinin tamamı, birbirinden değer olarak ayıramayacağımız nitelikte eserlerdir. Bu nedenle elimize geçen tüm klasikleri okumak, incelemek zorundayız. Bunun yanı sıra, ustaların yaşamlarını anlatan eserler de mücadelemizde bize önder olacak eserlerdir.

KURTULUŞ SOSYALİST DERGİ.

Sayı 5. Ekim 1976.

EĞİTİM ÇALIŞMASI, SİYASİ ÇALIŞMA VE MERKEZİ YAYIN ORGANI

Devlet aygıtını kendi ellerinde tutan ve devletin tüm kurumlarını kendi iktidarlarının birer aracı olarak kullanan egemen sınıflara karşı, sömürülen ve ezilen sınıflar kendi eğitimlerini kendileri yapmak, bilgi ve görgülerin, egemen sınıflara karşı giriştikleri sınıflar mücadelesi için geliştirmek zorundadırlar.

Kapitalizm öncesi toplumlarda eğitim hemen hemen tamamıyla egemen sınıflara özgü bir olaydı. Köleci toplumda kölelerin, feodal toplumda serflerin eğitim kurumlarına girebilmeleri, eğitim olanaklarından yararlanmaları düşünülemez kadar imkansızdı.

Kapitalist toplumda durum biraz daha farklıdır. Hiç değilse ilk bakışta.

Kapitalist toplumda işçi ve emekçi sınıflar da eğitim olanaklarından yararlanmaktadırlar. Hatta birçok ülkede ilk eğitim zorunludur. Kapitalist-emperyalist ülkelerde ise zaman zaman orta eğitim dahi zorunlu olabilmektedir. Bu durumda işçi ve diğer emekçi sınıfların çocukları da zorunlu eğitim kapsamı içerisine gir-

mektedirler. Ancak, işçi ve diğer emekçi sınıfların çocukları için zorunlu eğitimden ötesi, ülkemiz için, orta-lise ve özellikle üniversitede okumak “mümkün” ama çok büyük ölçüde olanaksızdır. Ülkemizde üniversiteye giden tüm emekçi sınıfların çocukları ancak yüzde beşi bulmaktadır.

Bütün bunlara rağmen teslim etmek gerektir ki kapitalist toplumda, önceki sınıflı toplumlara göre eğitim olanakları toplumun bütün sınıflarına ‘açıktır’. Biraz şansın varsa, ama asıl olarak paran varsa okumak ve üniversiteyi dahi bitirmek olanağın vardır. Daha az şanslıysan, yani daha az paran varsa listeyi ya da sanat okulunu daha da az şansın, yani paran varsa ortayı bitirirsin. İlk okulu bitirmek ise günümüzde zorunludur. Şanslı da olsan şansız da olsan ilkokulu bitirirsin. Bir kere kayıt olunca beş yıl sonra öbür kapıdan mezun olup çıkarsın. Tek istisna feodal kalıntıların olduğu bölgelerdir, kırsal alanlardır. Köylü çocukların, hele hele köylü kızların ilk okula gitmemelerine göz yumulur...

İlk okula giden bir çocuğu olan bir işçi-emekçi ailesi için okul harcamaları yıkımdır. Defter. Kalem, kitap, önlük vs. harcamaları, hele ilk okula giden iki üç çocuk varsa daha da büyük bir yıkımdır. Ancak öğrenci ailelerinin bu harcamalarına karşı, kapitalist devlet de “büyük fedakarlıklara” katlanmaktadır. Esas olarak işçi-diğer emekçi sınıf ve tabakalarından toplanan vergilerle devlet, on binlerce ilkokul, binlerce ortaokul, lise ve bugün sayıları yüzü geçen üniversiteler, yüksek okullar açmıştır. Devlet, öğrencilerden tek kuruş almadan bu okulları açık tutmakta, yüzbinlerce öğretmene, müstahdeme maaş vermektedir.

Ve yine o kapitalistlerin, gözleri kârdan başka hiçbir şey görmeyen kapitalistlerin devleti, çocukların okula devamı için de çırpınmaktadır. Zorlayıcı tedbirler almaktadır. Peki bütün bunların nedeni nedir? Neden kapitalist devlet eğitimi böyle yaygınlaştırıyor. Hatta zorunlu kılıyor? Bizimki fukara olduğu için yapamıyor ama gelişmiş kapitalist ülkelerde çocuklara öğrenimleri boyunca “karşılıksız” yardım dahi ediliyor.

Bütün bu soruların cevabını kapitalizmin teknolojik gereksinimlerinde ve eğitim sisteminde bulmak mümkün.

Kapitalizmin teknolojisi artık daha eğitimli işçiler istemekte ve her geçen gün hem daha çok sayıda eğitimli işçi istiyor, hem de daha çok sayıda daha iyi eğitilmiş işçi istiyor. Kapitalizm geliştikçe bu istek de artıp duruyor. İşte, kapitalist

devletin eğitim politikasının birinci yanı bu. Bu nedenledir ki biz de ilk okul, gelişmiş ülkelerde ise daha ileri okullar zorunludur. İşte bu nedenledir ki devlet eğitim için büyük harcamaları “seve seve” yapmaktadır.

Eğer şansın varsa, (paran varsa daha kolay) üniversiteyi dahi bitirirsin veya devlet için doğrudan kapitalistler için yeni bir teknokrat veya bürokrat olursun. Onların bunlara ihtiyacı vardır. İşçi ve emekçiler içinse bir hülyadır bu.

Kapitalist eğitimin ikinci yanı ise öğretilenlerdir. Kapitalizmin eğitim kurumlarında öğretilenler, kapitalizm için gerekli olanlardır. İlk, orta, lisedeki “genel eğitim” öğrenciyi sadece boş bilgilerle doldurur. Bir işçi için gerekli temel bilgiler, okuma, yazma, basit aritmetik ilk okulda zorla öğretilir. Orta, lise etimi ise henüz ihtisaslaşmamış çocukların okuludur. Ve buralarda öğretilen genel bilgiler esas olarak “hayatta” gereksiz bilgilerdir. Ancak üniversiteye girersen edindiğin bilgilerin bir kısmı işe yaramaya başlayabilir.

Ama kapitalizm, altı seneyi bulan orta-lise eğitimini de boşa harcamamaya çalışır. Ne kadar sınıf mücadelesini göz ardı ettirecek nesne varsa hepsi bu okullarda öğrenciye, zorla öğretilmeye çalışılır. Çocukların kafaları ırkçı-şoven duygularla doldurulmaya çalışılır.

Küçük bir çocuk, ister emekçi sınıflardan gelsin isterse egemen sınıflardan gelsin, okumaya karşı isteksizdir. Küçük yaşında, üstelik okulu iyice sevimsiz yapan diğer faktörler de eklenince, çocuğun aklı başka yerlerde. Yaşı ilerleyip, sınıflar büyüdükçe yavaş yavaş okuma isteği artar, tabi olanağı varsa. İşçi ya da diğer emekçi sınıflardan geliyorsa yarı yolda bırakır eğitimini ve kafasındaki binlerce eğri büğrü bilgiler ile başlar çalışmaya. Böylelikle kendisini sınıflar mücadelesinin içinde bulur. Ama bir türlü bu sınıflar mücadelesinde kendi sınıfının, işçi sınıfının ideolojisini bulup, yanında saf tutamaz. Sınıfının bir parçası olarak kendiliğinden mücadelenin içinde yerini alır ama sınıfının durumunun bilincine, kendi başına ya da okullarda öğrendiği bilgi ile, kendiliğinden mücadele içinden ulaşamaz.

Okula devam eden öğrencilerde gene okulda, öğrendikleri ile sosyalizmin bilimini, yani işçi sınıfının dünya görüşünü kavrayamazlar.

Oysa, egemen sınıfların iktidarının devrilmesi, demokratik halk devriminin zaferi ve devrimci demokratik halk iktidarının kurulması için işçi sınıfının, sınıfların durumunun bilincine varması, bir başka deyişle sosyalizmin bilimini kavraması gerekir.

İşte bu noktada, işçi sınıfının kendisini eğitmesinin gereği ortaya çıkar.

Sosyalizm işçi sınıfına dışarıdan taşınmak zorundadır. Bu görev ise kendini işçi sınıfının devrimine adanmış, işçi sınıfının ideolojisi olan Marksizm-Leninizm'i kavramış aydınlara düşer. Sosyalist aydınlar, tükenmek bilmeyen bir enerji ile işçi sınıfını eğitmek, ona sosyalizmi taşımak zorunadırlar.

Egemen sınıfların eğitim sistemi, kendi ekonomik sistemlerinin ihtiyacını karşılamak için düzenlenmiştir. Onların ihtiyacı olanlar da çocuklar, gençler, ihtisaslaştırılırlar Genel bilgi olarak ise çocuklara, gençlere burjuvazinin dünyaya bakışı öğretilir.

Gene egemen sınıfların eğitim düzeninde eğitim olanaklarından en yoksun olan sınıflar işçi sınıfı ve yoksul köylülerdir. Oysa, işçi sınıfı egemen sınıflara karşı girdiği sınıf mücadelesinde bilgili olmak zorundadır. İşçi sınıfının bu mücadelede ihtiyacı olan bilgi sınıf mücadelesinden ona yol gösterecek olan bilgidir ki bu, bilimsel sosyalizm, Marksizm-Leninizm'dir. Sadece işçi sınıfı, sınıf mücadelesinde işçi sınıfı yolunda yürüyen herkes, aydınlar, öğrenciler, köylüler ve diğer tüm emekçiler de Marksizm-Leninizm'i kavramak, onun sınıf mücadelesinde rehber edinmek zorunadırlar.

Bu bakış açısının sonucu olarak sosyalist hareketler egemen sınıfların eğitim düzeninin dışında kendi eğitim çalışmalarını kendileri örgütlemek zorundadır. Bu eğitim çalışmalarında amaç kadrolara ve geniş yığınlara Sosyalizmin bilimini kavratmaktır. Bunun yöntemleri ajitasyon, propaganda-siyasi çalışma, eğitim çalışmalarıdır.

(KURTULUŞ. Haftalık Gazete. Sayı 47. 21 Kasım 1978.)

Kapitalizm işçi sınıfını kendiliğinden bir biçimde yaratır. Kapitalizmin gelişmesi ile birlikte ülkede işçi sınıfı da giderek büyür, güçlenir. Kapitalizmin ortaya çıkmasıyla birlikte de kapitalizme karşı kendiliğinden mücadeleyi başlatır. Bu

mücadele çok önceleri tek tek işçilerin patronlarına karşı mücadele iken, sınıfın güçlenmesi ile birlikte işçiler giderek toplu olarak kendiliğinden mücadelelerini yürütmeye başladılar. Bu mücadele işçi sınıfının ekonomik mücadelesidir. Ekonomik mücadele, işçilerin işgüçlerini daha iyi şartlarla patrona satmak, çalışma koşullarını, yaşa koşullarını daha iyi hale getirmek için verdikleri mücadeledir. Bu mücadelenin varabileceği en üst düzey sendikalaradır.

“Pratiğin ilk evresinde (yani makinaları kırma, spontane mücadele evresinde) iken, Proletarya kapitalist toplum hakkında bilgisinde ancak hissedilebilir bilgi derecesinde bulunuyordu. Kendiliğinden gelme unsur özünde filizlenme halinde olan bilincin kendisidir.”

Sendikalarda toplanan ekonomik mücadelenin dünyayı olduğu gibi kavrayan ve onu değiştirmeye yönelen bir ideolojisinden, siyasi hattından bahsedilemez. Aksine, işçi sınıfının trade-unioncu politikası burjuva politikasının ta kendisidir. İşçi sınıfının ekonomik mücadele içerisinde gelişip, pekişip dünyayı değiştirecek bir ideolojiye, siyasi çizgiye sahip olması beklenilemez. Bu durumda işçi sınıfına sosyalizmin bilimi ulaştırılmak zorundadır. İşte bu noktada aydınların gerekliliği ortaya çıkar. Sosyalizmi bir bilim olarak ele almış ve kavramış aydın kadrolar bu bilimi işçi sınıfına taşımakla yükümlüdürler. Taşımak ve sınıfın kendi aydınlarını ortaya çıkarmakla yükümlüdürler.

Sosyalist hareketin bu nedenle önce aydınlar, aydın kadrolar arasında ortaya çıkması ve gelişmesi kaçınılmazdır. Ancak bu aydın kadrolara düşen görev bir an önce işçi sınıfı arasındaki kitle çalışmasını geliştirmek ve sosyalizmin bilimini sınıfa taşımaktır. Sınıfın kendi aydınlarına sahip olmasını sağlamaktır. Zira “bir devrimin olabilmesi için önce işçilerin çoğunluğunun (hiç değilse bilinçlenmiş olan ve akli eren, siyasi bakımdan aktif olan işçilerin çoğunluğunun) devrimin gereğini tam olarak anlamış olmaları, devrim uğruna hayatlarını feda etmeye hazır olmaları gerekir...”

İşte işçi sınıfının öncü unsurlarının bu düzeye, işçi sınıfının kendiliğinden hareketini proletarya partisinin programının düzeyine yükseltmek aydın sosyalist kadroların görevidir.

İdeolojinin kitlelere ulaştırılması siyasi çalışmanın temelidir. Araçlar ise ajitasyon ve propagandadır. Ajitasyon ve propagandanın ilk adım işçi sınıfına top-

lumun bütün sınıf ve tabakaların arasındaki karşılıklı ilişkiler üzerine bilgilendirmek olmalıdır. Bir başka deyişle işçi sınıfının kendi ekonomik mücadelesinin temelinden kurtarıp, toplumun bütün sınıfların sorunlarına karşı duyarlı, onların sorunlarını da çözmeye kararlı bir sınıf durumuna getirmek gerekir. İşçi sınıfı sadece bir fabrikadaki ücret artışı için değil, toplumun herhangi bir kesiti içerisinde egemen sınıfın her türlü baskısına ve sömürüsüne karşı sesini yükseltmeli, mücadeleye atılmalıdır. Bütün olayları egemen sınıfın devleti ve hükümeti odak noktasında görebilmelidir.

İşçi sınıfı sadece kapitalizmin ülkedeki her türlü baskı ve sömürüsüne karşı değil, tüm dünyada olan olaylara karşı bilgilenebilir, dünyanın neresinde olursa olsun kapitalizmin, emperyalizmin baskı ve sömürüsüne karşı çıkmalıdır.

Yığınlar arasındaki yaygın ajitasyon ve propaganda bir yanıyla işçi ve emekçi sınıfların eğitim çalışması olarak düşünülmelidir. Oligarşinin eğitim düzenine karşı ülke ve emekçi sınıfların eğitimi.

Ajitasyon ve propagandanın sayısız araçları vardır. Ama bunların en belli başlısı, mümkün olan en sık aralıklarla çıkan merkezi yayın organıdır. Merkezi yayın organı tüm hareketin ortak ajitasyon ve propaganda yürütmesini sağlayan araçtır. Sadece en geniş yığınlar değil, hareketin kadrolarına ve sempatanlarına da seslenir, onlara da içinde bulunulan dönemde ele alınacak siyasi gerçekleri gösterir, bu konularda malzeme sağlar.

Bu açıdan bakıldığında merkezi yayın organı gerek geniş yığınlar açısından, gerekse hareketin kadroları ve sempatanların açısından da önemli bir eğitim aracıdır da.

Merkezi yayın organı, yani merkezi ajitasyon ve propaganda malzemeleri, kadrolar arasındaki eğitim çalışmalarının temeli haline getirilmelidir. Merkezi yayın organının çıkmakta olduğu periyot içinde (örneğin haftalıkse haftada bir) kitleler arasında sürdürülecek ajitasyon ve propaganda merkezi yayın esas alınarak sürdürülmelidir. Bunun yanı sıra merkezi yayın organının kendisinin en geniş kitleye iletilmesinin yanında değişik yolları da vardır. Bildiriler, afişler, yazılama, mahalli yayınlar ve sözlü propaganda ve ajitasyon bu çeşitli yolları oluşturmaktadır. Esas olarak bütün bu araçlar merkezi yayın organının sürdürdüğü ajitasyon ve propagandanın daha da yayılmasını amaçlamaktadır. Ve bütün bu

araçları kullananlar, merkezi yayının ajitasyon ve propagandasını en iyi bir biçimde kavramış mahalli kadrolardır. Özellikle sözlü propaganda merkezi yayının ajitasyon ve propagandasının bütün kadrolar ve hatta sempatanlar tarafından en iyi bir biçimde kavranmasını gerektirmektedir.

İşte bu nedenle merkezi yayın organı bütün birimlerde sürdürülen eğitim çalışmalarının temelini oluşturmalıdır. “Klasik” olarak eğitim denince akla gelen Marksizm-Leninizm’in bilimini öğrenmek adına genellikle tarihi materyalizm, diyalektik materyalizm ve ekonomi politiğin topluca okunması, tartışılması akla gelir. Oluşturulan eğitim grupları “seviyelerine” göre seçilen kitaplar çerçevesinde yukarıda sıraladığımız ana başlıklardan başlayarak, Leninizm’in çeşitli sorunları üzerine kitap okuyup tartışılar. Bu tür bir eğitim tek başına kesinlikle yetersizdir. Sosyal pratikten kopuktur. Hemen denebilir ki, eğitimi veren maharetine bağlı olarak bu tür bir eğitim çalışması da sosyal pratikle iç içe gidebilir. Tartışmalar canlı aktüel konular çerçevesinde yürütülebilir. Bu takdirde yukarıda bahsedilen kopukluk ortadan kalkar. Zor olmakla birlikte, bu itiraz geçerli olabilir, ancak bu takdirde de gene merkezi ajitasyon ve propaganda konularından kopukluk olacaktır.

(KURTULUŞ. Haftalık Gazete. Sayı 48. 28 Kasım 1978.)

Geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi bugün eğitim denince ilk akla gelen bir eğitim grubu, bir eğitimci ve grubun düzeyine göre bir eğitim programı. Diyalektik, tarihi materyalizm, ekonomi-politik ve diğerleri... İşte, bugüne kadar hareketimizde egemen olan eğitim anlayışı buydu. Kuru kuruya teorik bir eğitim. Burada sorun elbette teorik olması değil, sosyal pratikten kopuk, eğitime katılanlara bir eylem kılavuzu olmaktan uzak olmasıdır. Oysa işçi sınıfı ve onun sınıfsal ideolojisini benimsemiş diğer insanlar sosyalizmin bilimini bir akademisyen havası içinde değil, onu sınıf mücadelesinde kendilerine yol gösterici olacak bir eylem kılavuzu olarak öğrenmelidirler.

Eğitim çalışması bir anlamda propaganda çalışmasının bir devamıdır. Daha dar, kadrolar arasındaki devamıdır. Canlı, toplumdaki günlük sorunlara dayalı bir çalışma olmalıdır. Katılanlar burada kazandıkları ile kitleler arasındaki ajitasyon ve propaganda çalışmalarını daha iyi bir biçimde sürdürebilmelidirler.

Bütün ülke çapında bu türden tek bir eğitim çalışmasının olabilmesinin yolu ise merkezi yayın organının, yani dünyadaki ve ülkedeki siyasi gerçekleri açıklayan, yorumlayan, kadrolara ve yığınlara yol gösteren aracın eğitim çalışmalarında temel alınmasıdır. Bütün birimler düzenli aralıklarla merkezi yayın organını en ciddi bir biçimde toplu olarak okumalı, yorumlamalı ve kendi ajitasyon propaganda çalışmalarına ışık tutacak zenginliğe ulaştırmaya gayret etmelidirler.

Bu tür eğitim çalışmalarında kadrolara yol gösterici olacak olanlar propagandistlerdir. Onlar gazetede çıkan her yazıyı tek tek alacaklar ve bu olaylardan kalarak tüm kapitalist düzeni, oligarşik devleti teşhir edeceklerdir. Her bir konunun işlenmesinde, çalışmaya katılan unsurlara Marksizm-Leninizm'in sistemli propagandası yapılacaktır.

Gazetenin, yani kolektif ajitatör ve propagandistin eğitim çalışmalarında temel olarak ele alınması tüm hareketin kadrolarının tek ve güçlü bir siyasi çalışmayı en geniş bilgilendirme ile yapmalarını sağlayacaktır. Gazetede yayınlanan konuların, ki haftanın en önemli siyasi olaylarıdır, hareketin tüm kadroları tarafından toplu bir biçimde okunması, tartışılması, propagandistler tarafından sempaticanlara açıklanması kolektif ajitasyon ve propagandanın gazetenin sınırlarını aşarak daha da yaygınlaşmasını ve güçlenmesini sağlayacaktır.

Örneğin merkezi yayın organı o hafta taban fiyatları üzerine ve faşist saldırılar üzerine iki temel konu ile çıkmışsa, o haftaki eğitim çalışmalarında kadrolar bu iki sorunu enine boyuna tartışmalıdır. Propagandistler bu tartışmaların da ışığında bu sorunları en geniş sempatican yığınlara açıklamalıdır. Bu durumda sınırları belli olan merkezi yayın organında yayınlanan yazılar çok zaman yetersiz kalacaktır. Bu nedenle kadrolar kendi tartışmaları içinde sorunları daha geniş bir muhteva, doküman ile ele almalıdırlar. Ajitasyon malzemesini daha da zenginleştirmelidirler.

Gazetede yayınlanan yazılar eğitim çalışmasının temeli olarak ele alındığında karşılaşılabilecek bir durum da "gazetenin çeşitli yetersizlikleri" olacaktır. Ancak, böylesi bir biçimde gazetenin yayını tartışılırsa gazetenin eksiklikleri daha açık ve net olarak ortaya çıkacaktır. Tartışmaların sonuçları, geliştirilmiş hali gazetesinin merkezine iletildiği takdirde merkezi yayın organı da kendi eksikliklerini daha

iyi görecektir, kendisini yenilemek yönünde gayret gösterecektir. Bu mekanizmanın, iletişimin sağlanması ile birlikte gazetenin kolektif bir ajitatör, propagandist ve örgütleyici karakteri daha da gelişecektir.

Bütün bunlardan sonra, elbette ki kadrolar arasındaki eğitim çalışmaları sadece merkezi yayın organının düzenli okunması, tartışılması olarak, sadece bununla sınırlı olarak da alınmamalıdır. Bu tür bir eğitim çalışmasının yanı sıra kadrolar arasında “klasik” diyebileceğimiz eğitim çalışmaları da sürdürülmelidir.

Gazete temel alınarak sürdürülen eğitim çalışmalarına kadroların, sempati-zanların katılma şevki açıktır ki daha da fazla olacaktır. Günlük aktüel konuların tartışılması insanlar için daha caziptir. Ancak sosyalist kadroların eğitimi için bu yeterli değildir. Bu tür bir eğitimin yanı sıra daha ileri bir eğitim çalışması için Marksizm-Leninizm’in çeşitli sorunlarının teorik incelenmesini kapsayan bir eğitim çalışmasına daha ihtiyaç vardır. Bu türden bir eğitim çalışmasının **ilk adımı** bireylerin teşvikidir. Kadrolar bilgilenmelerini arttırmak konusunda teşvik edilmeli, denebilirse, bu konuda onlara propaganda yapılmalıdır. Kadrolar okumak, daha çok okumak, okuduklarını ezberlemek değil anlamak gerektiği konusunda ikna edilmelidirler. Kadroların bu türden eğitimlerinin **ikinci adımı** kendi çabaları olacaktır. Belirli bir düzen içinde okumak, okuduklarını tartışmak. **Üçüncü** ve daha örgütlü olan adım ise tartışma, eğitim gruplarının oluşturulmasıdır. Ancak bu gruplara katılım mutlaka en kesin biçimde gönüllülük üzerine olmalıdır. Gönüllülükten kasıt kadroların gerçekten böyle bir çalışmaya seveerek isteyerek katılmalarıdır. Katılımı zorlayıcı etmenlerin en asgari düzeyde olmasıdır.

Devrimci örgütlenmenin ihtisaslaşma temeli üzerinde yükseldiği göz önüne alınırsa, (ortaya çıkan) bir başka eğitim biçimi ajitatör ve propagandist eğitimidir. Bu eğitim, kadroların bir kısmının ajitatör ve propagandist olarak yetiştirilmesidir. Ajitatör eğitimi özellikle pratikle son derece iç içedir. Kadroların iyi ajitatörler olabilmeleri pratiklerinin zenginliğine sıkı sıkıya bağlıdır. Ancak onların temel ihtiyaçlarından biri ajitasyon yapacakları konular hakkında geniş ve kapsamlı bilgi sahibi olmalarıdır. Bu noktada da merkezi yayın organının temel alınması gerekliliği ortaya çıkar: Birinci olarak en geniş malzemenin merkezi yayın organında olmasından, ikinci olarak ise bütün ajitatörlerin aynı sorunların ajitasyonunu yapmalarının sağlanabilmesi için.

Sonuç olarak; eğitim çalışmaları da siyasi çalışmanın daha da güçlendirilmesinin temel alınması ile birlikte merkezi yayın organının temel alınması, onun genişletilerek kadrolar ve sempatanlar arasında tartışılması, sonuçlarının gazetenin merkezine iletilmesi, hem merkezi yayın organının güçlenmesini sağlayacak, hem de çalışmamızı daha da güçlendirecektir.

(KURTULUŞ. Haftalık Gazete. Sayı 49. 5 Aralık 1978.)

AJİTASYON - 1

Ajitasyon Türkçeye “galeyana getirme, kışkırtma” olarak çevrilmektedir. Ke-
lime anlamından daha geniş uygulama alanı bulunan AJİTASYON, bilimsem sos-
yalizm ve de demokratik düşüncelerin kitlelere ulaşması için en mükemmel bir
araçtır. Kitlelerin bilinçsizliğini eğer tahmin ediyorsak, sosyalizmin onlara ne ka-
dar zor ulaşacağını da tahmin etmiş oluruz. Fakat doğru biçimde yürütülen aji-
tasyon, her zaman devrimci mücadeleye paha biçilmez faydalar sağlamıştır. Bu-
nun tarihte en çarpıcı örneği 1917 Ekim sonrası Petersburg’da yaşanmıştır. Be-
yaz Kazak orduları şehri kuşattıkları ve Kızıl Ordu güçlerinin henüz zayıf olduğu
dönemde Bolşevik ajitatörler, Kazak Ordusu içine sızmışlar ve çok kısa bir zaman
içerisinde Kazak askerlerini saldırdan vaz geçirmişlerdir. Ajitasyonun buradaki
önemi üzerine laf etmek gevezelik yapmak demektir. Buradaki sonuç her türlü
sözden daha iyi bir anlatımdır.

Ajitasyonun belli başlı özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- 1- Yığınlara seslenir.
- 2- Tek bir fikri ileri sürer ve savunur.
- 3- Herkesin anlayacağı anlamda ve dilde olmak zorundadır.
- 4- Bol örnek kullanılır. Özellikle seslendiği kitlenin kolayca anlayacağı örnek-
leri seçer.
- 5- Yığınlar arasında hoşnutsuzluk ve öfke yaratmaya çalışır.

Bu özellikleri, gerçek birer rehber olması açısından kısaca açıklamaya çalışalım.

Kapitalizm şartlarında işçilerin köylülerin ne denli cehalet kuyu çukuruna itildikleri, maddi ve manevi olarak ciddi hiçbir gelişmeyi gösteremedikleri açıktır. Oligarşi, işçilerin ve emekçilerin bu geriliğine güvenmekte, onların üzerine kanlı diktatörlüğünü inşa etmektedir. Emekçi kitlelerin bilinçsizliği ve uyuşukluğu oligarşinin gerçek bir güvencesidir. Emekçi kitleleri bu uyuşukluktan kurtarmak, onları politik mücadele alanına çekmek, kapitalizmin hazırladığı şartlar ve devrimci mücadelenin yarattığı bilinçli çabalar ile, bunların birleştirilmesi ile her zaman mümkün olmuştur. Emekçiler gerçek sınıf bilincine sadece devrimci çalışmalarla ulaşamazlar. Onlar kendi öz deneyleri ile devrimci çalışmaları birleştirerek sınıf bilincine varacaklardır. Tüm emekçileri burjuvazinin bütün gerici sınıfların hazırladığı ve yarattığı bağlantılardan, etkilerden kurtarmak uzun tarihi bir mücadeleyi zorunlu kılar. Ama sınıfın ve ezilenlerin belli bir kesimini kazanmak her zaman mümkündür ve bu bugün için başarılabilir. Kazanılan bu kesim gerçek bir öncü olacak ve devrimin başarısını sağlayacaktır.

Devrimci çalışmanın bir biçimi olan ajitasyon esas olarak yığınlara sesleniyorsa bunun anlamı açıktır: sosyalizm kitlelere ajitasyon yoluyla iletilir, bu yöntemle kitleler politize edilebilir, aydınlatılır ve mücadele içine çekiler örgütlenebilir. Yığınları politik mücadele içine çekmek, onların, devleti, burjuva partilerini ve tüm sınıflar arasındaki ilişkinin gerçek sebeplerini kavraması, anlaması demektir. Bütün bu karmaşıklığın kavratılabilmesi, kitlelerin durumu dikkate alınırsa belli nitelikte bir çalışmayı zorunlu kılacaktır. Bir parça ekmek parası için bütün gücünü bitmek bilmez tüketici bir çalışmaya veren işçi ve tüm emekçiler kendi çevrelerinde cereyan eden olaylara karşı tüm bir ilgisizlik içinde olacaktır. Veya kendi maddi durumlarını ilgilendirdiği oranda ilgileneceklerdir. Ya da tümünden ilgilenecekler fakat devletin-hükümetin baskısı karşısında ve oportünizmin etkisi ile sineceklerdir. Yeni bir ilgisizliğe itileceklerdir.

Bütün bunların üstesinden gelmek zorunda isek ajitasyon özelliklerini iyi kavramak ve uygulamak gerekir. Kitlelere onların anlayamayacağı kavramlarla ve kelimelerle hitap edemeyiz. Şüphesiz dilimiz onların şivesini taklit biçiminde de olmayacaktır. Sade, anlaşılır ve net olacaktır.

Kitlelere birçok düşünceyi bir arada sunamayız ve anlatamayız. Esas olarak anlamakta zorluk çekeceklerdir. Halbuki tek bir düşünceyi ele alabilir, çeşitli yanlarıyla bu fikri inceleyip, ona bu fikri kabul ettirebiliriz. Ve bu, onların çoğu gerçekleri kavramasında önemli bir noktadır.

Aynı zamanda, kitlelere bir fikri anlatırken onun hayatından bol örnekler kullanmakta sonsuz faydalar vardır. O, ileri sürülen düşünceyi hayatındaki örneklerle kıyaslama fırsatını elde edecek ve bu yolla düşünceyi kafasında şekillendirebilecektir.

(KURTULUŞ. Haftalık Gazete. Sayı 50. 12 Aralık 1978.)

NOT: Bu yazı “Ajitasyon-1” başlığıyla yayınlandı. Ne var ki 50. Sayıdan sonrası gazete elimde olmadığı için devamını aktaramıyorum. İlerde aynı konudaki yazılarımı bulunca, tamamlayarak aktaracağım.

SOSYALİST İDEOLOJİK EĞİTİMİN ÖNEMİ VE YÖNTEMİ ÜZERİNE

GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM

Üretim, insan ve bilinç üzerine
Altyapı – üstyapı

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim açısından toplum biçimlerine kısa bir bakış
Türkiye'de eğitimin genel karakteri

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Marksizm: devrimci - bilimsel ve taraflı ideoloji
Marx, Engels, Lenin
Sosyalist ideolojik eğitimin hedefi
Sosyalist ideolojik eğitimin pratik yararları
Sosyalist ideolojik eğitimin amacı
Eğitim gruplarının oluşturulması
Eğitimci ve nitelikleri
Eğitim programları ve programın uygulanmasında dikkat edilecek noktalar

SONUÇ

AÇIKLAMA

Değerli okuyucu,

Haziran 1976 tarihinden itibaren yayına başlayan KURTULUŞ SOSYALİST DERGİ, 12 Eylül'le birlikte bir süre yayınını durdurduktan sonra, önce EKİM, daha sonra KURTULUŞ adıyla yayınına tekrar başladı.

Türkiye'de basılıp dağıtılan KURTULUŞ Avrupa'da orijinaline uygun olarak yeniden çoğaltılmaktadır.

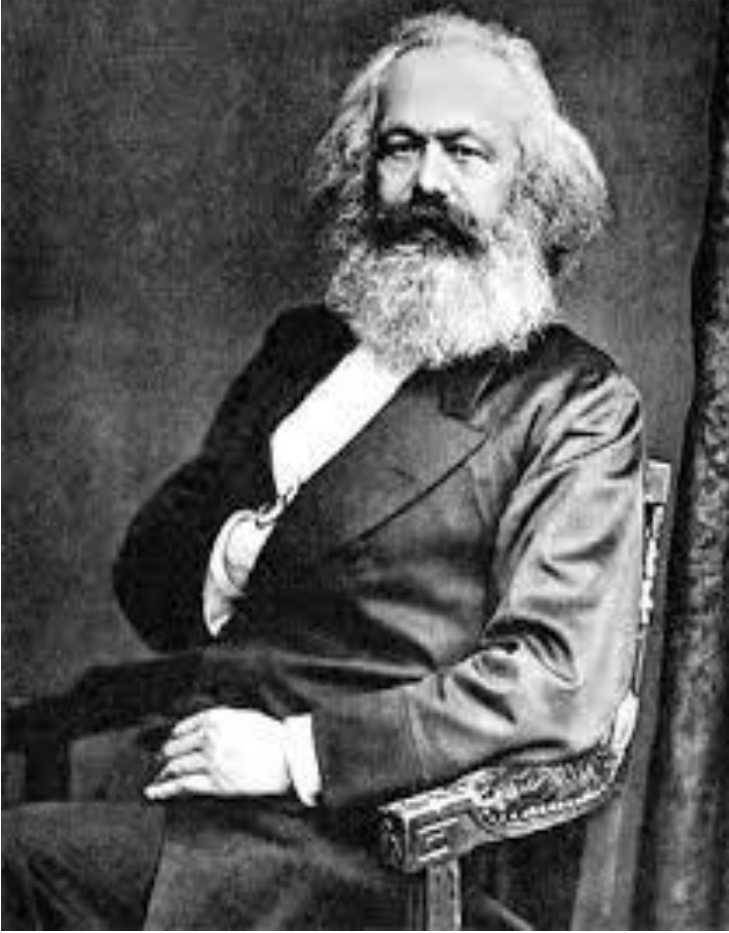
Türkiye Ve Kuzey Kürdistan Kurtuluş Örgütü'nün Avrupa Sempatizan Örgütlenmesi, Kurtuluş Hareketinin görüşlerinin Avrupa'daki Türkiye ve Kuzey Kürdistanlı işçilere yeniden iletilebilmesi amacıyla, Kurtuluş' da ya da diğer yayınlarımızda yayınlanmış olan yazılardan DERLEMELER DİZİSİ'ni hazırlamış ve yayına sokmuştur. Elinizdeki kitapçık bu serinin ilk yayınıdır. Ve sanırız bundan böyle yaygınca başlatılması düşünülen eğitim çalışmalarında yararlı olacaktır.

Bu serideki kitaplar okunurken okuyucu, bu yazıların ilk yazıldıkları ve yayınlandıkları tarihi aklından çıkarmamalıdır. Yazıları mümkün olduğunca hiç değiştirmeden yayınlamaya çalıştık. Böylece geçmişin yazılanlarının bugün yeniden bir irdelenmesi olanağı da doğmuş olacaktır.

Her okuyucunun, KURTULUŞ'un doğal bir muhabiri olduğunu hatırlatarak yazılarınızı beklediğimizi duyururuz.

TKKKÖ

Avrupa Sempatizan Örgütlenmesi

“Kesinlikle yapmak zorunda olduğumuz şey varolan her şeyin tavizsiz eleştirel değerlendirilmesidir. Tavizsiz, yani eleştirimiz ne kendi sonuçlarından ne de varolan güçlerle düşeceği çelişkilerden korkar.”

(Marx. Arnold Ruge’a Mektup. 1843)

ÖĞRENMEYE ÖVGÜ

En kolayından başla öğrenmeye
Zamanı şimdi? vakit geçti deme!
Öğren A B C'yi.
Yeterli değil bu, ama öğren onu!
Başla öğrenmeye, sabırla! Sen her şeyi bilmelisin.
Yönetimi sen ele almalısın.

Sen sefaletteki adam, öğren!
Sen hapisteki adam, öğren!
Sen mutfaktaki kadın, öğren!
Sen altmış yaşındaki, öğren!
Yönetimi sen ele almalısın.
Siz evsiz barksızlar - Okula gidin!
Siz soğuktan titreyenler bilimle donanın!
Siz açlar al kitabı eline. Silahtır O.
Yönetimi sen ele almalısın.

Utanma sor, yoldaş!
Bırakma başkalarının sana anlatmasını, git kendin öğren
Eğer kendin öğrenmediysen bir şeyi, onu bilmiyorsun demektir.

Hesapları kontrol et, onu sen ödeyeceksin.
Parmağını hesaptaki bütün kalemlerin üstüne koy.
Ve sor, nerden çıktı bu?
Yönetimi sen ele almalısın.

Bertolt Brecht (Çeviren: Anna Çelikel - Murat Çellikel)

SOSYALİST İDEOLOJİK EĞİTİMİN ÖNEMİ VE YÖNTEMİ ÜZERİNE

GİRİŞ

Bağımsızlık savaşlarının emperyalizme büyük darbeler indirerek her gün yeni zaferler kazandığı, işçi sınıfı hareketlerinin (özellikle emperyalizme bağımlı geri bıraktırmış ülkelerde) yeni boyutlara ulaştığı günümüz dünyasında, ne yazık ki sosyalist hareket bir bunalım yaşamaktadır.

Dünya sosyalist hareketi belli merkezler etrafında kutuplaşmış ve özünde birbirinden farklı şeyler söylemeyen bu merkezler, zıt yönlerde hareket ediyor-muş gibi görünmekle birlikte, revizyonizmin batağından çıkamamışlardır.

Bu merkezler dışında kalmaya çalışan sosyalist hareketler ise, Marksizm-Leninizm'e sıkı sıkıya sarılmanın gereğine inanmış, her türlü oportünist-revizyonist görüşe karşı bağımsız tavırlarını koyarak Leninizm'in bayrağını yükseltmeye çalışmışlardır.

Uluslararası sosyalist hareketin bu bunalımının ülkemiz solunda yansımaları elbette düşünülemez. Nitekim ülkemiz solu da, gerek özel olarak kendi iç çelişki ve ilişkilerinin, kendi özelliklerinin etkisiyle, gerekse genel olarak dünya devrimci hareketinin etkisiyle büyük bir dağınıklık ve teorik keşmekeş içindedir.

Bu keşmekeşin *birinci* nedeni uluslararası platformda şiddetini iyice arttırmış ve hatta zaman zaman objektif olarak karşı-devrime hizmet eden tavır alışlara kadar ulaşan Çin-Sovyet Çatışması'dır. Bu çatışma, ülkemizde Çin veya Sovyetler Birliği şablonculuğu biçiminde yansımış, ülke özgülü yadsınıp devrimci teori her iki revizyonist akım tarafından da dogma haline indirgenmiştir. Bir yandan *sosyal - reformist* görüşler ile CHP kuyrukçuluğu yapıp, «Hristiyan azizler» rolü gönüllü olarak üstlenilirken, diğer yandan *sosyal şoven* görüşler ile burjuva milliyetçi - şoven duygular düşüncesiz ve sorumsuzca kamçılanmıştır. Marksizm-Leninizm'in en genel doğruları dahi çarpıtılmış, "ileri demokrasi", "barışçıl geçiş", "üç dünya, sosyal – emperyalizm" gibi anti-Marksist görüşler, bu tek yumurta ikizleri tarafından "günümüzün Marksizm'i" olarak öne sürülmüştür. Sol içinde birbirini kör testere ile kesecek kadar "zıt" olan bu gruplar, özünde oligarşiye ve emperyalizme hizmet yarışında birbiriyle rekabette olan silah arkadaşlarıdır.

Türkiye solundaki ideolojik keşmekeşin *ikinci* nedeni, ülke içi sorunlardır. Bu sorunlar arasında; 1971 öncesi elli yıllık sol harekete damgasını vuran revizyo-

nist pasifist çizginin etkisini; 1971 silahlı hareketinin yenilgisini; kadrolarının teorik düzeylerinin düşüklüğünü; ve en önemlisi de, sosyalist hareketin henüz sınıf tabanına oturamamasını, başka bir ifadeyle de işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin çakışmamasını gösterebiliriz.

Özellikle sonuncu nedenden dolayı, uzun yıllar burjuva, küçük-burjuva kökenli aydınların tekelinde kalmış olan sosyalist teori ve onların etkinliğinde gelişen sosyalist hareket, burjuva ideolojisinden büyük oranda etkilenecektir. Sosyalist hareketin gelişmesi sürecinin özellikle başlangıcında, işçi sınıfının saflarım, küçük-burjuva unsurların doldurduğunu görmekteyiz. Gerek burjuvazi tarafından ezilip proleterleştirilerek işçi sınıfı saflarına nesnel yapılarıyla giren, ancak henüz maddi yaşantısıyla paralel bilinç değişikliğine uğramamış kişiler, gerekse işçi sınıfı içerisinde çıkan işçi aristokrasisi niteliğindeki "bu unsurlar, burjuva ideolojisinin etkisi altındadırlar ve sürekli olarak ideolojileri doğrultusunda ters yollara saflarlar." ¹²

Bu genel doğruların yanı sıra, 1971 yenilgisinin sonuçlarını da ideolojik kargaşanın nedenleri açısından dikkatle incelemek zorundayız.

"Çarlık yenmişti - diyor Lenin - Bütün devrimci partiler ya da muhalefet partileri ezilmişlerdir. Siyaset yerine yılgınlık, moral kırıklığı, bölünmeler, dağılma, davayı yatsıma, ahlâksızlık, felsefi idealizm, karşı devrimci bir ruh halini izlemeye yaramaktadır." ¹³

İşte 1905'ler Rusya'sının başına gelenler bugün Türkiye solunun başına gelenlerden pek farklı değildir. Yenilgi yıllarından sonraki dağınıklık ve keşmekeşin tipik bir benzerini yaşamaktadır ülkemiz solu. İkinci Enternasyonal oportünizmi yerine de, iki revizyonist çizgi geçmiştir.

Yukarda sayılan nedenlere bir de küçük-burjuva kariyerizminin olumsuz etkileri eklince yeni yeni teoriler yaratılmasına, Marksizm-Leninizm'e yeni keşiflerle katkıda bulunulmasına şaşmamak gerekir. Elbette böyle bir ortam kendi küçük ustalarını (!) da yaratacaktır.

Hemen belirtelim ki sıraladığımız bu nedenler kesin çizgilerle birbirinden ayrılamazlar. Aralarındaki diyalektik bağı göz ardı etmeden, Türkiye solundaki teorik keşmekeşi birlikte yarattıklarını unutmadan sorunu incelememiz gerekir. Her neden diğeriyle birlikte ve karşılıklı olarak birbirini etkileyerek bulunurlar. Her birindeki olumlu veya olumsuz bir gelişme diğerini de şu ya da bu ölçüde ama aynı paralelde etkileyecektir.

Örneğin, Türkiye solunda sosyal-reformist ve sosyal-şoven çizgilere karşı verilen mücadeleden zafere ulaşması, Türkiye devrimci hareketinde Marksizm-Leninizm'in egemen kılınması, uluslararası revizyonizmin gerilemesinde güçlü bir faktör olacaktır. Veya uluslararası

revizyonizmin gerilemesi, dünya devrim ve ulusal bağımsızlık hareketlerinde Marksizm-Leninizm'in egemen kılınması sonucunda da Türkiye solunda şabloncu çizgiler uluslararası dayanaklarından yoksun kalacaklar ve gerileyerek yok oluşa doğru gideceklerdir.

Sosyalist hareketin bunalımı ve Marksist-Leninist teoride yaratılan keşmekeş ortamında, Marksist literatürün de bozulmadan kalamayacağı açıktır. Genel olarak devrimcilerimizin teorik bilgilerinin yetersizliği de bu olgunun çok büyük boyutlara ulaşması sürecini hızlandırmıştır.

“Bugün bozulmamış bir Marksizm’i yeniden bulmak ve onu geniş halk yığınlarının bilincine yerleştirmek için arkeolojik kazılara girişmek gerekir.”¹⁴

Yukarıdaki satırları Lenin, günümüzden aşağı yukarı altmış yıl önce yazmıştı. Lenin’in bu sözleri aynı canlılığıyla bugün ülkemiz solu için de geçerli değil midir?

Devrimciler, hayatın önlerine koyduğu, çözümlenmesi zor ve karmaşık sorunları kavramak, çelişkileri çözümleyebilmek için bizzat hayat tarafından zorlandıkça Marksist teoriyi öğrenme istekleri yaygınlaşmaya ve yoğunlaşmaya başladı. Marksist teorinin öğretilmesi savsaklandıkça; oportünizm, “Marksizm” diye yutturulmaya çalışıldıkça bu istek dozunu daha da artırmıştır.

Şabloncu, revizyonist görüşlerin etkinliğine rağmen Türkiye’de işçi sınıfı ideolojisine duyduğu güven bir an dahi sarsılmayan, Marksizm-Leninizm’e dört elle sarılıp onun özünü kavramaya çalışan doğru devrimci düşünce de, oportünizmin her çeşidine karşı yaptığı kararlı, yoğun ideolojik mücadele içerisinde gün geçtikçe geliyordu. Marksizm-Leninizm’i bütün grup çıkarları kaygılarından arınmış olarak öğretebilmenin; Marksist literatürü genel kavramlardan başlayarak kavratılabilmenin mücadelesini ideolojik platformda vermeye çalışan KURTULUŞ hareketi doğru devrimci düşüncenin gerçek ve tek tutarlı temsilcisi durumundadır.

Bu sözler “boş böbürlenme” olarak değil KURTULUŞ’un bugüne kadar ki teorik tespitlerinin, pratik çalışmalarının gösterdiği doğal sonuç olarak değerlendirilmelidir. Daha ilk sayılarından başlayarak¹⁵ bugüne kadar sürekli olarak Marksizm-Leninizm’in kavratılmasında Çin ve Sovyet yaklaşımlarından sıyrılan KURTULUŞ’un bu tavrı, onun genel tespitlerinden kaynaklanmaktadır.

“Ülkemiz devriminin somutunun tahlil edilmesinde, bu sorunlara ilişkin devrim anlayışı, çalışma tarzı ve örgütlenme anlayışının ortaya çıkarılmasında, Marksizm-Leninizm eylem kılavuzumuz olmalıdır. Ülkemiz devrimci hareketinin birliği, ülkemiz devriminin teori ve taktiği; ancak, Marksizm – Leninizm’in ülkemiz özgülüne yaratıcı bir biçimde uygulanmasıyla ve **bütün** burjuva etkisi ve eğilimlerine karşı **pratik temelde**

ideolojik mücadele ile ortaya çıkacaktır.”¹⁶

Gerçekten de, işçi sınıfı ideolojisi arasına sızan ve içinde yaşadığı yere, zaman ve koşullara göre uygun bir kılıkla kendisini gizleyen her türlü sapmaya karşı sadece Marksist-Lenist teori ile devrimci pratiği birleştirerek mücadele edebiliriz. Özellikle devrimci hareketin toparlanma ve örgütlenme dönemlerinde, devrimci hareketin birliğinin sağlanması ve aynı zamanda da devrimcilerin burjuvaziye karşı teorik olarak silahlanması gereği kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmektedir. Bu nedenle, bu yazımızda “devrimci eğitim çalışmaları” sorununu, pratiğin ışığı altında incelenmeye çalışılacaktır.

Birinci Bölüm

ÜRETİM, İNSAN VE BİLİNÇ ÜZERİNE BAZI KAVRAMLAR

“Her insan varlığının ve bundan Ötürü her çeşit tarihin ilk temelini yani "tarih yapabilmek¹ için insanların her şeyden önce sayabilmek için her şeyden önce, yemek, içmek,¹ barınmak, giyinmek ve daha birçok şey gereklidir. Demek ki, ilk tarihi olgu, bu ihtiyaçları karşılayan araçların üretilmesidir; ekonomik hayatın üretilmesidir. Gerçekten de bu, günümüzde olduğu gibi binlerce yıl önce de, insanların yaşamasını sağlamak için, her gün, her saat yerine getirilmesi gereken ve her çeşit tarihin temel şartını meydana getiren bir iştir. (...)

İkinci temel nokta da şudur: bir ihtiyaç giderilir giderilmez, bu ihtiyacın giderilmesi fiili ve bunu sağlayan aracın elde edilmesi, yeni ihtiyaçların doğmasına yol açar ve bu yeni - ihtiyaç üretimi ilk tarihi olgudur.”¹⁷

“Üretim”, insan yaşamı için daha yararlı bir duruma getirmek amacıyla, doğadaki hammaddelerin bilinçli bir şekilde değiştirilmesi eylemidir. İnsan ile doğa arasındaki bu bilinçli ve yararlı eyleme ise iş, çalışma, «emek» diyoruz. Nasıl ki, inşaat diğer canlılardan ayıran belirleyici özellik bilinçtir, işte; insan üretimini diğer canlıların yaptığı üretimden ayıran en temel özellik de bu bilinç unsurudur. Arı bal yapar, insan şeker yapar, ama insan şekeri yapmadan önce, şekerin nasıl yapılacağı, hangi süreçlerden geçeceği, hangi malzemelerin kullanılacağı gibi sorunları kafasında cevaplar, planlar, kurar, istediği nitelikte, kokuda, tatta şeker üretimi yapar. İnsana bu yetkinliği veren şey, bilinçtir.

Bilincin, üretim üzerindeki bu etkisi bizi yanıltmamalıdır. Daha sonra da inceleyeceğimiz gibi, iş üzerinde bu kadar etkinliği olan bilinç, bizzat kendisi çalışmanın (işin, emeğin) bir ürünüdür:

“Fikirlerin, tasarımların ve bilincin üretilmesi, başlangıçta, insanların ekonomik çalışmalarına ve ekonomik ilişkilerine sıkı sıkıya bağlıdır.”¹⁸

Niteliği gereği, üretim eylemi toplumsal ve tarihi bir karaktere sahiptir. İnsan ihtiyaçlarının sürekli olması nedeniyle, açıktır ki üretim de bir süreklilik gösterecektir. Bu ise, üretimi gerçekleştiren tüm unsurların sürekli kılınmasını gerektirir. Bu nedenle:

“İnsanların yaşama araçlarını üretme tarzları, daha önce hazır buldukları ve yeniden üretmek zorunda kaldıkları yaşama koşullarının niteliğine bağlıdır.”¹⁹ diyor, Marx.

İnsanın üretim eyleminde bulunabilmesi için, örneğin, buğday veya en basit bir makineyi üretebilmesi için, bazı araçlara, alet-edevata gereksinimi vardır. Üretimde kullanılan ve insan emeğinin niceliğini ve niteliğini artıran bu aletlere, üretim aletleri diyoruz. Üretim aletleri bizzat insan tarafından, insan emeğinin bir ürünü olarak yaratılmışlardır. İnşaat, en gelişmişleri de olsa, diğer bütün canlılardan ayıran temel özelliklerden biri de, insanın üretim aletleri üretebiliyor olmasıdır. Oysa başka hiçbir canlı yaratık bu işi beceremez.

Doğaya karşı mücadele eden insan, doğaya egemen olabilmek, onu, ihtiyaçlarına karşılık verecek bir duruma getirebilmek için, (yani, doğa ile insan arasındaki çelişkinin sürekli olarak çözülmesi ve tekrar yenilenmesi sürecinde), bu üretim aletlerini de sürekli olarak geliştirecek, etkinleştirecektir.

İnsanın doğayı değiştirme eyleminde, emeğini daha verimli, daha etkili hale getiren (bir taş baltadan bir hah tezgahına, bir karasabandan modern bir fabrikaya kadar,) bütün üretim aletleri ve işletme binaları, tesis, kanal, vb., iş araçlarını meydana getirirler. Genel olarak, “nesneler üzerinde etki yapmakta ve onların görünüşünü değiştirmekte insanlara yardımcı dokunan her şeyi” iş araçları olarak kabul edebiliriz. (Alet ile araç kavranılan birbirine karıştırılmamalıdır. Pratik konuşma dilinde genellikle aynı şeyleri ifade için kullanılan bu terimler arasında önemli farklar vardır. Özellikle kapsamları açısından, birincisi ikinciye kıyasla daha dar ve somut bir kapsama sahiptir.)

Hemen fark edileceği gibi, iş araçları içerisinde en önemli rolü oynayan ve en çabuk değişebilecek unsur, iş aletleri (üretim aletleri)’dir.

İnsan üretim aletlerini, iş araçlarını, belli bir amaca yönelik olarak, belirli nesneler üzerinde kullanır. Bu amaca yönelik olarak, üzerinde çalışılan bu nesneler iş konusu'nu oluştururlar. Doğa, (toprak yeraltı ve yerüstü kaynakları, ormanlar, sular vb.,) evrensel iş konularıdır. İnsan üretim aletleri yardımıyla iş konusu üzerinde eylemlerde bulunur, onu değiştirir, yeni biçimler verir, nakleder, yararlanmaya uygun duruma getirir.

İş araçları ve iş konusu birlikte üretim araçlarını oluştururlar. İnsan üretim aletlerine, (örneğin, bir bakır kablo yapım fabrikasına) sahip olabilir. Eğer elinde işlemesi gereken nesne (yani bakır) yoksa üretim yapılamayacaktır. Üretim eyleminin bu iki unsuru (iş araçları ve iş konusu) üretim eyleminde birbirinden ayrı olarak düşünülemez.

İnsan olmasaydı üretim olabilir miydi? Elbette hayır. İnsan olmadan, insan emeği olmadan, insanın bilgi, beceri ve deneyleri olmadan kendi başlarına üretim araçları bir anlam ifade etmez. Onları kullanılabilir bir hale getiren asıl unsur insan emeğidir. İlkel bir taş balta veya modern bir makinayla olsun, ancak insan ile birlikte, onun kumandası altında doğa değiştirilebilir. Kısaca, üretim araçları ancak ve ancak insan ile birlikte üretimi gerçekleştirebilir.

“Maddi değerlerin üretilmesinde kullanılan **üretim aletleri**, belli bir **üretim deneyimi** ve **iş becerisi** sayesinde bu üretim aletlerini kullanan ve maddi değerler üretimini sürdüren **insanlar**. İşte bütün bu öğeler hep birlikte, toplumun **üretim güçlerini** oluştururlar.”²⁰

Üretim eylemi iki görünüm sunar; bir yanda doğa ile insanlar arasındaki ilişkiyi ifade eden üretim güçleri yer alırken, diğer yanda ise insanların kendi aralarında kurmuş oldukları ilişkilerin bütününe ifade eden üretim ilişkileri yer alır. Elbette bu iki unsur birbirinden kopuk, birbirinden bağımsız unsurlar değildir. Aksine birbirleriyle diyalektik bir birlik oluştururlar. Üretim güçleriyle üretim ilişkilerinin oluşturduğu bu diyalektik birliğe üretim biçimi (üretim tarzı) denir,

“Tarihte beş temel üretim ilişkisi tipi bilinmektedir: İlkel komünal, köleci, feodal, kapitalist ve sosyalist.”²¹

Üretim ilişkilerinin, maddi yaşam araçlarının üretimi sırasında insanlar arasındaki ilişkilerden doğduğunu söylemiştik. Bu ilişkiler biçim olarak şu veya bu biçimde olabilir.

“Varlıklarının toplumsal üretiminde insanlar, aralarında; belirli, zorunlu, kendi iradelerine bağlı olmayan ilişkiler kurarlar; bu üretim ilişkileri, onların maddi üretici güçlerinin belirli bir

gelişme derecesine tekabül eder. Bu üretim ilişkilerinin tümü toplumun iktisadi yapısını, belirli toplumsal bilinç şekillerine tekabül eden bir hukuki ve siyasi üst yapının üzerinde yükseldiği somut temeli teşkil eder. Maddi hayatın üretim tarzı, toplumsal, siyasi ve genel olarak entelektüel hayat sürecini şartlandırır. **İnsanların varlığını belirleyen şey, bilinçleri değildir; tam tersine, onların bilincini belirleyen, toplumsal varlıklarıdır.**" ²²

Üretim ilişkileri mülkiyet ilişkileri tarafından tanımlanabilir. Üretim ilişkileri kavramını açarsak, bu kavram:

"a) üretim araçlarının mülkiyet şekilleri;

b) değişik toplumsal grupların üretimdeki yerleri ve onların karşılıklı ilişkileri ya da Marx'ın deyimim kullanırsak, bu şekillerden çıkan 'faaliyetlerinin değişimi';

c) bunlara tamamen bağlı olan, ürünlerin dağıtım şekilleri."

ALT YAPI – ÜST YAPI

Toplumun belli bir dönemindeki (aşamasındaki) ekonomik düzenine, üretim ilişkilerinin tümüne altyapı diyoruz. Buna karşılık;

"Üstyapı, toplumun politik, hukuki, dini, artistik, felsefi görüşleri ve bunlara tekabül eden politik, hukuki ve diğer kurumlardır."²⁴

Materyalist tarih anlayışının bize öğrettiği gibi, üstyapı alt yapının bir yansıması olarak ortaya çıkar. Üstyapı kendi temeline hizmet için, onu korumak, yaşatmak için vardır. Toplumda, ekonomik temeli koruma amacına hizmet etmeyen düşünce ve kurumlar üstyapı düşünce ve kurumları olarak kabul edilemez. Altyapı ve üstyapı her zaman diyalektik bir uygunluk halinde olacaktır.

Yapısı gereği altyapı her zaman üstyapıdan önce değişecektir, üstyapı ise onu geriden izleyecektir. Örnekleme gerekirse, feodal toplumda altyapı (feodallerin topraklar üzerindeki mutlak, serfler üzerindeki sınırlı mülkiyetine dayanan ekonomik temel) ile üstyapı (değişmezliği, tutuculuğu savunan gerici feodal düşünce, feodal devlet, bağnaz din düşüncesi vb.) uygunluk halindedir. Daha sonra feodal toplumun bağrından kapitalizmin üretim ilişkileri (kapitalist altyapı) doğacak ve gelişecektir. Kapitalist ilişkiler iyice yaygınlaştıktan sonra, kapitalizmin egemen sınıfı olan burjuvalar, düzen değişikliğinden çıkan olan diğer sınıflarla

birlikte, gerici feodal üretim ilişkilerini yıkmak amacıyla ayaklanacaklardır. Feodallere karşı burjuvazinin savaşı feodal devletin ele geçirilmesiyle kalmayacak feodal düşünce de burjuvazinin ideolojik bombardımanına hedef olacaktır. (Pozitivizm, laisizm, burjuva özgürlük anlayışı vb. bu dönemin burjuvazi tarafından ileri sürülen görüşleridir.) Böylece burjuvazi yeni kapitalist altyapıya uygun kapitalist üstyapıyı da egemen kılacaktır.

İşte, bu üstyapı düşünce ve kurumları arasında mevcut üretim ilişkilerinin sürekliliğinin korunmasını ve geliştirilmesini sağlamaya yönelik eğitim anlayışı ve eğitim kurumları da yüklendikleri rolün önemi nedeni ile en ön sıralarda yer alır.

Her altyapı (ekonomik temel) kendine uygun ve kendini yansıtan bir üst yapıyla birlikte var olacaktır, dedik. İşte, altyapı ile üstyapının oluşturduğu bu diyalektik bütünlük, toplumun sosyoekonomik şekillenmesini sağlar.

Ancak, üstyapının altyapıya bağımlı olarak değişmesi genel doğrusu, bizi üstyapının tamamen pasif bir yapı olduğu sonucuna ulaştırmamalı. Aksine bazı tarihi şartlarda üstyapı “belirleyici” bir rol oynayacaktır. Başka bir yazının konusu olduğu için şimdilik üzerinde durmayacağımız sosyalist toplumda, sosyalist üretim ilişkilerinin kurulması, üstyapı kurumlarından biri olan devletin zaptından sonra, yani sosyalist devlet aracılığıyla sağlanır.

Buraya kadar aktardıklarımızla genel olarak anlaşılmaktadır ki, toplumun düşünsel (manevi) hayatı, maddi hayatının bir yansımasıdır. Toplumda egemen olan (resmî) düşünceden hareket edip toplumun ekonomik sistemini saptamamız veya tam zıddı olarak da ekonomik sisteminden hareket edip toplumun resmî düşüncesine ulaşmamız mümkündür.

“Tarih gösteriyor ki, eğer insanlar, farklı zamanlarda, farklı düşünceler ve isteklerle doluyorlarsa, bunun nedeni, insanların, gereksinmelerini karşılamak için doğayla, değişik zamanlarda savaşmaları ve buna uygun olarak da iktisadi ilişkilerinin farklı biçimlere bürünmesidir.”²⁵

Günümüz eğitim sistemini yeterince kavrayabilmek için kapitalizm öncesi toplum biçimlerinde eğitimde hangi düşüncenin egemen olduğunu kısaca görmekte yarar vardır.

İkinci Bölüm

EĞİTİM AÇISINDAN TOPLUM BİÇİMLERİNE KISA BİR BAKIŞ

1) İlkel Komünal Toplum ve Eğitim

İlkel Komünal Toplum, henüz sınıfların (yani sömürünün ve devletin) ortaya çıkmadığı, toplumlar tarihinin ilk toplum biçimidir. Bu toplumda üretimin gerçekleşmesinde kullanılan üretim araçlarının gelişme düzeyleri çok ilkel. Mızrak, balta, ok-yay gibi araçlarla ve ilkel üretim bilgisi ve becerisiyle yapılan üretim, ancak (vahşi doğayı da dikkate alırsak) kolektif bir çabayla gerçekleştirilebilirdi. Bunun sonucu, zaten başa baş yetebilen ürünler, komün üyeleri arasında eşit bir şekilde pay ediliyordu. Üretim araçları (bireysel üretim mümkün olmadığı için) toplumun ortak malıydı. Özel mülk edinme söz konusu değildi. Bu nedenle de, insanın insan tarafından sömürülmesi olgusu yani sınıflar henüz tarih sahnesine çıkmamıştı.

İlkel komünal toplumda, örgütsüz, düzensiz ve yalnızca üretime ilişkin somut bilgilerin, toplumsal kural ve geleneksel davranış örneklerinin nesilden nesile sözlü aktarımı şeklinde gerçekleşen bir eğitim vardır. Bu toplumlarda eğitim görevini ya yaşlılar, ya da topluluk büyücüsü üstlenmektedir. Bu tür eğitim yazının bulunmasının getirdiği olanaklar ve özellikle de toplumun sınıflara bölünmüş olmasının zorlaması sonucu, köleciler toplumla birlikte artık yerini özel eğitim kurumlarına, ilkel eğitim düşüncesine ve yazılı kaynaklara bırakacaktır.

2) “Sınıf” ve Sınıfların Ortaya Çıkışı

Üretim güçlerinin gelişmesi sonucu, artık kolektif mülkiyet gibi eski üretim ilişkileri toplumsal gelişimin önünde engel olmaya başladılar. Toplumsal gelişimin olabilmesi için eski üretim ilişkilerinin ortadan kalkması gerekmektedir. Eski üretim ilişkilerinin yerine üretim güçlerinin gelişimini sağlayacak yeni üretim ilişkilerinin geçmesi zorunludur.

Bu nedenle kolektif mülkiyet ortadan kalkacak, toplumda zengin-fakir ayrılığı ortaya çıkacak, önceleri istisna teşkil eden kölelik ilişkisi ise, artık topluma herşeyi ile damgasını vuracaktır. Artık tarih “sınıf savaşları” tarafından yazılacaktır.

Üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin var olduğu toplumlar sosyal sınıflara bölünmüşlerdir.

“Sosyal sınıf” deyince, üretimde birbirine benzer bir rol oynar-

yan, öteki insanlara karşı birbiriyle aynı olan ilişkiler içinde bulunan kişiler topluluğu anlaşılır.”²⁶

Ve yine Lenin'in daha tam bir tanımıyla:

“Tarihi olarak belirlenmiş bir üretim sistemi içindeki yerlerine ve bu üretim araçlarıyla olan ilişkilerine, toplum içindeki iş örgütlenmesinde oynadıkları rollere ve dolayısıyla sosyal zenginlikten paylarını almakta başvurdukları yollara ve elde ettikleri payın büyüklüğüne göre birbirinden ayrılan geniş insan guruplarına SINIF denir.”²⁷

Demek ki kişilerin üretim araçlarına sahiplik durumları nesnel sınıf kriteri olarak kullanılabilir.

Bir toplum içinde bulunan sınıfların birbirine karşı durumu ya taban tabana zıtlık gösterir, ya da çatışmalara varmayacak bir çelişki görünümündedir. Ancak bu çelişki hangi nitelikte olursa olsun sınıf mücadelesi daima somuttur, gerçek iktisadi çıkarların hayatın her alanında (siyasi, sosyal, ideolojik) yansımadır.

İlkel komünal toplum sınıfsız toplumdur. Daha sonra art arda gelen üç toplum bağrında uzlaşmaz sınıf karşıtlıkları taşıyan toplumlardır. Bunlardan köleci toplumda köleler ve köle sahipleri; feodal toplumda toprağa bağlı köylüler (serfler) ile feodal beyler; kapitalist toplumda ise işçi sınıfı (proletarya) ile kapitalistler (burjuvazi) arasındaki çelişkiler bu niteliktedir. Ayrıca bu çelişkiler, içerisinde yer aldıkları toplum biçimlerinin temel çelişkileridir. Sınıflı son toplum olan sosyalist toplumda ise uzlaşmaz olmayan sınıf çelişkileri vardır: işçi sınıfı ile köylülük arasındaki çelişki gibi.

Her toplumda üretim araçlarının mülkiyetini elinde bulunduran egemen sınıflar, mevcut üretimin biçiminin devamından yanadırlar. Bu nedenle tüm olanakları kullanıp sınıf çıkarlarını koruyan fikirlerin yaygınlaşmasına çalışırlar. Tüm zenginlikler ellerinde olduğu için de bu konuda büyük başarı gösterirler. Marx'tan yapacağımız şu uzun alıntı bu durumu çok somut olarak açıklamaktadır:

“Her çağın egemen fikirleri, o çağın egemen sınıfının fikirleridir. Yani toplumun yönetici **maddi** kuvveti olan sınıf, aynı zamanda, onun yönetici **manevi** kuvvetidir. Ekonomik üretimin araçlarına sahip olan sınıf, aynı zamanda zihni üretimin araçları üzerinde de kontrol sahibidir. Ve bundan ötürü, genel olarak, fikri üretim araçlarından yoksun olanların düşünceleri ve

fikirleri, bu egemen sınıfın etkisi altındadır. Egemen fikirler, egemen olan ekonomik ilişkilerin fikrî bir şekilde ifade edilmesinden başka bir şey değildir. Egemen fikirler, fikir şeklinde kavranmış olan bu egemen ekonomik ilişkilerden ibarettir. Ve bundan ötürü, bir sınıfı egemen sınıf yapan ilişkilerin ifadesidir. Başka bir deyişle, egemen fikirler, egemen sınıfın egemenliğinin fikirleridir. Egemen sınıfı teşkil eden bireyler, başka şeylerin yanı sıra, bir de bilince sahiptirler. Ve bunun sonucu olarak düşünürler. Bu bakımdan, bir sınıf olarak hükümler oldukları ve bir tarihi çağı bütün genişliği içinde egemenlikleri altında tuttukları ölçüde, bu bireylerin sözü geçen egemenliklerini her alanda enine boyuna uygulamaları ve başka şeylerin yanı sıra birer düşünür ve fikir üreticisi olarak hüküm sürmeleri ve çağlarının fikriyatını üretmeleri ve ona yön vermeleri doğaldır.”²⁸

Marx ve Engels’in belirttikleri gibi egemen sınıflar kendi fikirlerini egemen kılacaklardır. Peki ama, egemen sınıflar hangi fikirlerden yana olacaklardır? Eğitim tarihi incelendiği takdirde kesin bir cevap bulmamız mümkündür: Onlar toplumun temelini (yani mevcut üretim ilişkilerinin. Kendi egemen statülerinin) değişmesine, çıkarlarının gereği olarak karşıdılar. O halde, egemen sınıflar da ima mevcut düzeni koruyan, egemenlik altında tutulanların isyan duygularını pasifize eden mistik, kadercî, şükürcü pasifist dünya görüşlerini savunacaklardır. “Değişmezlik” (ve hele toplumda) felsefeleri onların en güçlü silahı olacaktır. Tüm eğitim kurumları, kölecî toplumun Akademileri ve Liseleri, feodal toplumun kilise okulları, kapitalist toplumun tüm resmi ve gayri resmi eğitim kurumları, basın - yayın organları, ücretli “profesörleri” bu dünya görüşlerini yaygınlaştırmaya çalışacaklardır.

3) Sınıflı Topumlarda Eğitim

O halde buradan “eğitim nedir?” sorusunun cevaplanmasına geçmeliyiz? Nedir eğitim? Bu soruyu yüzlerce eğitim tanımı ile alıp tartışmak mümkündür. Farklı sınıflar doğaldır ki eğitimi farklı tanımlayacaklardır. Biz tartışmalardan kaçınarak soruyu cevaplamaya çalışalım. Kalinin şöyle diyor:

“Eğitim, eğitimci tarafından dilenen niteliklerin eğitime aşılanması için onun psikolojisine yapılan belli, amaca yönelik ve sistematik etkidir. Bana kalırsa böyle bir formül ... bizim eğitim

kavramına verdiğimiz tüm anlamı genel çizgileri ile içine almaktadır. Yani; insan toplumuna ilişkin belli bir dünya görüşünün, bir ahlakın ve insan toplumuna ilişkin belli kuralların aşılması, karakterin ve iradenin belli çizgilerinin, alışkanlıkların ve zevklerin işlenmesi, belli bedensel niteliklerin gelişmesi vb. vb.”²⁹

Bu uzunca tanım gerçekten eğitim kavramının kapsamını yeterince açıklıyor. Tanımın incelenmesinden de anlaşılacağı üzere eğitim ve öğretim kavramları genellikle özdeş kavramlarmış gibi gözükürlerse de özellikle kapsamları bakımından birbirinden tamamen farklı kavramlardır.

Öğretim, belli bilgilerin başkalarına aktarılması olgusunu ifade eder. Oysa eğitim kavramı, içinde öğretim kavramını taşımakla birlikte öğretimden daha geniş b.ır kapsama sahiptir. Eğitim bir takım bilgilerin aktarılmasıyla kalmaz, kendisine ideolojik bilgilerin aktarıldığı insanların değişimleri ile de uğraşır. Ulaşmaz sınıf karşıtlıklarına sahip olan, sömürüye dayanan toplumlarda eğitimin asıl sorun, küçük yaşlardan başlayarak, çeşitli eğitim araçlarıyla (okul, kilise, cami, kitap, radyo-televizyon vb.) insanların “beynini yıkamak” onları düzenin sadık uşakları, “itaatkâr, kanaatkâr, vefakâr, cefakâr” bireyler haline dönüştürmektir.

O halde eğitimin en önemli özelliği onun daima sınıfsal bir yapıya sahip olduğu gerçeğidir.

4) Köleci Toplum ve Eğitim

Köleci toplum iki temel sınıfa ayrılmıştı: Köleler ve köle sahipleri.

Üretim araçları mülkiyetini ellerinde bulunduran köle sahipleri sınıfı toplumun egemen sınıfıdır.

“Mülk sahibi sınıfın, hiçbir şeye sahip olmayan sınıfı sömürme hakkını ve onun üzerindeki egemenliğini de sürdürüp götüren bir kurum”³⁰ olan devlet bu toplumda ortaya çıkacaktır.

Devlet, egemenlik altında tutulan sınıfların üzerinde egemen sınıfın egemenliğini zor (baskı, şiddet) yoluyla sürdürmeye çalışırken ilk düşünürler de ellerinden geldiğince bu amaca yardımcı oluyorlardı. Örneklemek için, bütün çağlarda tutucu (gerici) idealist dünya görüşüne kaynaklık edecek ilk Yunanlı düşünürlerin eğitimle ilgili bazı görüşlerine kısaca bakalım:

Erdem’i, bilgi, yetenek, üstün meziyetler, iyilik olarak tanımlayan Platon (Ef-latun) (İ.Ö. 427-347) erdem’in insanlara doğuştan geldiğini savunur. Ona göre:

insanların bir kısmı siyasal erdeme (yöneticiliğe), bir kısmı askeri erdeme (askerliğe) sahip olarak doğarlar. Ama bunlar azınlıktadırlar. İnsanların büyük çoğunluğu ise hiçbir özel erdeme sahip olmadan doğarlar, ki bunlar çoğunluğu (halkı) oluştururlar. Herkes sahip olduğu erdeme uygun bir işte çalışmalı ve başkalarının işine karışmamalıdır. Erdem sonradan kazanılamaz. Bu durumda “iyilik-kötülük, yöneticilik-kölelik” doğuştan gelen özelliklerdir.

Eğitimde ilk resmi sansür savunuculuğunu da Platon’da görüyoruz. Ona göre “tanrıların da haksızlık yaptığını, kötü davrandığını” söyleyen, “haksızlık yaptığını görürsen babanı bile cezalandır” diye öğütler veren Homeros ve Hesiodos’un destanları vb., (“hatta bunlar doğru olsalar dahi”) çocuklara anlatılmamalıdır. Bunlar toplumu yıkıcı kötü sözlerdir ve gençlerden saklanılmalıdır. Yine O, Devlet isimli eserinde, yöneticilerin toplum yararına yalanlar uydurabileceğini de savunur.³¹ Örneğin, yöneticiler, koruyuculara; koruyucuların silahları ile birlikte topraktan doğduklarını söylerken, topluma; hepsinin toplumun bir parçasını oluşturduğunu, fakat tanrının, yöneticilerin mayasına altın, koruyucuların (askerlerin) mayasına gümüş ve üreticilerin mayasına da demir ve tunç kattığını söylemelidirler. Halka, çocuklarının da kendilerine benzeyeceği sürekli olarak anlatılmalı ve tanrılar şöyle konuşturulmalıdır: “Şehri (devleti-İMA), demir soyular yönettiğinde yok edeceğim.”

Platon’dan sonra gelen ve etkileri bakımından ondan daha güçlü ve sürekli bir etki alanına sahip olan, Köleci Çağın büyük filozofu Aristoteles (İ.Ö. 385 - 322) ise, Platon’da “gizli” kabul edilen kölelik kurumunu “ıkna edici” gerekçelerle savunmuştur. Ona göre, köle canlı mülktür, canlı alettir. (İ.Ö. Birinci yüzyılda yaşayan Romalı yazar Varro aletleri üçe ayırmaktadır: a) konuşan alet: köleler; b) böğüren alet: öküz, eşek vb. hayvanlar; c) sessiz alet: arabalar, tarım ve ziraatta kullanılan kazma, kürek, karasaban vb.)

Aristoteles, doğada canlı-cansız her şeyde egemenlik-bağımlılık biçiminde bir ilişkinin varlığını savunur. Bağımlı olan, doğuştan aşağıı olandır. O halde aşağıların üstünlere bağımlı olması hem toplum için hem de bizzat bağımlı olan için yararlı olan, zorunlu bir ilişkidir. Örneğin doğa tarafından diğer insanlardan farklı (beden hizmetine uygun) olarak yaratılan köle, kavrayış gücüne sahip değildir. Bu nedenle başkaları tarafından yönetilmek ve “korunmak” zorundadır. Bu köle için de “yararlıdır”. Köle, ruhça da “köle ruhlu” olarak yani diğer insanlardan farklı olarak doğar.

Efendilik de doğuştan kazanılan bir yetenektir. Mülkiyet kutsal ve doğal bir kurumdur ve korunması gerekir. Kötülüklerin kaynağı üretim araçlarına sahip

olmaya (mülkiyete) bağlamamak gerekir. Kötülüklerin kaynağı; insan doğasından gelen “kötü huylar ve zengin olma hırısı”dır.³²

“Devletin, varlığını sürdürebilmesi, ancak kanunlara ve yasalara uygun bir eğitim yoluyla mümkün olur. Bu konuda Aristoteles şöyle der: ‘İnsanlar, eğer kanun ve yasalara uygun olarak eğitilmezlerse o zaman en yüksek ve mükemmel kanunların varlığı bile hiçbir işe yaramaz.’ Buna göre, devletin başta gelen görevlerinden birisi, gençleri kanun ve yasalara uygun bir biçimde eğitmek ve onlara **sosyal ya da ahlaki erdemleri kazandırmaktır**. Bir devlet ya da toplum, varlığını ancak bu tarzda sürdürebilir.”³³

Çoğunluğun yönetimi ele geçirmesi ihtimalini yok edebilmek için, Aristokrasinin de içerisinde yer aldığı bir çoğunluk yönetimine taraftardır. Ancak bu yönetimde askerlik ve yöneticilik görevini sadece bilgelere (yani asillere) uygun görür.

Köleciler Çağ filozofları, köleleri “vatandaş” olarak kabul etmemiş, onlara, değil vatandaşlık hakları, en küçük bir insani hak verilmesi eğilimini dahi reddetmişlerdir. (İ.Ö. 430 yıllarında 200 bin ergin nüfusa sahip olan Atina şehir devletinde siyasal haklara sahip olan özgür nüfusun –vatandaşların- sadece 50 bin kişi olduğunu hatırlatalım. Bu sayının çok küçük bir kısmı asilleri, büyük bir çoğunluğu ise asil olmayanları oluşturuyordu. Vatandaşların sadece 4 bini oy kullanıyordu.)

Önceleri kendileri de egemen sınıftan olan filozoflar tarafından sürdürülen (örneğin Platon'un Akademisi, Aristoteles'in Lise'si) örgütlü eğitim çalışmalarını bir süre sonra (özellikle Büyük İskender dönemlerinde) devlet tam olarak üstlenecek, büyük kentlerde okullar açılacak, kitaplıklar kurulacaktır.

5) Feodal Toplum ve Eğitim

Feodal toplumda da eğitim “egemen sınıfların egemenliğini sürdürmeye yarayan” bir kurum olmaktan kurtulamamıştır, kurtulamazdı da. Çünkü feodal toplumun alt yapısı kendisine uygun bir üst yapıyla (ve eğitim kurumuyla birlikte var olacaktır.) Eğitim artık feodal mülkiyete hizmet edecektir. Eğitim kurumları feodal üretim ilişkisinin meşruluğunu, akla uygunluğunu, değişmezliğini işleyeceklerdir.

Bu dönemin bütününde dinsel kurum ve düşünceler eğitimde tek belirleyici olmuşlardır. Dönemin başlarında “cahillik” öğünülecek bir olgu olarak kabul edilirken, bir süre sonra “bilimin” (yani dinin) öğretilmesi için kilise okulları açılmaya başlamıştır.

Hristiyan dinini en bağınaz biçimde yorumlayıp, sınıf mücadelesi yerine dinin pasifist ilkelerini savunan eski «Don Juan» yeni “Aziz” Saint Augustine (MS. 354-430), tek bilgi olarak kutsal kitabın sözlerini kabullenmiş, tek eğitim yöntemi olarak da bu kitabın ezberlenmesini önermiştir. Diğer orta çağ düşünürlerinin hemen hepsi, “ideal düzen, tanrısal devlet, tanrısal kral” görüşlerini sürekli olarak savunacaklardır. Devlet iktidarının gücünü tanrıdan aldığını savunan bu Hristiyan filozofları düzene karşı çıkmak ile tanrıya karşı çıkmayı özdeş suç olarak kabul etmişlerdir.

Egemen sınıfların bu görüşleri Hristiyan felsefesinde olduğu biçimiyle ve hatta daha bağınaz olarak İslam felsefesi için de geçerlidir.

6) Kapitalist Toplum ve Eğitim

Kapitalist toplum çoğu bakımdan kendisinden önceki toplumlardan daha gelişmiştir. Üretici güçlerin çok hızlı gelişmesi, ancak feodal üretim ilişkileri yıkıldıktan sonra mümkün olmuştur. Burjuvazinin, feodallere karşı mücadele verdiği dönemde bilimin ve bilimsel düşüncenin en büyük savunucusu olduğunu görüyoruz. Ancak bu bilim savunuculuğu niteliği çok kısa bir süre sonra yerini bilim düşmanlığına bırakacaktır.

A – Kapitalizmin ilk dönemlerinde burjuvazinin, bilimin gelişmesinden çıkarları vardır. Daha büyük ölçekli üretim yapabilmek için, teknoloji; daha düşük maliyetle (yani daha yüksek kârla) üretim yapabilmek için fiziğin, kimyanın ve diğer doğa bilimlerinin geliştirilmesine gereksinim vardır. Bu nedenle, bu dönemde burjuvazi bilimleri destekleyecek, teşvik edecektir.

Ancak burjuvazinin bu desteğinin sınırları nedir? Nereye kadar destek, nereye kadar engel? Burjuvazinin egemen sınıf olduğu ve bilimleri desteklemesinin de kâr amaçlı olduğunu hatırlarsak sorunun cevabı hazırdır: Doğa bilimleri, yalnızca doğayı, yalnızca olguları, süreçleri, tasvir etmek (açıklamak değil) şartıyla desteklenmelidir. Toplum bilimlerinin “özgür gelişimi” engellenecektir. Bilimin görevi olgu ve süreçleri yorumlamak, açıklamak değil, sadece tasvir etmektir. Bu anlamda, yalnızca bu anlamda bilimin özgürce gelişmesi (!) sağlanmalıdır. Burjuvazinin bu düşüncesi bilime karşı aldığı tavırda ve genel dünya görüşünde (felsefesinde) de aynen yansımaktadır. Bilimi yüzyıllarca etkileyecek olan “pozitivizm” gibi burjuva felsefe akımları ortaya çıkacaktır.

Pozitivizm sübjektif-idealist bir felsefi akımdır. Ruhçu ve maddeci felsefelerin dışında, “üçüncü akım” olarak kendisini adlandıran ve “felsefede taraf tutmak” ilkesini savunan bu akım, aslında burjuva ideolojisinin bilimlere karşı bu çelişkili tavrının yansımasından başka bir şey değildir.

Doğa bilimleri gelişmelidir. Niçin? Çünkü üretim güçlerini (somutta da burjuvazinin kârını) geliştirecektir. Ancak bilim, burjuvazinin gerçeklerini; maddenin hareketini, değişimini, asıl oluşunu açıklamakta, ayrıca yaramaz çocuklar gibi, “tasvirde kal” dendiği halde kaçıp kaçıp “yoruma kadar gitmekte, söz dinlememektedir. Bunların üzerine, bir de kendisine yasaklanan alana, toplumlar alanına girip, “toplumların da sürekli hareket ve değişim içerisinde olduğu” gibi yanlış (!) tezleri savununca, artık bazı önlemler almak gerekir. Ya yasak alanda gördüklerine “ayak takımı, halk güruhu” inanır da burjuva toplumunun da değişebileceğini düşünürse?

İşte, 18 ve 19. yüzyıl burjuvazisinin öcü gibi korktuğu düşünceyi burada yalamak mümkündür. Mademki bilime gereksinimiz var ve mademki bilim özgür bırakılınca istenenlerden başka “istenmeyenleri de” söylemektedir, o halde yapılacak şey bilimin gelişmesini denetim altına almak, onun “tehlikeli şeyler” söylemesini engellemek, felsefeyle bağıntısını kesmek, düşünmeyen, yorumlamayan, anlamaya kalkmayan ama sadece “nasıl oluyor”unu tasvir eden bilim insanları (kimyacılar, fizikçiler, mühendisler vb.) yetiştirmek.

İşte, burjuva eğitiminin temel amacı da budur. Bu düşüncedir ki burjuvaziyi bilim iskelesinden (bir daha hiç dönmemek üzere) son hızla uzaklaştıracaktır.

B – Üretici güçlerin çok hızlı gelişiminin yanı sıra “egemenlik aygıtı” devletin bürokrasisi ve militarizmi de büyük bir gelişmeye uğramıştı. Üretim tarımdan sanayiye, (topraktan fabrikalara) kaymış, özel mülkiyet en geniş yayılma alanına ve olanağına kavuşmuştur. Alt yapıdaki bu değişiklik eğitimde de hemen yansımış, eğitim özde değil ama biçimde büyük değişikliklere uğramıştır. Eğitim, yine egemen sınıfın hizmetkârlığı görevini sürdürürken, gerek laboratuvar da doğa bilimlerini, makine başında makinayı bilerek çalışacak bilgili uzmanlara, teknokratlara, ustalara; gerek yetkinleşmiş olan devlet aygıtının çalışmasını sağlayacak eğitilmiş bürokratlara; gerekse özellikle iç güçlere karşı başarıyla savaşabilecek nitelikte eğitilmiş askerlere duyulan gereksinmeyi karşılamaya çalışacaktır.

Anlaşılabileceği gibi, bu gereksinme kendisini zorla kabul ettirecektir. Fakat bu zorunluluk burjuva eğitim anlayışını, bilim karşısında olduğu gibi, onulmaz bir çelişki içine itecektir. Bir yandan burjuvazinin duyduğu su gereksinme giderilmeli, diğer yandan ise işçi sınıfının (ve düzenin yıkılmasından nesnel çıkarları olan tüm kitlelerin) sınıf bilincine, sömürü düzenine karşı mücadele bilincine ulaşması, sosyalizm gibi bilimsel ideolojilerin yayılması engellenmelidir. Bu nedenle burjuva eğitimi, bilim karşısında olduğu gibi eğitimde de sahtekârdır, ikiyüzlüdür. Gerçekleri değil, gerçek olarak kabul edilmesini istediklerini verecektir.

Ancak, burjuvazinin tüm çabalarına rağmen bilim ve bilimsel düşüncenin yaygınlaşması engellenemez. Bilimin yaygınlaşması da, insanları bilimsel ideolojiye, sosyalist düşünceye ulaştıracaktır.

C – Kapitalizm, emperyalizm aşamasıyla birlikte artık, gerek eğitimde gerekse diğer üst yapı kurumlarında en gerici karaktere bürünecek, bilimin özgürce geliştirilmesinin önüne büyük engeller koyacaktır. Tekel olgusuyla birlikte bilimsel ve teknik gelişim, insanlığın gereksinimlerine göre değil, tekellerin “aşırı kâr” isteklerine göre yönlendirilecektir.

“Kapitalist tekel, ... şaşmaz bir şekilde bir durgunluk ve çürüme eğilimine yol açar –diyor Lenin.- Tekel fiyatlarının geçici olarak bile sabit tutulması, bir noktaya kadar, ilerlemedeki itici öğeleri yok eder, bunun sonucu olarak da bütün ilerlemeleri frenler. Ayrıca teknik ilerlemeyi sun’i olarak frenleme yolunda ekonomik birtakım olanaklar da doğurur.”³⁴

Emperyalizm her alanda gericiği getirdi. Eğitimde de en gerici boyutlara emperyalizmle birlikte ulaşıldı. İrkçi-şoven fikirler eğitimde emperyalizmin temel odağı oldu. Metropol burjuvazisi, kendi ulusunun üstünlüğü tezlerini çılgınca yayacak, böylece sömürgeleri üzerinde psikolojik bir baskıyı da gerçekleştirecektir.

Emperyalizmle birlikte eğitim araçları da büyük yeniliklere uğruyor: Aile, din, okullar, dernekler, sinema ve tiyatroların yanı sıra artık radyo ve televizyon da burjuva eğitiminin önemli aracı haline gelecektir.

7) Sömürge Ülkelerde Eğitim

“Sömürgeciler ... Afrikalıları geçmişlerinden kopararak sömürge toplumuna uymaya zorluyorlardı. - 1960'da Lizbon patriği Kardinal Gereieira'nın bir mektubunda şöyle demektedir: K. - 'Okullar gereklidir; ama yerlilere insanlık onurunun yolunu ve **onları koruyan ulusun ihtişamını öğreten** okullardır gerekli olan.’

Afrikalıları için açılmış olan **bütün okulların** başlıca amacı, **Portekiz dilini ve kültürünü** yaymaktır. Daha geniş olarak da, çok dikkatle kontrol edilmiş bir eğitim sistemi sayesinde Portekizce konuşan, Hristiyanlığı kabul etmiş ve metropol Portekiz'deki vatandaşlarla aynı **milliyetçi duyguları taşıyan** kişilerden oluşmuş bir Afrikalı toplumu yaratmaktır.”(abç).³⁵

Mozambik kurtuluş mücadelesi önderlerinden olan Eduardo Mondlane'den aktardığımız bu uzun alıntı, sömürgecilerin eğitim politikasının çirkin yüzünü açıkça sergilemektedir.

Gerçekten de, sömürgeci ülkelerin, sömürgelerinde uyguladıkları eğitim ile metropoldeki eğitim, ağırlık noktaları açısından farklılık gösterir. Metropoldeki eğitim, sınıf mücadelesini gözlerden saklamak ve ezen ulusun dilini, kültürünü, milliyetçi duygularını geliştirmeye çalışırken, sömürge, ezilen ulusun tüm mamevi değerlerini ve dilini yok etmeye yöneliktir.

Sömürge ülkelerin halklarını uzun süre *zorla* egemenlik altında tutmak olanaksızdır. Bugün artık, asıl olarak (elbette her türlü zulüm, işkence, katliam vb. zor yöntemlerinin yanı sıra) asimilasyon (özümleme) politikası en geçerli yöntemidir. Aslında asimilasyon da bir tür soykırımdır, ulusun yok edilmesidir.

Sömürgelerde eğitimin temel amacı “boyun eğme”nin sağlanması ve sürdürülmesidir; temel hedefi de, ezilen ulusun dili, kültürü, gelenek ve görenekleri ve halk kahramanlarının yadsınması veya ezen ulusa maledilmesidir.

Sömürgeci eğitim politikası da, içinde kendi çelişisini taşımaktadır. Sömürgeciler, ulusal bilincin oluşup gelişmesinin engellenmesine ne kadar dikkat ederse etsinler, sömürge ülkelerde eğitim ulusal bilinci er ya da geç uyandıracaktır ki, buna “geri tepme” de diyebiliriz.

TÜRKİYE’DE EĞİTİMİN GENEL KARAKTERİ

1) Emperyalizme bağımlı yarı sömürge bir ülke olan Türkiye’de dışa bağımlı olarak gelişmiş çarpık bir kapitalist yapı egemendir. Kapitalizm-öncesi üretim ilişkileri, alt yapıda etkin olmamakla birlikte, kalıntı olarak varlığını sürdürmektedir. Emperyalizme bağımlı yerli tekелci burjuvalar, az ya da çok feodal karakterli büyük toprak sahipleri ile ittifak halindedirler ki, bu ittifaka “oligarşi” diyoruz. İttifakta yönlendirici güç, emperyalizmle birlikte yerli tekелci burjuvazidir. Oligarşi, tüm üstyapı kurumlarına (ve eğitime) kendi damgasını vurmuştur.

Türkiye’nin doğu ve güneydoğusunda, Türklerden ayrı olarak Kürt ulusu yaşamaktadır. Bu bölgeye “Kürdistan” adı verilir. Feodal kalıntıların Batı’ya kıyasla daha etkin olduğu Kürdistan, sömürge statüsü ile Türkiye bütününe bağlıdır.

“(Türkiye’de) Devrimci adım anti-emperyalist ve anti-oligarşik demokratik halk devrimidir. Toprak devrimi, bu devrimin tali bir sorunudur. Bu demokratik halk devriminin temel hedefi

anti-tekelci mücadeledir. Bu mücadele bu günün somut koşullarında anti-faşist görünümüyle somutlaşmaktadır.

Türkiye’de devrimci mücadelenin sınıfsal yanı bugünkü somut koşullarda ağır basmakla birlikte, mücadelenin ulusal kurtuluş yanı da hareketin gündemindedir. Bu, Türk ulusunun, emperyalizm tarafından ezilen, yarı-sömürge bir ulus olmasından kaynaklanmaktadır.

Kürdistan’ı sömürgeleştiren... Türk hâkim sınıflarıdır. Bölgedeki egemen güçlerin bir kısmı da bu hâkim sınıfların politikalarına katılmakta ve destek olmaktadırlar. ... Kürdistan’da ulusal baskıyla ... sınıfsal baskı bir aradadır ve iç içe geçmiştir.

Bugün Kürdistan’da ulusal kurtuluş mücadelesinin hedefleri bölgedeki ekonomik ve politik gücü elinde bulunduranlarla, emperyalizm ve oligarşidir.

Devrimci bir mücadele olmadan, emperyalizm ve oligarşiye karşı iki halkın birliği ve dayanışması sağlanmadan Kürt ulusunun sömürgeci zulmünden, sınıfsal baskı ve sömürden kurtuluşu gerçekten zor olacaktır.”³⁶

2) Oligarşi, tüm araç ve olanaklarını kullanarak kapitalist eğitim sisteminin çok yönlü çelişkilerini bertaraf etmeğe çalışarak, eğitim ile asıl olarak şu üç amacı gerçekleştirmeye çalışacaktır:

A- Kapitalizmin gerek duyduğu nitelikte ve gözlerine “at gözlüğü” takmış teknokrat ve bürokratları, makinadan anlayan usta ve işçileri yetiştirmek.

B- Sınıf sömürsünü gizlemek, düzenin devamı için halk kitlelerini pasifize etmek, onların düzene karşı tepkilerini “zararsız şeylere doğru” yöneltmek.

C- Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskıyı sürdürebilmek, Kürdistan’ı sömürge olarak koruyabilmek, ulusal değerlerini yok edip, dillerini konuşmalarını kültürlerini geliştirmelerini yasaklayarak Kürt ulusunu asimile etmek, için “eğitim”.

“OLİGARŞİ'nin eğitim felsefesi, egemen ittifak içinde yer alan emperyalizmin, tekeli burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin çıkarlarının korunmasına dayanmaktadır. Bu eğitimden **amaç**, sömürüye yatkın, düzeni kabullenen, itaatkâr, başkaldırmayan, nemelazımcı, kaderci insanlar yetiştirmektir; başkalarını düşünmeyen, 'gemisini kurtaran kaptan', 'bana dokunmayan insan bin yaşasın' anlayışına inandırılmış bireyci ve

bencil insanlar yetiştirmektedir; ülkesinin ve halkların sorunlarına ilgisiz ve 'beyin göçü'ne hazır bürokrat ve teknokratlar yetiştirmektedir; yeni bilimsel bulgulara ve gelişmelere kapalı, kemikleşmiş, tutucu, gerici insanlar yetiştirmektedir; günlük hayatın kopuk, öğrendiklerini pratikte uygulayamayan, hiçbir zaman ulaşamayacak olduğu burjuvalaşma özelemleri ile aptallaştırılmış, kendi hayal dünyalarında yaşayan insanlar yetiştirmek; ezberci, inceleme ve araştırmalara şevk duymayan, silik, sönük, kişiliksiz, her şeyi 'büyüklerden bekleyen' insanlar yetiştirmektedir.”³⁷

Bu kadarıyla dahi “resmi eğitim” politikasının niteliği gayet açıktır. İktisadi kalkınmayı sağlayacak (!) (üretim için yeterince bilgilendirilmiş), Atatürkçü (burjuva ideolojisini benimsemiş), Türk milliyetçiliğine bağlı (ırkçı-şoven duygularla yoğrulmuş), Anayasa'yı (düzeni) ve vatani koruyacak (misak-ı milli sınırlarına sahip çıkıp, sömürgesinin her başkaldırısında kitle katliamlarını acımadan yapabilecek) **nitelikte** insanların yaratılabilmesi için “eğitim.”

Dünyanın diğer sömürgeci ülkelerinin sömürgelerinde uyguladıkları eğitim ile Türkiye'nin Kürdistan'da uyguladığı eğitim politikası arasında hiçbir fark yoktur. Çünkü dünyanın her yerinde sömürgeci baskılar özde aynı yöntemlerle sürdürülebilmektedir. Yedi yaşında “Türküm, doğruyum...” diye başlayıp, “varlığım Türk varlığına armağan olsun” diye biten antlar çocuklarımıza ezberlettirilmiş, Kürt ulusunun dilleri, kültürleri kısaca Kürtlükleri unutturulmaya çalışılmıştır. “İmtiyazsız sınıfsız kaynaşmış bir toplum, ülkesi ve milliyetiyle bölünmez bir bütün” olan Türkiye Cumhuriyeti'nin “ilelebet payidar” kalması için sürekli olarak, “onları koruyan ulusun ihtişamı” anlatılmıştır.

Ancak şunu unutmamak gerekir: Tarih göstermiştir ki, ne metropolde ne de sömürgelerde sömürücülerin eğitim politikası başarıya ulaşmıştır. Kendi çıkarlarının zorunlu bir sonucu olarak ortaya çıkan eğitim gereksinmesi, aynı zamanda burjuvazinin “mezar kazıcıları”nı da ortaya çıkaracaktır. Çünkü az ya da çok burjuva eğitiminden geçmiş insanlar, burjuvazinin istediklerinin yanı sıra, “istemedikleri”nin de gelişmekte olduğunu görmektedirler.

Buraya kadar anlattıklarımız şu gerçeği açığa çıkarıyor: Burjuvazinin bu sahtekâr, çıkarıcı, gelişmeyi engelleyici eğitimine karşı silahlanmamız, kendimizi bilimsel düşüncelerle donatmamız, gerçeği doğru biçimde kavramamıza yardımcı olacak bir dünya görüşünü kavrayıp hayatımıza uygulamamız gerekiyor.

- Doğayı ve toplumu doğru bir biçimde kavrayıp yorumlayabilmemiz için,
- Burjuva eğitiminin saklamaya çalıştığı tüm gerçekleri kavrayabilmek için,

- Sömürgeci oligarşiyi tüm kurumlarıyla birlikte yere vurabilmek için,
- Emperyalizmi ve sömürgeciliği tüm iğrenç ve zalim yanlarıyla yere vura-bilmek için,
- İnsanın insan tarafından, ulusların uluslar tarafından sömürülmesini or-tadan kaldıracak, insanın insan gibi, halkların bağımsız yaşayabileceği bir dünya kurabilmek için, kapitalizme, feodalizme ve sömürgeciliğe karşı, doğru bir eği-timden geçmemiz gerekecektir.

Bu yazının üçüncü bölümünde, oligarşinin tüm yasaklama ve baskılarına rağmen, devrimci eğitimin nasıl gerçekleştirebileceğimizi anlatmaya çalışacağız.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1) MARKSİZİM: DEVRİMCİ, BİLİMSSEL VE TARAFLI İDEOLOJİ

Farklı çağlarda veya farklı toplumlarda olduğu gibi, belirli bir toplum içeri-sinde de aynı olay hakkında farklı yorumlarda bulunan kişilerin, farklı felsefelere sahip olduklarını söyleriz. Doğayı, toplumu ve düşünceyi bizim gibi kavramayan-ları, bizim gibi yorumlamayanları ve düşünmeyenleri, bizden ayrı dünya görü-şünde olan insanlar, diye tanımlarız.

İnsanların, pratik hayat içerisindeki davranışlarını belirleyen şey, genel ola-rak sahip oldukları dünya görüşüdür. Dünya görüşü ise, insanların yaşam araçla-rını üretme biçimlerine göre biçimlenecektir.

Yazımızın birinci bölümünde, genel olarak, uzlaşmaz sınıf zıtlıklarının bulun-duğu toplumlarda egemen sınıflar açısından eğitim sorununa yaklaşmaya çalış-tık. Uzlaşmaz sınıf zıtlıklarına dayalı toplumlarda hakim dünya görüşünün, ege-men sınıfın felsefesi olduğunu ve resmi eğitim kurumlarının sürekli olarak insan-ları bu felsefeye göre «işlemeye» çalıştıklarını söyledik. Üretim güçleri ile üretim ilişkilerinin uzlaşmaz zıtlık haline geldiği, eski toplumun yıkılıp yeni toplumun ku-rulduğu o tarihsel dönemeçlerde, yeni sınıflar gerek mücadelelerinde kendile-rine dayanak olacak gerekse yeni toplumda egemenliklerini meşru gösterecek olan fikirleri de yaratırlar.

“Belli bir çağda devrimci fikirlerin var olabilmesi için, devrimci bir sınıfın var olması şarttır, - diyor Marks. -

Gerçekten de, kendisinden önce egemen olan sınıfın yerine geçen her yeni sınıf, kendi gayelerine varmak için de olsa, kendi çıkarını, toplumun bütün üye-lerinin ortak çıkarı gibi göstermek zorundadır.

Devrimci sınıf, bir başka sınıfın karşısına çıkmış olduğu için, başlangıçta kendini sınıf olarak değil, bütün toplumun temsilcisi olarak gösterir ve egemen sınıfın karşısında, sanki toplumun bütünüyümüş gibi görünür. Devrimci sınıfın bunu yapması mümkündür, çünkü başlangıçta, onun çıkarı, baskı altında bulunan bütün öteki sınıfların çıkarlarına henüz gerçekten bağlıdır.”³⁸ (abç.)

Çıkarları çatışan iki sınıf varsa, bu çatışmadan kaynaklanan iki farklı dünya görüşü olacaktır, demiştik. Açıktır ki, bu anlayışların, olaylar karşısında pratik önerileri ve davranışları da farklı olacaktır. Örneğin, “gençlik olayları” (!) konusunda üç yorumu ele alalım. Bazı görüşler, gençlik olaylarının Avrupa'dan bize bulaşmış bir moda salgını olduğunu söylerken, bir başka görüş bu olayı, gençlerin cinsel tatminsizliğinin sonucu olarak saptamış, üçüncü bir grup ise bu çatışmaların, aslında, ülkemizde sömüren ve sömürülen sınıflar arasındaki çatışmanın gençlik içerisindeki yansıması olarak değerlendirmiştir. Bu yorumlardan birincisinin pratik davranışı, bu moda salgınının geçmesini beklemek olacaktır. İkinci görüş, okullarda ve hayatın diğer alanlarında gençlere cinsel eğitim ve tatmin olanakları vermek için eyleme geçecektir. Üçüncü görüş ise gençlik içerisindeki çatışmaların ortadan kalkması için uzlaşmaz sınıflar arasındaki çatışmanın ortadan kalkması gerektiğini, bu nedenle, gençlik çatışmasından şikâyet eden insanların (eğer bu şikâyetlerinde dürüst iseler) sınıf çatışmasının ortadan kaldırılması için mücadele etmeleri gerektiğini savunacaktır.

O halde, nasıl ki egemen sınıfın düşünceleri egemenliğini sürdürmeye yarayan önemli bir araçtır, egemenlik altında tutulan ve sömürüye karşı direnen, mücadele eden sınıfların da, şu veya bu biçimde düzene karşı direnen bir felsefeleri olacaktır. Bu direniş, bazen tamamen pasif bir biçimde, bu dünyadan, kaçıp “herkesin mutlu ve güvenlik içinde” olduğu dünyalar (cennet - cehennem) aramak biçiminde, bazen de aktif olarak, somutunda, düzene karşı mücadele biçiminde ortaya çıkacaktır. Birinciye Hristiyanlık ikinciye ise, tarihin saptadığı devrimci hareketler örnek olarak gösterilebilir.

Sömürüye karşı çıkan, sömürü düzenini yıkmak, değiştirmek isteyen sınıfların ve bireylerin bu mücadelelerinde tutarlı bir dünya görüşünün rolü ve önemi çok büyüktür. Sadece egemen sınıfın yalanlarını açığa çıkarmak için değil, ama aynı zamanda sınıf çelişkilerini kavrayıp yararlanabilmek, kitleleri örgütleyip yönlendirebilmek, doğru stratejik ve taktik kararlar verebilmek için de geçerlidir bu.

Tarihte sınıf çelişkilerini pratikten kavrayıp, sınıf mücadelesinde önderlik etmiş büyük devrimci önderler vardır. Köle isyanlarının önderi Spartaküs'ün, Mek-

sika köylü ayaklanmalarının önderi Zapata'nın, gerici Osmanlıya karşı kelle koltukta savaşılan Simavna Kadısı Şeyh Bedreddin'in başarısızlığının nedenlerinden biri olarak da tutarlı bir dünya görüşüne sahip olmamaları gösterilebilir.

Günümüzde “eski toplumun yapışım bütünüyle ortadan kaldıracak ve ege-menlik denilen şeyi yok edecek olan proletarya”nın (Marks) ve proletarya devrimcilerinin de mücadelelerinde kendilerini başarıya ulaştıracak tutarlı bir dünya görüşüne gereksinimleri vardır.

“Bu yüzden, toplumun maddi yaşam koşullarını etkilemek ve gelişmesini, ilerlemesini hızlandırmak için, proletarya partisi (ve proletarya devrimcileri - KURTULUŞ) öyle bir sosyal teoriye, öyle bir sosyal düşünce dayanmalıdır ki, bu sosyal düşünce ve teori, toplumun maddi yaşamındaki gelişmenin gereklerini doğru bir biçimde yansıtsın; ve böylece de geniş halk yığınlarını harekete geçirmeye, onları, karşı devrimci güçleri ezmeye ve toplumun ileri güçlerine yol açmaya hazır proletarya partisinin büyük ordusu içinde seferber etmeye ve örgütlenmeye yetenekli olsun.”³⁹

Mevcut sömürü düzenini değiştirmek isteyen proletaryanın ve (sınıf kökenleri ne olursa olsun) proleter devrimcilerinin, devrim yapmak için yola çıkarken, devrimin yasalarını da açıklayacak bilimsel bir dünya görüşüne gereksinimleri vardır.

Fakat böyle bir dünya görüşü var mıdır? Emekçiler hangi dünya görüşüne sahip çıkmalıdır?

“Hareketlerinin süreci içinde işçi yığınlarının kendilerinin bağımsız bir ideoloji formüle etmeleri söz konusu olmadığına göre yapılacak tek şey, ya burjuva, ya da sosyalist ideoloji arasında seçim yapmaktır. İkisinin ortası bir yol yoktur, (çünkü insanoğlu ‘üçüncü’ bir ideoloji yaratmamıştır ve üstelik sınıf ilişkileriyle bölünmüş olan bir toplumda sınıf niteliği taşımayan, ya da sınıflar üstü bir ideoloji olmaz).”⁴⁰

Felsefe tarihi, Lenin'in bu görüşünün kanıtıdır. Gerçekten de, aralarında küçük bir takım ayrılıklar olmasına rağmen, günümüze kadar ancak iki felsefe varlığından söz edebiliriz: **İdealizm** ve **materyalizm**.

İdealizm; bilincin (akıl, ruhun) esas olduğunu öne sürer ve maddenin varlığını ya reddeder ya da ruh karşısında önemini küçümser. Yöntemi genellikle metafiziktir.

Metafizik; değişmezliği, durağanlığı savunan bir yöntemdir. Olguların hareketlerini sadece yer değiştirme veya artma ve azalma olarak kabul edip, onların hareketinin nedeni olarak ruh vb. gibi dış etkileri savunur, iç çelişkilerini reddeder.

Materyalizm; maddenin esas, bilincin ise maddenin türevi ikincil bir ürün olduğunu savunur. Doğanın, toplumun ve düşüncenin yasalarının kavranıp değiştirilebileceğini kabul eder.

Diyelektik; doğanın, toplumun ve düşüncenin sürekli hareket ve değişim içinde olduğunu, şeylerin hareketlerini iç çelişkilerinin sağladığını, her şeyin biriyle bağıntılı olarak hareket ettiğini savunan yöntemdir.

İşçi sınıfının ideolojisi **bilimsel sosyalizm**, diyelektik materyalist dünya görüşüne dayanır.

Doğa olaylarını **açıklayabilmek** için, bu olayları yöneten yasaları bilmek, öğrenmek gerekir. Maddi dünyanın diğer görünümü, bütünü diğer parçası olan toplum olaylarını **açıklayabilmek** için de, toplumların gelişme kanunlarını bilmek gerekir.

İnsan eyleminin nesnel zorunluluğunu oluşturan bilimsel **yasalar** ve bunların bütünlüğü olan teoriler kavranmadıkça, doğayı ve toplumu değiştirme işinde başarı sağlamamız çok güçtür.

Doğa ve toplum yasalarının bilinebilmesi, doğanın ve toplumun gelişiminde bilinçli olarak katkıda bulunulmasını, olayların akışına yön verilebilmesini mümkün kılar. İnsanlar, bilinçli eylemleri yardımıyla, işleyiş yasalarını bilebildikleri toplumların **değişimini sağlayabilir**, etkileyebilirler. İşte bilimsel sosyalizm (Marksizm), bize bu olanakları verir.

“Sosyalizm nesnel koşulları ve bu koşulların içerdiği olanakları ve zorunlulukları kavrayarak ve anlayarak, nesnel olguların bilimsel olarak kavranmasının sağladığı temel üzerine ne yapılması gerektiğini bularak, bir bilim niteliği kazanır.” ⁴¹

Marksizm, öteki sosyalist teorilerden (ütopik, feodal, burjuva vb. sosyalist akımlar) bilimsel niteliğiyle ayrıldığı için, bilimsel sosyalizm ismiyle anılır.

Bazı görüşler, felsefe ile bilimi birbirinden ayırmaya çalışırlar. Felsefenin “yorumlama biçimi”, “sınıf mücadelesi” olduğu, bu nedenle belli bir sınıfın mücadelesi” olduğu, bu nedenle belli bir sınıfın yanında ve o sınıfın mücadelesinde taraf, partizan olması gerektiğini söyleyen bu görüşler, bilimin “nesnel” olduğunu, belli yasalarla biçimlendiğini ve bu nedenle de felsefe ile birlikte bulunamayacağını savunurlar.

Doğa bilimleri açısından bazı noktalarda doğru olarak kabul edilse bile, toplum bilimleri açısından bu, tamamen yanlıştır. Doğa yasalarının incelenmesinde nesnellik egemen olsa bile, bu yasaların veya bulguların kullanımı **mutlaka** partizanca olacaktır.

Marksist felsefe bilimden ayrı olarak ele alınamaz.

«Toplumsal sorunlarda kesin bir bilimsel nesnellığe ulaşmak için gösterilen ... çaba, bilimsel ideolojinin temelidir; Bilimsel ideoloji doğaya, insanlığa ve doğa ile insan arasındaki ilişkiye değin nesnel olguları bilimsel olarak anlamaya dayanan bir ideolojidir. Marksizm bilimsel bir ideolojidir.» ⁴²

Marksizm'e kadar felsefe doğayı ve toplumu 'açıklamaya' (sadece açıklamaya) yönelmişti. Bu açıklama yapılırken olaylar arasındaki bağıntılar, olayların iç çelişkileri ve kendisini çevreleyen ve etkileyen dış ilişkileri, çelişkilerin gelişim yönleri, kısaca olayları bir bütün olarak değerlendirebilmemiz için gerekli olan tüm veriler gözlerden saklanır, her şey birbirinden bağımsız parçalar halinde ele alınırdı.

Bilimsel sosyalizmin kurucuları **Marx ve Engels**, bilimin yasalarından hareketle diyalektik materyalizme ulaştılar. Diyalektik materyalizm ilkelerini toplumlar tarihine uygulayarak da toplumların gelişme yasalarına ulaştılar, tarihi, maddi temellerine oturtan tarihî materyalizmi oluşturdular.

Marksizm'in ihtilalci ruhu, özü, militan karakteri, onun, dünyayı değiştirmekten yana oluşudur. Marksizm'le birlikte felsefe, artık, sadece dünyayı yorumlamakla kalmıyor, yüzüne savaş boyaları sürüp, savaş baltasını alıp, **geri olan** ne varsa ona karşı savaşa çıkıyor. Artık filozoflar Nasreddin Hoca'nın Hindisi gibi sürekli düşünen üstün-beyin'ler değil, **düşünen ve savaşan**, hayatı bilen ve ona yön vermeye çalışan, gören, anlayan ve müdahale eden insandır.

“Marksist doktrin şüphesiz ki direkt olarak modern toplumların ilerici sınıfını aydınlatmaya ve örgütlemeye çalışır; mevcut sistemin yerine yeni bir düzenin getirilmesi için (ekonomik gelişmenin doğurduğu şartları göz önüne alarak) bu sınıfa düşen ödevleri ve verilecek olan mücadelenin yöntemlerini belirler ve bu süreç içinde her engel için mücadeleyi ön görür.” ⁴³

Günümüz toplumlarının en devrimci sınıfı, devrimden en fazla çıkarı olan, en örgütlü ve en disiplinli sınıf olan işçi sınıfı (proletarya)dır. Proletarya için içerisinde bulunduğu olumsuz durumdan kurtulmanın tek yolu bilimsel sosyalizmdir.

Diğer bütün emekçi sınıf ve tabakalar da, ancak işçi sınıfının önderliğinde verilebilecek olan bir mücadele ile sömürü düzeninden kurtulabilirler.

Elbette bilimsel sosyalizm gökten zembille inmemiştir. Sosyalist “teori, bütün ülkelerin işçi hareketlerinin genel şekliyle ele alınan tecrübesidir.”⁴⁴ O halde teori, uzun süren pratik deneylerin sonucudur, maddi yaşamın genel formülasyonudur. Fakat “nasıl ki felsefe proletaryada maddesel silahlarını buluyorsa, proletarya da felsefede düşünsel silahlarını bulmaktadır.”⁴⁵

Kısaca, Marks ve Engels’le birlikte işçi sınıfı hareketi ile sosyalizm birbirinden ayrılmaz bir bütün oluştururlar.

Bilimsel sosyalizm gücünü işçi sınıfı hareketinden alırken, işçi sınıfı hareketi de zaferine ancak bilimsel sosyalizm aracılığıyla ulaşabilir. Bu nedenle Marksizm tarafsız bir dünya görüşü değil, tam aksine taraf tutan, taraf tutmakla kalmayıp saf tuttuğu alanda kıyasıya mücadele veren ve kendisini “objektifleştirmek” isteyen her görüşe şiddetle karşı çıkan, partizan karakterde bir dünya görüşüdür.

“Marksist teorinin gelişimi... devrimci hareketi biçimlendirmiştir; devrimci hareketi koşulların bilincine ulaştırmış, ona örgütlenme ve mücadele yöntemleri ile amaçlar sağlamıştır. Marksist teori olmadan ancak dağınık başkaldırı ve karşı koymalar olabilirdi, ama etkin ve kapsamlı hiçbir hareket olmazdı. Bu anlamda Marksizm, kesinkes partizan’dır... Teorik çalışmada, Marksist partizanlığa ilişkin özelliğimiz, işçi sınıfı yararına, yasaklanmış olan sorular üzerinde ısrar etmemizdir. Yasaklanmış olanı açmamızdır.”⁴⁶

Ancak daha önce açıkladığımız gibi, bu partizanlık ile Marksizm’in bilimselliği birbiriyle (onu böyle göstermek için yanıp tutuşan Marksizm düşmanlarının yoğun çabalarına rağmen) çatışmaz. Tam tersine bu partizanlık, bilimin yasalarına karşı koyabileceğini savunan ve çıkarlarıyla çatışan tüm bilimsel gerçekleri tahrif eden burjuva dünya görüşüne karşı; bilimin yanında yer almak, gücünü bilimden alarak bilimin yanında savaşmak anlamına gelebilir.

2) MARX, ENGELS, LENİN

Karl Marks ve Friedrich Engels, bilimsel sosyalizmin kurucularıdır. Marksizm’e, her ne kadar Marks adını vermişse de, Onu Engels’den ayrı olarak düşünmemiz mümkün değildir. Bu iki devrimci düşünür, Marksizm’in oluşturulması çalışmalarında, aralarında bir işbölümünü gerçekleştirmiş gibiydiler. Daha çok toplum bilimleriyle Marks ilgilenirken, Engels, ağırlıklı olarak doğanın materyalist-

diyalektik incelemesini yapıyordu. Böylece, doğayı, toplumu ve düşünceyi birlikte inceleyen, ortak hareket ve gelişim noktalarını saptayan, tutarlı bir dünya görüşü oluşturuldu.

Marksizm'in oluşturulmasında o zamana kadarki bütün felsefi, ekonomik ve sosyal görüşler, proletaryanın ve ezilen ulusların sosyalizm, demokrasi ve bağımsızlık hareketleri, bilim dalları ve bilimsel bulgular incelendi. Bunlardan, bilimin süzgecinden geçebilenler kaldı, geçemeyenler ayıklandılar. Tüm düşünceler pratiğin süzgecinden geçirildi, sınıfsal dayanağı saptandı.

Fakat Marksizm bilimsel bir ideoloji olduğuna göre değişmez ilkeler, dogma kalıplar olarak ele alınamazdı. Nitekim değişen koşullar Marksizm'in derinleştirilmesini, gelişmesini zorunlu kılmıştır. Bu tarihi görevi V. İ. U. Lenin yerine getirmiştir.

Lenin, kapitalizmin tekelleşme döneminin (emperyalizmin) Marksist teoride yaptığı değişiklikleri, getirdiği yenilikleri inceledi, Marksizm'e teorik katkıda bulundu. Bu nedenle günümüzde Marksizm, Lenin'in adıyla anılır.

"Leninizm, emperyalizm ve proletarya devrimi çağının Marksizm'idir. Daha tam söylemek gerekirse, Leninizm, genel olarak proleter devriminin teori ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teori ve taktiğidir... Leninizm, Marksizm'in yeni şartlarda gelişmesidir...

Lenin Marksist'tir ve dünya görüşünün temeli de, şüphesiz Marksizm'dir. Ama bu, Leninizm'in açıklanmasına, Marksizm'in açıklanmasıyla başlamayı gerektirmez. Leninizm'i açıklamak, Lenin'in eserlerinde özel ve yeni olanı, Lenin'in Marksizm'in ortak hazinesine kattığı ve Lenin'in adına kendiliğinden bağlı olan şeyi açıklamaktır." ⁴⁷

Marks, Engels, Lenin. Bilimsel sosyalizmin bu üç ustasının yanı sıra, dünyada sosyalist ekonomiyi ilk kez örgütleyen, sosyalist ekonomi politığı zengin deneyler veren Stalin'in adını da, büyük bir Marksist-Leninist olarak anmamız gerekir.

Stalin, Marksizm-Leninizm'in hazinesinin sadık muhafızıdır. Bu nedenle, günümüzde, Marksizm-Leninizm hazinesini yağma etmek isteyen tüm oportünistler, işe önce bu "korkunç zorba" muhafıza saldırıyla başlarlar. Bilinir ki, Stalin dimdik ayaktaiken, hiç kimse bu hazinedeki elmasları kendi beş para etmez camlarıyla değiştiremez. Bilinir ki, Stalin dimdik ayaktaiken, hiç kimse bu hazinede var olanları çalıp yok etmeye kalkamaz. Bu nedenle de, bu hazineyi yağmalamayı düşünenler, önce Stalin'i, o "caniyyi" saf dışı bırakmak isterler. Stalin'in

önemi yadsınmak için anti-Stalinist küfür kampanyaları açılır, “korkunç” muhafızın tüm silahları elinden alınmaya çalışılır.

3) SOSYALİST İDEOLOJİK EĞİTİMİN HEDEFİ

Örgütlenme sorununun, devrimci hareketin bugünkü gündemindeki *birinci madde* olduğu ülkemizde, ideolojik mücadele ve sosyalist eğitim daha bir önem kazanmaktadır.

İşçi sınıfının ekonomik, demokratik, ideolojik ve politik mücadelesinin her birinde sosyalizmin bilimine sahip olmak gerekiyor. Gerek burjuva ideolojisine karşı ve sosyalizmin saflarına yüzbinlerce emekçiye çekebilmek için sürdürülen mücadele, gerekse sosyalizm saflarına katılan insanlardan profesyonel nitelikte devrimciler çıkarabilmek için, önce sosyalist eğitimin önemini yeterince kavranılması gerekir.

O halde, öncelikle eğitim çalışmalarından neyi amaçladığımızı doğru saptamalıyız. Niçin sosyalist eğitimi gerekli görüyoruz? Yakın ve uzak hedeflerimiz nelerdir? Bu hedeflere doğru ilerlerken hangi ilkelerden hareket etmeliyiz? Sosyalist eğitimin bize sağlayacağı pratik yararlar nelerdir?

Bu soruların cevabı, amaçlanan hedefin saptanmasına bağlıdır. Çünkü bütün çalışmalar saptanacak hedefe yönelik olacaktır. Elbette, 'sosyalist eğitimde elde edilen yarar' sorununu da, bu hedef ile eğitim çalışmalarının sonuçlarını kıyaslamakla saptayabiliriz.

Devrimci ideolojik eğitim çalışmasının tek hedefi vardır; devrim. Ülkemizde devrimcilerin önünde bulunan tarihi görev, anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk devrimini gerçekleştirmektir. Proleter devrimcilerin önündeki devrimci adım budur. Bu adım sonunda, emperyalizme bağımlılık, feodal kalıntıların tasfiyesi sorunu ve ulusal sorun çözümlenecektir. Bu üç temel görevin gerçekleştirilmesine yönelik olarak üç temel ilke savunduk:

“Demokratik Halk Diktatörlüğü için anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-şovenist mücadele... Emperyalizme karşı mücadele elbette soyut değildir. Onun bir iç olgu haline gelmiş olması mücadele platformunu sınıfsal kılar. Bu sınıfsallık, ifadesini emperyalizmin ülkedeki uzantıları olan tekelci burjuvaziye ve az ya da çok feodal karakterli büyük toprak sahiplerine karşı sürdürülecek olan mücadelede bulur. Hedef mücadele platformu ve uğrunda mücadele edilen (demokratik halk diktatörlüğü) bizce bu şekilde somutlaşmaktadır.

Bu çizdiğimiz platform proletarya sosyalistlerinin asgari programının ana başlıklarıdır.”⁴⁸

Önümüzdeki devrimci adım saptandıktan sonra, proleter devrimcilerin sosyalist eğitimde hedefi açıklıkla belirlenmiştir. Çünkü hayatın her alanındaki günlük çalışmalar bu görevin gerçekleştirilmesi amacına hizmet edecektir. *Bugün sosyalist eğitimimizin hedefi; anti-oligarşik, demokratik halk devriminin gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktır.* Sosyalist ideolojik eğitim, tüm silahlarını acil sorunlarımızın çözümü için, örgütlenme için, sosyalist hareketin birliğinin sağlanması için kullanılmalıdır. Her çalışma, bizi örgütlenmeye biraz daha yaklaştırmalıdır. Her çalışmada, örgütlenme konusunda kafaları açmak, tartışmaları geliştirmek, derinleştirmek, kadro çıkarmaya yönelik çalışmalara önem ve hız vermek, Marksizm-Leninizm'i tavizsiz bir biçimde savunmak, Marksist teoride yapılacak her çarpıtmaya, tahrifata karşı en şiddetli tepkiyle çıkmak, bu konuda somut adımlar atmak yoluyla olur.

Örgütlenme ve hareketin birliği görevlerini birbirinden ayırmak mümkün değildir. Birbirini tamamlayan bu iki görevden özellikle ikincisi birincinin hazırlanmasında büyük öneme sahiptir.

Bu hedefe yönelik olarak yaptığımız çalışmalar;

- Marksizm-Leninizm'i, dogmatizme ve revizyonizme düşmeden, sınıf uzlaşmacılığına karşı mücadele vererek tavizsiz savunmalı, oportünizmin her çeşidine savaş açmalıdır.

- Üç temel ilkemizi (anti-emperyalist, anti-faşist, anti şovenist olmak) detayıyla tartışmalı, kavratmalı, yaygınlaştırmalı ve hayata geçebilmesi için çaba göstermelidir.

- En geniş kitleleri devrimci mücadele saflarına çekmeli;
- kadrolaşmaya yardımcı olmalı;
- sınıf çelişkilerini doğru kavramamızı, gelişeni ve yok olanı görebilmemizi, doğru tespitler yapıp doğru taktik ve stratejik kararlar verebilmemizi sağlayacak bilgilerle donatmalıdır.

4) SOSYALİST İDEOLOJİK EĞİTİMİN PRATİK YARARLARI

Sosyalist eğitim (ve ideolojik mücadele)den ne gibi pratik yararlar bekliyoruz?

Birinci olarak, ideolojik mücadele deyince, hayatın her alanında kitlelerin bilinçlendirilmesi, burjuvazinin, yalan üzerine kurulmuş manevi dünyasının yerle bir edilmesi; siyasi, ekonomik, sosyal gerçeklerin açıklanması vb. çalışmaları anlıyoruz.

Özel eğitim gerektiren, uzmanlık isteyen her konuda burjuvazinin, proletaryaya kıyasla daha avantajlı olduğunu söylemiştik. Onlar, eğitilmiş olmanın sağladığı avantajla kitleleri gayet kolay kandırabilmektedirler. Hatta çoğu zaman, proletaryaya, sınıf çıkarlarına aykırı isteklerini dahi “ikna yöntemiyle” kabul ettirirler. Tüm bunlara karşı, tüm emekçilerin (sadece işçilerin değil tüm emekçilerin) bilinçlendirilmesi, aydınlatılması gerekiyor.

Fakat görevimiz bilinçlendirme ile bitmez. Çünkü bugün bu görevi burjuva reformistler de “yapmaktadırlar.” Bizim görevimiz, onlar bilinçlendirmekle kalmayıp, örgütleyip, *proletarya diktatörlüğüne kadar* varacak bir mücadele içine sokmaktır. Proletaryanın görevi, proletarya diktatörlüğünde kalmak değil, kendisini de yok ederek sınıfsız topluma ulaşmaktır.

Geniş halk kitlelerinin, oligarşinin reformist eğilimli kanadının ve o kanadın liderini “umut” olarak benimsediği; faşizmin en somut temsilcisi MHP'nin işlediği her cinayetten, her toplu katliamdan sonra “barış çağrısı” yaptığı; sosyalizmin, dağınıklığından ve zaman zaman çok sertleşen iç çelişkilerinden dolayı kitlelerin güvensizliğini çektiği, örgütsüzlüğünden dolayı alternatif olamadığı günümüz Türkiye'sinde, proleter devrimcilere düşen görevin ne kadar ciddi, önemli ve zor olduğu açıktır. Ancak bundan daha açık ve kesin olan bir şey de var ki, bu görevi başaramazsak, değil anti-oligarşik demokratik halk devrimini gerçekleştirmek, mevcut demokratik haklarımızı dahi elimizde tutamayız. Nitekim daha şimdiden, “demokrasi çığırtkanı” CHP'nin mevcut demokratik haklarımızı “çaktırmadan” katlettiği açıktır.

Zulüm ve baskı düzenini, çeşitli görünümüleriyle açıkça sergilemek, bu düzenden kurtulma yollarını tartışmak ve sosyalizmi kitlelere benimsetmek bu çalışmanın esasıdır. Tüketim nesneleri önünde halkımızın oluşturduğu uzun kuyruklar, yiyecek, yakıt sıkıntıları, her-gün sayısı artan faşist siyasi cinayetler, engellenen grevler, engellenemeyen lokavtlar, Kürdistan'da yapılan tatbikatlar (!); kısaca, günlük hayat içerisinde, otobüste, dolmuşta, kahvede, sokakta, önümüze çıkan her sorunu sınıfsal temelleri üzerine oturtarak açıklamalı, bu gerçekleri güçlü bir silah olarak kullanmalıyız. Ama elbette önce kullanmasını öğrenmemiz gerekecektir.

“Sınıf siyasal bilinci, işçilere **ancak dıştan** getirilebilir, yani ancak ekonomik mücadelenin dışından, işçilerle işverenler arasındaki ilişki alanının dışından getirilebilir. Bu bilgiyi elde etmenin mümkün olduğu biricik alan, halkın **bütün** sınıf ve tabakalarının devletle ve hükümetle ilişkileri alanı, **bütün** sınıflar arası

karşılıklı ilişkiler alanıdır. Onun için, işçilere siyasal bilgiler iletmek için ne yapmalıdır sorusuna cevap, pratik çalışanların ve özellikle Ekonomizme eğilim gösterenlerin çoğunlukla yeterli buldukları, "işçiler arasına gidilmelidir" cevabı olamaz. **İşçilere** siyasal bilgiyi iletmek için, Sosyal-Demokratlar (yani Marksistler - K) **toplumun bütün sınıfları arasına girmek** zorundadırlar; onların mücadele birliklerini **bütün doğrultulara** sevk etmek zorundadırlar." ⁴⁹

İkinci olarak, oligarşik diktatörlük koşullarında sosyalist eğitimin görevi, sömürü düzenine ve emperyalizme (ve sömürgecilğe) karşı savaşılmaya kararlı, fedakârlık ruhuna ve çelik gibi iradeye sahip, disiplinli, bilinçli insanların yetiştirilmesidir. Onlara devrimin genel yasalarının bilgisini vermek ve bu bilgilerin hayata geçirilebilmesi için onları hazırlamak; kısaca, profesyonel devrimci kadrolar çıkarmaktır.

Bugün, örgütlenme sürecinde, genel olarak ideolojik düzeyin düşüklüğü ve sosyalist teoriyi kavramış ve onu rahatlıkla hayata geçirebilen, incelemelerinde, yorumlarında kullanabilen devrimcilerin (kadroların) kıtlığı gerçeği de sosyalist eğitimin hızlandırılması açısından itici bir faktör olmalıdır.

"Kadrolaşma, Marksizm-Leninizm'i kavramış, onu ülke somutuna uygulayabilen unsurların oluşturulmasıdır ...

Teorik doğruların sergilenmesi, kadrolara kavratılması ve oportünizme karşı Marksizm-Leninizm'in temel sorunlarının savunulması, kısacası teorik netleşme, proletaryanın devrimci partisinin inşasındaki en önemli temel halkadır.

Oportünizme karşı savunularak gelişen ve hayatın somutlarına uygulanabilen bir teori, geleceğin proletarya partisinin programının temeli olacaktır." ⁵⁰

Üçüncü olarak, Türkiye'de herkes devrimci hareketin birliğinden söz etmekte, her konuşmada, konuşmacı devrimci hareketin birliğinin sağlanması doğrultusunda her grubun kendisine düşen görevi gerçekleştirmesini, en samimi (!) biçimde istemektedir: Teorisyenlerimiz (!) Ağrı Dağında Nuh'un Gemisi'ni arar gibi yıllardır tekkeleri içinde sol hareketin birliğini arıyorlar. Nedir bu birlik, kim kaybetti, nasıl kaybetti? Tek tek bireylerin bu konuda samimi olması yeterli midir? "Devrimci gençliğin birliği" mi, "devrimci gençliğin eyleminin birliği" mi? "Devrimcilerin birliği mi, "devrimci hareketin birliği mi? Ayrılık noktala-

rından mı hareket etmeli, yoksa ortak noktalardan mı yola çıkmalı? İşte, sosyalist ideolojinin hareket içerisinde henüz yeterince kavranamaması, birlik konusunda en büyük engellerden biridir. Çoğu kez siyasi gruplar ortak noktalarda dahi ayrılıkçı tavırları geliştirmekte, yapay ayrılık nedenleri yaratmaktadırlar.

“Bizim için -birlik– her şeyden önce ve hepsinden önemlisi işçi sınıfı hareketinin ideolojik birliğidir. Bu ise, işçi sınıfının, tüm burjuva ve küçük burjuva politikalarından bağımsız, kendi devrimci politikasının oluşturulması ve bunun örgüt potasında biçimlendirilmesidir. Hayatın her alanında **tutarlı** ve **kalıcı** birlikler buna bağlıdır... Bugün devrimcilerin acil ve temel görevi işçi sınıfının bağımsız politikasının ve örgütünün yaratılmasıdır. Bu çetin fakat onurlu görevi başarmak için elimizde güçlü bir silah vardır. Bu, her türlü reçeteciliğin, ezberciliğin düşmanı bilimsel sosyalizmdir, Marksizm-Leninizm’dir.”⁵¹

Dördüncü olarak, teoriyi kavramanın, sosyalist eğitimin önemi, uluslararası sosyalist hareketin içerisine düştüğü bunalımdan da gelmektedir. Bütün ülkelere proletaryası arasında ve bu proletarya ile proletarya öncülüğünde mücadele veren yarı-sömürge, sömürge halkların birliğinin sağlanması için dünya devrimci hareketinde ideolojik birliğin sağlanması şarttır. Dünya devrimci hareketinde oportünizmin yerine Marksizm-Leninizm’in egemen olduğu zaman bu bunalımdan çıkılabilir. Dogmatizmden ve revizyonizmden kurtulup, Marksizm-Leninizm’i ülkemiz somut koşullarına yaratıcı bir biçimde uygulayarak, dünya ve Türkiye işçi sınıfının deneylerinden, ülkemiz devriminin teorik-politik hattını yaratarak, ülkemizde doğru devrimci düşüncüyü egemen kılarak bu bunalımdan çıkılmasına yardımcı olabiliriz.

“Kapitalizme ve onun asalaklığını gösteren emperyalizme karşı, sosyalist ülkeler proletaryası, metropol ülkelerdeki proletarya ve proletarya öncülüğündeki yarı-sömürge, sömürge halkların birliğini sağlayabilme yolunda, uluslararası sosyalist hareketin içinde bunalım ve parçalanmanın içinden çıkabilmenin ve tek tek ülkelerde proletarya devrimini başarıya ulaştırabilmenin yolu, Marksist-Leninistlerin yakalamaları gereken halka: **her türden oportünizme karşı Marksizm-Leninizm’in ana ilkelerini savunmak ve oportünistlerin teorik hatalarını tahlil ederek gerçek yüzlerini açığa çıkarmak suretiyle proletarya devriminin pratik çabalarını tamamlamaya çalışmaktır.**

Bu olmadan; yani, ideolojik mücadelenin önemini kavrayıp, bunu, pratik görevlere tabi kılmadan ne Enternasyonalist olunabilir ve ne de devrimin pratik ve teorik görevleriyle ilgili bir tek olumlu adım atılabilir.”⁵²

Beşinci olarak, birey olarak, devrimci mücadelede proletaryaya başarılı hizmetler verebilmek için, kendimizi, mücadele içinde sürekli olarak yenilemeliyiz. Düşüncelerimizi, hızla değişen nesnel dünya ile uyumlu tutmamız gerekir. Ancak bu uyum sağlandığı takdirde iç ve dış tutarlılığa kavuşabiliriz. Geri yanlarımızı sürekli olarak gidermeli, her alanda hızla teorik ve pratik açıdan yetkinleşmeye çalışmalıyız.

Tutarlı devrimciler olabilmek için, buna kararlı olmak yetmez: tutarlı bir dünya görüşüne sahip olmak ve onu yaşantımıza geçirmek gerekir

5) SOSYALİST İDEOLOJİK EĞİTİMİN AMACI

Marksizm’in bilimsel bir ideoloji olduğunu söylemiştik. O halde, onu Engels’in dediği gibi “bir bilim gibi ele almak”, gerekli dikkati vererek, ciddiyetle, büyük bir sabır ve kararlılıkla bir bilim gibi incelemek gerekir.

“Bilime giden düz yol yoktur ve ancak onun dik patikalarında yorucu tırmanmaları göze alanlar aydınlık doruklarına ulaşabilirler.”⁵³

Bir bilim, hiç bir zaman metotsuz, disiplinsiz, savruk bir çalışmayla kavranılamaz. Fiziği öğrenirken madde, hareket, güç, kuvvet vb. gibi kavramları sırayla öğrenerek gideriz. Sonra sıra fiziğin kanunlarına, problemlerin çözümüne gelir. Burada izlenen sıra belli bir amaca yönelik, basitten karmaşığa giden bir yöntemin ifadesidir. Ancak bir amaca ulaşabilmek için kullanacağımız yöntemler, farklı zaman dilimleri veya farklı koşullar nedeniyle birbirinden farklı nitelikte olabilirler.

Sosyalizm biliminin öğrenilmesi amacıyla yapılması gereken teorik eğitim çalışmaları da belirli bir yönetime göre yapılır. Eğitim grubunun niteliklerine yer, zaman vb. gibi koşullara göre değişebilecek olan bu yöntemlerden beklenen, hızlı fakat sağlam bir şekilde, konuyu kavrayarak, değişimi sağlayarak yol almaktır. O halde öncelikle kavranılması gereken konuların başında eğitim çalışmalarında izlenecek yöntem konusu gelmektedir.

“Devrim için savaşmayana komünist denmez.” Tüm ustalar, “sarp ve çetin yolu” yürümek için yola çıkan proleter devrimcilere bu cümleyi adeta ezberletirler. O halde eğer sömürülenlerin yanında sömürönlere karşı savaşacaksak;

eğer Kürdistan'da sömürgeci esaret zincirini kırmaya kararlıysak; eğer sınıflı toplumu “asar-ı atika müzesine” kaldırmaya kararlıysak; önce devrime hazırlanmalıyız. Eğer devrimci harekete yeteneklerimiz ölçüsünde vereceksek, yeteneklerimizi geliştirmeliyiz. Eğer (bilgimiz ölçüsünde) her koşulda doğru karar verebilmek devrimin başarısı için şartsa, bilgimizi artırmalıyız. Eğer eski alışkanlıklarımız devrimci savaşıma zarar verecekse, alışkanlıklarımızı değiştirmeliyiz. Yeteneklerimizi geliştirmek, bilgimizi artırmak ve zararlı alışkanlıklarımızdan uzaklaşabilmek için de tutarlı bir dünya görüşüne, bilimsel sosyalizme sıkı sıkıya sarılmamız gerekecektir.

Stalin'in de söylediği gibi, devrimci hareketin yönünü belirleme gücünü, gelişim çizgisinin güvenliğini ancak teoriye dört elle sarılmakla sağlayabiliriz.

“Çünkü teori ve yalnız teori, sadece, sınıfların bu gün hangi yönde ve nasıl hareket ettiklerine değil, aynı zamanda bu sınıfların en yakın bir gelecekte hangi yönde ve nasıl hareket edecekleri pratiğini anlamamıza yardım edebilir.” ⁵⁴

Yani devrimci, teoriyi, devrim yapmak için, devrimci mücadeleye ışık vermesi için öğrenmek zorundadır.

O halde teoriyi öğrenmemizdeki temel amaç onu devrimci pratiğe uygulamak olacaktır. Teoriyi teori yapan da zaten bizzat insan eylemi değil midir?

“Toplumsal hayat her şeyden önce eyleme dayanır -diyor, Marks. - Teoriyi mistisizme götüren bütün esrar, insan eyleminin içinde ve bu eylemin anlaşılması ile akla uygun bir çözüme kavuşur...

Eylem içindedir ki insan, düşüncesinin doğruluğunu, yani gerçekliğini ve kuvvetini, geçerliğini ispat etmelidir. Eylemden kopuk düşüncenin gerçekliği veya gerçek-dışılığı üzerindeki tartışmanın tek yeri medresedir.” ⁵⁵

Teorik eğitimin temel amaçlarından birisinin de bireysel değişimi, kişinin öz devrimini sağlamak olduğunu unutmamak gerekir. “Eski dünya görüşünden miras kalan geleneksel ibarelerin etkisinden” (Engels) kurtulabilmek, burjuva ideolojisinin ve propagandasının olumsuz etkilerini, eski kötü alışkanlıklarımızı silip atabilmemiz için teoriyi öğrenmekle kalmamalıyız. Öğrendiğimizi yaşama ve öncelikle kendi yaşamımıza uygulamak zorundayız. Daha önceden de belirttiğimiz gibi, bu nokta meselenin özüdür, temelidir.

Sosyalist davranışın ilkelerini, devrimci dürüstlüğü, kolektif çalışma ve davranma alışkanlığını, devrimci disiplini, kararlılık ve azmi, hoş görü ve alçak gönüllülüğü, çalışma ve “öğrenmede planlı uygulamada titiz olmayı”, düzenliliği, sabırlılığı, doğaya ve topluma bakarken araştırıcı, eleştirci ve gözlemci bir bakış açısını, uzak görüşlülüğü vermeyen, kısaca, kişiyi değiştirmeyen, eski pisliklerden arındırmayan teorik eğitim çalışması, amacına ulaşmamış bir çalışma sayılmalıdır. *Teorik çalışma, devrim için silahlanmadır; eski'nin yıkılması ve yeni'nin kurulması çabasıdır.*

Buraya kadar söylediklerimizi Kalinin'e özetletelim. Marksizm-Leninizm'i niçin öğreniyoruz?

“Biz Marksizm-Leninizm'i, siyasal, sosyal ve kişisel tutumumuzu doğru olarak yönlendirmeye yardım eden bir yöntem, bir araç olarak öğrenmekteyiz. Biz bunun insanın pratik hayatında en güçlü silah olduğu inancındayız... Marksizm-Leninizm'in öğrenilmesinde başlıca şart, bu gün, şu anda hayatın çeşitli alanlarında gündemde bulunan sorunların çözümüne yavaşmada onun kılavuzluğuna ihtiyaç duyulmasıdır.”⁵⁶

Genellikle, devrimci pratiğin, devrimin teorisinden bağımsız olamayacağı gerçeğini, teori ve pratiğin diyalektik birliğini, teorik olarak çok iyi biliriz. Ancak iş bunun uygulamasına, teorinin öğrenilmesi çabasına kalınca, “incelemede gevşek, çalışmada pasaklı” oluruz.

Teorik çalışma, Marksizm'in kurucularının ve onu geliştiren önderlerin, tarihsel, ekonomik, sosyal ve politik görüşlerinin ve devrim pratiklerinin kavranılması, özümlemesidir. Bu görüşlerin yardımıyla, bütün ülkelerin işçi sınıfı hareketlerinin ve bağımsızlık savaşlarının izlenmesi, bu deneylerden dersler çıkarılmasıdır. Ve bu genel perspektif içerisinde, Türkiye özelinin (tarihsel, ekonomik, sosyal, politik gerçeklerinin) araştırılması, incelenmesi, öğrenilmesidir.

Bilimsel sosyalizmi en iyi ve en doğru olarak, bu teoriyi kuran ve geliştiren ustaların eserlerinden öğrenebiliriz. Bu teorinin kurucuları olan Marx ve Engels ile sosyalizme katkıda bulunan, onu geliştiren devrimci düşünürler Lenin ve Stalin'in eserleri, temel kaynaklarımız olacaktır. Ayrıca, dünya devrim hareketinin zengin deneyi hiç bir zaman devrimci teoriden ayrı olarak düşünülemez. Bu nedenle, dünyadaki başarıya ulaşmış veya sürmekte olan tüm işçi sınıfı hareketleri ve bağımsızlık savaşları bizim çalışma alanımızı teşkil edecektir.

“Tecrübelerden yararlanabilmek için, bunları sadece bilmek ya da en son kararları kopya edivermek yetmez. Gereken şey, bu

tecrübeleri, eleştirici bir gözle inceleyebilmek ve bunları bağımsız olarak gözden geçirebilmektir. Çağdaş işçi sınıfı hareketinin ne muazzam ölçüde büyüdüğünün ve dallanıp budaklandığını gören kimse, bu görevi yerine getirebilmek için ne büyük teorik güce ve siyasi tecrübeye (aynı zamanda devrim tecrübesine) muhtaç olduğunu anlayacaktır.”⁵⁷

Yakın geçmişte devrimci hareket açısından çok önemli yıllar yaşayan ülkemizde geçmişten (deneylerden) yararlanmak, ne yazık ki aşağı yukarı, hiç bir devrimci siyaset açısından mümkün değildir. Çünkü bu siyasetlerin bir kısmı, geçmiş tabulaştırıp dokunulmazlığını ilan ederken, bir diğer kısmı (sosyal-şovenler ve sosyal reformistler birliği) geçmişe ve birbirlerine küfür konusunda burjuvazinin dahi yetişemeyeceği kadar hızla yarışmaktadırlar. Devrimci geçmiş küçük-burjuva ihtilalciliği olarak nitelendirilmiş, devrim önderleri maceraperest olarak adlandırılmışlardır.

Buna karşılık sadece KURTULUŞ, geçmiş eleştirici bir gözle incelemiş, geçmişin olumsuz yanlarını reddetmiş, olumlu yanlarına bağrını açmıştır. Böylece, devrimci hareketin (özellikle nitelik açısından) bir üst düzeye tırmanmasında kendi payına, tarihi sorumluluğunun kendisine yüklediği görevleri eksiksiz olarak yerine getirmeye çalışmıştır.⁵⁸

Deneylerden yararlanmak sorunu, ulusal anlamda olduğu kadar (hatta daha da fazla olarak) uluslararası anlamda da önemlidir.

“Sosyal demokrat (Marksist - K.) hareket, aynı zamanda özû bakımından uluslararası bir harekettir. Bu, sadece, ulusal şovenizmle mücadele etmemiz anlamına gelmez, aynı zamanda genç bir ülkede yeni başlayan hareketin, ancak öteki ülkelerin tecrübelerinden yararlanabildiği takdirde başarılı olabileceği anlamını da taşır.”⁵⁹

6) EĞİTİM GRUPLARININ OLUŞTURULMASI

Eğitim çalışmalarında, eğitim gruplarının oluşturulması sırasında bazı önemli sorunlar doğmaktadır. Bu sorunların arasında en çok görüleni, bireylerin kültür ve sosyalist teori bilgi düzeyi dikkate alınmadan grup oluşturulmasıdır.

Çalışmalar, seviyeleri farklı çeşitli gruplarla (ve çeşitli yöntemlerle) yapılabilir. O halde, çalışmanın hangi düzeyde yapılacağı, bu çalışmaya hangi nitelikte arkadaşların katılacağı ve çalışmadan istenen pratik yarar önceden saptanmalıdır.

İdeolojik eğitim çalışması genel olarak iki biçimde yapılabilir: Geniş kitle çalışması, dar grup çalışması. Bu iki çalışmanın hedefi ve amaçları genelde aynı ise de araçları farklıdır. Birinci tür çalışmada konferanslar, seminerler, bildiri ve bültenler, yayın organları vb. araçlar kullanılırken, ikinci tür çalışmada genellikle kullanılan tek araç (ve en önemli olanı), yoğun tartışmaların yapıldığı dar grup çalışmaları ve araştırmalardır.

Grupların oluşturulmasından *önce* nelere dikkat etmeliyiz?

Elbette kaç grup oluşturulacağını saptanabilmesi için, *birinci olarak*, elimizde mevcut olan ve bu tür çalışmalarda kullanılabilecek yer (ev, dernek, vb.) sayısını belirlememiz gerekir. Evlerin fazla deşifre olmaması için, buralarda küçük gruplarla çalışma yapmalıyız ve her eve bir gruptan fazla çalışma vermemeliyiz. Evin kullanımına özel bir itina göstermeliyiz. Eve geliş gidişlerimizde dikkat çekmemeliyiz. *İkinci olarak* da, ideolojik eğitim çalışmamız eğer eğitimciye ihtiyaç gösteriyorsa, bu eğitimcileri saptamamız, onlarla konuşup çalışmaya katılmalarını sağlamamız gerekiyor. Yer ve eğitimci sorunu hallolduktan sonra eğitim gruplarını örgütleyebiliriz.

Grupların oluşturulması sırasında nelere dikkat etmeliyiz? Bireylerin seçiminde ölçü ne olmalıdır?

Elbette bu konuda hazır reçete vermek mümkün değildir. Her şeyin, çok kesin formüller çerisinde hareket ettiği doğa bilimlerinde dahi, pratik, her türlü reçeteyi silip atmaktadır. Eğitim gruplarının oluşturulmasında yüzlerce farklı biçimle karşılaşmamız doğaldır. Ancak en geneli bilirsek, özeli, bu genele kıyaslayarak doğru değerlendirebiliriz. Bizim de amacımız budur. Önümüze çıkacak yüzlerce değişik nitelikli grubu tartışmak değil, sadece en genel bilgileri vermek durumundayız.

Gruplar neye göre düzenlenecektir?

Bu konuda üç ölçüden söz etmek mümkündür:

I — Bireylerin teorik düzeylerine göre.

II — Bireylerin çalışma alanlarına göre.

III — Her iki ölçüye göre karma olarak, oluşturulması.

I —

Bireylerin sosyalist teori bilgi düzeylerine göre grup oluşturulması halinde, dört grup saptamak mümkündür. Bu dört grubu da, *eğitimin niteliğine göre* iki grup altında toplayabiliriz:

1) Temel eğitim çalışması vermek zorunda olduğumuz bireyler, niteliklerine göre iki grup olarak saptanabilirler.

A GRUBU: Sosyalizm ile yeni ilişki kuracak; diyalektik ve tarihi materyalizmi ve ekonomi-politiği hiç duymamış ve yeni öğrenecek; din, devrim gibi konularda devrimci tavrı bilmedikleri için endişeli ve şüpheli; Sovyetlerdeki “şapka meselesi”nin (!) açıklanmasını büyük bir merakla bekleyen; ekonomik sömürüye karşı ama, bu işin, sınıflarla ve devletle olan bağıntısını kavramamış; idealizmin kesinkes boyunduruğunda ve bunun bilincinde değil; resmi burjuva eğitiminden yeterince geçmemiş (genellikle en fazla ortaokul mezunu); “inşallah hakkımızı alacağız” grubu.

Genellikle sınıf bilinci almamış işçiler, anti-faşist nitelikteki “sıradan” halkımız, kuruluş aşamalarında taşra derneklerinin üyeleri vb. aşağı yukarı bu niteliklere sahiptir.

B GRUBU : “Sosyalizm” adıyla ilişki kurmuş, ancak sosyalist teoriyi bilmeyen; kulaktan dolma bilgilerine rağmen bilimsel sosyalizme ilişkin kitap okumamış veya sistemsiz olarak bir iki tane okumuş; dine ve her türlü “eski” geleneğe karşı şiddetle çıkabilen; devrim saflarına katılmış ve bu saflarda şu veya bu ölçüde mücadele veren; az çok burjuva eğitiminden geçmiş (veya kendisini biraz yetiştirmiş) devrimcilerden oluşan grup.

Genellikle lise ve yüksekokullarda okuyan yarı aydın nitelikli devrimciler bu kategoriye girer.

2) Üst düzeyde siyaset eğitimi vermek zorunda olduğumuz bireyleri de niteliklerine göre farklı düzeyde iki grup içerisinde toplayabiliriz:

C GRUBU: Felsefe, ekonomi-politik ve sınıf mücadelesi tarihiyle ilgili teorik eğitimden geçmiş, en genel hatlarıyla KURTULUŞ'un görüşlerini bilen fakat bu görüşleri yeterince detaylı olarak öğrenmek isteyen Kurtuluşçu arkadaşlardan oluşturulan grup.

D GRUBU: KURTULUŞ hareketinin görüşlerini detaylı olarak bilen, gazete'yi ve dergi'yi sürekli olarak izleyen, hareketin belli görev ve sorumluluklarını üstlenmiş kişilerden oluşan, kadroların, çalışma alanlarında yetkinleştirilmesi, ajitasyon, propaganda ve örgütleme yeteneklerinin geliştirilmesi için oluşturulan grup.

II –

Grupların, bireylerin çalışma alanlarına göre oluşturulması halinde memurlar, işçiler, öğrenciler, kadınlar, sendikacılar, sanatçılar vb. ayrı gruplar oluştururlar.

Zorunlu olmadıkça böyle bir gruplandırmaya gitmemek gerekir. Böyle bir gruplandırmadan beklenen yararlar şunlar olabilir: Bireyler ortak çalışma alanına göre saptandığından, o alana özgü sorunları detaylı olarak tartışabilirler; eğitim çalışmasının ağırlığını kendi çalışma alanlarında tutup, örnekleri de ortak alanlarından seçerler ve bu, sorunların rahatça kavranılabilmesini sağlar.

Özel eğitim isteyen çalışmaları bu gruplandırmaya göre oluşturabiliriz. Örneğin, sendikal çalışma yapacak insanların yetkinleştirilmesi için yapılacak bir çalışma, genellikle bu iş için seçilmiş insanlardan, sendikacılardan oluşur. Bunların eğitiminde de, çalışmanın yoğunluğunun, sendikal sorunlar üzerinde toplanacağı açıktır.

III –

Eğitim gruplarının oluşturulmasında reçeteci zihniyetle düşünmemek, hayatın önümüze çok değişik biçimler çıkaracağını unutmamak gerekir. Yukardaki iki gruplandırma da, sadece bizlere bir fikir vermesi için yapılmıştır. Grubun oluşturulmasından sorumlu olan kişi, amaca en uygun grubun kurulabilmesi için konuyu önce enine boyuna düşünmeli, genel olarak devrimci hareketin, özel olarak da grup üyelerinin gelişimini hızla sağlayacak gruplamayı yapmalıdır. Örneğin, hem bireylerin niteliklerine göre hem de çalışma alanlarına göre gruplandırma yapılabilir ki zaten pratikte de zorunlu olarak bu biçimde kurulmuş gruplarla karşılaşırız.

Gruplandırmanın doğru yapılabilmesi, direkt olarak çalışmanın verimliliği ile bağlantılıdır. Örneğin, bir memur ile bir öğrencinin aynı grupta yer alması fazla bir sorun yaratmaz. Fakat A Grubuna girebilecek niteliklere sahip bir kişiyi diğer gruplara, örneğin C Grubuna alırsak ne olur? Bunun sonuçları olumsuz olacaktır. Henüz sosyalizm kelimesini dahi besmeleyle ağzına alan bir insan, kendini birdenbire, devrim, materyalizm, Kürt ulusu vb. konularının tartışıldığı bir grupta bulunca büyük bir ihtimalle cin çarpmışa dönecek, ürküp uzaklaşacaktır.

Aksini düşünelim, C Grubuna girebilecek bir arkadaşı (zorunlu bir neden yokken) A Grubunda eğitim yapmaya zorlarsak, onun gelişimini (yavaşlatmak değil) durdururuz, zamanını boşa harcamış oluruz. Oysa devrimin, belki de hiç affedemeyeceği bir olay, zamanın boşa harcanmasıdır. Eğer o arkadaşımızın “boş” za-

manı varsa, ve “nasıl olsa boş zamanım var, değerlendireyim” diye böyle bir çalışmaya giriyorsa yanlış yapıyor, deriz. O, “boş” zamanını daha geliştirici bir işte (örneğin, Marksist klasiklerden okumak, araştırmak, devrimin propagandasını ve ajitasyonunu yapmak, kitleleri örgütlemek gibi) kullanılmalıdır. Yani, bir proleter sosyalistin boş zamanı yoktur.

Gruplar, mümkün olduğu kadar dikkatle kurulmalı, yer ve zaman sorunları zorlamıyorsa kalabalık olmamalıdır. A ve B Grupları 20 kişiye kadar (dernek gibi yerlerde çalışılacaksa) çıkarılabilir, fakat, C ve D Grupları kesinlikle 5 - 6 kişiyi geçmemelidir.

Grup üyelerini uyaracağımız ilk ve en önemli konu, çalışmanın disiplininin sağlanmasıdır. Grup halinde yapılacak ideolojik eğitim çalışmasında herhangi bir bireyin yapacağı en ufak bir liberal davranış, salgın bir hastalık gibi hemen yayılacak, diğer arkadaşlara da bulaşacaktır. Bu durumda, çalışma sorumlusu da dahil tüm grubun, disiplin konusunda aşırı (ama esnek) bir titizliğe sahip olması gerekir.

Mademki bilinç, dışımızdaki maddi evrenin, dış koşulların bizim beynimizdeki yansımasıdır ve mademki dış koşullar (ve her şey) sürekli olarak değişmektedir, o halde; dışımızdaki sürekli değişen koşullarla düşüncemiz arasındaki uyumu sağlamak için, bilgilerimizi sürekli olarak yenilemeliyiz. Öğrenmeye ara verdiğimiz takdirde, değişen koşulların gerisinde kalacağımız için pratiğimiz başarısızlıkla sonuçlanabilecektir. Bu sonuca düşmemek için sosyalist eğitim çalışmalarına bir kez karar verdikse, aksatmadan sonuna kadar götürmeliyiz. Çalışmaların sürekliliği, disiplini, ciddiyeti zedelenirse, çalışmadan beklenen yarar sıfıra inecektir.

7) EĞİTİMCİ VE NİTELİKLERİ

Her grubun başında, grubun çalışmasından sorumlu olan bir gözlemcinin (eğitimcinin) bulunması gerekir. İlke olarak, sosyalist eğitim ve eğitimcilik işi kolektif bir çabanın ürünü olmakla birlikte, çalışmaların verimliliği açısından, pratik, ayrıca bir gözlemciyi gerekli ve zorunlu kılmaktadır.

Gözlemcinin seçimi gruplara göre değişir. Eğitimciden istenen nitelikler, grubun niteliklerine uygun olmak zorundadır.

Eğitimci, teorik ve pratik bilgisiyse grubun ortalama düzeyinin üzerinde olmalıdır. Eğitimci, bir amir, bir “başkan” değildir ve olmamalıdır. O, grubun hem öğretmeni hem de öğrencisidir. Onun görevi sadece bazı bilgileri aktarmak değil, esas olarak, davranışlarıyla gruba örnek olmak, grup içinde disiplini, ciddiyeti,

kolektivizmi sağlamak, yoldaşlık bağlarını pekiştirmek, zihinsel değişimin yanı sıra davranışların da değişmesine yardımcı olmaktır. Bu nedenle, eğitimcide sosyalist dürüstlük, kararlılık, çalışmada titizlik, davranışlarda tutarlılık, esneklik, sabır, hoşgörü gibi nitelikler mutlaka aranmalıdır. Ciddi bir siyasi hareket, eğitimcilerini saptarken, sadece, kişilerin teorik düzeylerine bakarak karar veremez. Elbette bütün sorunlarda olduğu gibi, bu konuda da mükemmeliyetçilikten sıyrılacak, elimizdeki olanakları gerçekçi bir şekilde ve devrimci hareketin uzak ve yakın çıkarlarını dikkate alarak karar vermek zorundayız. Hele de kadro sıkıntısı çektiğimiz şu günlerde, insanlara devrimci olanaklar tanımak, kendilerini geliştirmeleri için inisiyatif vermek sorunu, eğitimci seçiminde de düşüncelerimizi (ölçülerimizi) etkileyecektir.

Eğitimci, çalışmaları *sürekli* olarak izlemeli ve grubun ve grup üyelerinin gelişim çizgilerini saptayabilmelidir. Sürekli olarak deney alışverişinde bulunulmalı; hataların, anında düzeltilmeleri için yoğun çaba harcanmalıdır. Hiçbir şey hatalara göz yummamız için neden olmamalıdır.

Öğretirken öğrencilere mal ederek öğretmeli, onları düşünmeye zorlamalı, yargılama - çözümleme yoluyla gerçekleri bulup çıkarmalarına sadece yardımcı olunmalıdır. Tartışmalara aktif katılımı sağlamalıdır.

Eğitimci alçak gönüllü olmalıdır. Çok biliyor görünmeye kalkmamalı, öğrenmek için gelen insanların, aslında çok iyi birer öğretmen olduklarını unutmamalıdır. Öğrenmeye niyetimiz varsa, bunu bize en fazla, öğrenmek isteyen arkadaşlarımız sağlayabilir. Onların aktardıkları deneyler, derinleştirilen tartışmalar, soruların sorular konuyu daha iyi kavramamıza yardımcı olacaktır. Bu nedenle de, cevaplayamadığımız sorularla karşılaşınca, cevabını bilmediğimizi dürüstçe açıklamak, cevabın araştırılmasında grup üyelerinden yardım istemek (örneğin, cevabın araştırılmasını arkadaşlardan birine görev olarak vermek) gerekir.

Eğitimci, gruplarda meydana gelen bir iki aksaklıktan yola çıkarak, hemen genellemeler yapmamalı, sık sık yöntem değiştirmemelidir. Örneğin eğitim grubunun sayısında bir azalma varsa, paniğe kapılmadan, şöyle düşünebilir: "Grup üyelerinin çalışma koşullarında bir değişiklik var mı? (Örneğin, bir memur çalışmasında veya üyeleri arasında işte çalışanların da bulunduğu bir çalışmada, çalışanların birkaçının mesaisi değişmiş ve bunun bilgisi henüz gelmemiş olabilir.) Eğitimci belli bir teorik ve pratik yeterliğe sahip midir? Grup üyeleri, eğitimin gerekliliği ve önemi konusunda ikna edilebilmişler midir? Onlara güven verilebildi mi? Grup üyelerinin devrimci çalışma sorumluluğu, disiplin anlayışları bizim

isterlerimizle bağdaşılıyor mu?” vs. Bu ve buna benzer sorular sırayla cevaplanarak, grubun sayısal azalışının nedenlerini saptamalı ve gerekli önlemleri, bu cevapların verdiği sonuca göre almalıyız.

Eğitimci, grup üyelerinin hiçbirine karşı duygularını açığa vurmamalıdır. Grubun tamamına karşı aynı yoldaşça sorumluluğu duymalıdır. Hepsinin sorunlarıyla (bu sorunlar özel de olabilir) ayrı ayrı ilgilenmeli, sorunlarının çözümünde arkadaşlarına yardımcı olmalıdır.

Eğitimcilerin, proleter devrimci hareketimizin ideolojik - politik çizgisini, ilke ve direktiflerini çok iyi bilmesi gerekir. Yorumları bu ilkeler ışığında yapmalıdır. Bundan dolayı da eğitimcilerin sık sık denetlenmesi ve eğitilmesi gerekir. Herhangi bir Kurtuluşçu arkadaşımızın bazı temel konuları bilmemesi, eksik veya yanlış bilmesi kötüdür ama bu eksiklik kolayca giderilebilir. Oysa bir eğitimci yanlışlarını sürekli olarak yayar ve bu hareket açısından çok önemli tehlikeler yaratabilir. Bu yanlışın düzeltilmesi de çok zordur.

Eğitimci arkadaşın en önemli görevi, grubunu iyi tanıyıp, grup üyeleri arasından, hareketin çeşitli alanlarında kullanılabilecek ilişkileri ve nitelikleri ortaya çıkarmak, bunları işlemek, geliştirmek, kullanılır hale getirmek ve hareketin emrine sunmaktır. Grup üyelerinin, ne işle uğraştıkları, hangi işlere daha yatkın oldukları, yakınlarının meslekleri, sahip oldukları olanaklar vb, tek tek öğrenilmelidir. Örneğin bir arkadaşımızın işçi olan kardeşi sendikal örgütlenmede yararlı olabilir. Matbaacı bir baba, yüksek bürokrat bir amca devrimci harekete birçok yarar sağlayabilir. Arabası olan bir arkadaşın arabası, ressam bir arkadaşın yeteneği, doktor veya esnaf bir arkadaşın mesleği vb., hepsi, devrimci hareketin şu veya bu alanında, şu veya bu zamanda kullanılabilecek önemli olanaklardır.

Eğitim çalışmaları örgütlenme ve ajitasyon görevlerini de yerine getirirse de, asıl görevi propagandadır. Eğitim ve propagandamızın maddi temeli, anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk devrimidir.

Eğitimci her grupta aynı öneme ve role mi sahiptir? Elbette evet. Fakat farklı gruplar için eğitimcinin görevi ve ondan istenen nitelikler değişecektir. Örneğin A Grubu için, standart düzeyde teorik yetkinliğe sahip ama ikna gücü fazla ve çok sabırlı bir eğitimci istenirken, C ve D Grubu için eğitimciden özellikle istenen şey, her şeyden önce üst düzeyde ideolojik-politik yetkinlik ve siyasi mücadelede zengin deneylere sahip olma nitelikleridir.

A ve B Grubunda eğitimci, çalışmanın başından sonuna kadar değişmemelidir. Çalışmayı sonuna kadar izlemesi, ona, kişileri yeterince ve tek tek tanıma olanağını verecektir. C ve D Grubunda, çalışmanın niteliği çok değişecektir. C Grubunda, siyaset görüşlerini yeterince bilen, bütün veya belli konularda kitle

seminerleri verebilecek düzeyde konusunu derinliğine kavramış, pratiğiyle de kendisini kabul ettirmiş, siyaseti temsil edebilecek niteliklere sahip kişilerin gözlemciliğine ihtiyaç vardır. Fakat daha sonra görebileceğimiz gibi, bu grubun eğitim programının niteliğinden dolayı, seminer için sık sık değişik insanlar gelebilir. Bunun olumsuz yanı şudur: Grubun genel gelişim çizgisi saptanamaz. D Grubunda ise çalışmalarda, her toplantı için bir toplantı yöneticisi seçilir ve bu her toplantı için değişir. Bu grupta eğitim işi tamamen kolektif bir yapı kazanmıştır.

8) EĞİTİM PROGRAMLARI VE PROGRAMIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

Bir devrimci yaşantısının her alanında ve her zaman düzenli, disiplinli ve yöntemli bir çalışmadan yana olmak zorundadır. Bu ilke devrimci çalışmanın her alanında aranır ama ideolojik eğitim çalışmalarında sadece aranmakla kalmaz, onusluk düşünülemez.

Tüm ideolojik eğitim çalışmalarının her biri için önceden bir çalışma programı çıkarmak gerekir. Hangi konuların hangi sıraya göre anlatılacağı; konularda özellikle verilmesi gereken ağırlıklı noktalar; her çalışmanın süresi ve çalışma bütünüünün tamamlanma süresi; çalışma sırasında izlenilecek temel ve yardımcı kaynaklar vb. konuları bu programda açıkça belirtmeliyiz. Program deyince akla hemen yazılı programlar gelmemelidir. Sadece kafada oluşturulan bir program da bize yeterlidir.

Farklı ölçülere göre kurulmuş olan farklı eğitim gruplarının her birinde ayrı bir eğitim programının uygulanacağı açıktır. Şimdi A Grubundan başlayarak çeşitli gruplar için *örnek* ideolojik çalışma programları saptayalım. Ancak hemen şunu bir kez daha hatırlatalım: Bu program örnekleri bizlere bir fikir vermesi açısından önemlidir. Ancak bu program örneklerini değişmez programlar olarak görmemeliyiz. Çalışmanın sorumluluğunu üstlenen kişi ve bizzat çalışmaya katılanlar dikkatle inceleyip bu programlarda verilen mantığa uygun bir biçimde kendi programlarını kendileri yaratmalıdırlar.

A GRUBU İÇİN ÖRNEK İDEOLOJİK EĞİTİM PROGRAMI

Bu grubun çalışmalarında iki yöntem izlenebilir:

a -) A Grubunun en geri kesimi ile yapılacak olan çalışmalar, önceden hazırlanmış, buna rağmen ilân edilmiş bir programa dayanmayan “sohbet” toplantıları biçiminde gerçekleştirilebilir. Hemen belirtelim ki buradaki “sohbet” terimini yanlış kavramamak, günlük dildeki sohbet kavramından biraz farklı olarak ele almak gerekir.

Bütün çalışmaların günlük dilde kullanıldığı anlamıyla sohbet havası içerisinde verilebilmesi, elbette istenen bir şeydir. Ve bu daha çok eğitimcinin pratiğine, yeteneklerine bağlıdır.

Ancak, burada, eğitimde bir yöntem olarak “sohbet”, aslında, önceden düşünüülerek saptanmış, eğitime şimdilik çeşitli nedenlerle hazır olmayan bireylerin sistemli, programlı eğitimlere hazırlanması ve eğitime özendirilmesi amacına yönelik olarak saptanmış belirli konulardan oluşacaktır.

Böyle bir hazırlığa neden gerek görmekteyiz? Bu, sosyalist eğitim pratiğimizin ortaya çıkardığı ve belirli koşullarda başvurulması zorunluluk haline gelen bir yöntemdir. Çünkü A Grubunun bir kesimi, bir sosyalist eğitim çalışmasından geçmeye yanaşmayacak insanlardan oluşur. Hatta ne pahasına olursa olsun eğitilmeleri zorunlu olan bu unsurlar, böyle bir eğitimi, burjuva propagandasının da etkisinde kalarak “beyin yıkamak” diye niteleyebilirler. Bunlar, örneğin ekonomik çıkarları gereği sadece sendikal örgütlenme amacıyla ilişki kurulmuş devrimci olmayan kişiler olabilir. Veya çeşitli nedenlerle ve çeşitli biçimlerde ilişki kurulmuş olan ilerici yanlarına rağmen “siyasetle uğraşmaktan” ısrarla kaçınan aileler olabilir. Onların siyasetle uğraşmaktan, hele de sosyalizmle ilgilenmekten ısrarla kaçınmalarına rağmen, bu insanların devrimci eğitimden geçirilmeleri zorunlu bir gereksinimdir. Onlar istemiyorlar diye ilişkide olduğumuz işçilerin, emekçilerin eğitimleri sorununu savsavlayacak değiliz elbette.

Bu durumda, sendikal sorunlar veya başka nedenlerle ilgili olarak yapılan toplantılarda (ki bu toplantıların hiç olmazsa üç - beş kere tekrarlanacağından emin olmalıyız veya tekrarlanmasını örgütlemeliyiz) kafamızda planladığımız birkaç konuyu uygun yöntemler bularak sırayla verip, onların öğrenmeye ilgileri artırılabilir.

Bu yöntemin, diğer bütün eğitim yöntemlerinden temel farkı:

1) eğitim adı ilan edilmeden sürdürülmesi, eğitildiklerinin söylenmemesi,

II) eğitimin kafada oluşturulmasına rağmen “ilân edilmiş” bir programının olmamasıdır. Başka bir deyişle bu yönetime “programı ilan edilmemiş programlı çalışma” da diyebiliriz.

Bu tür toplantılarda yapılan sohbet sırasında ortaya bir konu atılır ve tartışılır. Veya herhangi bir gazeteden veya yayın aracından sohbet konusuna uygun bir biçimde özel olarak seçilmiş bir haber veya yorum okunur ve üzerinde konuşulur. Herkesin tartışmalara katılmasını sağlayıcı yöntemler denemeliyiz. Çalışmanın sorumlusu olan kişi tartışmalara önce müdahale etmez sadece yabancı kavramları açar, tartışma konusunu anlaşılır hale getirir, disiplini (kendini benimsenip belirli bir otorite kurarak) sağlar. Herkes görüş bildirdikten sonra ortak görüşleri toparlar, yanlışları gösterir ve doğrulara katılır.

Bu çalışmalarda dikkat edilecek en önemli konu şudur: Tartışma kontrol altına alınamazsa dallanıp budaklanır, gereksiz yerlere gider, yıllarca görüşlerine hiç değer verilmemiş bu insanlar görüşlerini anlatırken uzatabilirler. Eğitimci inisiyatif kullanmalı, bunu yaparken de kendi istediği konu üzerine getirilmeli, ancak gönüllü olmalı, kimseyi kırmamalıdır. Daha önceki toplantılarda hangi konuların tartışıldığını aklında tutmalı (veya kısa notlar almalı), daha önce saptadığı sıraya göre tartışma konularını gündeme getirmelidir.

Bu tür bir çalışmadan sonra, grubu yeniden gözden geçirerek, A Grubu için hazırlanmış olan *programlı* çalışmayı başlatırız.

Programlı çalışmaya katılmak için, mutlaka bu ön aşamadan geçmek gerekmez. Bunun gerekliliğini grubun genel bilinç düzeyi belirler. Birey, direkt olarak programlı çalışmadan, hatta bu çalışmanın örneğin II. Bölümünden ideolojik eğitim çalışmasına başlayabilir.

Yaptığımız gruplandırmaya göre, ideolojik eğitim çalışmalarında genel süreç şu yolu izler.

b -) Programlı çalışmada ise, eğitimci tarafından saptanan bir program önceden açıklanır ve bu program periyodik olarak yapılan toplantılarla uygulanır.

Şimdiye kadar anlattığımız A Grubunun her iki çalışması ve daha sonra anlatacağımız B Grubu çalışmaları *Temel Eğitim Çalışmaları* içerisinde yer alırlar. Ve bu gruplarda izlenen program da *Temel Eğitim Programıdır*. Temel eğitim programı, içerisinde yaşadığım toplumu kavramamıza, çelişkileri anlamamıza yardımcı olacak en genel bilgilerin, kavramların verildiği programdır. Sosyalizmi kavratmaya yönelik, her ne şekilde olursa olsun sosyalizm safına ayak basmış insanların bilinçlendirilmesi amacını güden çalışmadır. Sınıf ilişki ve çelişkilerini,

toplumsal gelişmenin nedenlerini, sömürünün kaynağını, doğanın, toplumun ve düşüncenin hareket yasalarını, sınıf mücadeleleri tarihini, devrimin genel yasalarını vb. verir. Veriliş sırası ve biçimi farklı olmakla birlikte, bir “temel eğitim programı”nın kapsamı gereken konuları üç temel başlık altında toplamak mümkündür.

- 1) Felsefe.
- 2) Ekonomi politik.
- 3) Sınıf mücadeleleri tarihi.

Bir örnek verelim; A Grubuna göre oluşturulmuş bir “işçiler için temel ideolojik eğitim programı” en kaba hatlarıyla şöyle saptanabilir:

I. Bölüm:

- Eğitim niçin gereklidir ve amacı ne olmalıdır?
- Üretim nedir? (İnsanın insan oluşu, üretim, üretim araçları, üretim güçleri, üretim ilişkileri, insanın üretimdeki yeri, üretim biçimi vb.)
- İlkel komünal toplum.
- Feodal toplum.
- Kapitalist toplum (Meta, para, sermaye, işgücü, ücret, emek, değer, artı-değer, kâr, fiyat, faiz, rant, işsizlik vb.)
- Kapitalizm ve sınıflar.
- Kapitalizm ve devlet.
- Emperyalizm.
- Sosyalizm.
- İşçi sınıfının temel mücadele biçimleri (İdeolojik, ekonomik, demokratik, siyasi mücadele ve örgütleri.)

II. Bölüm:

- Sendikal mücadele nedir?
- Dünyada ve Türkiye'de işçi sınıfı hareketleri tarihi.
- Ücret nedir?
- Genel hatlarıyla iş hukuku.
- Toplu sözleşme nedir?
- Grev, lokavt.
- Bugünkü ekonomik, sosyal, siyasal durum ve görevlerimiz.
- vb.
-

İki bölümden oluşan bu programın A Grubu verilerine göre oluşturulmuş bir “işçiler için temel eğitim programı” örneği olduğunu tekrar hatırlayalım.

Bu programın birinci ve ikinci bölümünün sadece son maddesi A Grubu verilerine göre oluşturulmuş bir öğrenci veya memur grubu için de aynen geçerlidir. Ancak, çalışma alanları farklı olan gruplarda bu programın ikinci bölümü (son şıkkı hariç) değişir ve o alana uygun temel eğitim konulan getirilir. Yani işçi eğitimi, öğrenci eğitimi, gibi bir ayrımı sadece özellikle verilmesi gereken konular için yapabiliriz. Örneğin, bir öğrenci grubunun eğitim çalışmasında sendikal bilgiler de verilmelidir, ama bu bilgiler bir fabrikadan oluşturulan işçilerle yapılan bir çalışmada mutlaka ve daha ağırlıklı olarak verilmelidir. Aradaki fark sadece budur.

Bu programın verilisinde şu noktalara dikkat etmek gerekir:

1, Bu konuların verilisi sırasında felsefe konularını da eriterek vermeliyiz. Örneğin, üretim güçlerinin gelişimi anlatılırken, “çünkü değişmeyen hiçbir şey yoktur, her şey değişir; doğa, toplum, düşünce, toplumsal kurumlar vb. her şey”, diyerek diyalektiğin temel tezlerinden biri olan “değişim yasasının” da sözü edilmiş olur. Daha sonra da yine yeri geldikçe sık sık bunu (ve aynen bu yöntemle diğer yasaları da) hatırlatırız.

2, Din tartışmalarına, grup üyelerinden zorlama gelse de başlangıçta kesinlikle girmemeliyiz. Onlara bu konudaki görüşlerimizi (yani dinin ne olduğunu değil ama dine karşı tavrımızın ne olduğunu) önceden, ayrı bir konu haline getirmeden, bir sohbet anında vermeliyiz.

3, Din konusu gibi, işçilerin ve genel olarak halklarımızın, sosyalizm konusunda acilen öğrenmek isteyeceği konuları (aile, miras, küçük üretim araçları veya dayanıklı tüketim malları üzerinde özel mülkiyet hakkı vb.) ilk fırsatta fakat ayrı bir konu haline getirmeden, günlük sohbet havası içerisinde anlatmalıyız.

4, Çalışmaların odağı, verilmesi gereken temel nokta, devlet ve devletin sınıfsal işlevi olmalıdır. Bütün çalışmalarda sorunlara bu perspektiften yaklaşmalıyız.

5, Çalışmalarda günlük yaşantımızdan pek çok örnek vermeliyiz. Bizim, örneklemlerde sadece gerçekleri vermemiz yeterlidir. Çünkü çarpıtılmadan verildiği takdirde gerçeklerin kendisi diyalektik ve materyalisttir. Toplumsal gerçeklik neyse öyle verilmelidir. Gerçekliğin gizlenmesi, değiştirilmesi, çarpıtılması veya abartılarak verilmesi doğru bir tavır değildir. Gerçeklik bizden yanadır, diyoruz. Ama pratikte bu böyle değilse, o zaman suçu gerçeğin kendisinde değil, doğru yorumlama ve çözümleme getiremeyen kendimizde aramalıyız.

6, A Grubu çalışmaları süre bakımından kısa tutulmalıdır. Bu grubun üye sayısı yirmiyeye kadar artırılabilir.

7, Dil sade olmalıdır. Kullandığımız her yabancı kelimeyi hemen açıklamalıyız. Açıklamak kaydıyla Marksist literatürü bolca kullanmaktan kaçınmayalım ve hatta bu konuda özel bir çaba da sarf edelim.⁶⁰ Dil olarak sade, açık ve kısa konuşmak, onların düzeyine inebilmek için yeterlidir. Bilgi ve pratik yetenekler açısından, sabırlı ve yöntemli bir çabayla, onları kendi düzeyimize çıkarmalıyız. Hedefimiz, onları kendi düzeyimize çıkarmak olmalıdır, yoksa onların seviyesine inmek değil.

8, Bu çalışmada halkımızın ekonomik-demokratik taleplerine ve somut ihtiyaçlarına da çözümler aramalı ve günlük hayat ile eğitim çalışmaları arasında diyalektik bir bütünlük kurmalıyız. Çalışmalarımızla pratik hayatı bütünleştirmeliyiz. Eğitim çalışmasını yaşantımızın bir parçası haline dönüştürmeliyiz. En somut talepleri veya gereksinimleri ele alıp, bunları genel de de devrimci mücadelenin gelişimine ve başarısına bağlamalıyız.

“Maddesel güç, ancak maddesel güç ile yenilebilir. Fakat kitleleri etkileyebildiği andan itibaren, bizzat felsefenin kendisi de maddesel bir güce dönüşmektedir.

Teori, ancak bir halkın ihtiyaçlarının gerçekleşmesi ölçüsünde o halkta gerçekleşir... Düşüncenin gerçekleşmeyi araması yetersizdir, gerçeğin düşünceyi araması gerekir.”⁶¹

B GRUBU İÇİN ÖRNEK İDEOLOJİK EĞİTİM PROGRAMI

Bu grupla yapılacak eğitim çalışması da temel eğitim niteliğindedir. Bu çalışmada, Marksizm’inin üç dayanağını oluşturan üç temel konu sırayla izlenir. Şöyle bir örnek vermek mümkündür.

I. Bölüm

a -) Felsefe

- Marksist felsefi materyalizm.
- Marksist diyalektik yöntem.
- Felsefi kategoriler (Özel, genel, içerik, biçim, öz, olgu, olağan, rastlantı, olanak, gerçeklik vb.)
- Tarihi materyalizm.

b -) Ekonomi politik.

- Kapitalizm öncesi üretim biçimleri.
- Kapitalizm.
- Emperyalizm.

c -) Leninizm'in İlkeleri

II. Bölüm

- Devlet.
- Ulusal sorun.
- Sosyalist ahlak.

B Grubu için düzenlenen bu ideolojik eğitim programı, değişik çalışma alanlarına göre örgütlenmiş de olsa, bütün B Grubu çalışmaları için ortak programdır. Ancak programın ikinci bölümüne, farklı çalışma alanlarının farklı koşulları dikkate alınarak, gerekli görülen “özel” konular da eklenebilir. Örneğin, Çin şabloncularının etkin olduğu bir alanda çalışanlar “Sosyal Emperyalizmin Teorisinin Eleştirisi” konusunu veya “T’K’Pnin Eleştirisi”ni özel olarak inceleyebilirler. Ancak bu ekleme konuların fazla olmaması gerekir. Zira C Grubu çalışmalarında, zaten *bütün konular* incelenecektir.

A ve B grubu çalışmaları yapılırken siyaset görüşlerinin verilir verilmeyeceği konusunda bazı yanlış anlamalar ve buna bağlı olarak yapılan tartışmalar vardır. Bazı arkadaşlarımız tarafından bu gruplarda, sadece Marksizm-Leninizm’in genel doğrularının verilir, KURTULUŞ’un görüşlerine hiç değinilmeyeceği gibi, bize ait olmayan yorumlar yapılmıştır. Oysa böyle bir iddianın savunulması, siyaset-sizliği kabullenmek demektir. Böyle bir eğitim çalışması da, en iyimser yorumla “devrim için değil, hayır için çalışmak” olacaktır.

Bir kere, eğer siyasetimizin doğru devrimci çizgiyi temsil ettiğini söylüyorsak, Marksizm-Leninizm doğru devrimci çizgiden ayrı bir şey midir? O halde Leninizm’in savunulması aynı zamanda Leninist siyasetin savunulması anlamına gelmez mi? Veya bunun tersi de doğru değil midir?

İkinci olarak, eğer proletaryanın devrimci hareketinin başarısını KURTULUŞ hareketinde görüyorsak, bu hareketin tezlerini kitlelere her fırsatta iletme ve savunmaktan kaçınmak, özde KURTULUŞ’un, genelde de devrimci mücadelenin gelişimini ve başarısını engellemek demek olmaz mı?

Böyle bir ilkeyi teorik olarak kabullensek de, hele ki Türkiye’de pratik, bu ilkeyi reddedecektir. Örneğin, felsefe konularını anlatırken diyalektik yöntemin

temel ilkelerinden “niceliğin niteliğe dönüşümü”, Türkiye'deki yaygın ve aktüel adıyla “evrim – devrim” tartışmasını nasıl tarafsız anlatabiliriz?

Elbette burada *önce* Marksizm-Leninizm'in bu konuda getirdiği teorik tespitleri “olduğu gibi” (objektif olarak) ve detayıyla veririz. Sonra kendi siyasetimizin bu konudaki görüşlerini ve konu üzerine Türkiye'de yapılan tartışmaları aktaracağız. Buradaki “önce” ile “sonra” arasında yıllar yoktur. Bu süreç bir çalışmanın, bir konunun verilışı sırasında tamamlanır. Tarihi materyalizmi anlatırken sosyal-emperyalizm teorisine değinmeden bu konudaki görüşlerimizi genel hatlarıyla da olsa açıklamadan geçecek değiliz.

O halde, ideolojik eğitimde “A Grubu ve B Grubu çalışmalarında siyaset görüşleri verilmemelidir, esas olarak Marksizm-Leninizm'in genel ideolojik, teorik doğruları anlatılmalıdır” anlamındaki ilkemiz şöyle anlaşılmalıdır: Çalışma bir bütün olarak KURTULUŞ'un politik çizgisinin, görüşlerinin anlatılmasına ayrılmamalıdır. Genel olarak felsefe, ekonomi-politik ve sınıf mücadeleleri tarihi anlatılmalıdır. Ama yeri gelince bu konular içinde, kendi siyasetimizin görüşlerini de aktaralım, tartışalım, savunalım.

Siyasetimizin görüşlerini vermek için acele etmemek gerekir. Sosyalizm bir bilimse, onun bütün bilimlerde olduğu gibi bilimsel yöntemle incelenmesi, öğrenilmesi, öğretilmesi gerekir. Aritmetiğin basit dört işlemini bilmeden, karmaşık cebir problemlerini çözmeye olanağımız yoktur. Olsa olsa bu problemlerin çözümlerini ezberlememiz söz konusu olabilir. Oysa cebirdeki milyonlarca problem tek tek ezberleme olanağımız yoktur. Toplumsal hareketin problemlerini çözmek için de aynı şey söz konusudur. Türkiye'deki devlet biçiminin oligarşik dikta mı, faşizm mi olduğunu anlayabilmek ve başkalarına anlatıp kavratılabilmek için de öğrenmede başlangıç noktamız genel devlet teorisi olmalıdır.

Bu programın verilışinde şu noktalara dikkat etmek gerekir:

1, Bütün devrimci eğitim çalışmalarında, özellikle B Grubu çalışmalarında çalışmaların salt teorik (soyut) bazı bilgilerin aktarıldığı çalışmalar olmaktan çıkarılıp, nesnel dünyaya, somuta indirgenmesine özen gösterilmelidir. Pratik günlük yaşam, ideolojik çalışmalarımıza sonsuz bolluk ve çeşitlilikte konu veren bitmez bir kaynaktır. O halde, teoriyi öğrenirken de uygularken de yaşanan günün koşullarına rahatlıkla uygulayabilmeliyiz. Zaten;

“Marksizmi öğrenmek demek, marksist yöntemi benimsedikten sonra, uğraşımıza bağlı tüm diğer sorunlara da marksistçe çözümler getirmeyi başarabilmek demektir... Eğer marksizmin ezbercileri olmak değil de, marksizmi pratikte uygulamak, savışçı olmak isterseniz bunu unutmamanız gerekir.”⁶²

Marx'ı bilmek, Marksist olmak için yeterli değildir. Sorun, onu uygulayabilmektedir.

2, Her çalışmada olduğu gibi, burada da sorunları sınıfsal içeriğiyle bütünleştirilerek açıklamalıyız. Sınıf mücadelesinde, burjuvaziyle proletarya arasındaki mücadelede *uzlaşma* kabul etmeyiz. Ancak bu, “uzlaşmaz tavır” ile “politik esneklik” birbirine karıştırılmamalıdır. Biz, politik esnekliği her zaman devrimci bir tavır olarak savunuruz. Marksist ideolojik eğitim çalışması, sınıf savaşının güçlü bir silahı ve aracıdır.

3, Marksizm'in her türlü soysuzlaştırılması eğilimine şiddetle karşı çıkmalıyız. Anti-empyralist, anti-oligarşik demokratik halk devriminin başarılabilmesi, halk diktatörlüğünün kurulabilmesi için gerekli olan şartlardan en önemlisi,

“oportünizm, reformizm, sosyal şovenizm ve benzeri burjuva etki ve eğilimlerine karşı uzun, inatçı ve katı yürekli bir kavganın sürdürülmesidir.” ⁶³

Kısaca sosyalist eğitimimizin en önemli ilkesi, “Marksist-Leninist doktrine bağlılık”tır. Fakat bu, ne somut koşulları göz ardı etmek, ne de bu koşulları evrensel doğruların üzerinde tutmak anlamına gelmeli, dogmatizm ve revizyonizmden kaçınmalı, yaratıcı olmalıyız. Teorik dogmatizm ve dar pratikçilik, günlük politik olaylara göre günlük tavır takınma anlayışlarını Marksizm-Leninizm yıllar önce mahkûm etmiştir.

Marksizm'in bir dogma olmadığını unutmamak gerekir. Marksizm'in en önemli niteliklerinin başında, her koşulda uygulanabilirliği, yaratıcılık yeteneği gelir. Marksizm'i evrensel bir ideoloji haline getiren de zaten bu niteliğidir. Evrensel ve özgül arasındaki ilişkiyi doğru bir biçimde saptayan Marksizm'in, getirmiş olduğu ilkeler, yaşantımızın her dalında ve değişen koşullara göre uygulanabilir. Ancak bunu yaparken de; Marksizm'i değişen koşullara uyguluyoruz diyerek onu, “revizyona” tabi tutmamak; özünü, devrimci niteliğini değiştirmemek gerekir. Bu ise, gerçekten zor bir iştir. Ancak unutmamak gerekir ki, ne kadar zor olursa olsun, gerçekleşmesi için şartları yaratılmış olan her sorun belirli bir çaba ile çözümlenebilir. Kısaca, dogmatizme ve reformizme düşmemek için Marksizm'i öğrenmek, öğrendiklerimizi pratiğe sunmak, sonucu kontrol etmek gerekir.

4, Marksist-Leninist yöntem diyalektiktir. Diyalektik yöntem ise *araştıracıdır*. Çünkü ona göre, mutlak durağanlık, değişmezlik, söz konusu olamaz. Her şey sürekli olarak değişir. Sürekli olarak değişen nesnel koşulların doğru olarak değerlendirilmesi için de sürekli olarak araştırmak gerekir. Bu nedenle, ideolojik

eğitim çalışmalarında, grup üyelerine araştırmacı, gözlemci bir ruh kazandırılmaya çalışılmalıdır. Marx bu konuda şöyle uyarır:

“Araştırma yöntemi, işlenecek malzemeyi ayrıntılarıyla ele almalı, onun gelişmesinin farklı biçimlerini tahlil etmeli, iç bağınların esasını bulmalıdır. Ancak bu yapıldıktan sonra, gerçek hareket yeterince anlatılabilir.”⁶⁴

Araştırma işi çok yönlüdür. Bütün gruplarda grubun niteliği göz önünde tutularak araştırma inceleme konuları dağıtılmalıdır. Örneğin, B Grubunda ekonomi politik konuları işlenirken, kartel, enflasyon, IMF, döviz, hisse senedi, vb. kavramlar; programın ikinci bölümünde, faşizm, emperyalizm, oportünizm vb. konular araştırma konusu diye ödev olarak verilebilir. Eğitimci, kendisine araştırma konusu verilen arkadaşlara araştırma yöntemi, inceleme planı, kaynak eserler vb. konularda yardımcı olacaktır.

Araştırma sonuçları mutlaka yazıya geçirilmelidir. Bu görev, konunun belirli bir kaynaktan *aynen aktarılması* biçiminde değil, kendimize ait ifadeyle, kendi örneklerimizle yapılmalıdır.

Bugünü doğru değerlendirebilmek için, içerisinde bulunduğumuz koşulları incelemek, bugün üzerinde dünün etkilerini, bugün içerisinde yarının tohumlarını açıkça görebilmek gerekir. O halde, araştırma, sadece bugünü değil, dünü de kapsamalıdır.

5, Araştırma sadece teknik konulardan olmaz. Bir Marksist'in, bir gözü teleskop, diğer gözü mikroskop olmalıdır. O, başkalarının, kendilerinin dışında, kendilerinden çok uzakta olarak gördükleri her olguyu teleskop gözüyle yakalamalı; halkımızla ve onun mücadelesiyle bu olgular arasındaki bağıntıyı kurmalı, kendisini bütün olguların içerisinde bulmalıdır. Tüm dünya proletaryası ve dünya halklarının mücadelesinin, kendi ülkesindeki bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinin de içinde olduğu bir bütünü oluşturduğunu bilir, tavrını ona göre belirler.

Yine o, mikroskop gözüyle bugün için küçücük, belirsiz ama gelişmekte olanı görüp çıkarmalıdır. Evrimi iyi saptamalı, küçücük nicel değişimlere burun kıvrmadan devrimi hazırlamalıdır. Ancak bir mikroskop gözle, kapitalist sistemin hücrelerindeki çürümeyi, grevlerin önemini, bir tek bildirinin etkisini vb. görebiliriz.

“Marksizm, yalnız toplumsal olayların değil, doğa olaylarının da tanınmasında biricik doğru yöntemdir. Bu nedenle evrendeki olayların tanınması yönünde yürütülen her iş, marksist-leninist çizgide yönetilirse bolşevik partiliğimiz sağlamlaşır. Bu

iş sonsuzdur. İnsanların pratiklerini özdeşleştirmeleri ve genel-
leş-tirmeleri için yalnızca dünyaya daha geniş olarak bakmaları
gerekir.”⁶⁵

Devrimciler, bilimsel sosyalizmin ışığında, çevremizde devrimci hareket
adına ciddi araştırmalar yapmalıdır. İşyerimizde, mahalle veya köyümüzde, ka-
sabamızda ekonomik, politik ve sosyal yapı, sınıfların, devrimci ve karşıdevrimci
güçlerin durumları, doğal önderler, bölgenin coğrafi ve askeri yapısı vb. birçok
bilgiyi derleyip toparlamalı ve ilgili sorumlu arkadaşlara iletmeliyiz.

Bu tür araştırma konuları *mutlaka* yazılı raporlar halinde sunulmalıdır. Böy-
lece başkaları da bu bilgilerden yararlanabilirler. Özellikle C ve D gruplarında ça-
lışma yapan arkadaşlarımız, yapacakları bu tür raporlu çalışmalar için Lenin'in
“RSDİP'nin Komite ve Grupları tarafından Parti Kongresine Sunulan Raporların
Konusu Üzerine” isimli yazıyı *mutlaka* okumaları gerekir.⁶⁶

6, En kötü, en verimsiz ideolojik eğitim grup çalışması “okuyup-dinleme” bi-
çiminde yapılan çalışmadır. Bir arkadaşın okuyup, diğerlerinin dinlemeye “zor-
landığı” bu çalışmalar, renkli rüyalı uykular için ideal ortam yaratırlar.

Bu tür çalışmalar, genellikle grubu yönetecek olan eğitimci bulunamadığı
veya eğitim yöntemi konusunda yeterli bilgiye sahip olunmadığı, “hiç yoktan iyi-
dir” anlayışıyla örgütlenir. Bir kişi belirli bir kitabı okur, diğerleri de “dinler”. Bu
tür bir çalışmayı herkes kendi başına daha verimli yapar. Oysa grup çalışmasın-
dan amaç değil, değişik beyinlerin yapacağı tartışmanın getireceği sonsuz yarar-
lardır.

7, Kitap okumak teşvik edilmeli, grup üyeleri tek tek okumaya zorlanmalı, bu
konuda örneğin bir kitabın bir bölümünün özetini çıkarmak gibi görevler veril-
meli, okunan yazıların grup toplantılarında tartışmasının yapılması sağlanmalı-
dır. Ancak bu işi bireyler, anlatarak yapmalıdırlar.

Burjuvazi, emekçi kitlelerin sadece çalıştıkları alanda, sadece yapacakları iş
konusunda bilgilendirilmesini ister. Bir mühendisi sadece “mühendis” olarak, dok-
toru da sadece “doktor” olarak görmek ister. Bu nedenle, daha ortaokul sırala-
rında bizleri ezberci, hazırcı, öğrenmekten ve kitaptan nefret eden insanlar ola-
rak yetiştirmek ister. Bu nedenle az çok hepimiz kitaplara karşı belli bir anti-pa-
tiyi geliştirmiş, lise sıralarındayken “yılsonu bir gelse de kitaplarımı okul bahçe-
sinde yaksam” diye söylenmişizdir. Kitaplara karşı (aslında düzenin eğitim siste-
mine karşı) duyulan bir nefretin ifadesiydi bu sözler.

İşte tam bu noktada da egemen sınıflar hedeflerine ulaşmış, amaçlarını gerçekleştirmiş oluyorlar. Mesleği ve ailesinden oluşan küçücük dünyalarına kapatılmıştır artık insanlar. Bu küçücük dünyaların dışına çıkartılmayan emekçiler, evrenin sahipliğini sürdüren varlıkların egemenliği altına alınmışlardır. Bu durumda okumamakta, öğrenmemekte ısrar etmek, açıkça burjuvaziye teslim olmaktadır.

O halde devrimciler, gruplar halinde yapılan ideolojik eğitimin yanı sıra, hayatı anlamak için, hayatla bağıntısını kurarak düzenli, bilinçli, yöntemli bir biçimde okumalıdır.

8, Çalışmalar sırasında elbette grup, bazı eserlerden sürekli olarak yararlanacaktır. Bu eserlerden birisini temel kaynak olarak ele alırken, diğerlerine de yardımcı kaynak olarak sürekli başvurulur. Grubun niteliğine göre temel ve yardımcı kaynak anlayışı değişir.

Sözlükler veya bibliyografik kitaplar (örneğin, Maurice Cornforth'un Marksist Klasikleri Okuma Kılavuzu gibi) sürekli el altında tutmamız gereken kaynaklardır. Özellikle klasikleri yeni okuyanlara bu kaynakların çok yararı olacaktır.

9, Marksist klasikler incelenirken, eserin yazıldığı dönemin koşullarını, dönemin aktüel polemiklerini, eserin yazılmasındaki özel amacı önceden öğrenmek eseri kavramamızda yarı yarıya kolaylık sağlayacaktır. Böylece, teoriyi hayatla bağıntısı içerisinde görmemiz gerçekleşecektir. Bu konuda parti tarihlerinden yararlanmak mümkündür. Örneğin, Sovyet Devrimi ile ilgili eserleri okurken Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) Tarihi, (hiç değilse eserin yazıldığı tarih ile ilgili bölümü) incelenmelidir. Örneğin, Lenin'in "Ne Yapmalı?" adlı eseri, hangi tarihi koşullarda, niçin yazıldı? Bunu yeterince kavramadan eseri okursak ne ekonomistlere yapılan ideolojik saldırıyı, ne de eserin temel teması olan örgütlenme sorununu doğru kavrayabiliriz. Eğer, eserin yazıldığı koşulları dikkate almazsak kaba dogmatikler ya da revizyonistler oluruz. O tarihi koşullarda söylenilen özgül ile evrenseli birbirine karıştırırız. Farklı tarihi dönemler için söylenen şeyleri her tarihi dönem için söylemiş olarak; her tarihi dönem için söylenenleri ise sanki belli bir tarihi an için söylenmiş olarak kabul edersek, Marksizm'i en büyük çarpıtmaya uğratmış oluruz. Marksist doktrinin hareket halinde, gelişim içinde olduğunu unutmamalıyız.

10, Eserleri okurken, olanaklar elveriyorsa, yazıldıkları tarihsel sıraya göre ve belli bir konunun çerçevesinde odaklaştırarak okumalıyız. Örneğin Rusya'da Leninist *örgütlenme* sorununu incelerken şöyle bir sıra izleyebiliriz:

- 1) Nereden başlamalı? (Lenin -1901 Mayıs)
- 2) Ne Yapmalı? (Lenin- 1902 Şubat)

- 3) Örgütsel Görevlerimiz üzerine Bir Yoldaşa Mektup (Lenin 1902 Eylül)
- 4) Bir Adım İleri İki Adım Geri (Lenin -1904)
- 5) Leninizmin İlkeleri (Stalin -1924)
- 6) Leninizmin Sorunları (Stalin -1926) vs.

Bu yöntemle yapılan inceleme, sorunu tarihsel gelişimi içerisinde diyalektik bir biçimde kavramamızı sağlayacaktır. Önceden de RSDİP (B) Tarihini okursak, soruna bakış açımız çok genişleyecek, her olayı kendi koşullarında ve evrimi içerisinde görüp doğru değerlendirebileceğiz.

11, Kitap okurken, ilerde yapacağımız çalışmalarda yararlanabilmek için belli bir yönetime göre notlar çıkarmalıyız. Sistemli bir çalışma, araştırmalarımızda büyük kolaylık sağlar. Örneğin, şöyle bir yöntem uygulayabiliriz: Okurken önümüze çıkan konuları, başlık olarak kâğıdın başına yazarız.

Örneğin, bir kâğıtta devrim, diğerinde parti, diğerinde devlet, felsefe, Marksizm vb. başlıkları vardır. Örneğin “Ne Yapmalı?” isimli eseri okurken, “Ekonomizm” başlıklı kâğıdı alıp şöyle notlar düşebiliriz. “Kitlelerin kendiliğinden gelme hareketine boyun eğme.” Lenin. Ne Yapmalı? s. 41 -74.

“Siyasi ajitasyonun ekonomistlerce sınırlandırılması age. s, 76.”

“Ekonomizm ve terörizmin ortak noktaları, age. s. 103.”

Başka kitaplar okurken rastladığımız ekonomizmle ilgili cümle, paragraf veya bölümleri de aynı kâğıtta belirtiriz. Böylece, ekonomizm konusunu başlı başına incelemeye kalkınca, o zamana kadar okuduğumuz kitaplardaki ekonomizmle ilgili paragraf ve bölümlerin genel bir dökümünü elde etmiş oluruz.

12, Birlik - eleştiri – birlik: Bu genel ilkemizdir. Unutmamak gerekir ki, öğrendiklerimizi pratik yaşama sunduğumuz zaman, önceleri, birçok eksik ve hatamız ortaya çıkacaktır. Bu hatalardan arınmak, eksikleri minimuma indirmek, sadece eleştiri - özeleştiri yöntemiyle gerçekleşebilir. Özdevrimimizi sağlayabilmek için eleştiri - özeleştiri silahına dört elle sarılmalıyız. Bu nedenle, B, C, D Grubu çalışmalarında, gündemin ilk maddesi eleştiri ve özeleştiri konusuna ayrılmalıdır.

13, Çalışmalar marksist anlamda eleştirici bir gözle yapılmalıdır. Körü körüne öğrenme, konuları ezberleme yerine, bilerek, anlayarak, eleştirerek ve yanlış bilgilerimizden dolayı özeleştiri yaparak öğrenmeliyiz. Ancak bu eleştiri hiç bir zaman Marksizm-Leninizm’in evrensel ilkelerine yönelik olamaz.

“Marksizm-Leninizm bize şu ya da bu sorunu çözümleme olanğı veren bir anahtardır. O, sadece olanak verir, fakat çözümlemez. Sorunların daha doğru olarak çözümüne yanaşmaya olanak verir. Fakat bu, hayattaki tüm olaylar için hazır

bir reçete değildir. Gerçek bolşevik Marksist'in kim olduğu, ezbercinin ve metinlere saplananın kim olduğu özellikle hayati sorunların çözümünde, bunların çözümüne yaklaşımda kendini gösterir." ⁶⁷ (abç)

C GRUBU İÇİN ÖRNEK İDEOLOJİK EĞİTİM PROGRAMI

Bu çalışmalar, artık, KURTULUŞ siyasetinin politik çizgisinin detaylı olarak incelenmesi, Kurtuluşçuların politik mücadele için her konuda yeterli savaşçılar olarak yetiştirilmesini amaçlar.

Böyle bir çalışma çok değişik yöntemlerle yapılabilir. Bu nedenle grup üyeleri ve çalışma sorumlusu, oturup, önce çalışma yöntemi konusunda, her yöntemin yarar ve zararlarını inceden inceye düşünerek tartışmalıdır. Burada, birkaç yöntem *örneği* vererek konuyu somutlamaya çalışalım:

1 - Programı oluşturan konulardan incelenecek olanlarını en az bir hafta önce, o konuyu araştırabilmek için gerekli kaynak dokümanlarla birlikte ilan ederiz. Sonra, hazırlanmış olarak gelen (ki bu zorunlu kılınacaktır) arkadaşlara grup sorumlusu konuyu anlatır. Bu arada sorumlu kimselerin konuya hazırlanıp hazırlanmadığını da saptamaya çalışır ve hazırlanmamış olanlara grup önünde bunun nedenleri sorulur. Verilen cevap grup üyeleriyle birlikte tartışılarak sonuca bağlanır. Grup üyelerinin konuya ilişkin tartışmaya girmeleri, soru sormaları teşvik edilmeli ve bu mutlaka sağlanmalıdır.

Böyle bir yöntemin çalışmanın çok hızlı olmasını sağlayacağı açıktır. Ayrıca eğitimci, konuyu defalarca anlatmış olduğu için, nerede, nasıl bir soru sorulabileceğini de pratiğinden bilir. Ve her seferinde (başka zaman ve yerde de) aynı seminerin daha önce cevaplanmış olan sorularını da konu içerisinde cevaplayarak bütünlüklü bir seminer vermiş olur.

Ancak bu yöntemde bütün yük eğitimciye düştüğü için eğitilenler hazır lopçu bir öğrenme anlayışına düşebilirler. Ayrıca onların bu konudaki yetenekleri geliştirilmemiş olacaktır.

Bu çalışma yöntemine, genellikle böyle bir eğitim için yer ve zaman olanaklarının çok kıt olduğu zamanlarda, süratli olması nedeniyle zorunlu olarak başvurulur.

2 - Başka bir yöntemde, çalışmada yine bir eğitimci (sorumlu) olmakla birlikte, çalışmanın tüm yükü grup üyelerine yüklenilir.

Programı oluşturan konuların her biri bir kişiye seminer konusu olarak verilir. Sonra herkes belli bir sıraya göre kendi konusunu anlatır. Eğitimci ise *yanlış* anlatılan yerlerde müdahale ederek düzeltir, cevaplanamayan soruları cevaplar, konuların araştırılabilmesi için incelenecek kaynakları belirler. Bu yöntemde birinci yönteme kıyasla çalışmanın hızı düşecektir. Belki de ilk kez böyle bir seminer veren arkadaşın, anlatırken tutukluk yapması, önemli yerleri yeterince vurgulayamaması, deneyimsizliğinden dolayı o konuda çıkabilecek soruları bilememesi gibi nedenlerle yetersiz kalabilecektir. Bu nedenlerle belki de eğitimci, konuyu yeni baştan, bir seminerlik bir zaman içerisinde “özetlemek” zorunda kalacaktır. Fakat buna karşılık tüm yetersizliğine rağmen bu tür çalışmalar içerisinde, kendilerine fırsat verilerek ve zorlanarak iyi ajitator ve propagandistler çıkartılabilir. Onların bu yetenekleri zorlanmalı ve geliştirilmelidir.

3 - Her iki yöntemin aksaklıklarını gidermeye yönelik bir başka yöntem şudur: Saptanan seminer konusuna ilişkin kaynak eserler grup üyeleri arasında pay edilir. Herkes kendi kaynak eserini okur, özet çıkarır. Çalışma iki bölümden oluşur: Önce herkes sorumlusu olduğu eseri (seminer konusunu odak yapılarak) özetler. Bu arada konuşmacıya, anlatılan eserin içerisinde kalmak şartıyla sorular sorulur. Bütün arkadaşlar görevlerini gerçekleştirdikten sonra, eğitimci seminer konusunu bütünlüklü bir biçimde detayıyla anlatır. Grup üyeleri bundan sonra eğitime sorularını sorarlar. Eğer cevaplanamayan sorular varsa eğitimci bu soruların cevaplarını araştırır ve daha sonra gruba getirir.

Böyle bir çalışmanın çok yavaş ilerleyeceği açıktır. Ancak eğitilen ile eğiten arasındaki teorik düzey farkını gerçekten asgari düzeye indiren, belli bir konunun en derinlikli bir biçimde işlenmesini sağlayan çalışma yöntemi de budur.

Başta da söylediğimiz gibi, grupların tartışıp, inceleyip en akla uygun yöntemi seçmeleri gerekiyor. Böyle bir çabayla yukarıda kaba hatlarıyla anlatılanlardan çok daha fazla yararlı yöntemler bulunabilir.

C grubuna verilecek eğitim programının politik yanı belirli bir şekilde ağırlık kazanacaktır. Artık ülke sorunlarının daha detaylı incelemeleri yapılacaktır. Çözüme ilişkin öneriler tartışılacaktır.

Böyle bir politik eğitim genel hatlarıyla şu konular içerebilir:

I) Dünyanın genel durumu.

a, Emperyalist - kapitalist sistemin bunalımının derinleşmesi ve giderek sistem içerisindeki çelişkilerin yoğunlaşması.

b, Sosyalist sistemin genel durumu.

II) Türkiye’nin genel durumu.

III) Ülkemizde sosyal demokrasi ve faşizmin konumu.

IV) Türkiye solunun durumu ve KURTULUŞ'un Türkiye solu içerisindeki konumu.

V) KURTULUŞ'un ideolojik - teorik çözümlemeleri:

a, Geçmişin değerlendirilmesi. (Kemalizm, öncü savaşı, Dev-Genç, 1971 vb.)

b, Devlet.

c, Faşizm.

d, Ulusal sorun.

e, Sosyal emperyalizm teorilerinin eleştirel bakışla incelenmesi.

f, Sağ revizyonist çizgilerin ve Sovyet revizyonist görüşlerinin eleştirel bakışla incelenmesi.

g, Partileşme süreci, örgüt ve mücadele biçimleri, proletarya partisinin yaratılması görevi, genel olarak *Parti*.

h, Demokratik devrim, sosyalist devrim. (Türkiye ve Dünya'da)

ı, Leninist çalışma tarzı ve devrimci tavır üzerine.

j, Devrimci eylem, kitle çalışmaları. (Deney aktarımı, yöntem tartışmaları, bu konuda ortaya çıkan pratik sorunların tartışılıp çözümlenmesi vb.)

VI) Acil siyasi görevlerimiz.

a, Kitlelerin dağınık, günlük mücadelelerini genel siyasi mücadele düzeyine yükseltmek için, tüm çalışmalarımızı partileşme sürecine tabi kılmak için; daha örgütlü, daha bilinçli çaba sarf etmeliyiz.

b, Sosyal demokrasinin ve faşizmin teşhiri için, emekçi sınıfların tek kuruluşlarının sosyalizm olduğunu anlatmak için, en yoğun kitle bağları kurmalı ve aktif kitle gösterileri örgütlemeliyiz. Türkiye solunun birliğinin ideolojik-teorik mücadeleden geçeceğini ve faşizme, emperyalizme, şovenizme karşı eylem birlikleriyle oluşacağını anlatmak, bunun öncülüğünü yapmak için yoğun çaba harcamalıyız.

c, Önümüzdeki en acil görevin proletaryanın parti ve programını yaratmak olduğunu, tüm siyasi çalışmalarımızın bunun yaratılması yönünde olması gerektiğini savunmalıyız. Ve öncelikle kendimiz bu yönde pratik adımlar atmalıyız.

“Acil siyasi görevlerimiz” başlığı altında verdiğimiz bu görevler ilk bakışta daha çok pratik görevlermiş gibi gelebilir. Oysa bu görevlerin yeterince açıklanması, kavratılması için ideolojik eğitim çalışmaları en uygun araçlardır. Elbette bu görevleri saptadıktan sonra esas olarak bunların *nasıl* gerçekleştirileceği konusunu da detaylı bir biçimde düşünmek, tartışmak ve hayata geçirilmesi konusunda insanları zorlamak gerekiyor.

VII) Diğer sol hareketlerin genel olarak (Dünya’da ve Türkiye’de) araştırılması, incelenmesi ve eleştirilmesi.

Bu çalışmalarda şu noktalara özel önem vermek gerekiyor:

1, Bu eğitim çalışmalarında merkezi yayın organları eğitimin temel kaynağı olmalıdır. Bu yayınlarla iletilmek istenen direktifler saptanmalı, tartışılmalı, açıklanmalıdır. Ayrıca, bu görevlerin (iletilecek direktiflerin) uygulanmasında gruba düşen görev saptanmalı ve hayata geçirilmelidir.

2, KURTULUŞ hareketinin pratik ve teorik sorunları grup içinde tartışılmalı, hareketi geliştirme doğrultusunda uyarı ve öneriler toplanıp, merkezi organlara ulaştırılmalıdır. Bu konuda özellikle grubun sorumlusundan eğitimciye büyük görev düşmektedir. Grubun nabzını elinde tutarak, onların KURTULUŞ hareketinden istediklerini ve istemediklerini, eleştiri ve uyarılarını mutlaka yetkili organ veya kişilere iletmelidirler.

3, Bu çalışmalarda politik yetkinliğin geliştirilmesinin yanı sıra pratik yetenekler de sonuna kadar zorlanmalıdır. Bireyler çeşitli konularda yazı yazıp gazeteye göndermek, bağış toplamak, kitleleri örgütlemek vb. konularda teşvik edilmeli, bu konuda yeni yeni yöntemler bulunmalıdır.

D GRUBU EĞİTİMİ

Üst kadroların komite, organ veya diğer yapılar içerisindeki politik eğitimi bu grupta yer almaktadır.

Bu tür çalışmaların sayısı ve çalışmaya girecek insanlarda aranan nitelikler, hareketin örgütlülük düzeyinin durumuna göre değişir.

Böyle bir eğitimde, kadrolara teorik ve politik konularda yetkinlik kazandırılmaya çalışılırken, aynı zamanda uzmanlık dallarında da yetkinleştirilmeye çalışılır. Diğer eğitim çalışmalarından farklı olarak, bu eğitimi bireyler kendiliklerinden ve istedikleri zaman, istedikleri yerde örgütleyemezler. D grubu eğitim çalışması proleter devrimci hareketin üst organları tarafından gerek görüldükleri zaman veya bizzat organ veya komitenin kendi kararıyla başlatılabilir.

Bu çalışmada disiplin ve gizlilik her şeyin ötesinde tutulur. Çalışma, sadece çalışmaya katılanlar tarafından bilinir. Çalışmada genel örgütsel ilkeler tamamen geçerli olacaktır.

Böyle bir çalışmada, çalışmanın başından sonuna kadar çalışma sorumluluğunu üstlenmiş sürekli bir eğitimci yoktur. Toplantının yönetimi, her çalışmada grup üyelerinin biri tarafından gerçekleştirilir. (Bu ilke C grubu çalışmaları için de geçerlidir.) Ve toplantının sorumluluğu bütün gurup tarafından üstlenilmiştir.

Bu çalışmaların sonucunu rapor haline dönüştürmek ve değerlendirilmesi için ilgililere verilmesi şarttır.

Böyle bir çalışma düzenlenirken, çalışmada uygulanması gereken kurallar önceden belirlenir ve bu kurallara uymayan grup üyeleri grup tarafından eleştirilir. Kurallara uyumsuzlukta esneklik düşünülemez.

Böyle bir çalışmanın gündeminde eğitim konusu olarak şu genel başlıklar yer alır:

- KURTULUŞ'un teorik tespitlerinin detaylı bir şekilde açılması.
- Genel olarak: Devlet, devrim ve parti ve Türkiye özgülünde tartışılması.
- Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısının araştırılması, tartışılması.
- Pratik görevlerde yetkinliğin sağlanması için deney aktarımı.

SONUÇ

I - “Var olan insan malzemesinin değerlendirilmesi ve yetiştirilmesini” amaçlayan sosyalist ideolojik eğitim çalışmaları, aslında genel propaganda eyleminin bir parçasını oluşturmaktadır. Yazımızın başında açıkladığımız “sohbet” çalışmaları, ağırlıklı olarak ajitasyon çalışması niteliği taşımakta, bunun dışındaki tüm grup çalışmalarımız ise propaganda çalışmaları niteliğini taşımaktadır.

Bu nedenle, grup çalışmalarını yürütecek olan eğitimcilerin devrimci ajitasyon ve propaganda konularını yeterince kavramış olmaları gerekir. Ülkemiz so-lunda ne yazık ki yeterince bilinmeyen bu konu karışıklıklara neden olmaktadır. Ajitasyon; sözlük anlamında, yani; “kışkırtmak, coşturmak için yapılan konuşma” diye ele alınırken, propaganda “övmek, reklamını yapmak” gibi günlük pratik dilde kullanıldığı biçimiyle kullanılmaktadır.

En genelinde ajitasyonun özelliklerini şöyle de maddeleştirebiliriz:

- 1- Yığınlara seslenir. Daha çok sözlü olarak yapılır.
- 2- Herkesin anlayacağı dilde ve anlamda olmak zorundadır.

3- Bir tek fikir ileri sürer ve savunur.

4- Bol örnek kullanır. Özellikle seslendiği kitlelerin kolayca anlayacağı örnekleri seçer.

5- Yığınlar arasında hoşnutsuzluk ve öfke yaratmaya çalışır.

6- Ajitasyon ekonomik ve siyasi zemin üzerinde yapılabilir. Propaganda ise şu özelliklere sahiptir:

a, Yığınlara değil sosyalizmden etkilenmiş az sayıda insana seslenir.

b, Hitap ettiklerinde öfke değil, derin bilinçlenme yaratır; dili gelişkindir.

c, Birkaç fikri birden ileri sürer ve savunur.

d, Salt siyasi nitelik gösterir. ⁶⁸

Ajitasyon ve propaganda görevlerinin yeterli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için de;

a, Bu çalışma alanının örgütlenmesi,

b, Bu konuda eleman yetiştirilmesi, gerekmektedir.

Ajitasyon ve propaganda hayatın her akımında ve çok değişik biçimlerde yapılabilir. Eğitim ise bu propaganda biçimlerinden sadece bir tanesidir.

II- Türkiye'nin her yerinde, insanlarımızın aynı şekilde düşünebilmeleri, aynı kelimelerle konuşabilmeleri, belli bir olay karşısında aynı tavrı gösterebilmeleri için, ideolojik eğitimin mümkün olduğunca merkezileştirilmesi ve ortak literatür kullanılması gerekmektedir. Elbette bu, hareketimizin örgütlülük seviyesiyle paralel olarak sağlanılabilecek bir taleptir. Hareketimizin örgütlenme seviyesi geliştikçe propaganda çalışmaları ve onun bir parçası olan eğitim çalışmalarının genel örgütlenme seviyeleri de yükselecektir.

Bu durum, sosyalist ideolojik eğitimin denetlenmesini de sağlayacaktır. Denetim ise, eğitim çalışmalarının ürün verebilmesini sağlayacak belki de en önemli faktördür.

Disiplini sadece eğitilenlerden değil, ama onlardan en az on kat fazlasıyla da eğitimcilerden beklemek gerekir. Eğitimcilerin denetimi hem pratik davranışları (disiplin, hoşgörü, alçak gönüllülük, sabır, kararlılık vb.) açısından, hem genel Marksist formasyon açısından, hem de KURTULUŞ hareketinin teorik tespitlerinin ve genel düşüncesinin kavranılıp kavranılmadığının kontrolü açısından yapılmalıdır.

Disiplinin sağlanması için rapor alışverişini örgütlemeliyiz.

III- Çalışmaların sonuçlarını somut ürünlerle zenginleştirebilmek için yöntemler geliştirmeliyiz. Örneğin C ve D gruplarında araştırma - inceleme görevleri dağıtılmalı, bunları yazılı hale dönüştürmeli ve yayınlamalıyız. (Eğitim bültenleri, çeşitli konularda broşürler vb..)

IV- Eğitim çalışmalarında merkezi yayın organlarından (dolaylı ya da dolaysız olarak) daha fazla yararlanmalıyız. Kurtuluşçu bir eğitimcinin yararlandığı kaynakların birinci - ikinci sıralarını kendi yayın organları almalıdır. Ancak bunları çoğu zaman dolaysız kullanma olanağına sahip olamayabiliriz.

V- Eğitimde amaç, “şematize veya formüle edilmiş bazı bilgilerin verilmesi” olmadığına ve olamayacağına göre, verilen bilgilerin incelenmesi ve “bu bilginin verilmesinin nedeninin günümüzü anlamak ve değiştirme yöntemimizi korumak” olduğunu her an hatırlamalıyız.

Ve unutmamalıyız ki kendisini eğitmesini en iyi biçimde becerememiş bir insandan başkalarını iyi eğitmesini beklemek düşüncesinden daha anlamsız ve boş bir düşünce olamaz.

Not: 1979’da Türkiye’de Kurtuluş Sosyalist Dergi’de yayınlanan bu yazı, tıpkıbasım olarak 1984 Mayıs-Haziran aylarında Avrupa Sempatizan Örgütlenmesi adına kitap olarak yayınlanmıştır. Söz konusu kitapta ek olarak yer alan Lenin’in “Marksizm’in Üç Kaynağı ve Üç Temel Dayanağı” başlıklı yazısı elinizdeki kitaba alınmamıştır.

SIKIYÖNETİM, SOSYALİST İDEOLOJİK EĞİTİM ÇALIŞMALARIMIZI ENGELLEYEMEMELİDİR.

Kurtuluş hareketi, henüz yeni bir sol grup olduğu ve daha merkezi yayınlara sahip olmadığı, yeni doğduğu günlerden başlayarak günümüze dek çalışmalarında ideolojik mücadeleye ağırlıklı bir yer vermiştir. Ve bu önemli görevi hakkıyla yerine getirebilmek için de sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarını büyük bir titizlikle ele almış, onu devrimci yaşamın bir parçası haline getirmiştir.

Yaygın bilinen (ve aslında eksik olan) adıyla “teorik eğitim” çalışmalarına verdiği bu önem, KURTULUŞ ile diğer sol siyasetleri birbirinden ayıran önemli bir gösterge idi. Elbette bu bir rastlantı değildi. Hele de bazı sol grupların Kurtuluş’a yönelttiği karalamalarda olduğu gibi filozofculuk oynamak, kaba diyalektikçilik, pratiğin dışında akademik eğitim gibi iddialarla ise hiç ilişkisi yoktu.

Kurtuluş kadrolarının ve genel olarak da kitlelerin sosyalist eğitimine, sahip olduğu ideolojik politik çizginin bir gereği olarak önem veriyordu; bu, Kurtuluş için kaçınılmazı mümkün olmayan tarihi bir görev, bir zorunluluktur. “Tarihi bir görev” derken, Kurtuluş’un bu misyonunu çok mu fazla abartıyoruz acaba?

1975 sonları 1976 başlarında günümüzden bir bakarsak, hiç de abartmamış olduğumuz kabul edilecektir. Zira sözü edilen günlerde Türkiye solu için Marksizm-Leninizm, devrimci eylem için bir rehber olmak değil, kavranılabilmüş bir felsefe bile değildi. Marksizm-Leninizm'in en genel doğruları bile tartışma konusu edilebiliyordu. Sosyal Emperyalizm gibi teorik keşiflerle (!) tarihi materyalizm katledilirken, evrim ve devrimin iç içeliği gibi tezlerle de diyalektiğin en temel tezleri, en temel kavramları anlaşılmaz bir biçime, yanlış kalıplara sokuluyordu.

Mevcut burjuva devleti yıkmak için yola çıkan devrimciler, henüz, yıkacakları devletin tanım ve niteliği konusunda dahi anlaşılamamışlardı. Ve hepsinden kötüsü, geçmişin devrimci mirası, grup çıkarları için zengin istismar kaynağı olarak kullanılıyordu. Türkiye sosyalistlerinin saygı duyduğu devrimcilerin isimleri üzerinden oynanan oyunlar, ideolojik bilgilenmeleri henüz yeterli bir düzeyde olmayan devrimcileri (özellikle devrimci gençliği) duygusal yanlarından vurmaya çalışıyor ve büyük oranda başarılı oluyordu. Sorunlara ideolojik-teorik dayanaklarıyla inilmesi gerekirken, kişisel suçlamalar, ya da "geçmişi reddediyor" suçlamaları ideolojik mücadelenin yerini alıyordu.

İşte bu koşullarda burjuva ideolojisi de yalana dayalı ideolojik çalışmalarına hız verdi, yoğunlaştırdı, yaygınlaştırdı. Türkiye halklarının önüne umut olarak çıkarılan sosyal demokrasi oligarşinin "reformcu" tercihi olarak lanse edilmeye çalışılırken, sürekli tercih olan faşizmin de propagandasına önem veriliyordu. Böylece MHP'nin kitle tabanı yaratmasına adeta devlet ile yardım ediliyordu. Bunların yanı sıra, gerçekte işçi sınıfının mücadelesinin en büyük engellerinden olan "ilerlemeciler" de işçiler arasında önemli güce sahip sol (!) siyaset idi. Öyle bir sol (!) siyaset ki, özünde devrimci mücadeleyi kökten ret etmekte, yerine, sosyal demokrat programın savunuculuğuna kadar varan reformizmi koymaktadır.

İşte bu koşullar altındaki bir toplumda proletaryanın gerçek devrimci çizgisini, Marksizm-Leninizm'i tavizsiz olarak savunan bir devrimci hareketin yapması gerekeni yaptı Kurtuluş hareketi. Grup çıkarlarını bir yana bırakarak Marksizm-Leninizm'i anlatmaya çalıştı kitlelere; işe temelden başladı.

Bu gerekiyordu; çünkü bir kere, kararlı ve tutarlı devrimciliğin, devrimin gerekliliğine inanmış, devrimin ve toplumun hareket ettirici yasalarını kavramış,

doğaya ve topluma doğru bakabilen, onların iç ilişki ve çelişkilerini, özlerini görebilen insanlar tarafından yürütülebileceğine; devrimci eylemin kalıcı başarısının ancak ve ancak devrimci teoriyle sağlanacağına inancı, bir dönem boyunca sosyalist eğitim çalışmalarını Kurtuluş'un belki de en önemli çalışması haline getirmiştir.

İkincisi; sosyalist hareketin birliğinin ancak ideolojik mücadelenin ateşi içerisinden çıkarak sağlanabileceğine duyulan inanç, ideolojik mücadeleye önem vermek zorundaydı. Birinci yanıyla görev içe yönelik ideolojik eğitimi (ideolojik mücadeleyi) gündeme getirirken, bu ikincisi dışa yönelik yanı ağır basan (hatta belirleyici olan) bir ideolojik mücadeleyi gündeme getiriyordu.

Üçüncüsü ise; yine özellikle dışa yönelik bir ideolojik mücadelenin; burjuvazinin dünya görüşü ile devrimci proletaryanın dünya görüşü arasındaki sürekli mücadeleden doğal sonucuydu bu sosyalist eğitim çalışmaları. Burjuva yalan ve demagojinin tanınmaz hale getirdiği gerçeklerin su yüzüne çıkarılması, burjuvazinin deşifre edilebilmesi için gerekmekteydi bu.

Kadroları bir yana bırakalım, her Kurtuluş sempatanı mutlaka bu çalışmalardan geçmiştir. Evlerde, derneklerde, işyerlerinde hatta parklarda bahçelerde yapılmıştır bu çalışmalar. Öyle ki, eğitim gruplarının ulaştığı sayıya ne eğitimci yetmiştir ne de çalışmaların yapılabileceği yeterli yer bulunabilmiştir bir zaman.

Fakat Kurtuluş Hareketi bu engelleri yenmesini bilmiş, olanakları adeta yarakarak grup çalışmaları, kitle seminerleri, eğitim broşürleri vb. yöntemlerle bu görevini yerine getirmeye çalışmıştır. Elbette belki son kişisine kadar ulaşamamıştır bu çabalar ama ulaşmaya çalışmıştır.

Günümüzde de bu çalışmaların aynı başarıyla sürdürüldüğünü söyleyebilir miyiz? Ne yazık ki hayır! Sıkıyönetimle birlikte sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarımızın büyük oranda aksadığını, hatta bazı birimlerde veya bölgelerde (yerlerde) tamamen ortadan kalktığını görmekteyiz.

Gerek çok ileri boyutlara ulaşan faşist teröre karşı aktif savunma durumunda oluşumuz; gerekse, sıkıyönetimin burjuva yasaları dahi dikkate almayan azgın antidemokratik saldırılarının, başlangıçta bu çalışmaları etkilemesi hatta kısmen dağıtması; saflarda şaşkınlık yaratması, genel olarak Türkiye sosyalist hareketinin özel olarak da Kurtuluş Hareketinin örgütlülük ve gelişim seviyesini dikkate alırsak doğaldır.

Ancak, oligarşinin sivil ve resmî faşistlerinin saldırıları ne kadar azgınca, önümüzdeki engeller ne kadar ciddi ve çok olursa olsun, sıkıyönetimli bunca zaman geçtikten sonra, hâlâ toparlanmamış olmak, çalışmaları başlatamamak: Bu artık, hiçbir “zor koşul” ile açıklanamaz, hiçbir “gerekçe” ikna edici olamaz.

Bugünün koşulları altında elbette eskisi kadar “rahat” ve yaygın sosyalist eğitim çalışması yapamayız. Örneğin bugün 20-30 kişilik gruplarla derneklerde ya da sendikalarda, değil devrimci eğitim çalışması, toplanmak bile zordur. Ama bunlar mutlaka yenilmesi gereken zorluklardır.

Bunu mutlaka yenmeliyiz. Zira TRT’nin ve diğer burjuva yayınların eskiye kıyasla daha korkusuzca, daha açıkça oligarşinin borazanını öttürdüğü; demokratik. İlerici, devrimci tüm yayınların susturulmaya çalışıldığı ve büyük ölçüde de susturulduğu bu günlerde devrimci teoriye daha bir ihtiyacımız var. Mademki geniş grup çalışmaları yapamıyoruz, o halde grupları daraltarak işe başlamalıyız. Beş kişiyi geçmeyen gruplar kurup evlerde yürütmeliyiz çalışmaları. Evlerde dar gruplar halinde yapılan çalışmalar bizim teorik bilgilerimizi geliştirirken, bir yandan da bir anlamda bizleri örgütlemiş olacaktır.

Bu çalışmalarda, çalışmanın ağırlığını soyut teorik konuların tartışması değil, merkezi yayın organımızın gösterdiği hedeflerin tartışılması olmalıdır. Gazetemizin verdiği ajitasyon-propaganda konusu ve malzemesi grup içinde yeterince kavranılana kadar tartışılıp derinleştirilmeli; hareketin önümüze koyduğu görevlerin yerine getirilebilmesi için yöntemler araştırılmalıdır. Elbette bu çalışmalar Marksizm-Leninizm’in genel ilkelerinin öğrenilmesi için de gerekli gayreti sarfetmelidir.

Bu arada her proletarya sosyalisti devrimci dünya görüşünü kavramak ve bilgisini derinleştirmek için kişisel çabalarını da artırmalı; kitap ve gazete okumaya hız vermeli; böyle bir alışkanlık yoksa bile, bunu devrimci bir görev, devrimci bir eylem olarak ele alıp mutlaka okumalıdır.

(Sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarıyla ilgili olarak Kurtuluş Sosyalist Dergi’nin 31. Sayısında ayrıntılı olarak bilgi verilmelidir. Sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarına başlamadan bu yazının okunmasında büyük yarar vardır.)

Grup çalışmalarında birkaç “küçük” önlemi ihmal etmemeliyiz.

Örneğin:

a) Sosyalist eğitim çalışması yaptığımızı çalışmaya katılanların ve varsa sorumluların dışında hiç kimse bilmemelidir. Gereksiz bir gevezelik resmî işçi sınıfı düşmanlarının kulağına gidebilir.

b) Gruplar beş ya da daha az kişi olmalıdır.

c) Çalışma yapılan yere (işyeri, ev, park, hatta bir apartmanın merdiven alt, bir kahve ya da bilardo salonu bile olabilir) çevrenin dikkatini çekmeyecek bir şekilde gidilmeli. Giderken fazla telaşa ve gereksiz vehme kapılmadan izlenip izlenmediğimize dikkat etmeliyiz.

Çalışma bir evde ise, eve belli zaman aralıkları içerisinde teker teker girmeli, yine aynı yöntemle de çıkmalıyız. Çalışma saatleri içerisinde evden dışarı giriş çıkışları minimuma indirmeliyiz.

Ayrıca çalışma yapılacak yere dikkati çekmeyecek ve kesinlikle çevrenin yaşam koşullarına uygun bir kıyafetle gelmeliyiz. Devrimciliği kıyafette aramamalıyız.

Başka insanların da bulunduğu bir yerde (örneğin zorunluluk nedeniyle bir postanede, bir bilardo salonunda vb.) böyle bir çalışma yapacaksak, çevrede, “konuşmaların gizli olduğu” izlenimini yaratmadan konuşmalıyız. Çevrede alelade bir konuyu konuştuğumuz izlenimini yaratmalıyız. Yanımıza “yabancılar” yaklaşırsa susmamalı, sadece konuyu değiştirmeliyiz.

d) Çalışmaları mutlaka en az haftada bir kere yapmalıyız. Ama bu toplantılar fazla periyodik olmamalıdır. Her toplantıda bir sonraki toplantının günü, saati, yeri saptanmalıdır ve bu, grup üyeleri dışına sızdırılmamalıdır.

e) Bütün önlemlere rağmen olabilecek bir baskından “temiz” çıkmak gerekir. Bu nedenle bulunduğumuz yerde yasak sayılan yayınlardan birden fazla bulunduramalıyız. Üzerimizde “suç unsuru” sayılabilecek şeyler bulunmamalıdır. Örneğin bir bildiriye okunmak üzere toplantıya getirmişsek, okuduktan sonra bildiriyi hemen yok etmeliyiz. Gazeteyi ya da Dergimizi okuyacaksak, önceden görevlendirilmiş bir arkadaşımızın getireceği bir tek sayı ile yetinmeliyiz. Sol kitaplar için de aynı önlemleri almalıyız.

(Bildirğimiz gibi sıkıyönetim aşağı yukarı bütün sol yayınları “yazsak yayın” olarak ilân ediyor. Sol yayınlardan hangisinde “komünizm propagandası” olduğu bu konuyu incelemek için kurulacak bilirkişinin ya da mahkemelerin niteliğine

bağlıdır. Ve bu nitelik bugün artık bellidir. Yasaklanmış yayınların suç oluşturması için “propaganda yapmaya müsait bir sayıda” yani en azıyla birden fazla olması gerekir. Bir kimse kendi kendine komünizm propagandası yapamayacağına göre yasaklanmış yayından –hatta komünizm propagandası yapsa bile- bir tane ele geçirilmiş ise, bu suç oluşturmaz. Bu durumda sadece ele geçen yayına el konulabilir, ancak TCK 142. Maddeden dava açılamaz.)

f) Toplantılara en ufak bir tehlike anında, hemen bir “arkadaş ya da aile toplantısı” havasına sokabilecek önlemler önceden almalıyız. Örneğin, öğrenci isek ders kitaplarımızı (mümkün olduğu kadar ortak konulu) yanımızda bulundurmalıyız. Bir işçi grubu ya da karışık mesleklerden isek, toplantıya bir sohbet ya da eğlence toplantısı havası verebilecek önlemler almalıyız.

Proletarya sosyalistleri zor koşullarda dahi devrimci teoriyi bir yana atamazlar. Devrimci teori bizim gıdamızdır. Çünkü ekmeğimiz, suyumuzdur. ABD napolmalarının ölüm habercisi sesinin her susuşunda eğitim çalışması için toparlanan Vietnam savaşıçıları, ya da cezaevlerinde dahi bıkmadan okuyan, yılmadan öğrenen Dimitrov gibi devrimci önderler, yaşamları ve başarılarıyla anlatıyorlar bunu bize.

O halde durmayalı her türlü baskı ve zulme karşı direnirken, her türlü sömürüyü yerküre üzerinden silmenin amansız mücadelesini verirken kuvvetten düşmemek için, vücut sağlığı gibi (ama ondan çok daha fazla öneme sahip olarak) kafa sağlığımızı da koruyalım.

Karamsarlığın, yılgınlığın, pasifliğin, korkunu nedeni olan cahilliğimizle mücadele edelim. Öğrenelim ve öğretelim bildiklerimizin tümünü kitlelere. Ve gösterelim oligarşiye devrimci düşüncenin kitlelere malolunca nasıl bir maddi güç oluşturduğunu.

Haydi o zaman, devrimci mücadelemizin bir parçası olarak sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarının örgütlenmesine...

(KURTULUŞ GAZETESİ. Sayı 100. 11 Ocak 1980.)

BSP-D MERKEZ ORGANININ “EĞİTİM ÇALIŞMALARI” ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

1 -

Hareketimizin merkez organının yirmi ikinci sayısında teorik eğitimin önemi incelenmiştir.

Esas olarak: En geniş kitlelerin proletaryanın devrimci bilinciyle eğitilmelerinin ve donatılmalarının zorunluluğunun yanı sıra; Hareketin “kadro” talebi bu çalışmaların esasını teşkil etmektedir.

Bu iki görevden birincisi, yani kitlelerin eğitimi, onların burjuva ideolojisine karşı silahlandırılmaları, devrimci bilinçle donatılmaları genel ajitasyon ve propaganda çalışmalarımızın kapsamına girecek, hatta bu çalışmaların en büyük bölümünü oluşturacaktır. Oysa kadro talebini karşılamaya yönelik olan ikincisi, çok sistemli, çok disiplinli ve birincisine kıyasla çok daha nitelikli çok daha derinlikli bir eğitim çalışmasını gerektirecektir.

Geçerken belirtelim; hareketimizin ihtiyaç duyduğu bilinçli, kararlı, polise karşı mücadele deneyi olan vb. yetenek ve niteliklerle donatılmış olan kadrolar elbette haftanın belli günlerinde ve hatta bütün haftalar boyunca verilen eğitim çalışmalarıyla yetişmezler. Esas olarak bilginin dolaysız ve birincil kaynağının bizat pratiğin kendisi olduğunu unutmamak gerekir. Teorik-politik eğitim çalışmaları kadrolaşmaya yardımcı olurlar, onun mayasını teşkil ederler. Ama bu mayayı kapmış olan kadro adayları, sınıf savaşının bir hayli karmaşık ve çetin koşullarından geçerek düşe-kalka ama daima gelişerek, daima hedefe ulaşmanın atılımlarını yaparak (ki bu atılımlar bazen saldırı, bazen ricat olacaktır) çelikleşeceklerdir.

2-

Ağır terör koşulları öncesi sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarımız, “temel eğitim” düzeyinde ve çok yaygın olarak yapılmaktaydı. Dönemin koşulları içerisinde, bu temel eğitim çalışmalarına ağırlık vermek, saflarımızdaki teorik tartışma ortamına ayrı bir canlılık katıyordu.

Hareketimizin teorik saptamaları, hemen mevcut gruplar arasında sistemli, (ve kaçınılmaz olarak) derinlikli, yaygın bir tartışma platformu bulmaktaydı kendisine. Ve bu, doğaldır ki ancak örgütlü eğitim gruplarının sayısı oranında bir alanı etkilemekteydi.

Yine bu grup çalışmalarının hareketimize önemli bir diğer katkısı da; bu çalışmaların, kendi örgütlülükleri oranında (ama bire on yansıtarak) hareketi de örgütlemeleridir. Bu çalışmaların az çok merkezi bir yapıya kavuşturulmuş, yani derlenmiş, toparlanmış, daha örgütlü olarak yapıldığı yerlerde, hareket bir ütün olarak daha disiplinli, daha koordine (uyumlu, eşgüdümlü), daha denetimli bir yapıya kavuşmuştur.

O halde, sosyalist ideolojik eğitim çalışmaları için, sadece genel propaganda eylemimizin bir parçası olarak ideolojik-politik düzeyimizi yükseltmekle kalmamış, hareketimizin örgütlenme çabalarına da aktif bir biçimde önemli katkılarda bulunmuştur diyebiliriz.

Bu dönemin çalışmalarından çıkarabileceğimiz çok önemli bir ders de şudur: Sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarımızın kadro adayı çıkarabilme anlamında verimliliği, evlerde yapılan dar grup çalışmalarında daha fazladır.

Bir legal örgütte yapılan çalışmalarda insanlarımızı yeterince tanımak, onların yetenek ve niteliklerini doğru bir biçimde kavramak mümkün değildir. Böyle bir çalışmanın 3-4 saatlik çerçevesi içerisinde insanlarımızın eksikliklerini, zaaf-larını saptamak genellikle mümkün değildir.

Oysa dar gruplar halinde yapılan çalışmalar, sadece güvenlik gibi gerekçe-lerle değil ama insanlarımızın eksikliklerini saptayıp bunların giderilebilmesi doğrultusunda adımlar atmamıza da büyük olanaklar vermektedir. Siyasi polise karşı mücadele de yine bu çalışmalarda daha bir anlam ve önem kazanmaktadır.

3 -

Ağır terör koşulları ile birlikte (hiç değilse başlangıçta) sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarımız hemen hemen tamamen durdu. Sosyalist hareketin terör dalgasına nispeten hazırlıksız yakalanması, hareketimizin genç bir hareket oluşu ve unsurlarının başlangıçta, ağır terör şartları altında çalışmalarını nasıl götüreceklere dair kafalarının açık olmaması; bu konuda merkezi uyarıların zamanında yapılmaması; ağır terör şartları öncesi çalışmaların başka biçimlere kaydırılmaması vb. gibi nedenler bu sonucu oluşturmuştur.

Elbette bugünkü koşullarda önceki çalışmaların yöntemleri ve yoğunluğu korunamazdı. Bu hem mümkün değildi hem de bu konuda ısrar yanlıştı. Değişen politik ortama ve genel koşullara uygun yeni yöntemler ve yeni örgütlenme modelleri yaratılmalıydı. Böylece yeni dönemin koşullarına uymayan yöntem ve çalışma tarzı terk edilmeliydi. Ama, hemen yerine yenileri getirilmek koşuluyla.

İşte bugün sosyalist ideolojik eğitim çalışmalarının yeniden en yaygın bir biçimde başlatılamamasının temel nedeni, bu yeni yöntem ve örgütlenme biçiminin saptanmasında kafaların açık olmamasına bağlanılabilir.

Oysa, ağır terörle birlikte, fazla ayrıntılı olmasa bile merkezi yayın organlarımızda devrimci çalışmaların durmaması hatta yaygınlaştırılması doğrultusunda sık sık ciddi uyarılarda bulunulmuştur. Buna rağmen ve özellikle artık ayrıntılı bir biçimde eğitim çalışmaları üzerine çeşitli yayınlar yapıldıktan sonra, eğitim çalışmalarımızın yeni örgütlenme biçimiyle yaygın bir biçimde örgütlenmesini farklı değerlendirmek gerekir. Yani, ya yoldaşlar yayın organlarımızı okumamakta (en azından, dikkatli bir şekilde okumamakta), ya da, yayın organlarımız okunsa da merkezi direktiflerin yerine getirilmesi sorumluluğu yeterince kavranılmamakta, bu konuda çabalar eksik bırakılmaktadır. Her iki halde de yoldaşların şiddetli bir şekilde eleştirisi gereklidir. Kendi yayın organını okumayan bir siyaset adamı düşünümlemeyeceği gibi, sadece okunması için yayın çıkaran bir siyaset de düşünümlemez.

Ağır terör şartlarının neler getirdiğine sadece konumuz açısından kısaca bir bakalım:

Bir kere, devrimci, demokrat, ilerici bütün yayınlar yaygın ve azgın anti-demokratik baskılar nedeniyle yayınlanamaz duruma düşmüşlerdir. Gerçekte yasal (legal) olarak çıkarılan bu yayınlar çeşitli bölgesel yasaklamalarla fiilen yasadışı (illegal) bir konuma düşürülmüşlerdir. İkincisi, sadece siyasi periyodik yayınları değil, bilimsel sosyalizmi tanıtan bütün kitaplar da (tek olarak bulundukları zaman suç sayılmasalar bile) kitap sahiplerini “gözaltına alınma; sorguya tabi tutulma” gibi risklerle karşı karşıya bırakmaktadır.

Kısaca, bilimsel sosyalizmin üzerine o cılız ve küçücük elleriyle ölü toprağı serpmek istiyorlar. Ağır terörün getirdiği bir üçüncü “yenilik” ise birkaç kişi bir arada olarak yakalanan devrimcilerin mutlaka ama mutlaka örgüt olarak yargılanmalarıdır. Hiç değilse, savcılar davayı böyle başlatmaktadırlar. Bir dördüncü nokta da, saldırıların geçmişe kıyasla çok daha azgınca olması ve ikametgahların ve insanların üzerleri, çantaları vb. yerlerin sorgusuz sualsiz aranabilmesidir.

O halde sosyalist ideolojik eğitimimizi yeni baştan örgütlerken: a) Ağır terör koşullarının getirdiği zorlukları; b) Hareketimizin ulaştığı örgütsel ve politik noktanın bize yüklediği görevleri dikkate almamız gerekecektir. Böylece, çalışmalarımızın içerik olarak biraz daha politikleşeceği, biçim olarak daha fazla örgüt havasında olacağı, çalışma tarzı olarak gizliliğin esas alınacağı; nicelik olarak daha dar tutulacağı ve nitelik olarak da böyle bir grubun biraz daha illellikten sıyrılmış, biraz daha örgütleşmiş, bir hayli politikleşmiş ve devrimci pratikle bağlarını kesmemiş “birimler” haline geleceği sonuçlarını çıkarabiliriz.

Biz şimdi, bu birimlerin örgütlenme ve çalışma biçimlerine ilişkin ayrıntılı bilgi verelim.

4 –

Günümüz koşullarını dikkate alırsak, artık eğitim gruplarımızın hem örgütleniş biçiminde, hem de çalışmaların yürütülmesi sırasında uyulması gereken kurallarda çok önemli değişikliklerin olacağını görürüz. Bunları şöyle sıralamak mümkündür:

A) Mevcut koşullarda, eskiden olduğu gibi yasal örgütlerde, sendikalarda ya da herkesin bildiği evlerde kalabalık bir grupla çalışma yapma olanağı hemen hemen tamamen kalktı. Bunun yerini, çalışmalarında esas olarak gizlilik kuralları

hâkim olan ve sayı olarak 5-6 kişiyi kesinlikle geçmeyen gizli Eğitim Grupları yaygın bir biçimde doldurulmalıdır. Bu hücreleri hayatın her alanında en yaygın bir biçimde ve yukarıdan aşağıya doğru örgütlemeliyiz.

Eğitim Grupları esas olarak çalışma alanı esasına göre örgütlenmelidir. Örneğin bir mahalle, ya da sokakta bulunan 3-4 yoldaş hemen bir hücre biçiminde örgütlenmelidir. Ya da aynı okulda bulunan 3-5 öğretmen; aynı fabrikada ya da fabrikanın belli bir departmanında çalışan 3-5 BSP-D’li işçi; devletin her hangi bir dairesinin aynı biriminde çalışan 3-5 memur vb. birlikte grup oluşturmalıdır.

B) Bu eğitim gruplarının gizliliği esastır. Bir kere, bunlar mutlaka yukarıdan aşağıya doğru örgütlenmelidir. Kendiliğinden kurulan Gruplar da kesinlikle denetim altına alınmalıdır. İkincisi bir Grup diğer Grubun kimlerden oluştuğunu ve hatta varlığını dahi bilmemelidir.

Grupları gizliliği esas olduğuna göre, bunlar mümkün olduğunca da az değişken olmalıdır. Yani Grubu oluşturan kişiler ık sık yer değiştirmemelidirler. Ya da eğer yer değiştirirlerse ve pek büyük bir sakıncası yoksa (örneğin bir fabrikanın A departmanından B departmanına geçmişlerse; veya bir mahallenin bir sokağından diğerine geçmişlerse) eski Gruplarında kalmalıdır. Böylece Grupların gizliliği daha sıkı korunabilir.

Çalışmalar mutlaka güvenilirlikleri saptanmış yerlerde yapılmalıdır. Her Grup bu iş için kendine bir ev veya uygun bir başka yer saptamalıdır. Saptanan yerin bilgisini yönetici birimlere vermeli, yer bulamamışlarsa yönetici birimlerden talepte bulunmalıdır. Böylece bir yeri birbirinden habersiz iki grubun kullanmaya kalkması (ve birbirlerini açığa çıkartma) gibi bur durum söz konusu olamaz. Böyle bir durum varsa, yönetici birimler o yerde gruplardan birinin çalışma yapmasına izin vermez ya da çalışma saatlerini düzenleyerek “toslaşmaları” önler.

Eve gelip giderken polis takibinden kurtulmak için pratik olarak uyulması gereken kurallara aşırı bir titizlikle uymalıyız. “Aşırı” kavramını “abartmalı” anlamında yorumlamamak gerekir. Hastalık hastası gibi biz de polis hastası olmamalıyız. Her, köşe başında duranı polis olarak, bize her dikkatli bakanı ajan olarak değerlendirmemeliyiz. Ama yerin gizliliğini ve “normalliğini” korumak için bazı pratik davranışlarda bulunmak (örneğin otobüsle geliyorsak bir durak önce veya sonra insek ve takip edilip edilmediğimizi kontrol etsek; gittiğimiz yerde karanlık işler yapılıyor havasını vermemeye, normal bir yer görüntüsü vermeye çalışsak; çalışmadan, çalışmanın yapıldığı yerden kimselere söz etmesek; konuşmalarımızı alçak sesle yapıp radyo, teyp gibi bir cihazın sesini de açsak vb..) yeterlidir.

E) Bu sırada herhangi bir polis baskınına karşı da dikkatli olmak gerekir. Bir kere. Evi daima “temiz” tutmalıyız., bildiri, örgütsel bilgi vb. cinsinden hiçbir şey bulundurmamalıyız. Ani bir “vaziyet” durumunda hazırlıksız yakalanmamak için (hiç değilse kanıt vermemek için) tedbirlerimizi önceden almalıyız.

F) Çalışmaların evde yapılması esas olmalıdır. Ama ev bulunmuyorsa evde ısrar etmemek gerekir. Çalışmaların hemen başlaması için hiç değilse bir süre ev dışı mekanlar da kullanılmalıdır. (Park, piknik, kahve vb..)

G) Çalışmalar değişken periyotlu olmalı, örneğin her hafta iki çalışma yapmak kararındaysak, bu iki günü iptal etmemesi kaydıyla, herhangi iki gün olarak seçmeliyiz. Sürekli aynı günlerde aynı insanların bir mekâna girip çıkmaları dikkat çekebilir.

H) Bu grupların bir sorumlusu olmalıdır. Grup adına yönetici birimlerle ya da propagandistlerle, eğitimcilerle ilişkileri bu Grup sorumlusu sürdürmelidir. Yine bu kişi çalışmalara ilişkin olarak, yönetici birimlere sürekli olarak ve düzgün periyotlarla bilgi (rapor) vermelidir.

İ) Grup elemanları sembolik bir miktarda bile olsa muntazam olarak aidat ödemelidirler. Bu miktar yönetici birimler tarafından (ve gerekirse her grup için ayrı miktarda da olabilir). Grupta toplanan aidatlar yönetici birimlere kuruşu kuruşuna teslim edilmeli ve “zor koşulda” dahi kullanılmamalıdır.

Aidatlar sembolik bile olsa mutlaka alınmalıdır.

5 -

Bu yeni eğitim birimlerin örgütlenişlerindeki ve biçimlerindeki değişikliklere paralel bir değişiklik de çalışmanın kapsamındadır.

Burada öncelikle şunu hatırlatalım: Bu yeni örgütleniş biçimi her düzeyde oluşturulabilir. Bu Gruplarda temel eğitim de verilebilir kadro eğitimi de. Ama 4. bölümde söylenenlerin tamamı her grup için geçerlidir.

a) Bir kere, bir Grubun çalışmasını yürütecek olan kişi ya da kişilerin toplu olarak yürütecek olan kişi ya da kişilerin toplu olarak Merkezi Yayın Organlarımızda bugüne kadar çıkmış eğitim üzerine olan yazıları tartışmaları gerekir. Ancak bunları kavradıktan sonra dört elle işe sarılmalıyız.

b) Bu grupların bundan önceki eğitim gruplarından en önemli farkı, pratik işler yapmak için de hazırlıklı olmaları gerekir. Bir Eğitim Grubu’nun görevlerini şöyle sıralamak mümkündür:

1. Hareketimizin merkezi yayın organlarını okuyup tartışmak; bunarı aşka birimlere de iletmek;

2. “Güncel politik sorunlara” ve hareketimizin “taktik ve örgütsel görevleri”ne bağlanmış bir program çerçevesinde sosyalist ideolojik eğitimlerini sürdürmek;

3. Merkezi yayınlarımızın ilettiği merkezi direktifleri ve ajitasyonu en ücra yerlerde bile sürdürmek;

4. Yazılama, afiş asma, bildiri dağıtma, gazete-dergi satma ve daha ileri boyutlarda hareketin önümüze koyduğu bütün pratik işlere de koşmak.

c) Eğitim Grubu nasıl bir eğitim programına sahip olursa olsun, çalışmasının bir kısmını hareketin merkezi yayın organlarını okuyup tartışmaya ayırmalıdır. Bunu örneklersek, diyelim ki, oluşturulan Eğitim Grubu temel eğitim gruplarından B Grubuna girebilecek niteliklere sahiptir. (Bu A ya da C grubu da olabilir.) Şimdi, bu Grup kendi eğitim programını kendi özgül koşullarının gerektirdiği ekleme ya da çıkarmaları yaptıktan sonra B grubuna özgü eğitim programı uygulayacaktır. Fakat buna ek olarak ve **zorunlu** bir şekilde merkezi yayın organlarımızı da okuyup tartışacaklardır. Programlarına bunu da ekleyeceklerdir.

Bu uygulama şöyle olmalıdır: Merkezi yayın organlarımız **önce** yönetici birimlerde okunup tartışılmalıdır. (Burada okumayı “toplu okuma” biçiminde almak gerekir. Herkes evinde de okuyabilir. Ama, tartışmaları doğaldır ki toplu olarak yapılacaktır.) Yöneticiler, bu tartışmaları, sorumlu oldukları birim yöneticilerinin (yani yöneticilerin oluşturdukları Eğitim Gruplarının) aynı konuda yapacakları tartışma toplantılarına katılarak sürdürürler. Bu çalışma böylece tabana kadar gider ve **bu mutlaka yapılmalıdır**. İnsanlarımızı besleyecek olan bu çalışmayı ihmal etmek onları besinsiz bırakmak yani ölüme terk etmek demektir. Buna hiç kimsenin hakkı yoktur. Böyle bir yöntem, hareketimizin görüşlerini en yaygın bir alanda ve örgütlü bir biçimde canlı tutacaktır; kafaları açacaktır ve hareketin teorik-politik saptamalarını özümsetecektir.

d) Komintern toplantılarının birinde (1924 Temmuz) Komünist Enternasyonal ve seksiyonlarının propaganda eylemleri üzerine şu tezi ileri sürer: (Propagandanın Müfredatı ve Metotları başlığı altında ve 28. madde.)

“Marksizm-Leninizmin propagandasının dolaysız amacı: Partinin bolşevizasyonunu teşvik etmek için, eğitim, her yerde, güncel politik sorunlara, Komünist Enternasyonalin ve çeşitli

Komünist partilerinin taktik ve örgütsel görevlerine bağlanmalıdır. Propaganda çalışmasının müfredatı ve metotları bu ilkeye sadık olmalıdır.”

Bizim eğitimlerimiz de güncel politik sorunları çözüme yönelik, hareketimizin taktik ve örgütsel görevlerine sıkı sıkıya bağlanmış bu taktik ve görevleri teorik temelleriyle açıklayan, kavramamızı sağlayan, hayatla en sıkı bağları kurmuş bir eğitim olacaktır.

Bu, felsefe ve nispeten ekonomi-politik gibi soyut konuları incelememek, atlamak anlamına mı gelmektedir? Hayır, bu sadece soyut konuları somutu içerisinde vermeyi getirir. Zira yine Komintern’in (aynı yazıda, 31. madde) şu tezini de görebilmekteyiz: “Komünist Parti eğitiminin hiçbir aşamasında Marksizm-Leninizmin felsefi yanı unutulmamalıdır. Marx, Engels ve Lenin; hapsi birer militan materyalistlerdi.”

Özetle, bu bölümün C kısmı hayatla teorinin bütünleştirilmesi çalışmalarıdır. Bu kısmı kapatmadan önce, Komintern’in sözünü ettiğimiz toplantısında aynı başlık altında, konumuz açısından yararlı olabileceğini düşündüğümüz bir alıntı daha vermek istiyoruz.

(30. madde.) “Komünist eğitimin daha ileri aşamalarında müfredatın kapsamına Marksist-Leninist ekonomi teorisi ve Devlet teorisi de alınmalıdır.

... Silahlı ayaklanmanın ve iç savaşın teori ve taktiklerinin iyi anlaşılır ve derinlemesine bir propagandası çok önemlidir. Aynı şekilde, ulusal ve sömürgeler sorununu alakadar eden Leninist ilkeler, bu konuların geçerli olduğu ülkelerde müfredata alınmalıdır.”

e) Merkezi yayınların “iyi bir ajitatör” olduklarını hep söyleriz. Oysa kadroları ve sempatizanları tarafından büyük bir hasret ilgisi görmeyen, ilettiği mesajlar ve yürüttüğü ajitasyon bu unsurlar tarafından kitlelere iletilmeyen bir “merkezi” (!) yayın organı (kendi adına ne adar nitelikli olursa olsun) iyi bir ajitatör olamayacaktır. Yayınların propaganda ve örgütlenme güçleri de taraftarlarının, izleyicilerinin çabalarıyla maddi bir anlam kazanır.

Eğitim Grupları, her yoldaşın zorunlu görevi olan bu çabayı örgütlü, sistemli ve sürekli bir yapıya kavuşturmalıdır. Merkezi yayınların okunup tartışılması sırasında, hareketin, kadrolarını çekmek istediği propaganda konusu iyi kavranılmalı ve bu konu derinlikli bir şekilde işlenilmelidir. Ama bunun yanı sıra ve bunun kadar önemli olarak da, kitleler arasında yürütülecek ajitasyonu doğru kavrayıp, onu yerel örneklerle de zenginleştirerek kitle çalışmasında geliştirilecek yeni yöntemlerle en ücra köşelere kadar iletilmelidir.

f) **Eğitim Gruplarının**, daha önceki dönemlerde kurulmuş olan eğitim gruplarından **belki de en önemli farkı şudur**: Bu Gruplar sadece “teorik” eğitim grupları değil, ama aynı zamanda, örgütlendikleri bölge ya da çalışma alanında her türlü pratik işlere de koşacak olan birer “eylem grubu”durlar. Biraz daha açarsak: Örneğin, bir mahallede bu nitelikte (bunlar oldukça yaygın ama grup üyelerinin nitelikleri homojen olmalıdır) örgütlenmiş 5 Grup varsa, bunlar o mahalleye ilişkin 5 işle görevlendirilebilirler. (Yazılama, afişleme, bildiri, dağıtım vs.) Ve bu Grupların nitelik ve yetenek olarak hazır olanları bu pratik çalışmalara hemen sokulurken, henüz yeterince hazır olmayan gruplara da riski daha az pratik görevler vermeliyiz.

Grupların gizliliği bu anlamda daha bir önem kazanmaktadır.

Bu konuda bir diğer önemli konu da şudur:

Bu **Eğitim Grupları** kendi başlarına karar alıp uygulayabilir bir politik yetkinliğe ulaştırılmalıdır. Diğer bir deyişle de bu grupların “yöneticilik” yeteneklerinin gelişmesi için **olağanüstü bir çaba** sarfetmemiz gerekecektir. Bugün “adam çok, adam yok” sorunu Hareket için de önemli bir sorundur. İşte **Eğitim Grupları**, insan unsurumuzun ideolojik düzeyini yükseltip, politik perspektifini sağlamlaştıırıp, devrimci coşkusunu, antifaşist kinini bilerken, pratik görevler yardımıyla da onların pratik yeteneklerini ve **en önemlisi** yöneticilik niteliklerini geliştirmek göreviyle karşı karşıyadır. Hedef buna ulaşmak, ama **bir an önce ve mutlaka** buna ulaşmak olmalıdır.

Görüldüğü gibi **Eğitim Grupları** örgütlenmemizde de bize güçlü adımlar attırır. Ancak bunun için bazı görevlerin merkezi gruplar, yönetici birimler tarafından önemle dikkate alınması ve yerine getirilmesi gerekir.

a) Bu yeni biçim ve nitelikteki **Eğitim Gruplarının** mutlaka merkezi olarak örgütlenmesi **ya da** denetlenmesi gerekmektedir. Aksi halde birbirinin varlığından habersiz “yeraltına çekilmiş” birçok köstebek grupları yaratılmış olur ki, bu, büyük tehlikedir. Böyle bir durumda, yürümek istediğimiz alanda, yerlerini, varlıklarını bilmediğimiz yüzlerce köstebegin delik deşik ettiği arazi, yürüyüşümüzü büyük oranda engelleyecektir.

b) Bu biçimde örgütlenen grupların üst nitelikli olanlarında, çalışmaların niteliğini artırmak için propagandistlerimizi de seferber etmeliyiz.

c) Çalışmaların konuları ve verilen örnekler mümkün olduğunca çok örgütlenme, devrimci çalışma tarzı, siyasi polise karşı mücadele deneyleri, işkence örnekleri ve işkenceye karşı direnci artıran faktörler gibi konulara çekmeliyiz.

Hatta bu konuları ayrıntılı inceleyebilmek için sistemli araştırmalar yapıp, çalışmalarımızda birer seminer konusu yapmalıyız. Bu konularla ilgili her örneği dikkatli olarak incelemeliyiz.

ÖNCÜ (Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar Birleşin).

16 Haziran 1980. Sayı 3. Sayfa 20-21.

“PARTİNİN BİRLİĞİ bizim için en aziz şeydir. Ama devrimci Sosyal-Demokrasi ilkelerinin saflığı ve dokunulmazlığı, bizim için daha da azizdir.” (Lenin. Şubat 1907.)

Yazı 1:

TEORİK ÇALIŞMALARIMIZ ÜZERİNE DAYANDIRILMAMIŞ HİÇBİR SİYASAL FAALİYETİMİZ KALICI OLAMAZ

Yoldaşlar,

Örgütümüz, teorik, pratik ve örgütsel anlamda uzun bir bunalım dönemini olumlu ve olumsuz her türlü sonuçlarıyla birlikte yaşadı. Bu bunalımlı dönemi GMK’nin⁶⁹ Mart 1983’ten sonra attığı başarılı ve sağlıklı adımlarla geride bıraktık. Bundan sonrası, bunalımlı günlerimizin ortaya çıkardığı sorunların ve güvensizliğe ilişkin düşüncelerin, yoldaşlarımızın zihinlerinden bir bütün olarak silineceği bir teorik olgunluğa kavuşmak için yoğun çaba sarf etmek olacaktır.

Siyasal rotasını kararlı bir şekilde sürdürebilmek için Hareket’imizin tek güvencesi, yoldaşlarımızın teorik olgunluk düzeyinin gelişmişliğinin olacağı açıktır. Bu olmadan ne sağlıklı bir siyasal platformdan ne de sağlıklı bir örgütsel işleyişten bahsetmek mümkün olamaz.

Örgütsel bunalımımızdan çıkarabileceğimiz çok fazla ders vardır. Her ne kadar II. Konferans’ımız, hatalarımızın ve eksiklerimizin dayandığı temel nedenleri genel hatlarıyla ortaya koymuşsa da, şimdi bütün yoldaşlara düşen görev, bu genel saptamaların açılımını yapmak, üzerine gitmek ve geleceğimizde bir kez daha bu türden eksik ve yanlışların, böylesi bunalımların ortaya çıkmaması için yoğun mücadele vermek olmalıdır.

Geçmişte yapılmış olan her hata ya da ortaya çıkan her sapma, bugün bir eğitim çalışması konusu ya da seminer konusu olmalıdır. Zira bu hataların sadece saptanması yetmez. Örneğin Ulusal Sorun’da yapılan teorik ve örgütsel hataların GMK’nin Açıklaması ve Kararları ve sonrasında II. Konferans kararlarıyla düzeltildiğini hepimiz bilmekteyiz.

Ancak, örgütsel birliğimizin ve teorik-siyasal hattımızın korunabilmesi amacıyla alınan bu kararlar, sadece, pratik yaşam içerisinde uygulanabilme oranlarıyla doğru orantılı olarak bir anlam ifade edebileceklerdir. Ve en önemlisi, yarın, bunalımlı bir başka dönemde aynı hataların tekrar hortlamayacağını, aynı hataların sil baştan yeniden yaşanmayacağını garantisi nedir?

Örneğin, yıllarca demokratik-merkeziyetçilik ilkesinin teorisi ya da pratik uygulaması üzerine eleştirilerde bulunduk. Ama, Komünist Partileri'nin tarihlerinden Demokratik-Merkeziyetçilik işleyişine ilişkin yeterince doğru eğitilebildik mi? Birçok yoldaşımız daha düne kadar (ve hatta birçok yoldaşımız için bugün) parti içi demokrasi işleyişiyle ilgili olarak SBKP'nin 1930'lu yıllarının incelenmesi, bir horoz döğüşü mantığıyla ele alınabilmektedir.

Yıllardır Troçkizme karşı en kararlı Leninistler olduğumu söylemişizdir ve bu elbette böyledir de. Ancak, Troçkizme nerelerde, niçin karşıyız sorusunun cevabını yeterince veremeyecek yoldaşlarımızın varlığı da bir başka gerçektir.

Örneğin “kadın sorunu”nda da benzeri problemlerle karşı karşıya değil miyiz? Yıllardır kadınların sömürüsü üzerine en bilimsel (!) konuşmaları yaptıktan sonra, EKİM Sayı 3’de bir kadın yoldaşımızın bu konudaki gerçekleri dile getiren mektubunu okuduğumuzda neler hissettik olarak acaba?

Komünizme inanan insanlar olarak bu mektuptan çok etkilendiğimiz kesindir. Ancak, EKİM 1982’de bu yazıyı okuduktan sonra ne derece etkilenmiş olursak olalım, Mart 1984’te C. Kamil yoldaşımız, aynı konuda şunları yazma zorunluluğundan kurtulamıyordu:

“Kadın sorunu üzerine 13. Sayımızda ortaya koyduğum görüşlerin örgütümüz saflarında olumlu ya da olumsuz tepkiler bulacağı ve yazıda savunulan değişik noktaların yoldaşlarca ele alınıp eleştirilip, geliştirileceği umudundaydım. Ne yazık ki bu konuda hiçbir girişimle karşılaşmadım. Bunda bir ölçüde Yazı Kurulu olarak fazla bir şey yapılmamış olmasının etkisi olduğuna inanıyorum. Ne var ki, başka sorunlara yönelmiş olan daha yoğun ilginin, başka sorunlarda yarattığı engelleyicilik, kadın sorununda da etkisini göstermiştir. Kişisel sorunlar ve bir başkasına saldırı söz konusu olduğunda yazı yazmayı becerebilen birçok yoldaşın, böylesine köklü bir sorun olduğunda hiçbir teorik çabaya girmemiş olmaları ders verici olmalıdır. Eğer yolumuzu teorik araştırmanın ışığıyla aydınlatmayıp, kısmî ve

kişisel sorunların karanlığına batırırsak geleceğimiz yok demektir.” (C.Kamil. “İşçi Sınıfı İki Cinsiyetten Oluşur.” KURTULUŞ. Sayı 54.)

Yoldaşlar, gerek dünya Komünist Hareketi’nin tarihi, gerekse KURTULUŞ Hareketi’nin gencecik ömrü, komünistlerin eğitimi tamamlayabilecek zengin deneylere sahiptir. Bunlar genellenip, formüle edilip, sosyal pratik laboratuvarlarında doğrulandıktan sonra teori haline gelmektedirler. Ve hayat sürekli olarak akıp gitmekte, mücadele önümüze yeni yeni sorunlar getirmekte, yeni yeni deneyler sunmaktadır. Artık her yeni deney eski deneylerimizin genellenmiş ve doğrulanmış ifadeleri olan teorinin süzgecinden geçirilmek zorundadır. Ve bunu yapabilmek için ise, elbette yeterli bir düzeyde teorik bilgilenmeye sahip olmak bir zorunluluktur.

“Tecrübelerden yararlanabilmek için, bunları sadece bilmek ya da en son kararları kopya edivermek yetmez” diyor Lenin. “Gereken şey, bu tecrübeleri eleştirci bir gözle inceleyebilmek ve bunları bağımsız olarak gözden geçirebilmektir. Çağdaş işçi sınıfı hareketinin ne muazzam ölçüde büyüdüğünü ve dallanıp budaklandığını gören kimse, bu görevi yerine getirebilmek için ne büyük teorik güce ve siyasi tecrübeye (aynı zamanda devrim tecrübesine) muhtaç olduğunu anlayacaktır.” (Lenin.)

Bu teorik gücü ve teorikleşmiş siyasi tecrübeyi ise Marksizm-Leninizm’den, devrim savaşları tarihinden, işçi sınıfının mücadelesinin zengin deneylerinin iri-delenmesinin sonuçlarından başka yerde bulmamız mümkün değildir.

1980 sonrasında Türkiye ve Kuzey Kürdistan’da değişen sosyo-ekonomik, politik olguları görebilmek için, Askerî Diktatörlük ve onun getirdiklerini ajitatif yorumların dışında sebep-sonuç ilişkileri içerisinde doğru bir şekilde kavrayabilmek için, “gerileme dönemlerinin” o pek bilinen “siyaset yerine yılgınlık, moral kırıklığı, bölünmeler, dağılma, davayı yadsıma, ahlâksızlık, felsefî idealizm, karşı devrimci bir ruh halini izleme”ye (Lenin) karşı, tutarlı bir mücadele verebilmek, tutarlı bir dünya görüşü ve bilimsel bir yöntemle, kısaca Marksist teoriye her dönemde olandan daha büyük bir ihtiyaç duymaktayız.

Gerçekten de önümüzde ilk bakışta cevaplanmış gibi duran, oysa kesin hatlarıyla temelde yatan nedenleriyle, teorik dayanaklarıyla ve detaylandırılarak ce-

vaplanması gereken pek önemli soru ve sorunlar var. Önemli bir potansiyele sahip olmasına rağmen yıllarca bölünmüşlükten ve dağınıklıktan kurtulamayan Türkiye Solu'nun bağrında taşıdığı çelişkileri, nicelik anlamda güçlü görünen toplumsal muhalefetin, Askeri Diktatörlüğün darbeleri karşısında görülen kofluğun nedenlerini, Oligarşinin kendi içindeki ilişki ve çelişkilerinin gelişim yönlerini ve en önemlisi, yıllar öncesinden saptanmasına rağmen işçi sınıfı hareketi ile toplumsal hareketin hâlâ çakışmamasının temellerinde yatan nedenleri sabırlı, soğukkanlı ve bilimsel yöntemlere dayanarak yeniden irdelemek gerekmektedir.

Ve bilindiği gibi bütün sosyalist hareketler şu ya da bu oranda bu çaba içerisindedirler. II. Konferans'ımıza rağmen, Hareketimiz açısından bu sürecin başlangıcındayız denilebilir. II. Konferans'ımızın aldığı her karar, her saptama başlı başına bir inceleme konusu, bir yazı konusu olmalıdır. Ve olacaktır da. Devrim mücadelesinin önümüzdeki yıllarda getireceği sorunları doğru cevaplayabilmek için, geçmişin bütün yönleriyle sağlıklı bir değerlendirmeye büyük ihtiyaç olduğu tartışılmaz.

Sovyet devriminin önderlerinden, büyük eğitimci Kalinin şöyle diyordu:

“Biz, Marksizm-Leninizm'i siyasal, sosyal ve kişisel tutumumuzu doğru olarak yönlendirmeye yardım eden bir yöntem, bir araç olarak öğrenmekteyiz. Biz bunun, insanın pratik hayatında en güçlü silah olduğu inancındayız... Marksizm-Leninizm'in öğrenilmesinde başlıca şart, bugün, şu anda hayatın çeşitli alanlarında gündemde bulunan sorunların çözümüne yansmada onun kılavuzluğuna ihtiyaç duyulmaktadır.” (Kalinin.)

Teorik bilgilenmeye karşı gerek Türkiye Oligarşisi'nin eğitiminin bizde bıraktığı olumsuz alışkanlıkların etkisiyle, gerekse yine bir parça birinci nedene bağlı olarak kişisel çabamızın eksikliğinden dolayı genel bir işstahsızlığımız vardır. Pratik eylem çoğu kez teorik çalışmalardan önde tutulur. Hatta bazen tek mücadele ve çalışma biçimi olarak görülebilir. Oysa bu işstahsızlığın ağırlıklılık düzeyinde bir açılığa dönüşmesi gerekmektedir. Çünkü:

“Bir kimse her türlü teorik düşüncüyü ne denli küçümserse küçümserse, gene de teorik düşünce olmaksızın iki doğal olguyu birbiriyle ilişki içine sokamaz ya da onlar arasındaki mevcut bağları anlayamaz.” (Engels.)

O halde teorik bilgilenmeye -bir ayağımızı daima sosyal pratik platformunda sağlamca tutarak- bir hayli önem vermemiz gerekmektedir.

Önümüzdeki dönemde devrimci görevlerimizin çok daha güçlüklerle dolu olacağı açıktır. Askerî Diktatörlüğün devrim saflarında açtığı büyük gediklerin yanı sıra kitlelerin kapıldığı yılgınlık, umutsuzluk ve güvensizlik ortamı da devrimcilerin onarması gereken yaraları oluşturmaktadır.

Ayrıca, bizzat devrim saflarında da yılgınlığın getirdiği ortamın küçük burjuva devrimcileri üzerindeki etkisi, oportünizmin her çeşidini yeniden hortlatacaktır ve hortlatmaktadır da.

O halde, teorik çalışmalarımızda (ve daha geniş kapsamlı tutarsak: İdeolojik çalışmalarımızda) üç hedefi şimdiden belirlemiş olmalıyız:

A- Kitlelerin umutsuzluklarını umuda, güvensizliği güvene dönüştürebilmek için hayatın her alanında burjuva ideolojisini ve bugünkü siyasal, sosyal-ekonomik sistemi mahkûm edebilecek bir bilgileneleme sahip olmalıyız.

B- İhtilalci sosyalist hareketin omurgalarını, özellikle proletarya saflarından gelme kararlı, deneyimli komünist kadrolar olduğunun bilinciyle, bu omurgaları daha da güçlendirmek, çelikleştirmek için Marksist teori maddesiyle donatmalıyız.

C- Sosyalist hareketin saflarına sızabilecek her türlü oportünist akıma karşı sağlamca göğüs gerebilmek için Marksizm-Leninizm'i ayrıntılarıyla kavramalıyız.

“ ‘Devrim için savaşmayana komünist denmez.’ Tüm ustalar, ‘sarp ve çetin yolu’ yürümek için yola çıkan proleter devrimcilere bu cümleyi adeta ezberletirler. O halde, eğer sömürülenlerin yanında sömürenlere karşı savaşacaksak, eğer Kürdistan’da sömürgeci esaret zincirlerini kırmaya kararlıysak, eğer sınıflı toplumu ‘asar-ı atika müzesine’ kaldırmaya kararlıysak, önce devrime hazırlanmalıyız.

Eğer devrimci harekete yeteneklerimiz ölçüsünde vereceksek, yeteneklerimizi geliştirmeliyiz. Eğer her koşulda doğru kararlar verebilmek devrimin başarısı için şartsa, bilgimizi artırmalıyız. Eğer eski alışkanlıklarımız devrimci savaşıma zarar verecekse, alışkanlıklarımızı değiştirmeliyiz. Yeteneklerimizi geliştirmek, bilgimizi arttırmak ve zararlı alışkanlıklarımızdan uzaklaşabilmek için de tutarlı bir dünya görüşüne, bilimsel sosyalizme sıkı sıkıya sarılmamız gerekecektir.” (KURTULUŞ SOSYALİST DERGİ. Sayı 31. S. 151.)

Kısaca, devrimci pratiğin gelecekteki başarısı, kesinlikle, devrimci teorisinin bugünden doğru bir şekilde kavranılmasına bağlıdır.

Devrimci teoriyi, yarınları neyin üzerine kuracağımızın bugünden kavranılması için öğreneceğiz. Ve devrimci teoriyi öğrenirken tek amaç, devrimci pratiğe uygulamak olacaktır. Eğer, devrimci teoriyi pratik hayatta uygulamaya sokmuyorsak, sıradan entelektüel gevezeler olmaktan öteye geçemeyeceğimi açıktır.

O halde, devrim için devrimci teoriyi kavramak üzere çalışmalarımıza hız vermeliyiz. Ve bunu hiçbir zaman kesintiye uğramayan bir siyasi kampanya mantığı ile ele almalıyız. Bu, üzerinde tartışılması ve tereddüt edilmesi dahi düşünülmeyecek bir zorunluluktur. Bugüne kadar soruna bu mantıkla bakmadıysak, geçen zamanı bu açıdan kaybedilmiş değerli yıllar olarak adlandırıp, açığımızı bir an önce kapatmak amacıyla, bütün günler ve bütün yıllar sürecektir bir eğitim kampanyasını kendimiz için ve çevremiz için başlatmalıyız.⁷⁰

(TKKKÖ - Avrupa)

İ.Metin Ayçiçek

“Komünistlerin teorik kavramları, var olan bir sınıf mücadelesinin, gözlerimiz önünde cereyan eden bir tarihî hareketin gerçek koşullarının genel terimlerle ifadesidir... Bu anlamda, komünistler, teorilerini tek bir formül ile özetleyebilirler: Özel mülkiyetin ortadan kaldırılması.” (Marks-Engels. Komünist Manifesto.)

Yazı 2.

İDEOLOJİK EĞİTİM ÇALIŞMALARIMIZA BAŞLARKEN “GİRİŞ” ANLAMINDA AÇIKLAMALAR

- I -

Toplumlar tarihi göstermektedir ki, yazılı tarih sınıflar mücadelesinden başka bir şey değildir. Nitekim bütün sınıflı toplumlarda, toplumun ekonomik gücünü elinde bulunduran ve dolayısıyla toplumun politik gücünü de eline geçirmiş olan egemen sınıflar ile, bağımlılık ilişkisi altında tutulan sınıflar arasındaki mücadele, bu toplumların hareketini, toplumlar tarihinin gelişim yönünü belirleyen temel gücü oluşturur.

Toplumların çıkarları birbirinden farklı sınıflara bölündüğü gerçeği, bu gerçeği yüzyıllar boyunca reddetme eyleminde direnmiş olan burjuvazi tarafından dahi bugün kabul edilmektedir. Komünal toplum sonrası, günümüze kadar süregelen toplumları “sınıflı toplumlar” diye adlandırmamız bundandır.

“Sosyal sınıf deyince, üretimde birbirine benzer bir rol oynayan, öteki insanlara karşı birbiriyle aynı olan ilişkiler içinde bulunan kişiler topluluğu anlaşılır” diyor Lenin.

Ve yine Lenin’in başka bir tanımlamasıyla da:

“Tarihi olarak belirlenmiş bir üretim sistemi içindeki yerlerine ve bu üretim araçlarıyla olan ilişkilerine, toplum içindeki iş örgütlenmesinde oynadıkları rollere ve dolayısıyla sosyal zenginlikten paylarını almakta başvurdukları yollara ve elde ettikleri payın büyüklüğüne göre birbirinden ayrılan geniş insan gruplarına sınıf denir.”

O halde, her toplumsal sınıfın, temelde birbirinden farklı ekonomik çıkarlara sahip olması gerekir. Ve elbette bu farklı çıkarların manevi hayattaki ifadesinde de farklılıklar olacaktır. Yani farklı çıkarlar (üretim sürecindeki farklı roller) farklı düşünce sistemlerini de biçimlendirecektir. Bu nedenledir ki, her sınıfın sınıf düşüncesi ve bu düşüncenin pratik hayat içerisindeki yansımaları, aynı türden olaylar karşısında ulaştıkları yorumlar ve aldıkları tavırlar, kısaca, bir bütün olarak yaşamlarının her alanında düzenleyici olan ideolojileri de farklı farklı olacaktır.

Farklı sınıfların farklı dünya görüşlerine (felsefelere) sahip olduğunu söyledik. Bu felsefelerin çıkarlar temeli üzerine oturduğu açıktır. O halde böyle bir

kaba noktadan yola çıkarak şu sonuca ulaşmamız mümkündür: Toplumsal sınıflar, mevcut ekonomik ve sosyal sistem ile çıkarları arasındaki uyum ya da uyumsuzluğa göre, düzenin değişmesinden ya da değişmemesinden yana olacaklardır. Düzenin sürekliliğini çıkarlarının sürekliliği açısından zorunlu gören sınıflar, mevcut düzenin değişmemesinin “haklı” gerekçelerini getirecekler, ideolojik-teorik dayanaklarla mevcut düzene destek olacaklardır.

Tersi bir olgu olarak, düzenin değişmesinden yana çıkan, çıkarları bu “değiştirme” eyleminde yatan sınıflar, düzenin değişmezliğini savunan görüşlere, “hareketi, gelişimi, değişimi” savunarak karşı karşıya koyacaklar, devrimden (toplumun nitelik değişikliği) yana oyan ideolojik-teorik açıklamalara sarılacaklardır. Ve nihayet, çıkarları netleşmiş, “iki cami arasında beynamaz” kalmış olan sınıf ve tabakalar ise yorum ve davranışlarında sürekli bir tutarsızlık, kaypaklık içinde olacaklardır.

Sınıf çatışmasının toplumsal hayatın her alanında kendisini göstereceği açıktır. Ordu ve polisiye, ceza ve finans kurumlarıyla, yasa ve eğitim kurumlarıyla örgütlü olan egemen sınıflar tek başına baskı ve şiddet yöntemleriyle egemenliklerini sürdüremeyecekleri için, özellikle çağımızdaki kitle haberleşme araçlarının sunduğu sınırsız olanaklardan da yararlanarak kendi çıkarlarına hizmet edecek fikirlerin yayılmasında ve toplumda egemen olmasında özel bir çaba sarf etmektedirler.

Tarihsel materyalizmin çözümlediği gibi, egemen sınıfın düşüncelerinin de toplumun manevî (düşünsel, fikrî) hayatında egemen olacağı açıktır.

“Her çağın egemen fikirleri, o çağın egemen sınıfının fikirleridir. Yani toplumun yönetici maddî kuvveti olan sınıf, aynı zamanda, onun yönetici manevî kuvvetidir. Ekonomik üretim araçlarına sahip olan sınıf aynı zamanda zihnî üretimin araçları üzerinde de kontrol sahibidir. Ve bundan ötürü, genel olarak, fikri araçlarından yoksun olanların düşünceleri ve fikirleri, bu egemen sınıfın etkisi altındadır. Egemen fikirler, egemen olan ekonomik ilişkilerin fikrî bir şekilde zifade edilmesinden başka bir şey değildir. Egemen fikirler, fikir şeklinde kavranmış olan bu ekonomik ilişkilerden ibaretti.” (Marks.)

O halde toplumsal sürecin belli bir gelişim aşamasından sonra o toplum içinde egemen sınıfların düşüncesi ile, egemenlik altında tutulan sınıfların düşüncesi arasında kıyasıya bir savaş olacaktır. Ve sınıf mücadelesinin gelişme boyutları bu savaşın yaygınlığını ve derinliğini belirleyecektir.

Sınıfsal kökeni ne olursa olsun, mevcut geri üretim ilişkilerinin kaldırılarak, yerine insanın ve üretim güçlerinin özgürce gelişebilmesine olanak verecek yeni üretim ilişkilerinin almasından yana olanların, bu eylemi gerçekleştirebilecekken devrimci sınıfın yanında yer almaları, ama aynı zamanda bu eyleme ışık tutacak olan dünya görüşüyle donanmış olmaları gerekir.

Sadece tutarlı bir dünya görüşü, bilimsel yöneme dayanan ve olguları somutlaştıran yani karmaşık çelişkiler ağı içindeki hareket ve gelişimiyle, maddî temelleşmiş, bütünlüklü olarak ele alabilen bir dünya görüşü, her şeyin değiştiği ve değişmesi gerektiği noktasından hareket eden bir dünya görüşü, bize kendimizi ve toplumu değiştirebilmemiz için gerekli çözümleme araçlarının ışığını verebilir. Böyle bir dünya görüşü devrimci eylem için aydınlatıcı bir görev görebilir ve doğaldır ki böyle bir dünya görüşü hayatı reçeteler ve soyut formüller içerisine sığdırmaya çalışmaktan titizlikle kaçınır.

- II -

Kapitalist toplumun temel dinamiği proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkide odaklanmaktadır. Hayatın her alanında, ekonomik, politik ve ideolojik platformlarda yüzlerce değişik biçimlerde somutlanan bu mücadelede bugün önde olan elbette burjuvazidir. Proletaryanın çıkarlarını ifade eden bilimsel sosyalizm, çıkarları proletaryanın çıkarlarıyla taban tabana zıt olan burjuvaziye, o çıkar ilişkileri içerisinde tamamen ters düşmektedir.

Ve yine sınıf bilincine ulaşmış olan proletarya da aynı nedenlerle, burjuvaziye karşı yürüttüğü siyasal mücadelelerin (proletarya diktatörlüğünü kurmak ve devam ederek sınıfları ve devleti ortadan kaldırmaya yönelik mücadelenin) ayrılmaz bir parçası olarak burjuva ideolojisine karşı yürüttüğü mücadeleyi de bir an dahil sekteye uğratmamaya çalışacaktır.

Burjuvazinin ideolojik etkinliği, sadece açık günlük yayınlarda (özellikle özendiri reklamlar, beyin yıkamaya yönelik eğitim programları, televizyon gibi kurumlar vb..) ortaya çıkmaz. Sömürüye dayanan, "mülkiyetin kutsal bir hak olduğu" düşüncesiyle biçimlenmiş olan köleci, feodal ve kapitalist toplumların yüzyıllardır halklar içinde ördükleri gelenek ağları da burjuvazinin en güçlü desteklerindenidir. Belki de en önemli desteğidir.

Kapitalist toplumda devrimden yana olanlar burjuva dünya görüşüne karşı yoğun bir mücadele verirken, bir yandan da devrimci dünya görüşünü yeterince kavrayabilme çabası içerisine gireceklerdir. Bu kesin bir zorunluluktur.

Devrimci saflarda görülebilen yanlış düşünce ve eylemlerin nedenlerini araştırırken burjuva ideolojisinin, üzerinde çok fazla etkinlik sağladığı küçük-burjuvaziye ulaşmamızın önemli bir nedenidir bu.

Devrimci harekete şu ya da bu şekilde katılan küçük-burjuva kökenli devrimcilerin devrimin saflarına burjuva etkileri de getirmeleri kaçınılmazdır.

Hareketimize yönelik eleştirilerimizi yaparken, kadrolarımızın genç, daha çok küçük-burjuva sınıf kökenli öğrenci-aydın kesimden oluştuğunu, bu durumun saflarımızda yarattığı etkilerin hata ve eksiklerimizin önemli kaynaklarından birini oluşturduğunu söylemiştik. Bu saptama doğrudur ama bir konuda da üzerine birkaç ayrı yazı yazılabilecek derinlikteki konulardan birisidir. Burada yeri gelmişken konunun üzerinde kısaca durmakta yarar görmekteyiz.

Küçük-burjuvazi, sosyalist hareketin farklarına fiziki varlık olarak genellikle iki yönden girebilir. Birincisi, objektif olarak proleterleşen fakat henüz sınıf bilinci anlamında proleterleşmemiş, aksine eski dünya görüşlerini ileriye yönelik bir umut olarak koruyan küçük üreticilerin sosyalizm saflarına katılması; ikincisi, yaşam biçimleri ve felsefeleriyle birer küçük burjuva olan öğrenci-aydın kesiminin tutarsız bir ihtilalci karakterle devrim saflarına katılmaları.

Katılım nedenleri ne olursa olsun bu iki gruptan katılan unsurlar işçi sınıfının devrimci hareketini bir süre olumsuz yönde etkilerler. İkinci kategoride yer alanlar ise birincilere kıyasla daha uzun süre bu olumsuzluklarını sürdüreceklerdir.

“Hareketimizin gerçek durumuyla az çok tanışık olanlar, Marksizm’in geniş bir biçimde yaygınlaşmasının yanında teorik düzeyinin belli bir ölçüde düşmekte olduğunu görmemezlik edemezler. Pek çok insan çok az bir teorik eğitimle, hatta hiç eğitilmeden, hareketin pratik önemi ve pratik başarıları yüzünden, harekete katılmışlardır.” (Lenin. Ne Yapmalı? S. 34.)

O halde, bu noktada devrimci düşüncenin sürekli olarak gözden geçirilmesi, her türlü zararlı otlardan temizlenmesi gerekecektir. Bu görev ise, devrimin düşüncesinin daima daha derinlikli kavranılması ve yoğun ideolojik mücadelenin hayatın her alanında sürdürülmesi ile başarıya ulaşabilir.

“Teorik meseleleri derinliğine kavramak eski dünya görüşünden miras kalan geleneksel ibarelerin etkisinden kendilerini gittikçe kurtarmak ve sosyalizm bir bilim haline geldiğine göre, bir bilim gibi ele alınması gerektiğini akılda tutmak” (Engels) her devrimcinin önüne bir görev olarak dikilmektedir.

Devrim yapmaya kalkışan insanların, kendilerini yenileme, gerici-liberal bütün fikirlerden arınma, özdevrimlerini gerçekleştirme çabasından uzak olması düşünülemez. Bu anlamda ideolojik eğitimin önemi çok çarpıcı bir şekilde belirmektedir. Devrimin çıkarlarını savunan ve ona yol gösteren dünya görüşünü derinlikli bir şekilde kavramak, dünya devrim hareketlerinden dersler çıkarmak ve bütün bunlardan çıkardığımız sonuçları somut yaşantımıza ve mücadelemize uygulamak kaçınılmaz görevimizdir.

- III -

Doğa olaylarına kıyasla, insan iradesinin etkilerini çok fazla bağrında taşıyan toplumsal olaylar (ve özellikle çağdaş kapitalist toplum), gerçekten çok karışık bir çelişkiler yumağının özelliklerini taşımaktadır. Bu çelişkilerin hareket yönlerini önceden saptayabilmek, ilişkilerin özünü biçimden ayırarak yakalayabilmek için, güvenilir bilimsel yöntemlere ihtiyaç vardır. Bilimsel yöntemle incelemek yetmez; inceleme sonuçlarının bilimsel bir temele dayandırılarak yorumlanması da zorunluluktur.

Felsefi idealizm ve onun çoğunlukla ayrılmaz bir parçası olan metafizik yöntem, olguların bilimsel açıklanmasını ve yorumlamasını yapabilmemiz için bize hiçbir olanak vermez. Çünkü felsefi idealizm, olguları maddi temellerinden ayırarak, maddesinden kopararak açıklar. Bütün ile parça arasındaki kopmaz bağı koparır.

Doğanın ve toplumun en temel gerçeği olan insan beyninin bir ürünü olan düşüncüyü, insan beynine (maddeye) egemen kılmaya çalışır; olguların değişimlerini özdeki çelişkilerin hareketinde değil, dış etkilerde arar ve sadece fiziksel değişikliğe indirger. Madde gerçeğini reddeden idealizmi, madde gerçeğini açıklayan bilimlere ihtiyacı yoktur. Ve bu nedenle de bilim dışıdır, bilime karşıdır.

Buna karşı madde gerçeğinden hareket eden Marksizm elbette maddenin hareketini açıklayan bilimlerden ayrı olarak ele alınamaz. Düşüncüyü, maddenin aktif bir yansıması olarak ele alan Marksizm, böylece olguların özünü, maddi temellerini araştırır ve gelişimle ilgili cevaplarını çelişki kavramında bulur. Hareketi temel olarak ele aldığı için, her şeyin değişeceği gerçeğine ulaşır.

Marksizm, “nesnel koşulları ve bu koşulların içerdiği olanakları ve zorunlulukları kavrayarak ve anlayarak, nesnel olguların bilimsel olarak kavranmasının sağladığı temel üzerine ne yapılması gerektiğini bularak bir bilim niteliği kazanır. Toplumsal sorunlarda kesin bir bilimsel nesnellığe ulaşmak için göste-

rilen ... çaba, bilimsel ideolojinin temelidir; bilimsel ideoloji doğaya, insanlığa ve doğa ve insan arasındaki ilişkiye değin nesnel olguları bilimsel olarak anlamaya çalışan bir ideolojidir. Marksizm bilimsel bir ideolojidir.” (M.Cornforht.)

Ve bu dünyayı nesnelliği içinde kavrayabilmek ve değiştirebilmek için de bizim en büyük silahımız Marksizm (bilimsel sosyalizm) olacaktır.

Marksizmin felsefesi (diyalektik ve tarihsel materyalizm) toplumlar tarihini incelerken yine temel hareket noktası olarak “çelişki” kavramını temel almakta, sınıf çelişkilerinin toplumsal hareketin temel itici gücü olduğu gerçeğine ulaşmaktadır. Bu nedenle de gücünü işçi sınıfı hareketlerinden almaktadır.

Toplumun nitelik değişiminin (devrimin) tarihsel zorunluluğunu koyarken, insan iradesinin bu süreç üzerindeki etkisinin önemine de dikkat çeker ve bu iradeyi devrim için harekete geçirir. Her bilimsel buluş, her işçi hareketi, her ulusal hareket, Marksizme yeni bir boyut kazandırır.

“Bu anlamda devrimin teorisi bütün ülkelerin işçi hareketlerinin genel şekliyle ele alınan tecrübesidir.” (Stalin.)

Marksizmin, teori ve pratiğin diyalektik birliğini temel almış, düşüncesiyle eylemi arasında uygunluk sağlamış bir dünya görüşü olduğu sık sık söylenilir. Gerçekten de bu, Marksizme militan karakter, ihtilalci öz veren bir niteliktir.

Marksizmi modern toplumun en devrimci sınıfının ideolojisi haline getiren nedenler nelerdir? Elbette bu sorunun cevabını, sadece onun militan karakteriyle yanıtlamak yetmemektedir. Ama aynı zamanda Marksizmin olayları izlerken kullandığı bilimsel yöntem (diyalektik) ve olayları yorumlarken ulaştığı maddecî (materyalist) dünya görüşünün sunduğu olanaklar içinden düşünmek gerekir. Ayrıca dünya işçi sınıfı ve halk hareketlerinin mirası, bunların getirdiği zengin deney – bilgi yığını da Marksizme ayrı bir güç katmaktadır.

“Marksist doktrin şüphesiz ki direkt olarak modern toplumların ilerici sınıfının aydınlatmaya ve örgütlemeye çalışır. Mevcut sistemin yerine yeni bir düzen getirilmesi için (ekonomik gelişimin doğurduğu şartları göz önüne alarak) bu sınıfa düşen ödevleri ve verilecek olan mücadelenin yöntemlerini belirler. Bu süreç içinde her engel için mücadeleyi öngörür.” (Lenin.)

Marksizm, taraflı bir dünya görüşüdür ve o bunu açıkça ifade eder. Marksizm işçi sınıfının çıkarlarına sahip çıkar ve işçi sınıfının tarihsel fonksiyonunu materyalist yöntemle toplumlar tarihinden çıkararak sınıfın önüne bir görev olarak koyar.

“Marksist teorinin gelişimi ... devrimci hareketi biçimlendirmiştir, devrimci hareketi koşulların bilincine ulaştırmış, ona örgütlenme ve mücadele yöntemleri ile amaçlar sağlamıştır. Marksist teori olmadan ancak dağınık başkaldırlar ve karşı koymalar olabilirdi, ama etkin ve kapsamlı hiçbir hareket olmazdı.” (M. Cornforht.)

Sonuç olarak, dünyayı değiştirme iddiasında ve değiştirme çabasında olan komünistlerin bu büyük işi Marksist dünya görüşü ışığında gerçekleştirmeleri bir zorunluluktur. Bu nedenle de bu iddiada olan herkes bu işe ideolojik-teorik düzeylerini geliştirme çabalarıyla başlamalıdır.

Marksizm-Leninizm’i kendisine eylem kılavuzu olarak alan kimse bu devrimci düşünceyi özünü yeterince kavrama ve hayatın her alanında uygulama içine sokmazsa, başka bir deyişle de eylemine kılavuzluk edecek olan bu ideoloji ile hayatı değiştirme çabası içerisine girmezse tutarsız davranmış olacaktır.

Toplumun değiştirilmesi eylemine aktif olarak katılmayan bir kişinin kendi öz devrimini gerçekleştirmesini beklemek boşunadır. Devrimcinin toplumsal eylemi, kendisini değiştirme çabalarında en büyük itici güç olacaktır. Öz devrimimiz tamamlandıkça da toplumsal eylem daha katkılı olabiliriz. Bilinçlendikçe, bilinçli eylemimizi artıracakız, bilinçli eylemimizi artırdıkça da bilinçleneceğiz. Marksizmin bilgi teorisi budur.

O halde hayli!

Bütün gücümüzle Marksizmi kavrama, özümleme yarışına! Boşa harcayacak tek saniyemiz yok artık. Bütün zamanımız toplumsal ve teorik çalışmalarımızla dolmalıdır.

O halde haydi! Bütün gücümüzle!

(TKKKÖ – Avrupa) . Eylöl. 1984.

İ.Metin Ayççek

Not: Program ve yöntem konusunda “Sosyalist İdeolojik Eğitimin Önemi ve Yöntemi Üzerine” isimli broşürümüz yeterli açıklık getirmektedir.

ERNK⁷¹ İÇİN EĞİTİM ÖRGÜTLENMESİ TASLAĞI

1 - EĞİTİMİN AMACI

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi, bir yandan önüne koyduğu partileşme-ordulaşma-devletleşme sürecini gerçekleştirme yolunda adım adım ilerlerken, öte yandan ulusal demokratik devrimini de hızla gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Bu anlamda sıcak savaşın en amansız koşullarda sürdürüldüğü dönemler dahil çok ciddi mesafelerin katedildiği açıktır.

Bugün, üzerine ölü toprağı örtülmüş Kürdün, ulusal biçimlenme için gerekli olan bütün kurumlarını oluşturma doğrultusunda büyük atılımları gerçekleştirdiğini görüyoruz.

Bu kurumların çalışmalarında elbette aksamalar, deneyimsizlikten kaynaklanan yanlışlar, hatta varlık nedenlerine aykırı anlamlarda değerlendirmeler söz konusu olabilecektir. Ancak, bu alanda elde edilen deney zenginliği, kurumların kendi ayakları üzerinde duran, kendi varlık nedenleri üzerinde üretimlerini gerçekleştiren kurumlar olacaklarına yönelik inancımızın kaynağını oluşturmaktadır. Bu kurumların yaşatılmasında Kürt halkının gösterdiği büyük özveri ve Kürdün siyasal iradesinin ve önderliğinin gösterdiği kararlılık, başarının sırrı; çözümün anahtarıdır.

Partileşme, ordulaşma, devletleşme kavramları elbette salt teorik soyutlamalar çerçevesinde tanımlanabilen kavramlar değildir. Belki de bundan daha çok, güncel gelişmelerle, tarihsel deneyimlerin bir sentezi olarak ortaya çıkarlar. Yarattığımız onurlu tarih, bu konuda Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketinin dağarcığına paha biçilmez değerde zengin bir birikim katmıştır.

Tarihimizin tanıdığı en modern Kürt partisini, ulusal bilinci emek ekseninde somutlayan Kürdistan İşçi Partisi'ni yaratan halk gücü, ordusunu enternasyonalizmle taçlandırarak kapitalizme özgü militarizm (düzenli profesyonel ordu) anlayışının reddiyesini de coğrafyamız geleceğine büyük bedel ödeyerek sunmuş-

tur. Bugün bütün bir Kürt ulusu, özgürlüğü için verdiği mücadelenin gönüllü savaşçıları düzeyine tırmanmıştır. Önderliğiyle ve partisiyle kucaklaşan halk, Kürt Ulusu adını taşıyan bir özgürlük ordusunu da yaratmıştır.

Eğitimsizlik nedeniyle Demokratik Cumhuriyet tezini yeterince kavrayamayan birçok yurtsever, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin paha biçilmez değerinde bedel ödeyerek uğruna savaştığı devletleşme isteminin artık anlamsızlaştığı gibi yanlış bir düşüncüyü bir zaman savunabilmiştir. Siyasal savaşımın iniş çıkışları olan uzun soluklu bir süreç olduğunu her politik insan bilir. Bir dönemin bütün güncel ilişkilerini belirleyen temel mücadele hedefleri başka bir tarihsel dönemde, değişen koşullar içinde ikincil plana düşmesi de mümkündür.

Oysa Kürt ulusal varlığının devletleşme hedefi, hiçbir zaman kesintiye uğramamış; Demokratik Cumhuriyet teziyle birlikte kendini bir üst düzeyde, somut iktidar alternatifi olarak yeniden tanımlamıştır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketi tarafından güncelleştirilen Demokratik Cumhuriyet tezi, başta Türk halkı olmak üzere, bölgenin kardeş halklarının ortak iradeleri ile eşit koşullarda birlikte yaşam projesidir.

Devletleşme hedefinin somutlaşması, gerçekleştirilmesi çağrısıdır. Bu nedenle, devlet olmanın gerektirdiği bütün kurum ve araçlar da bugünden yaratılmak zorundadır.

“Devlet” kavramı siyaset biliminde temel alınan ölçütlere bağlı olarak değişik biçimlerde tanımlanabilir. Devletin, sınıflar arası çatışmanın bir aracı olduğu tanımı kadar geçerli olan bir başka tanım ise: “Bir toplum içinde, meşru eğitim tekelini elinde bulunduran tek kurum” olduğu biçimindeki tanımdır. Eğitim tekelini elinde bulunduran politik üst yapı (devlet), bu çalışmayı, sahip olduğu ideolojik açılıma bağlı olarak sürdürür.

Bu anlamda, Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketinin siyasal iradesi de Kürt ulusal kimliğinin oluşumu ve gelişimine ya da toplumsal yaşamın bütün faaliyet alanlarına ilişkin düşünsel çalışmaları örgütlemekle sorumludur.

İleriki bölümlerde üzerinde tekrar durulacak olan bu çalışma, Kürt ulusunun yaşam alanlarının hepsinin okul, eğitim ya da kültür kurumu, arşiv ya da ulusal kütüphane gibi kurumlarla donatılmasını zorunlu kılar. Devletsiz bir halk olmak, bu konudaki eksiklerimizin gerekçesi olamaz.

Elbette Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketinin siyasal iradesi olan Parti saflarında, ideolojik, politik, teknik alanları kapsayan çalışmalar, mücadelenin sürdürülüş yöntemlerinin sunduğu olanaklar içinde ve hiçbir zaman ihmal edilmeden gerçekleştirilmiştir. Mücadelenin değişik aşamalarına bağlı olarak, bu tür çalışmaların ele alınış biçimlerinde de farklılıklar gözetilmiş; “eğitim” genel adıyla tanımlanan bu çalışmalar kimi dönemlerde çalışmaların ağırlıklı bölümünü oluştururken, kimi zaman öneminden hiçbir şey kaybetmeden fakat görece olarak ikincil plana düşmüştür. Parti tarihi bu anlamda zengin bir deneyimin de kaynağını oluşturur:

“ 7. Kongre süreci öncesi ve sonrası, bu temelde değişimi gerçekleştirme, bunu başarmak için de çok yoğun eğitim yapma süreciydi. Geri çekilme, toparlanma ve eğitim yapma dönemin temel taktiği idi. Bu çalışma müthiş gelişme yaratıyor, tehlikeleri önüyor, partinin önüne koyduğu değişimi gerçekleştirmeye yol açıyordu. O açıdan dönemin en temel çalışması eğitim çalışmasıydı. Daha önceki süreçte savaş en temel çalışmaydı. 12 Eylül’ün arkasından yine geriye çekilme, toparlanma ve eğitim partimizin temel çalışması olmuştu. Bu sefer de uluslararası komplo ardından kendini toparlama, parti güçlerini değişik alanlara çekip eğitime ve stratejik eğitimi yapma temel bir çalışma oldu. Bu açıdan eğitim yapmak her türlü gelişmeye yol açıyordu. Parti militanlarını eğitiyor, parti içini aydınlatıyor, partinin çizgisini netleştiriyor, böylece uluslararası komplonun partiyi bilinçsiz bırakma ve düşüncede köreltme, pratikte ise dağılıp tasfiye olmasına yol açma stratejisine karşı partiyi bilinç ve örgüt olarak geliştiren, yenileyen, yeniden yapılandıran ve ayakta tutan bir çalışma oluyor, bunu sağlayan gelişmeleri ortaya çıkarıyordu.”⁷²

Gerek yeni stratejik sürecin ele alınışında ortaya çıkan yeni gereksinimlere yanıt olması, gerekse devletleşme sürecinin gereksinim duyduğu her türden kurumun kendi misyonunu yerine getirebilecek yeterlilikte geliştirilebilmeleri için, sözü edilen çalışmaların yeniden gözden geçirilmesi; dönemin isterlerine uygun hale getirilmesi; özgürleştirilip yaygınlaştırılması bir zorunluluk haline gelmiştir.

Artık salt ideolojik, politik, teknik eğitimin çalışmalar için yeterli olabileceğini düşünmek mümkün değildir. Bunların yanı sıra bilimsel, kültürel, sanatsal bütün alanlar çalışmaların konusu olarak ele alınmak zorundadır.

Üstelik, barış projesiyle birlikte birçok yurtseverin içine düştüğü rehabet psikolojisinin yanlışlığını ve taşıdığı büyük riskleri de ortaya çıkaran yeni sıcak dönemlere doğru hızlı bir yöneliş olduğu görülmektedir. Uzun zamandır önderlik tarafından dile getirilen bu gerçeklik, doğal olarak her alana ilişkin çalışmaların sadece içerik olarak genişletilmesi ya da yeni konu alanları saptanması gibi adımları değil, eğitim ve propaganda çalışma ve örgütlenmesinin bütünüyle ve yenisinden ele alınmasını, eksiklerin giderilmesini, yanlışların düzeltilmesini, geliştirip yaygınlaştırılmasını zorunlu hale getirmektedir.

“ Artık temel taktik, eylem ve örgütlenmedir. Serhildan boyutunda bu böyledir, silahlı mücadele boyutunda böyle, demokratik yasal siyasal çalışma boyutunda böyle, propaganda boyutunda böyledir. Taktik bunlardır. Eğitim bunlara hizmet ettiği ve bunlara bağlı olduğu ölçüde gelişme yaratır ve bir değer ifade eder. “ 73

Özetleyecek olursak; Öğretim, eğitim ve propaganda⁷⁴ diye adlandırabileceğimiz ve birbiriyle karmaşık ilişkilere sahip çalışma alanı:

- *hem, henüz, kendisi için ve kendinin oluşturduğu bir devlete sahip olmayan fakat çeyrek asırdır büyük bedeller ödeyerek dışı dış sürdürdüğü ulusal özgürlük mücadelesi sürecinde demokratik devrimini gerçekleştirme doğrultusunda da büyük adımlar atmış, hızla uluslaşan bir halkın bütün yaşam alanlarının aydınlatılması; bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi, yetkinleştirilmesi,*

- *hem bu mücadeleyi bugüne kadar onurla sürdüren siyasal iradenin gelecek projelerinin, mücadele strateji ve taktiklerinin, ideolojik düşünce sisteminin başta kendi halkı olmak üzere bütün dünyaya tanıtılması*

- *hem de bizzat bu mücadelenin zaferini pekiştirmek için mücadeleyi sürdüren kadroların düzeylerinin geliştirilip üretkenliklerinin artırılabilmesi için;*

- *artık uluslararası politik platformlarda yer alma konumunda öneme ulaşan Kürdistan ulusal Kurtuluş hareketinin bugünkü gelişkinlik düzeyine uygun olarak,*

- *ve yeni dönem strateji ve taktiklerini; tarz ve üslubunu; bugünün ve geleceğin isterlerini birlikte gözeterek*

genel eğitim çalışmalarının yeniden örgütlenmesi gerekmektedir.

2 - EĞİTİMİN İLKELERİ

Hiçbir eğitim amaçsız olamaz. Eğitimin konusu insandır; insan yaşamının her alanıdır. Bilimsel ve demokratik bir eğitim: Birey olarak insanın, dünyayı, gelişimi içinde yani, toplumsal yaşamın iç çatışmaları; bu çatışmalara etkide bulunan dış etkiler ve bu çatışmaların yarattığı hareket diyalektiği içinde anlayıp kavramasına hizmet etmelidir. Bireye, kurulu sistemlerin beyne dikte ettirmeye çalıştığı bilgiler yerine, yaşamı çözümlemeye yardımcı olacak bilgi ve yöntemlerin aktarılması bilimsel eğitimin temel kriteridir. “Yoksula balık vermek yerine balık tutmayı öğretmek”, bu tür bir eğitimin temel yönelişidir.

Elbette ister resmi ister muhalif olsun her eğitim amacına denk düşen bir program ile amaçladığı sonucu elde etmek ister. Eğitimin verimliliğini artıran yani eğitimi geliştiren, derinleştiren; ve böylece eğitim süreci içerisinde yer alan bireyi de kesintisiz bir değişim eylemi içine sokan bilimsel demokratik eğitim, “değişim” kavramını salt kendisiyle sınırlı olarak ele alamaz.

Bir adım daha ileri atarak söyleyecek olursak: Devrimci eğitimin amacı ve programı devrime yönelik bugünün ve geleceğin görevlerinin hazırlanmasıdır. Yani devrimci eğitim: “Önce öğrenelim, sonra uygularız” anlayışının tersine, “öğrenirken değişmek; değişirken değiştirmek; değiştirirken öğrenmek” bütünlük ve sürekliliğini programlaştıran eğitimidir.

Günün sorunlarından kopan; sorunların çözümüne ilişkin öneri üretemeyen; çözüme bizzat katkılı olmayan bir eğitim devrimci bir eğitim olamaz. Yaşamı değiştirmeyi hedeflemeyen bir eğitimin devrimci bir eğitim olması düşünülemez. Eğer bir tanım olarak: Toplumsal yaşamın yönlendirilmesi sanatına “politika” diyorsak; politikadan bağımsız, politikadan kopuk eğitim olamaz. Bu, egemenler için de böyledir, egemenlik ilişkisine başkaldıran özgürlükçü güçler açısından da böyledir.

Sömürgeci politikaların eğitim sistemi mevcut statükonun devamını kolaylaştıracak düşünce ve düşünce sistemlerini sunarak toplumu beyninden yakalayıp köleleştirmeye çalışırken; özgürlük mücadelesi veren güçler, doğal olarak, statüko tanımayan, değişimi öneren yani yeniden yana olan bir eğitimi temel alacaklardır. Özgürlük eylemini boğmaya yönelen her türden depolitizasyona

karşı özgürlükçü güçler, bütün muhalif güçlerin politizasyonunu gerçekleştirmeye çalışır. Köleliğin devamından yana olan güçlerin toplumu bilgisiz bilinçsiz bırakmak için sürdürdüğü dezenformasyona karşı özgürlük güçleri, sonuçlarından çekinmeden gerçeği sadece gerçeği sunarlar halkların önüne.

Kısaca: Özgürlüğün eğitimi, özgürlüğü var eden eylem ve örgütlenmeden kopuk olarak ele alınamaz. Başka bir deyişle bizim eğitimimiz: halkı bilgiden arındırıp, yöneticilik bilgisini sadece teknokrat-bürokrat uzmanlarına veren sistem anlayışlarına karşı: halkın bütününü yönetici kapasiteye çıkarabilmeyi; halkın, kendi kültürünü yeniden üretebilmesini sağlayacak birikim ve olanakları gasp etmiş olan egemenlerin elinden alarak yeniden halka teslim edebilmeyi hedefler. Bu nedenle bizim eğitimimiz, dayanaklarını sosyalist ideolojimizden alan devrimci bir eylem biçimidir; çünkü, değişimi öngörür ve uygular.

“Eğer sömürülenlerin yanında sömürenlere karşı savaşırsak, eğer Kürdistan’da sömürgeci esaret zincirini kırmaya kararlıysak, eğer sınıflı toplumu asar-ı atika müzesine kaldırmaya kararlıysak, önce devrime hazırlanmalıyız. Eğer devrimci harekete yeteneklerimiz ölçüsünde vereceksek, yeteneklerimizi geliştirmeliyiz. Eğer (bilgimiz ölçüsünde) her koşulda doğru karar verebilmek devrimin başarısı için şartsa, bilgimizi artırmalıyız.

Eğer eski alışkanlıklarımız devrimci savaşıma zarar verecekse, alışkanlıklarımızı değiştirmeliyiz. Yeteneklerimizi geliştirmek, bilgimizi artırmak ve zararlı alışkanlıklarımızdan uzaklaşabilmek için de tutarlı bir dünya görüşüne, bilimsel sosyalizme sıkı sıkıya sarılmamız gerekecektir.”⁷⁵ Kısaca, devrimci eğitim, bir anlamda: Devrimi, kişinin kendinden başlatması çabasıdır.

Değişimi hedefleyen sosyalist eğitim anlayışımız, bu değişimin bireysel değil örgütsel olarak gerçekleştirilebileceğini bildiği için aynı zamanda, değişim güçlerinin örgütlülüğü tarzıdır. Yani bizim eğitimimiz, yaşamın kendisidir; yaşamın içinde, hareket halindedir.

Bu temel doğru, Başkanlık Konseyi tarafından da özlü bir biçimde vurgulanmaktadır:

“Eğitim yapmalı ve daha da geliştirilmelidir. – diyor PKK Başkanlık Konseyi ve devam ediyor:- Ama geçen bir buçuk yıllık süreç içerisinde olduğu gibi şimdi de temel taktiğimiz eğitim çalışması değildir. Bu artık aşılmıştır. Eğitimi geç-

mişten daha fazla geliştirmek yararlıdır, ama bu eğer her alanda pratiği örgütlemeyi ve eylemi geliştiren bir çalışmayla birleşir ve onunla birlikte yürütülürse bir değer ifade eder. Öyle olmaz ve yalnız başına eğitim düzeyinde kalırsa, bu, taktığın gerisinde kalmaktır, geçmiş taktik süreçte kalmaktır.”⁷⁶ (...)

Başkanlık Konseyi’nin bu saptaması, toplumsal yaşamdan kopması düşünülemeyecek olan insanın, insan eyleminin temel gerçeğinin de ifadesidir. Çünkü: “Toplumsal hayat her şeyden önce eyleme dayanır. Teoriyi mistisizme götüren bütün esrar, insan eyleminin içinde ve bu eylemin anlaşılması ile akla uygun bir çözüme kavuşur... Eylem içindedir ki insan, düşüncesinin doğruluğunu, yani gerçekliğini ve kuvvetini, geçerliliğini ispat etmelidir. Eylemden kopuk düşüncenin gerçekliği veya gerçek dışılığı üzerindeki tartışmanın tek yeri medresedir.”⁷⁷

3 - KAVRAMLAR ÜZERİNE ÖN AÇIKLAMA

Kavram olarak sıkça kullanılan “siyasal eğitim çalışması” kavramı, gerçekte birbirinden niteliksel (içerik ve biçim) farklılıklar içeren değişik çalışma türlerini birlikte kapsamakta ve bu nedenle de yanlış algılamalara neden olabilmektedir. Öncelikle kavramları yerli yerine oturtturarak çalışmaların profesyonelleşmesi koşullarını hazırlamak gerekir. Bu anlamda, öncelikle öğretim, eğitim, ajitasyon ve propaganda kavramlarının netliğe kavuşturulmasına çalışalım.

Bildiğimiz gibi öğretim⁷⁸ kavramı, bilgi yükleme anlamını taşımaktadır. Kişinin kimliğine ilişkin etik değerleri de içeren bir değişimi gözetmek yerine, sadece kişiye istediği ya da istenilen bilgilerin aktarılması amacı ile sınırlı bir çalışmayı kapsar. Fizik öğretimi, matematik öğretimi gibi. Derneklerimizde verilmekte olan dil, tiyatro, bilgisayar kursları gibi çalışmalar da esas olarak öğretim çalışmaları kapsamı içerisinde ele alınmalıdır. Öğretim çalışmaları bireyin yaşamına doğrudan değil dolaylı olarak yansır. Yaşamı kolaylaştırır fakat yaşam tarzımızı belirlemede doğrudan etkili değildirler.

Öğretim çalışması, bazen eğitim⁷⁹ amacından bütünüyle bağımsız bir çalışma olarak ortaya çıkarken (örneğin fizik öğrenimi), bazen de eğitim için gereken altyapının hazırlanmasına yardımcı olarak işlev görebilir. Örneğin derneklerimizde sürdürülen ve geliştirilmesi planlanan Kürtçe dil kursları Almanca dil

kurslarından farklı olarak, aynı zamanda ulusal kimliğin geliştirilmesi amacını güden, yani ulusal kimlik sosyalizasyonunun⁸⁰ gerçekleştirilebilmesi için önemli bir çalışmadır. Bu nedenle hem öğrenim konusunu hem de önemli bir eğitim aracını oluşturur.

Öğretim çalışmaları, esas olarak tek yönlü çalışmalardır. Burada öğretim görevlisi (öğretmen) ile grubu arasındaki ilişki esas olarak öğretmenden gruba doğru akan tek yönlü bir ilişkidir.

Öğretim çalışmalarından farklı olarak eğitim çalışmaları, esas olarak çocukluk ve gençlik yıllarını kapsayan, ama etkisi azalarak da olsa bütün insan ömrü boyunca devamlılık gösteren ve bireyin toplumsallaştırılmasını (sosyalizasyon) hedefleyen bir çalışmadır. Başka bir ifade ile, eğitim, bireyin, belirlenen toplumun isterlerine uygun olarak biçimlenmesi çalışmasıdır. Birey ancak bu çalışma sonrasında toplumsal tanımlar içinde bir kimlik kazanabilir. Cinsiyet kimliği, ulusal kimlik, sınıfsal kimlik, siyasal kimlik gibi değişik kimliklerin bütünü tarafından belirlenen ortak tanım ise, bireyin toplumsal kimliğidir.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketinin bu anlamda üstlendiği tarihsel görev olağanüstü büyüktür. Bir yandan kimliği gasp edilmiş; kimliksizleştirilmiş bir halka ulusal değerlerini yeniden kazandırmak için ulusal kimlik eğitimi yapmak zorunda; öte yandan bir gelecek projesi olarak öngördüğü yeni toplumsal sisteme (demokratik içerikli sosyalist bir topluma) uygun bilinç ve düşünce sistemini yaşamıyla içselleştirmiş yeni tip insanı bugünden üretmek için ideolojik-siyasal eğitimi sürdürmek zorundadır. Bir yandan düşünsel ve kurumsal boyutta kültür gelişiminin önünü açmak gibi bir görevi üstlenirken, diğer yandan politik boyutta özgürlük mücadelesinin kazanımlarını korumak, yeni kazanımlara yönelmek zorundadır.

Bilimsel bir düşünce sisteminin; insanlığın ürettiği temel evrensel ölçütleri benimsemiş ahlaki değerlerin; kendini ve yaşamı değiştirme konusunda engel tanımaz bir irade sağlamlığının; enternasyonalizm anlayışıyla şekillenmiş bir dünyanın kurucularından olabilmek için kökleri kavranmış ulusal değerlerin taşıyıcısı olan yeni tip insan, Anadolu-Mezopotamya coğrafyasında yaşayan halkların ortak ülküsü olan Demokratik Halklar Federasyonu'nun bireyi olacaktır. İşte, yeni tip insanın yaratılması çabası, yaşamla bütünleştirilmiş bir eğitim çabasının ürünü olacaktır.

Bu anlamda eğitim çalışması, öğretim çalışmasından farklı olarak tek yönlü bir akışa sahip olamaz. Eğitici ile grubu arasındaki ilişki kesinlikle çift yönlü bir ilişkidir: Eğiticiden eğitime; eğitilenden tekrar eğitime doğru yönelen iki yönlü bir iletişim söz konusudur. Eğitici, kitlelerin hem öğretmenidir hem öğrencisi.

Ajitasyon ve propaganda çalışması ise, siyasal eylemin değişik çalışma alanlarının gereksinim duyduğu çalışma araçlarından ikisini oluştururlar.

Ajitasyon⁸¹, yığınlar arasında belirlenen hedefe yönelik olarak (bu genel boyutta Devlet, ya da somut olarak polis, asker, fabrika patronları vb olabilir) hoşnutsuzluk ve öfke yaratmayı amaçlayan; bu öfke zemininde bireyde eylem coşkusu yaratarak potansiyel bir gücü eyleme dönüştürmeyi hedefleyen bir eylem türüdür.

Sözlü ya da yazılı (bildiri) araçlarla yığınlara seslenme biçimi olan ajitasyonda, herkesin anlayabileceği bir dille bir tek tema işlenir. Ekonomik ya da siyasal zemin üzerinden kurulabilen ajitasyon çalışması, güncel örneklerle güçlendirilerek etkili hale getirilir. Öfke, coşku, atılım gücü gibi anlık duygusal etkiler yaratmayı hedefleyen ajitasyonda dilin gücü (özellikle de sözlü ajitasyonda) büyük öneme sahiptir.

Günlük dilde sıkça yapılan yanlış anlam yükleme nedeniyle “reklam” anlamında kullanılan propaganda sözcüğü, bir öğretiyi, düşüncüyü, inancı, siyasayı vb. başkalarına tanıtmak, benimsetmek, yaymak amacıyla sözle, yazıyla ya da diğer iletişim araçlarıyla gerçekleştirilen her türlü çalışmayı içerir.

Ajitasyonun aksine propaganda çalışması, yığınlara değil, düşüncelerimizden etkililmiş (bu bizim için ulusal kurtuluş mücadelesi ya da sosyalizmdir) insanlara seslenir. Hitap ettiği kitlede öfke, coşku vb. duygular yaratmayı değil, derin bir bilinçlilik düzeyi yaratmayı hedefler. Bundan dolayı bilim dili ağırlıklıdır. Bir tek tema üzerinde değil, birden fazla konuyu içeren bir temalar bütünlüğü üzerinde gelişir. Propaganda, salt siyasal nitelik gösterir.

Diplomasi çalışmaları da esas olarak propagandif çalışmalar niteliğindedir. Kürt halkının kültürel değerlerinin ya da Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketinin amaçlarının uluslararası platformlara ve Avrupa kamuoyuna kavratılması çalışmaları profesyonellik gerektiren, salt içerik olarak değil görsel anlamda da Avrupa ölçülerini yansıtan, bu nedenle ilgi çekebilen biçim ya da yöntemleri değerlendirilmesi gereken çalışma anlayışları ile yürütülmek zorundadır.

Öğretim, eğitim, ajitasyon ve propaganda diye tanımlanan bu fonksiyonların gerçekleştirilmesini üstlenen bireylerde aranacak yetenekler de doğal olarak yapacakları işle bağlantılı olarak farklı olacaktır. Öğretim görevlisinden, öğretmeyi üstlendiği konuda yeterli bilgiye ve bu bilgileri aktarma becerisine sahip olması dışında bir nitelik aramak çok da gerekli değildir. Örneğin, ajitatörlerin, dili çok iyi kullanan, güncel ekonomik-politik sorunları ve gelişmeleri yakından izleyen, kitlelerin yaşam koşullarını çok iyi bilen, heyecan dolu bir ruha sahip kişilerden oluşturulması gerekir. Buna karşılık propagandist, gerek genel politik bilgi ve birikim açısından, gerek içinde yer aldığı siyasal çizginin tarihini ve düşüncelerini bilmek açısından yeterli; akademik bilgi düzeyi açısından gelişkin olması gerekir. En az bir konuda uzmanlıkla eşdeğer sayılabilecek bir çalışma yapmış olması, propagandistin metot geliştirmesine büyük katkı sağlayabilecektir.

İster propagandist adıyla isterse başka bir eğitimci vasfıyla çalışsın, eğitimci-den, düşüncenin yaşama uygulanışı konusunda tam bir tutarlılık beklenecektir. Bir başka deyişle, eğitilen açısından eğitimin yalana dayalı bir eylem olarak algılanmasını engelleyecek ve böylece etkisinin yüzlerce kat artırılmasını sağlayacak tek vasıf, eğitimcinin ortaya attığı düşüncelere uygun bir yaşam tarzı içinde olmasıdır. Yani eğitimci, kitlelerin nazarında örnek olandır. Anlatılan idealin somutudur. Bu nedenle de eğitimcinin seçimi büyük önem gösterir.

Elbette buraya kadar anlattığımız öğretim, eğitim, ajitasyon, propaganda gibi çalışma türlerini bıçakla ayırmış gibi bütününü birbirinden kopararak düşüneyemeyiz. Bütün bu tanımlar, bir bütünün oluşturan değişik parçalardır. Sık sık birbirinin yerine geçerek; birbirini tamamlayarak; hatta birbirinden rol çalarak birlikte yürürler. Buna rağmen böylesi bir ayırımın bizim için önemi, konuyu bilimsel bütünlüğü içinde ele alarak her bir alanın kendi içindeki üretkenliğini en yüksek düzeye çıkarabilecek örgütlenme önerilerine ulaşabilmeyi sağlamak içindir.

“Devlet, meşru eğitim tekeli elinde bulunduran politik üstyapı kurumudur” biçiminde ifade edilen tanım, devletsiz bir halk olan Kürtlerin bu alana ilişkin çalışmalarına, tartışılması gereken bir başka boyut daha katmaktadır. Bildiğimiz gibi her devletin, öğretim kurumlarına yüklediği asıl misyon, eğitim (bireyin sosyalizasyonu) görevidir. Bireyin, “iyi bir vatandaş” olabilme bilincine yükseltilmesi esas olarak devletin en önemli ideolojik aygıtlarından biri olan okullar aracılığıyla gerçekleştirilir. Çünkü hiçbir devlet, gerçekte egemen bir sınıfa ya da egemen sınıflar ittifakına dayanan egemenliğini, salt fiziksel güç kullanarak uzun süreli

olarak devam ettiremez.⁸² Tersine, yönetilenlerin, yönetenlerin varlığının gerekliliğine inandırılması gerekir. “Allah devletimizi başımızdan eksik etmesin” sözleriyle ifadelenen bilinç, egemen sınıf aygıtı olan devletin, varlığını koruyan en büyük güvencesidir.

Henüz özgür ve bağımsız bir devlete sahip olmayan Kürt halkının, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi sürecinde adım adım gerçekleştirmekte olduğu demokratik halk devrimiyle çözmeyi amaçladığı bir hedef de elbette Demokratik Cumhuriyet vatandaşının her türden ayrımcılığa karşı olan, özgürlükçü, demokratik, enternasyonalist vatandaş bilincinin oluşturulması, geliştirilmesi, içselleştirilmesi hedefidir. Bu görev de, yarının değil bugünün görevidir.

O halde çözümü doğrultusunda adımların bugünden atılması, Kürt halkının kendi özgür eğitim kurumlarına sahip olacağı çağlar için şimdiden birikim ve olanakların hazırlanması gerekir. Kürtçe dili; Kürt kültürü; Kürt düşün yaşamı üzerine çalışmalar; Kürt folklorik özelliklerini koruyacak, geliştirecek arşiv çalışmaları; Kürt toplumunun gereksinim duyduğu bilimcilerin, sanatçıların, düşün insanlarının sayılarının artırılması, var olanların dünyaya tanıtılması gibi çalışmalar açıktır ki her düzeyde okul, müze, arşiv, ulusal kütüphane gibi kurumların oluşturulması görevini de bir zorunluluk olarak önümüze dikmektedir.

Elbette bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik birçok kurum oluşturulmuştur. Fakat bu kurumların genel üretkenliklerinin düşük düzeyde olduğu gözlemlerle doğrulanabilir. Bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik olarak kurulmuş bütün kurumlar arasında idari olmakla sınırlanmamış gerçek bir iletişimi sağlamak; bunu oluşturacak bilim-sanat koordinasyon kurumlarını yaratmak temel görevlerden biri olarak ele alındığında, giderek bütün Kürt halkını kucaklayabilecek okul sistemlerine, eğitim ve kültür kurumlarına da ulaşılabilceği kanaatini taşımaktayız.

4 - EĞİTİM VE PROPAGANDANIN ÖRGÜTLENMESİ

Ciddi dönüşümlerden geçmekteyiz. Bu dönüşümlerin başarısı ancak, dönüşüm öneren programların kavranılması; kavratılması; kitlelere ulaştırılarak benimsenmesi; ve politikaların uygulanmasında her türden üretici emeğin somutlanmış desteğinin gerçekleştirilmesini sağlamakla mümkün olabilir. Bu istemlerin hepsinin, sonuç itibarıyla, eğitim ve propaganda gibi iki temel çalışma alanına

sıkı sıkıya bağlı olduğu açıktır. Oysa, güncel pratik-politik yaşamdan gözlemlere dayanarak söyleyebiliriz ki, ister kitlesel ister kadrosal boyutta düşünelim, eğitim çalışmaları sistemsiz, yetersiz ve çoğu zaman düzeysiz bir konumlanış içindedir. Eğitim adıyla gerçekleştirilen çalışmalar çoğu zaman bilimsel verilerden bütünüyle uzak; ajitatif söylemlerden öteye geçememektedir. Öğretim, eğitim, ajitasyon ve propaganda çalışmaları birbirine karıştırılmış olarak sunulmakta; bu ise, bu dört özel çabanın kendinden beklenen yararların ortaya çıkabilmesini engellemektedir.

Propaganda çalışmaları ise henüz uluslararası platformlarda mücadeleyi ve Kürt halkının kültürel zenginliklerini tanıtmaya düzeyinden bir hayli uzaktır. Bu konuda Başkanlık Konseyi'nin saptamaları da vardır: *"Yeni dönemde geliştireceğimiz temel bir çalışma da propaganda ve ajitasyon faaliyetimizdir. Bu çalışmamız belli bir gelişme kaydediyor. Bu temelde önemli hazırlıklarımız da vardır. Ancak yeni bir hamle ve yenilenmiş bir stratejik süreç, yenilenmiş bir üslubu geliştirmiş bir propaganda ajitasyon düzeyini gerekli kılıyor. Bu konuda henüz yeterli olamama ve yeterince değişememe vardır. Yine yeni hamleye uygun yeterlilikte bir propaganda ve ajitasyon gücüne ve derinliğine ulaşamama vardır. Bu durumları kesinlikle gidermek gerekiyor. Üzerinde durarak bu eksiklikleri aşmak, hataları düzeltmek ve bu çalışmayı sürece cevap verecek güce ulaştırmak şarttır."*⁸³

Dönemin handikaplarının aşılabilmesi ve gereksinimlerinin doğru kavranabilmesinde bir eğitim çalışmasının önemi tartışılmaz. Örneğin, Demokratik Cumhuriyet gibi, özellikle Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketi tarafından güncelleştirilmiş olan yaşamsal öneme sahip bir politik stratejinin kitlelere sunulduğunda nasıl bir düşünsel kaosun yaşandığı hatırlanırsa, eğitim çalışmalarının önemi daha açık olarak ortaya çıkar. Ya da, bugün bu başlık altında seminerlerin neredeyse bütünüünün sadece birkaç kişi tarafından veriliyor olması, eğitim konusunda ciddi bir örgütlemenin gerekliliğini ve aciliyetini göz önüne sermek bakımından sanırım yeterli bir örnektir.

Ciddi bir stratejik dönüşümün yaşandığı günümüz koşullarında, Avrupa'da, bu devasa değişimin kadrolar ve kitleler içinde yerini bulabilmesi ve dış çevrelerde akl-ı selime dayalı kararlar verilebilmesine yardımcı olabilecek düzeyde yeterli bilgilenmenin yapılabilmesi için:

A) Başta dernekler olmak üzere bütün yasal ulusal kurumların ayakları üzerinde dikilebilecek yeterlilik düzeyine ulaştırılmasına; Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin ulaştığı ulusal ve uluslararası düzeyin gerektirdiği uzun vadeli isterlerin karşılanabilmesi için, içerik ve biçim olarak dönüşüm ve değişimin kurumlar aracılığıyla ve hazırlanmış programlar kapsamında kitleselleştirilip yaygınlaştırılmasına;

B) Uluslararası boyutta diplomatik ilişkilerin bir yandan profesyonelleştirilerek derinleştirilmesine, ama öte yandan kitleselleştirilerek yaygınlaştırılmasına; propaganda çalışmalarının bu temelde yeniden gözden geçirilerek yeni stratejik dönemin isterleri doğrultusunda kurumsallaştırılmasına;

C) Her alanda gelişkin bir bilinç üretebilecek; genel olarak dünya kültürüyle Kürdü buluşturacak; özel olarak dünya kültür tarihi içinde Kürt kültürünün kaynaklarının ortaya çıkarılıp zenginleştirilmesine ve dilden halk danslarına müzikten felsefeye Kürt ulusal öz kimliğinin bütün elementlerinin toplumun bütün kategorilerince içselleştirilmesinde katkı olabilecek ciddi boyutlu öğretim ve eğitim çalışmalarına gereksinim vardır.

D) Bu yazı kapsamında, böylesi bir eğitim çalışmasının uygulama alanı ağırlıklı olarak Avrupa ile tanımlanan diaspora toprakları olarak sınırlandırılmıştır. Yaşanan diaspora topraklarında ortaya çıkan bütün toplumsal yaşam bizim de ortak yaşamımız; bütün sorunlar bizim de sorunumuzdur. Siyasal, kültürel sorunlar; uyuşturucu bağımlılığı ve uyuşturucu ile mücadele yöntem ve araçları; gençlik ve Avrupa'da Kürt gençliğinin kimlik sorunları; çocuklarımızın kültürel eğitimi; işçi-işveren ilişkileri ve çalışma alanına ilişkin günümüz sorunları; ilticaçılık, emeklilik, sağlık gibi konular bizim öğretim-eğitim ve propaganda çalışmalarımızın dışında kalamazlar.

Şüphesiz ki, konumuz açısından süzerek aldığımız bu amaçlar, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi açısından yapılması gereken çalışmaların bütünü tanımlamamaktadır. Fakat her şeye rağmen bu başlıkların, Avrupa'da, dönemin isterlerine yönelik olarak yapılacak bütün çalışmalara kaynak ve derinlik katabilecek temel çalışma noktalarını oluşturdukları söylenebilir.

5 - İÇERİK VE BİÇİM OLARAK EĞİTİM PROJEMİZ

Bütün Avrupa'yı ortak bir mekân (alan) olarak ele alarak, yukarıda tanımlanan eğitim projesi, içerik ve biçim olarak şu özellikleri taşımaktadır:⁸⁴

Programa bağlanmış eğitim

Hangi düzeyde yapılırsa yapılsın her eğitim çalışması, kısa ve uzun vadeli hedefler gözetilerek amaç, ilke ve araçları önceden saptanmış olarak programlanmak zorundadır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin ve onun öncü gücü PKK'nin önümüze koyduğu politik-stratejik hedefler, Kürdistanlı kitleler içinde sürdürülecek eğitim çalışmalarının yönelişini de tayin etmektedir.

Yüzyıllardır sürdürülen bir statik yapının, sömürücü-sömürgeci egemenlik ilişkilerinin yıkılmasını; emek ekseninde özgürlükçü, demokratik değişimin gerçekleştirilmesini; halkların özgür ve bütünüyle eşitlenmiş, bütünüyle demokratik birlikte yaşamının yaratılabilmesinin koşullarının, olanaklarının hazırlanmasını sağlamaya yönelecektir eğitimimizin temel amacı. "İnsanın özüyle" tanımlanan bir sosyalizm anlayışının bütün detaylarıdır bizim eğitimimizin içeriği.

Bu amaç ve içerik, sınırlı ve dar olarak tanımlanamaz. Bu amaç, ezilen halkların bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinden, işçi sınıfının oligarşiye karşı mücadelesine kadar koskoca bir çatışmalar dünyasının bütün alanlarını kapsar.

Kurumlaştırılmış eğitim

Gerek içerik gerekse bütün bir Kürdistan halklarını kapsayan hedef kitlesinin genişliği nedeniyle, eğitim çalışmaları, programlarını kolektif bir iradeyle oluşturabilecek; katılımcı demokratik anlayış zemini üzerinde kendini var eden; yürütme erkinin istenmeyen müdahalelerine karşı kendi altyapısını oluşturmuş, kendini kontrol edip kendini üretebilecek olanaklara sahip bir kurum olarak görevlerini yerine getirebilir. Eğitim böylesi bir kurumlaşmayı sağladığı takdirde politikanın hedeflerini bilimin verileriyle donatarak bilince ulaştırabilir.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketi, sömürgeciler tarafından köleleştirilmiş Kürt halkını bir ulus haline getirmenin en önemli adımlarını atmış; ulusal kimliğin onurunu yeniden kazandırmıştır. Ulus olma bilinci salt düşünce alanında kalma-

miş, Kürt ulusu, ulusal toplumlara özgü bütün kurumlarını oluşturmaya bugünden başlamış, birçok kurumunun oluşumunu gerçekleştirmiştir. Eğitim, bu oluşumu göz ardı edemez. Başka bir deyişle, eğitimin içeriği, Kürt ulusal kimliğinin geliştirilmesi; Kürt kültürünün zenginliklerinin ortaya çıkarılması ve yeniden üretilmesi; Kürt ulusal toplumunun gereksinimlerinin karşılanması hedeflerini de içerecek bir kapsamda olmak zorundadır. İşte, eğitimin kurumlaştırılması, salt eğitimi gerçekleştirecek örgütünün yaratılması değil, ama aynı zamanda Kürt ulusal kurumlarının hedef ve istemleriyle, öneri ve emekleriyle eğitim organizasyonu içerisinde yer alması anlamını taşımaktadır.

Merkezileştirilmiş eğitim

(Bugün için, projemiz kapsamında saptanmış sınırlar anlamında) Avrupa'nın bütününe "bir okul" mantığıyla eğitim kapsamı içine sokabilen bir örgütlenme projesine sahip olmak zorundayız. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin istemlerinin ve Kürt ulusal kimliğinin geliştirilmesine yönelik hedeflerin bugünkü istemleri aynı noktalarda birleşmektedir.

Gerek siyasal iradenin karşı karşıya kaldığı sorunlar ve sunulan çözüm önerilerinin ortaklığı; gerek, sömürgeciler tarafından kimliği yok edilmeye çalışılmış bir halkın ortak tarihsel-kültürel mirası ve dili kendi özgün kaynaklarından süzerek yeniden yaratmak yani, ulusal kimliğin geliştirilmesi ve güçlendirilmesine yönelik çalışmaların her Kürdün bilgi, birikim ve yeteneklerine bugün daha fazla gereksinim duyması; gerekse bu eski Kültür hazinesini çağdaş dünya kültürü ve bilimle bütünleştirmek için, eğitimin merkezileştirilmesi şarttır.

Böylece, kendi alanlarında karınca kararınca sürmekte olan çalışmaların, değişik kanallarda akan enerjinin birleştirilerek sinerjiye (örgütlenmiş enerjiye) dönüştürülmesi mümkün olabilecektir.

Öte yandan merkezileşme, bir yandan, eğiticiden kaynak kullanımına, eğitim giderlerinden eğitim deneylerine kadar birçok eğitim unsurunun dağılımında ortaya çıkabilecek bölgesel farklılıkların giderilmesine hizmet ederken; öte yandan, her bölgede ortaya çıkan deneyimi birleştirerek devletleşmenin temel koşullarından biri olan "meşru eğitim tekelinin" oluşturulmasına katkılı olabilecek birikimleri depolar, kuşaklara aktarmak için korur.

Yaygınlaştırılmış eğitim

Eğitimin yapısal olarak merkezileşmesi istemi, eğitimin her koşulda tek tip olması zorunluluğunu yaratmamalıdır. Eğitim, hedef kitlenin nitelikleri ya da yerel düzeyin gereksinimlerine göre belirlenir. Bu anlamda eğitim, merkezi bir örgütlenme ile sürdürülen genel eğitim çalışmasının yanı sıra, yerel düzeyin ya da değişik kurumların gereksinimlerini karşılayan özel eğitim çalışmalarını da gözetken, teşvik eden, olanak sunan bir anlayışla ele alınmak zorundadır. Siyasal, bilimsel, kültürel, mesleki alanlarda ve her kurumda sürdürülen eğitim, gereksinime bağlı olarak bir yandan genel düzenlemelerin diğer yandan yerel düzenlemelerin konusunu oluşturur.

Hedef kitlesi itibarıyla eğitim kitle eğitimi, grup eğitim biçiminde iki gruba ayrılabilir.

Kısaca: Katılımcı tanımı yapılmaksızın sürdürülen eğitim çalışmaları kitle eğitimi olarak tanımlanabilir. Kitle tanımı bazen daraltılmış olarak “kadınlara yönelik; gençliğe yönelik” gibi tanımlarla da sınırlandırılabilir.

Kamuya açık olarak dernek bünyelerinde gerçekleştirilen seminer, konferans, panel ya da benzeri etkinliklerden, görsel ya da yazılı kitle iletişim araçlarıyla sürdürülen kültürel, siyasal, bilimsel programlara; halk dansları etkinliklerinden iyi düzenlenmiş sportif programlara kadar birçok eğitim olanağı bu türden eğitim çalışmalarında kullanılabilir.

Grup eğitimleri ise, katılımcıların niteliklerinin daha ayrıntıda belirlendiği eğitimlerdir. Bu türden eğitimler, düzenli katılımı bozmayacak bir nitelikte oluşturulan gruplar arasında sürdürülen özel programlı, özel içerikli, propagandif türden eğitimlerdir. Örneğin dar gruplar halinde sürdürülebilecek sosyalist ideolojik eğitim çalışmaları ya da parti programının daha derinlikli kavranılmasına yardımcı olabilecek siyasal eğitimler bu türden eğitimler kapsamında ele alınabilir. Yine bu türden eğitimler, kitlesel eğitimlere kıyasla daha fazla derinlikli, bilimsel, ve kesinlikle yoğunlaştırılmış olarak ve düzenli olarak sürdürülürler.

Politik sorumluluklar üstlenmiş kadroların siyasal eğitimleri bu türden eğitim kapsamında ele alınmalıdır. Bu türden eğitimler, Parti tarafından iletilen talimatların kuru kuruya iletiildiği bir iletişim (bilgilendirme) toplantısı olmaktan çıkarılarak; bu türden programların bilinçle kavranmasına yardımcı olabilecek; üretici çalışmalar olmaya yöneltilmelidir.

Grup eğitimlerinden, çok özel bir alana yönelmiş olan eğitimler ise genellikle “uzmanlık eğitimi” olarak tanımlanabilirler. Bu çalışma, teknik, artistik ya da bürokratik bir konunun enine boyuna öğretilmesi çabasıdır. Örneğin Dış İlişki sürdürecektür bürolar, üzerinde çalışacakları ülkenin diplomasi tarihini; tarihsel süreç olarak Kürdistan ve Ortadoğu politikalarını; diplomasi mesleğinin pratik inceliklerini öğrenebilecekleri “akademik düzeyli” kurslardan geçirilmelidirler.

Yeterli yeteneklere sahip saptanmış kişilerden oluşan grupların kitle iletişim kurumlarında (televizyon, yazılı yayın ya da halkla ilişkiler alanlarında) çalışabilecek mesleki bilgilerle donatılmalı; bu bilgilere sahip olanların düzeylerinin geliştirilebilmesi için geliştirme kursları düzenlenebilmelidir. Kendini sürekli olarak yenilemeyen hiçbir çalışma alanı uzun vadede üreticilik niteliğini koruyamaz; tıkanır; bir süre sonra körelir ve kendini tekrar eden bir duruma düşer.

Yoğunlaştırılmış eğitim

Kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketinin gereksinimlerini gözeterek her olanağın ve yeteneğin kullanılıp geliştirilebilmesini de hedefleyen eğitim çalışmaları kısa vadeli ya da geçici bir etkinlik anlayışına değil; uzun vadeli, sürekli ve kesintisiz bir çalışma anlayışına dayandırılmak zorundadır. Değişik biçim ve türleri kullanarak fakat sık aralıklarla gerçekleştirilmesi gereken bir çalışmadır eğitim.

Kültürleştirilmiş Eğitim

Kendini yeniden var eden bir ulusun gereksinim duyduğu ilk şey: Yaygınlaştırılarak, yoğunlaştırılarak sürdürülmesi gereken kültür çalışmalarıdır. Bu, dilden tarihe, edebiyattan müziğe, coğrafyadan resme kültürel (düşünsel, sanatsal, felsefi) etkinliklerin tamamını kapsar. Elbette bütün kültür öğelerinin temelinde var olan bir politik altyapı, çalışmaların ana yönelişi sağlar.

Daha ön oluşum aşamalarında bile ilkel milliyetçiliğe karşı enternasyonal dayanışmayı öne çıkaran Kürt ulusal kimliği, “kültür” sözünden de salt milli tanımlarla sınırlanmış daraltılmış bir kültür anlayışını değil, dünya kültürü ile bütünleşmiş, çağdaş bilimle desteklenmiş enternasyonalist bir kültür anlayışını vurgular.

Kültür kurumlarıyla birlikte planlanacak halk dansları etkinliklerinden, Kürt ve dünya edebiyatçılarını buluşturacak söyleşilere kadar büyük bir çeşitlilik taşıyan kültürel etkinlik çalışmaları eğitimimizin birer uygulaması olarak ele alınmalıdır. Daha kısa bir tanımla, kültürelleştirilmiş eğitim, dünya kültürünü Kürt kültürü ile buluşturma çabasıdır.

Genişletilmiş eğitim

Eğitim projemizin salt ulusal kimlik sınırları içinde tanımlanmaması gibi, hedef kitlemiz de hiçbir zaman sadece yurtseverlerle sınırlı olamaz. Eğitim projemiz, üzerinde yaşadığımız topraklarda bütün Kürtleri ve bütün insanları kucaklamalıdır. Hedef kitlenin bu boyutta saptanması, doğal olarak eğitim yöntemlerimizin, eğitim araçlarımızın ve eğitim konularımızın olağanüstü bir zenginlikte olmasını gerektirir. Elbette, belirlenen her hedef kitle için belirlenecek içerik ve biçim farklılıkları iyi düzenlemek gerekir. Kamuoyuna açık bir bildiri, bir seminer ya da bir kültür şenliği bu türden bir çabanın araçları olabilir.

Yaşamsallaştırılmış eğitim

Eğitimi, “bireyin ve toplumun değiştirilmesi çabası” olarak tanımladığımıza göre: Sonuçları itibariyle bir yaşam tarzına dönüştürülemeyen eğitim başarısızlığa uğramış bir eğitim girişimidir. Kullanılmayan bilgi nasıl bir anlam ifade etmezse, yaşamsal bir anlam kazandırılmayan kültür de o kadar anlamsız bir emek tüketimi olur. Bütünlüğü içinde kültür, insan yaşamı üzerinde etkili olmalı; bireyin düşünce açısını genişleterek sorunları ele almada bütünlüğün, parça-bütün ilişkisinin kurulabilmesinin malzemelerini sunmalıdır.

6 - DEMOKRATİK EĞİTİM

Zaman zaman politika ile bilim, saptama ve önerilerinde birbirini yadsır, çatışır bir duruma düşebilir. Biz, bölgemiz halklarına kan kusturan bir ideoloji olan Kemalizm’e yönelik tahlillerden ve yaklaşık doksan yıla varan bir tarih laboratuvarının verilerinden elde ettiğimiz derslerle diyoruz ki: Böylesi çatışma durumlarında, bizim eğitimimizin içeriğini bilimin verileri belirleyecektir.

İkinci bir nokta olarak: Eğitim bireysel değil kolektif ve örgütlü bir çabanın ürünüdür. Kendisine yönelik eleştiri kabul etmeyen; kendi verileri dışında bir gerçekliğin de olabileceğine olanak vermeyen; eleştirel perspektiflerin tartışılabilmesi için özgür ortamları yaratmayan bir eğitim anlayışı, resmî ideoloji diye tanımlanan devlet-sistem düşüncelerine özgü bir davranıştır. Demokratik eğitim, eğitimin özgür koşullarda ve özgür katılımı ile üretilmesi çabalarına dayanır. Eleştiri, demokratik eğitimin temel dinamiğidir. Sistemin ezilenler, sömürülenler, baskı altında tutulanlar açısından deşifasyonu, ancak eleştirel bir perspektifle mümkündür. Halkın iradesinin ortaya çıkması, ancak eleştiriye yaşam hakkı ve güvencesi sunan bir düşünce sistemi içerisinde ortaya çıkabilir. Siyasal iradenin sunduğu düşünceler dahil, eleştirilemeyecek bir düşünce olamaz. Bu nedenle eğitimimizin demokratik niteliği, eleştirel kimliğiyle tanımlanabilir.

Eleştiri, ancak çoğunluk iradesini temsil eder bir yetkinlik ve meşruiyete dayanırsa, eylem yaratma gücüne kavuşabilir. Bu noktada, düşmana karşı kıran kırana bir mücadeleyi sürdürmek zorunda olan siyasal iradenin eylem kararlarının uygulanmasını riske sokacak eleştiriler, meşru kurumlar aracılığıyla kabul görüp genel çıkarlar hizmetine sunulana kadar, eylem süreçlerini ve örgütsel birliği etkilemeyecek yöntemlerle dillendirilmelidirler.

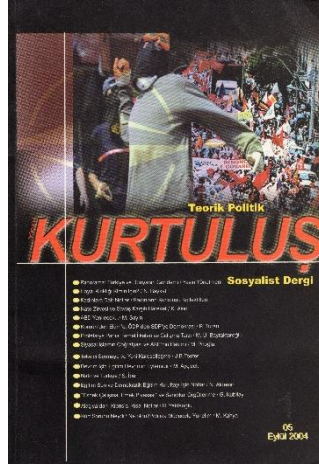
DEVİRİM İÇİN EĞİTİM, DEVİRİMİN EYLEMİDİR -1

KURTULUŞ için, eğitim üzerine bir yazı istendiğinde heyecanlanmadım dersem, doğrusu, yalan olur. Bunca zamandır yazıyorum, ama bu kez başka bir duygu idi beni kucaklayan. Yıllardır ayrı kaldığım Kurtuluş'ta yeniden yazmak, üstelik de böylesi bir konuyla başlamak, bireyin, kendi tarihiyle buluşması, yani emeğinin sonuçlarıyla tekrar yüzleşmesi anlamına da gelmekteydi.

28 yıl geçti Kurtuluş kolektif imzasıyla *"Teorik Eğitimin Önemi ve Yöntemi Üzerine"* başlığıyla kalemimden çıkan yazıdan bu yana.⁸⁵ Sonra yoğun bir "eğitim çalışmaları" pratiği; bu pratiğin kazandırdığı birikimi aktaran *"Sosyalist İdeolojik Eğitimin Önemi ve Yöntemi Üzerine"* başlıklı seksen sayfalık geniş yazı.⁸⁶

Şaban İba çok güzel özetlemiş o dönemin eğitim çalışmalarının anlamını, Marksist Eğitim ve Parti Okulu başlıklı yazısında.⁸⁷ O günün eğitim çalışmalarının amacını, hedefini doğru tanımlamış. Onun yazısı henüz mürekkep kokusunu aldığı bir tazelikte iken, aynı konu üzerine yeniden "eğitimin anlam ve önemi" üzerine yazı yazmaya kalkmak, en azından şimdilik, cesaret işidir ve ben de bu konuda sanıldığı kadar cesur değilim. O halde, hiç olmazsa bu yazıda, KURTULUŞ tarihinden hatırlatmalarla işe başlamayı, benim, aslında sizleri can sıkıntısı verecek uzun bir yazıyı okuma zahmetinden kurtarmaya yönelik, iyi niyetli zararsız küçük bir hilem olarak kabul edin.

Tarihimizi öğrenmenin geleceği kavramada ve mirası doğru değerlendirilmede katkısı tartışılmaz. Köklü bir tarih bilinci, kişide olduğu kadar örgütlerde de "kendi bilincine ulaşma" eyleminin, yani doğru bir kimlik tanımının olmazsa olmaz koşulu değil midir?

İDEOLOJİK TARTIŞMANIN ÖNEMİ ÜZERİNE...

İdeolojiyi henüz “öğrenemeden” en keskin ideolojik çatışmaların sürdürüldüğü bir ülkedir Türkiye. Yaşayan bilir.

KURTULUŞ’la yeni ilişkiye girmiş özel bir grupla ilgilenmem istenmişti bir seferinde: “Biraz disipline gelmezler de, onun için seni seçtik” sözünün arkasında yatan anlamı çözmeye çalışıyordum bir yandan. Yeteneklerim mi takdir ediliyordu, yoksa, disiplin anlayışındaki katılık mı eleştiriliyordu, anlamak zordu. Verilen ev adresinde buluştuk. Grup altı kişiden oluşuyordu. Olağanüstü bir saygı gösteriyorlardı bana karşı. İdeolojik eğitimin anlam ve önemi üzerine söyleye başlayacaktım ki, yüzlerindeki henüz yeni olduğu anlaşılan çiziklere, yara berelelere takıldı gözüm. Nedenini sordum: “İdeolojik mücadele yapmışlardı.” Kimlerle? Kendi aralarında. Konu neydi? Mustafa atladı yanıtlamak için: “Abi, bu hırbo Stalin’e küfretti. Lan sen kiiim, Stalin kim? Stalin de bizden değil mi abi?” Deli Suat, Sarı Kemal, Kambur Mustafa birbirlerine girmişlerdi sille tokat, ideolojik mücadele aşkına.

Tecrübesizdik bizler de eğitimciler olarak. Karşılaştığımız her sorunda yeniden eğitiyorduk kendimizi. Tuzluca’yı’ndan çıkardığımız eğitim grubu, ideolojik mücadele aşkına çaldıkları kamyona atlayıp, ülkücü faşistlerin kontrolündeki Atatürk Öğrenci Sitesi’nin duvarlarındaki sloganları silip aynı arabayla eğitim çalışması yapılan eve gelince hızla evi terk etmek zorunda kaldığımızda da; eğitim için ilk kez odaya girdiğimizde komut çekip hazır ola geçen Kara Harb Okulu öğrencilerinin askeri üniformalarına bakarak sosyalizmin devrim anlayışını ve ordunun sistem içerisindeki yerini anlatmaya çalıştığımızda da; TÜM-DÖKÜM-iş sendikasında, ön çalışmasını büyük titizlikle gerçekleştirerek hazırladığımız, küçük ve orta sanayi işçilerine yönelik eğitime, ellerindeki bir kasa Tekel birasıyla gelen işçileri görüp “işçi sınıfının devrimci karakteri” konusundaki kaygılara kapıldığımızda da; Belediye işçilerine yönelik verdiğimiz çalışmada, Kapital’den aldığımız artı değer sömürüsü formülleriyle bilgimizi döktürürken, bir Belediye temizlik işçisinin, “hoca, bir de benim sömürü miktarımı hesap ediversene?” sorusunu, meta üretimi içerisinde doğrudan yer almadığı için matematik kurgularla yanıtlamayı bir türlü başaramayıp, durumu ve “bilimi” kurtarmak için demogojiye başvurmak zorunda kaldığımızda da aynı kaygılara kapılıyor, farklı alanlarda önümüze çıkan yetersizlikleri yaşıyor, yeniden yeniden zorlanıyorduk.

68’den getirdiğimiz geleneksel andımız kanımıza işlemiştir bir kere: “Yılma-
daan.. usanmadaaaan.... savaşıcağımızaaa...”

İdeolojik mücadelenin önemi tartışılmazdı elbette; sorun yönteminde idi sadece. Bunun için de, eğitimcilerin eğitimi öne çıkardı; işe, tecrübemizin yettiği kadarıyla “Eğitimcilerin Eğitimi” çalışmalarıyla başladık. Deneyimlerimizi, birbirimize katarak birleştirdik; bilgilerimizi, sürekli okuyarak, tartışarak, sorarak geliştirdik; gücümüzü, örgütleyerek büyüttük; çalışmalarımızı programlara bağlayarak üretken kıldık.

Ve eğitim öykümüzün yazılı tarihi böyle başladı.

ÖRGÜTLENME EYLEMİ OLARAK EĞİTİM

Dışımızdaki hareket ya da örgütlerin KURTULUŞ’a ilişkin tanımlamaları içerisinde, “eğitime verdiği önem ve teorik düzey yüksekliği” tanımı, sonuna daima parantez içerisinde çift ünlem işareti eklenen, biraz da küçümseme içeren yaygın tanımlardandı. Bu tanımla anlatılmak istenen şey, KURTULUŞ’un “eylemden kopuk bir “entelektüel sol çevre” olduğuna ilişkin propaganda kasıtlı ya da önyargılı bir düşünce idi.

Oysa KURTULUŞ çok yerde örgütlü eylem gücünü eğitim grupları içerisinde çikarmakta idi.

KURTULUŞ Hareketi’nin örgütlenmesinde eğitim çalışmalarının rolü, süreci yaşayan herkes tarafından yakından bilinir. Tanım, sosyolojik boyutlarından kopararak ele alındığında birey adına ciddi itirazlara neden olsa da, “eğitim” kavramı, bireyin şu veya bu amaçla, şu ya da bu biçime sokulması çabasıdır. Bu nedenle, elbette sosyalist eğitim çalışmaları da, dönemin sorunlarından bütünüyle kopuk; ondan bağımsız ele alınamazdı; alınmadı da. 74 sonrası Türkiye sosyalist hareketinin önündeki üç temel sorun örgütlenme, solun birliği ve teorik netliğin sağlanarak ideolojik hegemonyanın ele geçirilmesi idi. Eğitim çalışmaları da bu somut amaçları bütünüyle içermiştir: “Proleter devrimcilerinin sosyalist eğitimde hedefi açıklıkla belirlenmiştir. Çünkü hayatın her alanındaki günlük çalışmalar bu görevin gerçekleştirilmesi amacına hizmet edecektir. Bugün sosyalist eğitimimizin hedefi anti-oligarşik demokratik halk devriminin gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktır. Sosyalist ideolojik eğitim, tüm silahlarını acil sorunlarımızın çö-

zümü için: örgütlenme için, sosyalist hareketin birliğinin sağlanması için kullanılmalıdır. Her çalışmada, örgütlenme konusunda kafaları açmak, tartışmaları geliştirmek, derinleştirmek, kadro çıkarmaya yönelik çalışmalara önem ve hız vermek, Marksizm-Leninizm’i tavizsiz bir biçimde savunmak, marksist teoride yapılacak her çarpıtmaya, tahrifata karşı en şiddetli tepkiyle çıkmak, bu konuda somut adımlar atmak yoluyla olur.”⁸⁸

Çalışmalarda izlenen yöntem sadece içerik olarak değil, biçim olarak da, devrimciliği yaşamın bütün alanlarında uygulamaya, yani toplumsal ve bireysel yaşamı birlikte değiştirmeye yönelik, kendini eylemle bütünleştirmiş bir anlayışa dayanmaktaydı. Çalışma gruplarının her biri, birbiri ile ve bütünle, gerçekte bir örgüt birimi gibi ilişkiliniyordu. Bölge, mahalle ya da sokak, okul ya da işyeri, işçi ya da sendikacı, asker ya da sivil bürokrat olarak ve düzeylerine göre gruplandırılarak bir araya getiriliyordu devrimciler. Yasadışı koşullarda çalışma yapmak zorunda olan bir örgüt hüccresinin sahip olması gereken kurallar bütünüyle geçerliydi bu küçük grupların çalışmalarında. Toplantılara katılımda düzensizlik affedilmezdi. **İlk kez oluşturulan her bireysel ilişkinin düzenliliğe sahip ilk örgütsel eylemi, “bir eğitim grubu içerisinde yer almak” idi.** İlk merhabanın yüklediği ilk sorumluluk idi Marksist eğitim çalışmalarından birinde yer almak.

BİR ÖRGÜTLENME BİRİMİ OLARAK EĞİTİM

Önceleri, her zaman kullanabileceğimiz alanları bir okul haline getirerek başladık işe. Örneğin ünlü İMO⁸⁹ pratiği böylesi bir olanağa dayanmaktaydı. İki ayrı odada iki ‘sınıf’ olarak, sürekli sosyalist eğitim verilen bir okul gibi kullanılmaktaydı bu mekân. İki eğitimci, her gün üç ya da dört gruba çalışma veriyordu burada. Tam bir okul sistematliğinde düzenleniyordu her şey. Bir “sınıf” Gamlı Baykuş (Mehmet Kaptan) tarafından verilen ekonomi politik çalışmalarına; diğeri, tarafımdan verilen felsefe, sınıf mücadeleleri tarihi ve devrim teorileri sınıfı olarak ayrılmıştı. Çalışma müfredatı, takvimi, eğitimcisi her grup için önceden ayarlanıyordu.

Eğitim çalışmaları, yaygınlaşmaya başlayınca, bu türden çalışmalara ruh da katan asıl mekânlarımıza, mahalle aralarında yer alan evlere taşındı.

Oldukça yoğun ve sistemli bir çalışma yürütölmekteydi. Başlangıçta bir kişi üzerinden yürütölen çalışmalar giderek yaygınlaşınca, 1977 yılında Ankara’daki

çalışmaları örgütlemek için üç kişilik bir merkezi Komite oluşturuldu. Eğitimcilerin üstlendiği grup sayıları ise değişmekteydi. Örneğin bu tarihlerde sadece benim Ankara’da kişisel olarak üstlendiğim grup sayısı 14; merkezi Komite’ye bağlı olarak Ankara’da sürmekte olan toplam eğitim çalışması sayısı ise 67 idi. Eğitimciler, merkezi Eğitim Komitesi’ne, yaptıkları çalışmalara ilişkin düzenli ve ayrıntılı rapor vermek zorundaydılar. “Grubun çalışma takvimi ve yeri; katılım sayısı; çalışmaya katılmayanların gerekçeleri; işlenen konular ve grubun gelişim düzeyi; grupta çıkan tartışmalar” gibi standart sorular üzerine hazırlanan raporlar, üç kişilik merkezi eğitim komitesinde değerlendirilerek, gereksinim duyulduğunda gruplara destek mahiyetinde girişimler gerçekleştirilebiliyordu.

Merkezi yapıya bağlı olarak çalışan bu eğitimcilerin üretkenliğinin düşürülmemesi için, her birinin üstlendiği günlük çalışma grubu sayısı dört ile sınırlanmıştı. Eğitim süreleri ise, her grubun kendi özgülüne göre belirlenerek, bir saat ile üç saat arasında değişmekteydi. Komite’ye bağlı olarak çalışan 12 eğitimcinin asli görevleri eğitim çalışmaları idi elbette. Ama eğitimciler, kendi asli çalışmalarının yanı sıra, bildiri dağıtımından sokak çatışmasına, devrimci hareketin hiçbir çalışma alanından kopamazlardı.

Yerel alanlarda yer alan örgütlenmelerin, ya da ADKD⁹⁰ gibi açık alan özgün kuruluşlarının kendi başlarına gerçekleştirdikleri çalışmaların yanı sıra, örgütlü kurumlarda yürütülen eğitim çalışmaları da aksatılmazdı. Haftalık Kurtuluş Gazetesi’nin çalışanları olarak sürdürdüğümüz eğitim çalışmasının en küçük katılımcısı, bir yandan konuşurken bir yandan da kucağımızda uyutmaya çalıştığımız Mahir Sayın’ın kızı iki yaşındaki Zeynep’ti. Haftalık Gazete’nin fiilen iş yapmadan bekleyen “yedek” bürosunun iki çalışanı bile eğitim dışı bırakılmamıştı. Ajitasyon-propaganda gibi uzmanlık isteyen alanlarda, gruplar içerisinde seçilmiş arkadaşlardan oluşturularak, uygulamalı özel eğitim çalışmaları düzenlenirdi.

BİR ÖRGÜT EYLEMİ OLARAK SOSYALİST EĞİTİM

Sosyalist eğitim, elbette sadece sınırlı sayıda eğitimcinin çabalarıyla gerçekleştirilebilecek bir çalışma olamaz. Bu, parça bütün ilişkisi içerisinde mümkün de değildir. Bir grup eğitimcinin çabası, bütünü temsil eden irade tarafından büyük bir inanç ve kararlılıkla savunulmasaydı eğer, bütün içerisinde kaybolur giderdi. Böylesi bir eğitim düşüncesinin tepeden tırnağa işlenebilmesi için, örgütün en

üst karar organlarından en alt birimlerine kadar herkesin duyarlı ve uyarıcı olması gerekirdi. KURTULUŞ hareketinin şansı, işin başından böylesine duyarlılığa sahip bir merkezi yapıyla yürümeye başlaması idi.

Kaçaroğlu efsanesinin sırrı, sadece, yoldaşımızın militan eylemlerinde saklı değildir: ilişkili olduğu herkesle kurduğu samimi diyalog; altında çalışan insanların iç çamaşır gereksinimini sormaya kadar varan bir dost ilgi; devrimi savunurken gözlerinden çıkan ışıltı, militanın ona güvenini, “örgüte güvenmenin gerekliliği” üzerine verilen binlerce söylevden daha hızlı etkiliyordu. Devlet’i anlatmaya gitmeden önce, devlet üzerine Şaban’dan aldığımız kurslar, eğitime gösterilen ilgiden dolayı eğitimciyi de coşkulandıran bir enerji kaynağı idi. Onca yeteneğiyle övündüğümüz Mahir, içimizden birisi, her şeyiyle militanla eşitlenmiş bizden bir yoldaş değil miydi? Aklımız İlhami’ydi: Sağduyuyu, soğukkanlılığı, örgütlülük bilincini ondan örnekliyorduk bütünüyle. Her akıl tutulmasında, durumu özetleyen derslerine ihtiyacımız artıyordu, ilaç olarak. İsmet “abi”miz, kendini aşan insanın en önemli örneği idi, bizimle birlikte yaşayan.

Saymadığım isimlere haksızlık etmeyeyim. Ama gerçekten yaşamlarıyla göstere eğitiyorlardı kendi tabanlarını. Ve eğitimciler, eğitime katılan yoldaşlarımızdan istediğimiz bütün devrimci özellikleri yaşamlarıyla sergileyebiliyorlardı.

1978 1 Mayıs’ına güçlü katılım için para kaynağı yaratmak amacıyla, Hacettepe Hastanesi’nin açtığı parayla kan alımı kampanyasına katılmaları için Ankara’da, Kurtuluşçular arasında bir çalışma yapmamız istenmişti. Örgütümüz adına katıldığımız bu kampanyada, bir şişe kan karşılığında belli bir miktar para almaktaydık. Doktorların, kan vermesinin sakıncalı olacağı nedeniyle kan almayı reddettikleri bir propagandistimiz, kampanya çalışmalarına katılmayı reddetti. Diretti, doktor dostlarımızı ikna ederek kan verdi, iki gün halsiz yattı, sonra propaganda çalışmaları içinde yerini aldı. “Kendi yapmadığım bir işi, başkalarının yapmasını nasıl isteyebilirim ki?” diye anlatıyordu derdini.

GÜNEŞ, KIRAZ AĞAÇLARI VE DİYALEKTİĞİN ÖNEMİ

Bazı günler uykusuz ve yorgunluktan ölü gibi katılırdık çalışmalara. Öylesi zamanlarda, Gamlı Baykuş Mehmet Kaptan’ın deyimiyle “otomatığe bağlardım” çenemi. Bir yaz günü, yorgunluk, uykusuzluk ve “bir sen eksiktin Güneş ışığı”

ufacık bedenimde buluşunca, konuşurken uyuya kaldım, İMO'daki çalışma odamızda, uzun toplantı masasının duvara yakın kısmında. Çoğu Özel Yükseliş Mühendislik Okulu öğrencileri. Gülseren Pusatlı'dan Mahmut Güven'e kalabalık bir grup. Ağzımdan çıkan son sözlerin "kiraz ağaçları" sözcüğü olduğunu duyup, irkilerek uyandım. Artık yeterince deneyimliyim; konuşmamı sürdürdüm: "Kiraz ağaçlarıııı... kiraz ağaçlarıııı... güneş, su ve hava ile beslenip her yıl yeniden kendini üretiyor. Bir yandan ölüyor, yaprak yaprak, dal dal dökülüyor; diğer yandan doğuyor, yaprak yaprak, dal dal. Yaşamda zıtların birliği için güzel bir örnek." Konuyu, diyalektik yöntemde zıtların birliği ve çatışması sorunu üzerinden biraz daha devam ettirip bitirdim.

Başardım sanmıştım. Kimse anlamamıştı; sevindim, Beştepeli Hasan dışarıda soruyu sorana kadar: "Abi, içeride biraz mayıştım da, bir ara konudan koptum sanırım. Bir sorum var. Leninist örgütlenmeyi konuşurken, kiraz ağaçları nereden katıldı konuya?"

Yanıtımla değiştirmek istedim konuyu: "Güneşten katıldı Hasan, güneşten!"

ÖĞRENCİLERİMİZ ONURUMUZDU

Böylesi bir eğitim örgütlenmesi, sadece çalışmaların düzenliliğini sağlamakla kalmıyor, ama aynı zamanda, her gün, o saatte çalışma yapmakta olan 12 grubun, ortaya çıkabilecek ani olaylarda ilk müdahale grubu olarak hazır tutulmasına da katkılı oluyordu.

"Görevimiz bilinçlendirme ile bitmez" diyerek tanımlamaya başladık sosyalist eğitimin amacını aktarırken eğitimciye: "Çünkü bugün bu görevi burjuva reformistler de 'yapmaktadırlar'. Bizim görevimiz, onları bilinçlendirmekle kalmayıp, örgütleyip, proletarya diktatörlüğüne kadar varacak bir mücadele içine sokmaktır."⁹¹

Ve bir gün **Aynur Sertbudak**, hiç aksatmadığı eğitim çalışmasına gelmemişti. Çünkü o, Ankara Ziraat Fakültesi'nde faşistlerle çatışmada ilk kaybımız olmuştu.

Bir eğitim çalışmasında andık yine onu, / En uzun koşuysa elbet Türkiye'de Devrim / O, onun en güzel yüz metresini koştu / En sekmez lüverin namlusundan fırlayarak... / En hızlıydı hepimizin, / En önce göğüsledi ipi... / Acıyorsam sana anam avradım olsun, / Ama aşk olsun sana çocuk, aşk olsun" diyerek.⁹²

Yemin ederim gözümüzden yaş gelmedi; naiftik, duygusaldık ve sırtımızda Atlas'ın yükü. Öykülerde yazsak abartı sanılır belki, ama biz öyküler üstüydük zaten.

Eğitim çalışmasının bitimini iple çektiler yoldaşlar, Ziraat Fakültesi önünde biriken faşistlere bir an önce ulaşabilmek için. Ve kıran kırana sürdürüldü çatışmalar Aynur'un yoldaşları tarafından.

Biz mi gariptik, zaman mı acımasız, bilmiyorum.

Ama öğrencilerimiz onurumuzdu.

“BEN DE SENİN RIZGARINI...” ya da “BAŞÇELİŞKİ SARIMSAK!”

Sanıldığınin aksine, hiçbir eğitim çalışmamız, işe, doğrudan KURTULUŞ'un düşünce ve tezlerinin öğretilmesi ile başlamamıştı. Daha hiçbir ciddi deneyime sahip olmadığımız aşamalarından başlayarak, öncelikle Marksist diyalektik ve tarihsel materyalizm ve devrimin Leninci yorumu çalışmaların biricik konusunu oluşturmaktaydı. Çoğu zaman, çalışmalara katılan yoldaşlarımızın ağır baskısı altına girerdik bu tutumumuzu sürdürürken: Marks'a ve Lenin'e güven tartışılmasa da, örneğin “Hacettepe'deki Dev-Yolcu'lara yanıtta Marks yetersiz kalıyor; biz ne diyoruz abi” dayatması sık sık çıkmaktaydı önümüze. “Eğer siyasetimizin doğru devrimci çizgiyi temsil ettiğini söylüyorsak, Marksizm-Leninizm doğru devrimci çizgiden ayrı bir şey midir? O halde Leninizm'in savunulması aynı zamanda Leninist siyasetin savunulması anlamına gelmez mi?”⁹³ türünden açıklamalar ise, saygıyla karşılanırsa da zaman zaman Dev-Yolcu'lara yanıt istemini karşılamaktan uzak bulunmaktaydı!

Direttik: “Siyasetimizin görüşlerini vermek için acele etmemek gerekir. Sosyalizm bilimselse, onun bütün bilimlerde olduğu gibi bilimsel yöntemlerle incelenmesi, öğrenilmesi, öğretilmesi gerekir. Aritmetiğin basit dört işlemi bilmeden, karmaşık cebir problemlerini çözme olanağımız yoktur. Olsa olsa bu problemlerin çözümlerini ezberlememiz söz konusu olabilir. Oysa cebirdeki milyonlarca problemi tek tek ezberleme olanağımız yoktur. Toplumsal hareketin problemlerini çözmek için de aynı şey söz konusudur”⁹⁴ diyerek yürüdük yolumuzda.

Bilimden aldığımız kadarıyla toplumumuzu analiz etmeye çalışıyorduk. Üniversite sınavları için bir iki haftalığına Ankara'ya gelmiş olan Taşköprülü yoldaşların naif merakı vardı hepimizde. Bir küçük gruptular. Ankara'da misafir olacakları iki hafta boyunca sürecektir çalışmada, diyalektik ve tarihsel materyalizmi vermeye çalışmakta, toplum ve çelişkiler konusunu işlemekteydik. Konu: Temel çelişki-baş çelişki tanımı. Örneklenmesini sağlamak için, "sizin orada baş çelişki nedir?" sorusuna verdikleri yanıt, 27 yıldır her hatırlayışımda büyük keyif aldığım çocuksu bir güzelliği taşıymaktaydı: "Sarmısakdır abey, sarmısak!"

Biz eğitimciler şaşırsak da onlar haklı idiler. Taşköprü, sarımsak üretiminin bol olduğu ama gerçek üreticinin hiç kazanamadığı, malum yerlerden biriydi. Üreticiler, üretimin bütününe aracı firmalara kaptırmaktaydılar. Ve bir üreticiler kooperatifi kurma çalışmaları, gerçekte üniversite sınavlarına gelmiş olan gençlik devrimcilerin aynı zamanda sürdürdükleri bu "sosyalist eğitim" çalışmalarından üreyen bir düşünce olarak kafalarda oluşmuştu.

Eğitimle sağlanan gelişim hepimize moral veriyordu. Oligarşinin ve anti'sinin ne anlama geldiğini yeterince sökemediği zamanlarda, "yaşasın anti-oligarşik demokratik halk devrimi!" sloganımıza yüreğiyle bağlanmış yoldaşımızın, "kahrolsun Oligarşi" diye slogan atan başka sosyalistlere, "ben oligarşiye küfrettir mem arkadaş" diyerek saldırdığı; ya da, "Oligarşi" sözcüğünün fazla tekrarından bıkip, "senin oligarşini ..." diye küfreden Rızgarı'ciye, "ben de senin Rızgarı'nı ..." diyerek karşılık veren Kızıltepe'li Bozo'nun Ankara'ya kadar gelerek gidermeye çalıştığı bilim yetersizliği günleri geride kalmıştı artık.⁹⁵

"ALLAHSIZ DÜHRİNGİ!"

Tevatür olarak ortada dolaşan önyargılı yorumların tersine, çalışmalarımız Felsefenin Temel İlkeleri (G. Politzer) gibi ikinci elden felsefe kitaplarıyla değil, örneğin Engels'in Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, Doğanın Diyalektiği ya da Anti-Dühring gibi eserleri temel alınarak, ve özellikle kendi hazırladığımız notlar üzerinden sunulurdu. Ekonomi politik dersleri, Mehmet Kaptan'ın, Marks'ın Kapital, Ücret Fiyat ve Kar, Ücretli Emek ve Sermaye ya da Lenin'in Emperyalizm gibi kitaplarından yararlanarak ve ülkemizden örneklenirerek hazırladığı Ekonomi Politik Eğitim Notları'ndan; felsefe, tarafımdan hazırlanan Diyalektik ve Tarihsel Materyalizm Eğitim Notları'ndan yararlanılarak verilirdi. İkinci

el kaynaklar ise daha çok yeni başlayan gruplara yardımcı kaynaklar olarak önerilirdi.

Daha ilk adımlarımızla birlikte gerçekleştirdiğimiz somut bir analizin sonunda üretilmişti bu tutum: Grupçuluğun dar sınırlarından kurtulamamış, grup çıkarlarını devrimin genel çıkarları üzerinde tutan zihniyetler, burada da sektерliklerini sürdürmekte ısrar etmişlerdir. Bazı gruplar Leninizmin temel tezlerini, diyalektik ve tarihi materyalizmi, Marksist ekonomi politiğı anlatmadan ‘teorik eğitim’ adı altında, direkt olarak kendi teorilerini, tahlillerini öğretmekte; grup görüşlerinin propagandasını yapmaktadırlar. Böylece Marksist teorinin öğretilmesi savsaklanmakta, oportünizm, Marksizm diye yutturulmaya çalışılmaktadır.”⁹⁶

Anti-Dühring, biz eğitimcilere, çalışmanın grup tarafından kavranılıp kavranılmadığına ilişkin yeterince kontrol olanağı sunan bir eserdir. Zaman zaman başvurulun hileli yöntemimiz her zaman başarılı olmuştur: Kitaptan, Engels’in daha sonra eleştireceğı bir Dühring alıntısı isim vermeden okunup, sonra grubun düşüncesi soruluyordu. Başlangıçta herkesin onayladığı aktarılan bölümdeki düşüncenin Dühring’e ait olduğu söylenince ise, en azından 1870’li yılların Alman sosyaldemokrat işçileri kadar, Dühring tarafından aldatılmışlık duygusu yaşıyorlardı gencecik yoldaşlarımız. “Allahsız Dühring, ne de güzel yazmış, biz BİLE aldandık” türünden tepkilerin moral bozucu etkisini silebilmek için yanıtımız hazırıldı: Merak etmeyin! Bakın ünlü Marksist Bebel bile zamanında Dühring’in büyüsüne kapılarak “Yeni Bir Komünist” başlıklı övgü dolu bir makale yazmıştır. “Eğer Bebel’in en sağlam marksistlerden biri olduğu düşünülürse, bu ‘yeni komünist’in, o denli sağlam olmayan militanlar arasında yapabildiğı yıkımlar tasarlanabilir!”⁹⁷

Karşıtlarının çapının büyüklüğüne tanık oldukça, Marks, Engels ya da Lenin gibi kimliklere duyulan saygı ve güven daha da artıyordu. Bazen Martov oluyor, “Menşevik örgütlenme anlayışımızı” savunuyorduk eğitime katılan gencecik yoldaşlarımıza karşı. Saygıyı elden bırakmayıp paratoner kullanarak konuşurlardı çoğı kez: “Yani bizim ülkemize göre değil abi bu model. Ali Baba tekkesi mi yani örgüt dediğın?”

Eğitime verdiğimiz önem, salt kendi örgütlü pratiğimizle yetinmeyi başından reddediyordu. Gözlemlemek, araştırmak, incelemek bir yaşam biçimi olarak geliştirmeye çalışılıyordu. Okumak, kendi başına devrimci bir eylemdir. Marksist

klasiklerin okunması ise, zorunluluğu olan bir değişim metodudur. “Biz hapı yuttuk; hiçbir zaman iyi bir Kurtuluşçu olamayacağız; çünkü Kurtuluşçu olabilmek için Marks’ın Kapital isimli kitabını okumak gerekiyormuş; kitabı gördüm moralim bozuldu; ne vardı sanki, biraz daha az yazsaymış ya Marks!” diye sızlanan Ankara Altındağ’lı yoldaşların korkusu, bu dönemin eğitim çalışmalarının içeriğinden kaynaklanmaktaydı belli ki.

Dönemin, yoğunca sürdürülen antifaşist mücadelesinin sıcak ortamında belki Marks’ın Kapital’ini okuyamadılar, ama Kapital’in eleştirel analiziyle özü ortaya çıkarılmış olan kapitalist sistemin Marksist yorumunu ve çözüm için önerilen devrim idealini bu çalışmalar içinde kendi dillerince öğrenip içselleştirdiler bu yoldaşlar. Sokak çatışmalarında gösterdikleri yiğitliğin temelinde, ahlak boyutunda içselleştirdikleri bir toplumsal sorumluluk duygusu yatmaktaydı.

Ve bir eğitim çalışması sırasında aldım haberini: Ankara’da faşistler tarafından bir sokakta sıkıştırılarak öldürülen **Yener Demirel**’in sıkıldığı son kurşun, Türkiye halklarının sosyalizm mücadelesine atılmış **Taylan Özgür-Nail Karaçam** geleniğinin renklerini taşıyordu.

DEVRİMCİ TARZIN SERVET BİRİKİMİ: ENTERNASYONALİZM

KURTULUŞ’un eğitim çalışmalarının bilimsel boyutu dışında, unutulmaması gereken bir ikinci boyutu daha vardı: Devrimci mücadelenin isterlerine uygun bir yaşam tarzını yoldaşlar arasında geliştirmek; devrimci tarzı içselleştirmek. Bu nedenle, hareketin daha başında, Sosyalist Ahlak-Devrimci Tavrı ve Eleştiri Özeleştiri Üzerine Notlar adıyla yayınladığımız bir kitapçık, adeta boyundan beklenmedik bir misyonu üstlendi diyebiliriz.

“Bu onurlu kavgada bizler de tüm eksikliklerimiz, kusurlarımız ve yanlışlarımızla birlikte halklarımızın yanında yerimizi aldık. Ancak, kavgamızda daha tutarlı, daha kararlı ve inançlı olmak için kusurlarımızdan bir an önce sıyrılmak, eksik yanlarımızı hızla tamamlamak gerektiğini de bilmekteyiz. Bunları gerçekleştirebilmek için, yani tutarlı devrimciler olabilmek için eksiklerimizi saptamak, kusurlarımızı tanımlamak ve bu kusurlardan kurtulmak için yoğun bir çaba sarfetmek zorundayız. Her hastalık ancak tanımlanabildiği, nedenleri bilindiği takdirde iyileştirilebilir” diye başlıyordu kitap.⁹⁸

Hareketin kaynakları kıttı; sadece kitabın hazırlanması işini değil, ama aynı zamanda yayınlanması görevi de hazırlayanlara verilmişti. Hepimiz parasız; burs ya da kredi gibi kaynaklarımızın bütünü harekete gidiyor. İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi'nin sunduğu olanağı değerlendirerek daktilo yazımı DIN A-4 kağıt formatıyla 1000 adet teksir yaparak ilk basımını gerçekleştirdik kitabın. Titiz bir çalışmaydı. Ankara'dan **Raşit**'in teknik dehası ve yoğun emeğiyle ve aynı yöntemle bastığımız karton kapakla birlikte el yapımı broşürümüzü tanesi 20 liradan satışa çıkardık. Yazarına bile parayla satılan bu kitapçık "su gibi" gitti. Bu kez, teksir satışından elde ettiğimiz 20 000 lirayı matbaaya yatırarak yeniden 12500 adet basım yaptık. Bu basım da inanılmaz bir hızla tükendi.

İşte, eğitim çalışmalarımızın bir boyutunu oluşturan devrimci tavrın içselleştirilmesi çabasının temel kaynağı bu broşür idi. Eğitim çalışmalarımızda işlenen temel konuların başında geliyordu devrimci tavır sorunu. Eksikleri vardı; yetersizliklerimizden kaynaklanan yanlışları vardı ama **yeni tip insanın oluşumunu devrimin zaferinden sonraya bırakma anlayışına acemice de olsa bir karşı koyuş değil midir bu yöneliş?**

Ve eğitim emeğinin hakkını verdi eğitilmiş Kurtuluşçular. İçselleştirdikleri tutumu kavganın her alanında olduğu gibi idam sehpasında da gösterdiler. Sadece **Şoreş**'i çıkaran ideolojik-politik düşünce sistemi değildi⁹⁹, cellatlarına meydan okuyarak **"Yaşasın Türk ve Kürt halkının mücadelesi"** diye haykıran **Necdet Adalı**'nın enternasyonalist devrimci kararlılığı da, birlikte sürdürdüğümüz eğitim çalışmalarımızda, birlikte edindiğimiz bir ilkesel politik duruşun en güzel örneği değil miydi?

"Şoven, ırkçı, milliyetçi duyguları hem oligarşi tarafından, hem de oligarşiye hizmette birbirini geçmek için yarışan oportünist revizyonist akımlar tarafından bilinçli olarak kamçılandığı günümüz Türkiye'sinde enternasyonalizmin kavranılması ve savunulmasının önemi çok büyüktür. Türkiye'de bir Kürdistan sorunu vardır. Türkiye'nin sömürgesi durumunda olan Kürdistan'da sömürünün sürdürülebilmesi için, en aşağılık, en vahşi pasifikasyon, asimilasyon ve jenosit yöntemlerine başvurulmaktadır. Kürdistan gerçeğini – her ne nedenle olursa olsun-kitleler önünde açığa çıkarmayan, Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkını, Kürt ulusunun bağımsızlığını savunmayan Türk sosyalistleri (!) ancak alçak diye

adlandırılabilir. Bu nedenle, 'Türkiye'de demokrat olmanın temel unsurları' olarak, emperyalizme ve faşizme karşı olmanın yanında şovenizme karşı olmayı da getirmekteyiz." ¹⁰⁰

Ve generaller çetesinin darbesine inat Filistin'de çadırlarda sürdürdüğümüz sosyalist eğitim çalışmalarımızdan birinde duyduk **Kemal Ergin** yoldaşımızı Filistin topraklarında kaybettiğimizi. Ankara Tıp'lı arkadaşlarımızla evde başlayan sosyalist eğitim çalışmalarımızın ilk öğrencilerinden biriydi Kemal. Sonra yoldaş oldu Necdet'e, silah arkadaşıydı son nefesine kadar Yener'in.

Ve "denizin dibinde Hatçe'm, demirden evler..." türküsünü söyleyerek nöbetleyen **Azmi Pat**, çadırlarda eğitimdeyken yakaladı bizi, üzerimize bombalarını kusan İsrail uçakları, 82 Temmuz'unda, Beyrut'ta.

Ve küçük bir kasabada, Sungurlu'da başlayan bir eğitim çalışmasının olgunlaşmış meyvesi olarak duruyordu Sivas Dev-Maden-Sen'de çalışan sendikacı yoldaşımız **Mehmet Ali Kılıç**. Bedenini 12 Eylül işkence tezgahlarında bıraktığında, kafasından verilen onca elektriğe rağmen, eminim, geleceğe umutla bakan gözlerini huzur içinde kapatmıştı. Kapitalizmi anlatırken sorduğu "ne yapmalı" sorusuna verdiğim yanıtın, onun, gencecik yaşamını yönlendirmesinde böylesine etkili olabileceğini belki de ben bile yeterince anlamamıştım.

"BENİM ODA KAPİTALİZME BENZİYOR!"

Yılların deneylerinden elde edilen birkaç önemli saptamadan birisi, tartışmalardan vareste, cesurca ileri sürülebilir: Eğitim mekanı, eğitim çalışmasının içeriğiyle kesin uyum içinde olmalıdır. Kitlelere yönelik propaganda ve ajitasyon çalışmaları ile devrimci bir örgütün kendi kadrolarını eğitmek için hazırladığı çalışmalar arasındaki farkların net çizgilerle belirlenmesi, işin başından sağlanmalıdır.

Özellikle Türkiye gibi, güncel yaşamın demokratik kuralların güvencesi altına alınamadığı ve devletin sistem karşıtı gruplara yönelik acımasız davrandığı ülkelerde, yasal alanın sunduğu her olanak sonuna kadar kullanılmaya çalışılırken, bütünüyle resmi sistemin kontrolü altına girmemek için, özgür alanın yani yasadışının da kullanılması bir zorunluluktur. Bütünüyle devletin kontrolü altında olan bir mekanda, örneğin bir yasal partinin salonunda yarı gizli ya da gizli bir

siyasal parti toplantısı yapılamaz. Her eğitim, eğitimin amacını, hedefini ve konusunu ruha yansıtabilecek bir psikolojik atmosfere gereksinim duyar. Ünlü sözdür: “Çoban kulübesinde sultan rüyası görülmez.” Devrimci bir örgütün gruplara yönelik eğitim çalışmaları, kesinlikle dernek ve benzeri yasal alan mekanlarından koparılmalı, evlere taşınmalıdır.

Ev çalışmaları, sadece mekân olarak bir evin kullanımı anlayışıyla sınırlı olarak ele alınmazdı. Evin kullanımı, yemek aralarının değerlendirilmesi, temizlik sorununa yönelik ortak çözüm önerileri gibi “küçük işler”, bireyde devrimci kolektivizmin geliştirilmesi için uygun bir uygulama alanı da yaratmaktaydı. Bir sosyalist devrimcinin, günlük yaşamın her alanında, iddialarının insanı olmasına özen gösterilirdi.

Eğitimlerde temel ilke “burjuva ideolojisinin ve propagandasının olumsuz etkilerini, eski kötü alışkanlıklarımızı silip atabilmek için teoriyi öğrenmekle kalmamak” ve “öğrendiklerimizi yaşama, öncelikle kendi yaşamımıza uygulamak” zorunluluğu biçiminde ifade ediliyordu. “Sosyalist davranışın ilkelerini, devrimci dürüstlüğü, kolektif davranma ve çalışma alışkanlığını, devrimci disiplini, kararlılık ve azmi, hoş görü ve alçakgönüllülüğü, çalışma ve öğrenmede planlı, uygulamada titiz olmayı, düzenliliği, sabırlılığı, doğaya ve topluma bakarken araştırmacı, eleştirci ve gözlemci bir bakış açısını, uzağı görürlülüğü vermeyen; kısaca, kişiyi değiştirmeyen, eski pisliklerinden arındırmayan teorik eğitim çalışması, amacına ulaşamamış bir çalışma sayılmalıdır. Teorik çalışma, devrim için silahlanmadır; eski’nin yıkılması ve yeni’nin kurulması çabasıdır.”¹⁰¹

Eğitmcilerimizin, grubun kontrolü için küçük hileleri de vardı. Doğrudan müdahaleci olmadan bireylerin ortak yaşama uyumlarındaki isteklilik sürekli olarak gözlenirdi. Mutfağın kullanımından, kapı arkalarına ya da kilim altlarına biriktirilmiş tozlara kadar her şey, yoldaşlarımızın bireysel değişimlerinin konusu olarak ele alınabilirdi. Evinde çalışma yapacağımız bekâr bir memur yoldaşımızın, evi temiz göstermek için süslü karyolanın altına itelediği kirli çamaşırların kokusu odayı boğmaya başladığında, utanarak, yapmaya çalıştığı espri, kendisi için de, aynı hatayı bir kez daha yapmayacağına ilişkin söylenmiş bir ant önemindeydi: “Benim oda kapitalizme benziyor yoldaş! Odanın en güzel eşyasını kaldır, altından bir çuval kokmuş nesne bulursun!”

İZMİR'DEN İSVİÇRE'YE TAŞINAN KAMP ATEŞİ

Almanya'da SDP'nin henüz ilk adımlarının atıldığı Düsseldorf toplantısında karşılaşım onunla. Kurtuluş Karaosmanoğlu. 25 yıldan öncesi, İzmir'de gençlik için kurduğumuz bir kampın eğitim çalışmalarında yer almış. 25 yıl önceki sözleşimi aktardı tek tek, verdiğim örneklerle birlikte. Kamptaki kollektif yaşamı anlatırken hala 18 yaşındaki bir genç gibi heyecanlanıyor; zaman zaman sanki dönemin içinden konuşuyormuş gibi giriyordu eğitimin içine. Her konu için bir eğitimci katılmıştı kampa. Onlarla birlikte oturup, sabahlara kadar devrim üzerine konuşmuştuk. Sonra kopmuş organik ilişkilerimiz. Hiç örgütsüz kalmamış yaşamında; Kürtlere yakın durmuş her zaman, kendi kimliğini de koruyarak. Sosyalizm, yüreğinin sönmeyen sıcaklığı.

25 yıl geçmiş aradan görüşmeyeli. O gencecik bir devrimci; biz gencecik eğitimciler; ve 25 yıldır tutmuş aklında verdiğimiz örnekleri, ayrıntısıyla. Çocuğunun doğum tarihini sorsan belki hatırlayamayacak hemen. Ama, kamp ateşinin sıcaklığını hatırlıyordu, ellerini ısınmak istercesine öne uzatarak.

Sorumluluğun büyüklüğünün farkında mıyız?

SONDAN BAKARAK:

Şaban İba'nın, yukarıda sözünü ettiğim yazısında belirttiği bir saptamaya katıldığımı söyleyerek yazımı bitirmek istiyorum: “

“Bugünden geriye bakınca denilebilir ki, Kurtuluş'un 27 yıllık siyasal ve örgütsel varlığını sürdürebilmesi başlangıçtaki bu teorik ve siyasal yaklaşımıydı. Bu uzun tarihsel süreçte görüldüğü gibi, somut şartların somut tahlili yöntemiyle Marksizmi ülke koşullarına uygulama çabasından kaynaklanan “inceleme, araştırma ve propaganda” çalışmalarının azaldığı her aşamada Kurtuluş'un gelişimi sekteye uğramış ve temel ideolojik farklılıklara dayanmayan ayrışmalar, saflaşmalar ve bölünmeler böyle dönemlerde yaşanmıştır.”¹⁰²

Bu saptama, üzerinde yoğunca düşünülmesi gereken bir tarihsel iz sürme girişimi için de başlangıç noktasını oluşturabilir. Ya da, Mahir Sayın'ın kendisine sorduğu şu soruyla başlayalım mı işe?

“Ben kendime hep şunu soruyorum: Eğitime bu kadar önem verdik de, neden o zaman var olanlardan başka pek insan çıkmadı.? Yani zihnini teoriye, vermiş devrimci? İşin bu yanını titizlikle irdelememiz gerekiyor. Neden neden?”

Başka yazılarda ve ciddiye alarak tartışmak gerekir bunu. Belki kıskırtmak için bir giriş adımı atılabilir:

“Yol Ayrımı” , “Ulusal Sorun ve Sömürgecilik Üzerine” ve “Leninizm mi Sosyal Emperyalizm mi?” başlıklı üç yazıyla başlayan bağımsız olarak “kendi yolunu arama” çabaları, Devrimci-Yol / Kurtuluş ayrılığından sonra, “aynı pazardan müşteri kapmaya” yönelişle birlikte giderek gücünü ve yaratıcılığını yitirmeye başladı. Örneğin, düşünsel üretimin ilk adımlarının atıldığı günlerde Kemalizm’e yönelik eleştirel düşünce, bilinçli bir tutum olarak uygulanmasa da, tabanı büyük oranda Kemalizm’den etkilenmiş bu toplumsal çevrede yarattığı kaygı nedeniyle geliştirilememiş ve belki de 82’de yaşanan Ekimciler sürecinin ortaya çıkmasında pay sahibi olmuştur.¹⁰³

Daha sonrasında hızla büyüyen hareketimizde, başlangıçta yaratılan eğitim gereksinimi aynı hızla yanıtlanamadı. Gereksinimi, seminerlerle ve giderek siyasetler arası kitlesel tartışma toplantılarıyla gidermeye yöneldik. Düşüncenin gücü, kitleselleşen maddesiyle tanımlanırken, büyüme ve birlik adına sürdürülen politikalar, ideolojinin önemini geriye iteledi. Sosyalist düşünceye ilişkin bilgi aktarımı saflarımızda bir biçimde devam ederken, diktatörlük koşullarının da dayatmasıyla devrimci kişilik eğitimi ortadan kalktı. Örgütlülük zaafa uğrarken, altüst olan dünyada “yeni” olanın tanımını yapmakta çekilen güçlük, birkaç yüz yıllık liberal politikaların değer sistemlerimizi darmadağın etmesine neden oldu. Ütopyamızın sıcaklığını kaybettik.

12 Eylül’e yaklaşan günlerde, mayolarla yapılan 1. Örgüt Konferansı’nda, bu konudaki zaafılar fark edilip çözüm arayışı içerisine girilse de, “tarih geç kalanı affetmez” genel doğrusu bir kez daha kendini kanıtlamış, darbe geç kalmış önlemlere yaşam hakkı vermemiştir. Sonraki yıllarda, eğitim çalışmalarının bütünüyle ortadan kalkması ise, sadece ortak politik düşüncelerin değil, ama aynı zamanda devrimci mücadelemiz içerisinde yaratılan ortak değerlerin de unutulması sonucuna yol açmıştır.

Eğitim tarihimizin bütününde temel alınan iki Marksist ilke bugün de aynı canlılıkla önemini sürdürmektedir. Birincisi, eleştirel yaklaşımımızın özünü ifade

eder: “*Kesinlikle yapmak zorunda olduğumuz şey, var olan düzenin tavizsiz eleştirisidir. Yani eleştirimiz ne kendi sonuçlarından, ne de var olan güçlerle düşeceği çatışmalardan korkmayacak ölçüde tavizsiz olmalıdır.*”¹⁰⁴

Elbette, devrimci teorinin, yöntem ve felsefe bilgisinin öğrenilmesi gerekliliği, sömürü sistemini değiştirmek isteyen devrimcinin sisteme yönelik eleştiri gücünü artıracaktır. Ama biz, sadece dünyayı yorumlamakla yetinmeyip, ve daha da önemlisi, onu değiştirme çabası içerisinde olmayı bir sorumluluk olarak insana yükleyen Marksist geleneğin devamcılarıyız. Çünkü, “**devrimci teori olmadan devrimci eylem olamaz**” sözünün bir başka versiyonu, çok doğru olarak, **devrimci eylem olmadan devrimci teori kavranılamaz** biçimindeki anlayışımızda dillenir. Çünkü, “toplumsal hayat her şeyden önce eyleme dayanır” diyor Marks. “Teoriyi mistisizme götüren bütün esrar, insan eyleminin içinde ve bu eylemin anlaşılması ile akla uygun bir çözüme kavuşur... Eylemden kopuk düşüncenin gerçekliği veya gerçek dışılığı üzerindeki tartışmaların tek yeri medresedir.”¹⁰⁵

Bu diyalektik birliği yakalayabilen bir eğitim çalışmasının yaratıcı gücünü oluşturmak, sosyalizm hedefli bütün çalışmalarımızın ön şartı olmak zorundadır.¹⁰⁶

Yeni **KURTULUŞ**

Teorik Politik Sosyalist Dergi. Eylül 2004. Sayı 1 (05).

DEVİRİM İÇİN EĞİTİM, DEVİRİMİN EYLEMİDİR (2)

Eğitim çalışmalarımıza ilişkin yazdığım bir önceki yazının devamı istendi. Bu kez, gerçekten zorlandım. Söylenecek sözün bu kadar fazla olduğu bir alanda tutukluğumun nedeni, yazılanların, geleceğe yönelik önerilerin içinden fıskıracağı bir deneyim kaynağı olarak değil de, muharip gazilere özgü “ah bir zamanlar” türünden bir muhabbet olarak ele alınabileceğine ilişkin bir korkudur. Oysa “anlatılan senin geleceğindir” demeyi ne kadar isterdim genç Kurtuluşçulara.

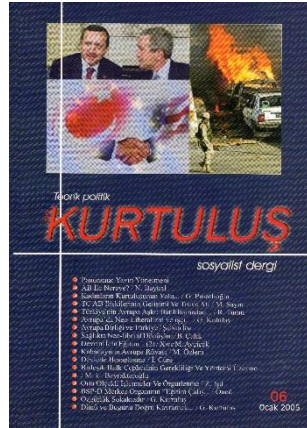
Olur ya hani: Sihirli sopam olsa elimde sadece tek isteğimi gerçekleştirebilecek bir gücü taşıyan, devrimciliğe romantizmini iade etmek isterdim yeniden, bu hakkı kullanarak.

Biz gerçekten kendimizi çok önemsiyorduk; tarihi misyonumuza çok inanıyorduk; tarih karşısında hesap verme sorumluluğunu taşıyorduk her an sırtımızda. Çünkü iddialarımız çok büyüktü. Devrim çok büyüktü. Biz çok büyüttük. Kendimize güvenimiz çok büyüktü ve bu nedenle ölürken ipimizi kendimiz geçirdik boynumuza, kendimiz tekmeledik sandalyemizi. Öleceğimizi düşünmüyorduk yoldaşlarımız var olduğu sürece. Yoldaşlarımız var olduğu sürece yenilebileceğimizi düşünmüyorduk.

Ve ipimizi çekerken, dalga geçiyorduk bir yandan da devrimi yendiklerini düşünen apoletli avanak ordusuyla. Kumdan zaptiyelerle dalgamızı geçiyorduk.

Ve savcılık kapılarında beklerken “artık bitti bu iş” diye söylendiklerinde birileri, bu iş artık bitmişti. Geride kalanla yaşamayı bilmeyen birilerinin zeytin ağacı dikmesi beklenemezdi yetmiş yaşında.

Romantizmi kaybolan devrimcilik, kitapçı dükkânlarında kuşe kâğıt dergiler arasında ölümü bekliyordu artık.

BÖCEKLER DE HÜCRELERDEN Mİ OLUŞUR?

Hücre örgütlenmesi sadece sisteme karşı mücadele veren biz komünistlerin örgütlenme biçimi değil, ama aynı zamanda doğanın da bir varoluş biçimi idi. Bu nedenle “hücre” sözcüğü hiç bırakmadı yakamızı, bir hücre olarak anamıza düş-tüğümüz andan itibaren. Hücreler halinde örgütlendik, çok hücreli olduk, doğ-duk; toplumsal yaşamla, başka hücrelerle buluştuk. “Hoş geldiniz! Burası top-lumsal yaşamın en küçük hücresi ailedir” gibi biyolojist sosyolojinin yalanlarıyla teslim almaya çalıştılar. Kandırıldığımızı anladığımızda iş işten çoktan geçmişti.

Sonra, sınıfsal örgütlenmesini de çok hücreliden tek hücreliye doğru evrim-leştiren tekelci eğilimlerle özgürlükleri yok edilmiş bir toplumda, hücreler ha-linde örgütlenerek güç olmaya çalıştık “başka bir dünya kurulabilir” diyenler. Ne var ki inkâr edilmişlerin çok hücrelisini yaratamadık evrimleşmemizi tamamlaya-rak: Kadınları, Alevileri, Kürtleri ve emekçi sınıfları birleştiremedik binlerce farklı karaktere sahip hücreden oluşan çok hücreli bir varlık konumuna yüksel-terek.

Ve işkence tezgâhlarında çökertemedikleri devrimci kimliğimizi hücrelerde tüketmeye yöneldiler.

Osmanlı’dan beri bilinen, tanındık yöntemlerdi üstelik bunlar. Sene bin üç yüz kırk bir’li türküler hücrelerden yadigârdır özgürlüğe. Metris türkülerini hücreci-ler üretmiştir. Görmek istediğimizde denizi, yüzümüzü yukarıya çevirerek ulaş-maya çalıştığımız hücre pencereleri, bu nedenle buluşturmuştur özgürlük ara-yışlarını maviyle. Ve Sabahattin Ali’nin gökyüzünde bulunmuş özgürlük mavisini Picasso’nun barış güvercininden çalanlar, Grup Yorum’un ve Kızılırmak’ın ve Se-rüvencileri’nin yani bizim Tuncay Akdoğan’ın şarkılarında kırılmayı bekleyen dört köşe bir pencere çerçevesine sıkıştırıverdiler.

E tipleri, onuru tartışma gündemine koyan hücrelerin öyküsünü yarattı. F tip-leri, onurun hücrelere tıklılması çabası idi.

Başaramadılar.

Hücreler de onur oldu.

Ve havalandırma zamanı bütününce hareketini izlediğim karınca konvoyu geldi aklıma, 72’li Mamak günlerinden. Beli kopasıcılar, harıl harıl ne de güzel

çalışıyordu yerinde hiç durmadan. Beton duvarın köşelik yerinde, dipte, hücre-sinden kaçmış iki tespih böceği gördüğümde nasıl da sevinmiştim. Yusuvarlak oluyordu bir zırh içine kapatarak kendini. Kendi hücre-sini kendi yapıyordu kor-kunca. Sert bir kabuk içine kapatıyordu kendini, uygun zamanda çıkmak için dı-şarı. Hoşuma gitmedi böylesi bir savunma sistemi açıkçası. Tehlike anında da olsa, kendini hücreye kapatan böceklerden olmak yerine, kuşatmaları yarmak için ölümü göze alarak kabukları parçalayarak dışarı fırlayan böceklerden olmayı yeğledim her zaman.

Böcekler de hücrelerden oluşur elbette, ama hepimizin akli devrime, dev-rimciliğe, politik çalışmaya iyi kötü ererken, bilimin bu tür zor soruları, zaman zaman daraltıyordu eğitimcilerimizi. Dedim ya: Öğretirken öğrenmeye çalışıyor-duk. 1977. Ankara’da inşaat mühendisliği okuyan arkadaşların önüne Kapi-tal’dan aldığı artı-değer formüllerini koyup, verdiği örnek üzerinden çözümü bekleyen, ve çözüm geciktikçe de gerilen eğitimcinin önünde titreyen genç yol-daşlarımızın intikamını kötü almıştı bilim: Materyalizmi anlatan bir derste doğa bilimlerinden örnekler vererek, “bütün canlıların hücrelerden oluştuğu” bilgisini vermiş; biyolojiden yola çıkarak, sonradan okumaya çalıştığım biraz mikrobiyo-loji, biraz biyokimya üzerinden canlılığın kimyasını yani hareketini tanıtmaya ça-lışıyordum: “Bütün canlılar hücrelerden oluşur!”

Kapitalin formülleriyle boğuşan eğitimcimizin sorduğu “peki, böcekler de mi hücrelerden oluşur?” sorusu, bugün hala hatırladıkça kasıklarımıza kadar güldü-rür bizi.

Ama olsun. Doğa bilimleri konusunda bu kadar kötü olsa da, devrimciliği tar-tışılmaz yoldaşlarımızdan biriydi. 1976 üniversite sınavları sırasında, bir olayı bahane ederek Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi’ni basıp, öğrencilere doğru ateş ederek ilerleyen polise karşı direnişte bir an tereddüt ederek geri çekilmeye baş-layan kitle, onun sesiyle irkilip saldırmıştı polise: “Benden bir adım geride kalan alçaktır!”

Kendisi kitlenin başında, polisin tam önünde idi. Yanında idim. İki eğitimci kitlenin başında, polisin hemen önünde idik. Sloganlarla birlikte zıplayarak üze-rine üzerine gidiyorduk polisin. Polisi, sürüp caddeye döktüğümüzde eğitim ça-lışmalarımızdan en kolayını gerçekleştirmiştik.

Toplumsal yaşamı biyolojistler gibi değerlendirmedik elbette ama devrimci mücadelenin örgütlenmesinde hücrelerin önemini de asla reddetmedik. Ve eğitimin bir hücre faaliyeti olduğu bilincini kitaplardan değil, kendi pratiğimizin, devrimci eylemin içinden öğrendik.

DEVİRİMCİ TEORİ ÖNEMLİDİR, AMA EYLEM DAHA ÖNEMLİ!

Değişik düzeylerde, değişik amaçlara yönelik eğitimler Kurtuluşçuların yaşam biçiminin bir karakteri idi artık. Her koşulda, devrim için bir araya gelmiş olan devrimcilerin hazırlanması göreviyle yüz yüzydik çünkü. En zor koşullarda bile eğitimimizi aksatmamamız gerektiğine inanıyor ve geleceği belirlemek için buna göre önlemler almaya çalışıyorduk.

Ama elbette böylesi bir gelenek kendiliğinden çıkmadı ortaya. Bir tarihsel birikimin yeni koşullarda yeni boyutlarda kendini yeniden üretmesinden başka bir şey değildi Kurtuluşçuların eğitim çalışması sevdası. Aslında sözü sıkça yinelenen ama pratiğe geçirilmesi hep ihmal edilmiş geleneksel bir istemin uygulamaya geçirilmesi azmi idi bizdeki.

“Devrimci teori olmadan devrimci eylem olamaz” sözünü DEV-GENÇ’lilik zamanımızdan biliyoruz. İdeolojik eğitimin propagandasına büyük önem veriliyordu DEV-GENÇ içinde. Örneğin DEV-GENÇ’in yayın organı İleri’de yayınlanan “Teorik Eğitimin Önemi” başlıklı yazı, bu tarihin devamı olarak kendilerini tanımlayanların konuya ilişkin yayınladıkları ilk yazının da başlığını oluşturmaktaydı: “Teorik Eğitimin Önemi ve Yöntemi Üzerine.” (KSD. Ekim 1976. Sayı 5.)

Fakat, Türkiye’nin her köşesinde pratik eylem içinde gırtlığına kadar gömülmüş olan DEV-GENÇ’in teoriye verdiği bu önem propaganda düzlemini aşamamış; seminerler ve tartışma toplantılarıyla sınırlı kalmış; yaygın grup eğitimlerine dönüştürülemedi. Zaten İleri’nin yazısında da böylesi çalışmaların ya yetersiz kaldığı ya da hiç gerçekleştirilemediğinden yakınılmakta, soruna bu nedenle çözüm aranmaktadır. Kişinin kendi kendini eğitmesi ya da grup çalışması biçiminde eğitimin gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Ama DEV-GENÇ’in eğitim yazısında, teorik eğitimin kitleyi eylemden koparacağı korkusu öylesine yoğundur ki, neredeyse, teorinin önemine ilişkin her cümleden sonra bir şerh düşülmektedir: Teori önemlidir ama pratik daha önemlidir; sakın unutmayın haa! Yazının girişinde Lenin’den yapılan alıntı pratiği koruyan güçlü bir muhafız gibidir:

“Marksizmin şu genel kanununu hepimiz biliriz: Diyalektik materyalizmin bilgi teorisi açıkça pratiğe öncelik tanımaktadır ve insan bilgisinin pratikten hiç ayırmayacağına inanır. Marksizm, pratiğin önemini inkâr eden, ya da bilgiyi pratikten ayırmak isteyen bütün idealist görüşleri kesinlikle reddeder. Bu konu ile ilgili olarak Lenin şöyle diyor: ‘Pratik, teorik bilgiden daha üstündür; yalnız evrensel olarak kalmaz, aynı zamanda gerçeklik ile iç içedir.’ “

BİR DE NARODNİKLER Mİ ÇIKTI ORTAYA!

Kişisel eğitim çabası esas olarak kitap okuma düzeyinde kalıyordu. Bunu bile gerçekleştirmek “pratik eylem yoğunluğu nedeniyle” mümkün olamıyordu. Bu konuda üzerimizdeki baskılar gün geçtikçe artmaya başlayınca, eğitimin dayanılmaz hafifliği bizi de sarmaya (ya da: sarsmaya) başladı. Önderlerimizin artık kronikleşen eleştirilerinden kurtulabilmek için yanımızda kitap taşımaya da başlamıştık.

Sanırım Aydınlik yayınlarından çıkmıştı: “Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi.” Kalınca bir kitap. Sürekli yanımda taşıyor; eylemden, sohbetlerden ve uykudan arta kalan zamanlarımda kitabı okuyarak kişisel eğitimimi tamamlamaya çalışıyordum. Ancak, aralıklarla ve düzensiz okunan kitabı, yaklaşık bir iki ay parkamın cebinde taşımama rağmen ancak kırk elli sayfa kadar okuyabilmiş, onu da zaten unutmuştum.

Ve tam da öylesi yoğun eğitim çalışmalı günlerimden birinde, insan güzeli Hüdayi (Arıkan) ile yaptığımız bir muhabbette, üzerimde taşıdığım kitap üzerinden bir sohbet gelişti. Kitabı uzun zamandır taşıdığım için “bitirmeye az kaldı” diye yalanımı uydurdum. Sohbetin bir yerinde Narodnik’ler üzerine eleştirel bir cümle kullandı Hüdayi. Anlamamıştım. Kim olduklarını sorduğumda yanıtı tepkimi artırdı: “Sosyalist gruplardan biri.” Rusya devrim tarihinden söz ettiğini bile anlayamadan öfkemi dillendirdim: “Ulan bir de Narodnikler mi çıktı başımıza! Her gün biriyle uğraşmaktan bıktık artık yahu!”

Biz SBF’li Devgençlilerin alabildiği tek eğitim, ODTÜ arazisinde gördüğümüz, anısı bugün bile olağanüstü güzellikte, ama sıradan ve acemice bir “teknik” eğitimden başka bir şey değildi. Gece nöbetinde, havada uçan yolcu uçağını görüp, ne yapacağına karar veremeyen nöbetçimiz Vampir Süreyya’nın, hepimizin uy-

kusunu parçalayarak nöbetçi çavuşu Ali Alfatlı'ya sorduğu soru durumumuzu anlatmaya yeterlidir aslında: "Ali lan, uçak geçiyor, ne yapayım?" Ali'den yanıt: "İndir onu aşağı!" Eğer hemen dur falan diye feryat etmeseydik, belki de tarih, "yedi altmış beşlik bir silahla aşağıdan açılan ateş sonucu vurularak düşürülen yolcu uçağının talihsiz yolcuları" üzerine bir kayıt düşmek zorunda kalacaktı.

ANKARA KOLEJİNİN KÜÇÜK BURJUVALARI

Kendi adıma, devrimci teoriyle ciddi ilk buluşmamın, bu iş için bolca zaman ayırabileceğim koşullara kavuşunca, yani 12 Mart 71 muhtıra darbesi sonrasında, cezaevi koşullarında olduğunu söyleyebilirim.

Ankara sokaklarında girdiği silahlı çatışma sonrasında yakalandığında polisten yediği fiziksel darbenin yarattığı hafıza kaybı sorununu yeni yeni atlatan İlhami'nin (Aras) Yıldırım Gözaltı'na girer girmez başlattığı eğitim çalışmasında Engels'in Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni adlı yapıtını inceliyorduk. Gerçek anlamda ilk sosyalist teorik eğitim çalışmasıydı bu benim için. Bir yandan okuyor, önemli yerleri uzun uzun anlatıyordu. Henüz bütünüyle atlatamadığı travmanın etkisiyle bazen aniden kesiyor ve ne üzerine konuştuğumuzu soruyordu. Ve hatırlatılınca, kaldığı yerden devam ediyordu.

Bu çalışmalardan birinde, Ankara Siyasal'lı aktif bir devrimci olan Serdar Mun'un burjuvaziyi büyük, orta, küçük diye gruplandırıp "yaş gruplarına dayandırarak" tanımlamasına gülerken, daha önce aynı benzetmeyi dostum TİP'li Atalay Alaybek'in de Ankara Kolejinden dağılmakta olan küçük öğrencileri gösterek "işte bunlar küçük burjuvazidir; yılanın başını küçükten ezmek gerekir" diye yaptığını hatırlayınca, biraz bozulmadık desek yalan olur doğrusu. Açıkçası, TİP'lilerle teoride eşitlenmek hoşumuza gitmemişti.

BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ (DAR) MERKEZ ORGANININ EĞİTİM ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN ÇEVİRİ YAZISI

İlk eğitim çalışması girişimimi 73 sıralarında ara tahliye ile Mamak cezaevin-den çıkışımla birlikte başlatmıştım. ODTÜ, Hacettepe ve Siyasal'lı bir grup arkadaşla birlikte yaptığımız eğitimi, felsefe konusundaki birikimimden dolayı ben veriyordum. Ama, bu bir eğitimden daha çok, "eğitilme çabası idi" de denilebilir. Daha sonra aramıza katılan birisinin sesini ise, daha sonra tekrar yakalandığımda

alındığım işkence sırasında bana soru soranlar arasından hala duyuyorum. Bir süre bizimle beraber cezaevine de konulan Hüseyin Elmacı isimli şahsın polisle çalıştığına ilişkin ciddi kaygılarımız vardı. Eğitim çalışmalarımız deşifre edilmiş; olmayan bir örgütün¹⁰⁷ kurucuları arasında adımız geçmiş, onlarca insan bu suçlamadan dolayı yeniden tutuklanmıştı. Deneyimimiz çok az idi. Polis, eğitim çalışmalarımızı bizden daha fazla ciddiye almıştı anlaşılan.

12 Eylül koşulları için hazırlıklarımızı da gizlilik anlayışına uygun olarak yapmayı düşünüyorduk.

12 Eylül yaklaşmaktaydı. Büyük fırtına öncesinin basık boğucu havası, “aşağı doğru hızla inen frenleri tutmayan araba” ve askeri darbeye ilişkin “kehanetimiz” gerçekleşeceğini göstermeye başlamıştı. Sokaktaki sıradan insanın da görebildiği bir gelişimi görmek, politik yetenek olarak mı sunulmuştu ne? Sonradan yapılan “gördük ama zamanında uygun önlemler alamadık” türünden özeleştiriler ise, politik basiretimizin nerelerde bağlandığına ilişkin bir değerlendirme yapabilmemiz için yeterince uygun bir tartışma zemini yaratmıştı, ama sanırım bu fırsat hiçbir zaman değerlendirilemedi.

Bizim dışımızdaki grupların da benzer kehanetlerde bulunması, solun politik sezgiadaki aymazlığının da toplu kanıtını oluşturmaktaydı. Sıcak çatışmaların içerisinde büyümek, yerel ilişkileri ve gelişmeleri belirleyen günlük kararlarda hepimizi yetkinleştirirken, ülke bütününde, gelecek zamanlar üzerine yapılan politik saptamalarımız ajitasyon sınırlarını geçemediği için hep zayıf kaldı. Örneğin, “altı ay” ömür biçtiğimiz 12 Eylül’ün toplumsal ve siyasal sonuçlarıyla uğraşmaktayız hala 12 Eylül’den 24 yıl sonra bile. Altı ay “yaprak bile kımıldamadan” geçecekti; ama sonra...

16 Haziran 1980. ÖNCÜ (Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar Birleşin) Dergisi’nin 3. sayısında yoldaşlarımıza iletilebilen son çağrılarımız da eğitim yine birinci öneme sahipti. Tarafımdan kaleme alınan ama Bulgaristan Sosyalist Partisi – Dar Merkez Organı’nın “Eğitim Çalışmaları” Üzerine Görüşleri başlığıyla yayınlanan güya çeviri bir yazıda, yine eğitim konusu işleniyordu. “Ağır terör koşulları” olarak tanımlayıp adlandırdığımız döneme ilişkin önerilerimiz, hareketimizin, yazıda “kadro” diye adlandırdığımız “parti üyesi” talebini gerçekleştirmeyi hedeflemekteydi. (Biz, Dimitrov’un bir yazısında geçen “her şeyi kadrolar

belirler” sözünü ve Stalin’in örgüt sorununu anlatırken “insan malzemesi” biçiminde kullandığı terimi eğitim çalışmalarımızdan başlatarak yaygınca tartışmış ve yanlış olduğu konusunda bir görüş oluşturmuş olduğumuz için, “kadro” sözcüğü literatürümüzde kullanılmazdı. Ama Dimitrov geleneğine sıkı sıkıya bağlı Bulgaristan BSP-D adına uygun bir dil kullanmak gerekiyordu.): “Hareketin ‘kadro’ talebi bu çalışmaların esasını teşkil etmektedir.”

Askeri darbeye karşı mücadelenin örgütlenmesinde, evlerde, “çalışmalarında esas olarak gizlilik kuralları hâkim olan gizli **Eğitim Grupları** yaygın bir biçimde” örgütlenmelidir diyerek görev önümüze koyuluyordu. “Eğitim grupları esas olarak çalışma alanı esasına göre, gizli hücreler biçiminde örgütlenmelidir.” Böylece, yaşayabilmek için yeniden dikilmekteydi önümüze hücre sorunu.

Yazı o tarihlerde henüz Tarihten Sayfalar köşesine girmeyi hak eden bir öneme sahip değildi. Ama aradan geçen bunca zamandan sonra, sanırım artık tarihi bir belge niteliğini kazandı. KURTULUŞ Yayın Kurulu cimrilik yapmazsa, ekte ilettiğim bu yazı için de birkaç sayfa ayırır belki.

TARİHLE HESAPLAŞMA ÇIKIŞI: KURTULUŞ

Yol Ayrımı, Türkiye’de Ulusal Sorun Üzerine ve Büyük Han Şovenizmi mi Sosyal Emperyalizm mi?” başlıklı yazılar, henüz Kurtuluş olarak ortaya çıkmadan önce yayınlanmış üç temel belgemiz idi. Bir anlamda Kurtuluş’un çıkış manifestosu olarak da tanımlanabilir bu belgeler.

Bunlardan birincisi, içinden geldiğimiz THKP hareketinin eleştirisi üzerinden gelinen yol ayrımını saptamakta ve yeni yönelişin yönünü belirlemekte idi. “Şimdiye değin olan incelemeler Türkiye soluna egemen olan çizginin ‘kendi sağındaki güçlerden medet umma’ olduğunu göstermiştir. Bu çizgi reformizmin çizgisidir” diyerek geçmişle, yani kendi tarihsel-kültürel kökleriyle cesur bir hesaplaşmayla başlamıştı kendini yaratma sürecine Kurtuluş. (Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 1. Haziran 1976. s. 23.) “Sorun devrim anlayışında yatıyordu. Bütün bu çizgi proletaryanın devrim yapabileceğine inanmıyor ve devrime payandalar, ‘vurucu güçler’ arıyor ve reformizmini gizlemeye çalışıyordu.” (agy.)

Sorun kendini Kemalizm’in tanımında ele vermekte idi. İttifaklar sorununda Kemalistlerle ittifak için püf noktasını oluşturmakta idi. Çünkü Kemalizmi “küçük burjuvazinin en sol kanadının milliyetçilik tabanında antiemperyalist tavır alışı”

olarak değerlendiren anlayış, bağımsız sosyalist hattını üretmekte sürekli bir kafa kargaşası yaşamakta idi. Kemalizm ile göbek bağıni koparamamış bir sosyalizm anlayışıyla ciddi bir hesaplaşmaya girilmişti ilk yazımızda. “Türk Ordusu’nun geleneğinde emperyalizme karşı, dünyada zaferle sonuçlanmış olan ilk Milli Kurtuluş Savaşı yatmaktadır. Genellikle halk çocuklarından oluşan Türk Subaylarının çoğunluğunun karakterini belirleyen anti-emperyalizm, milliyetçilik” diyen THKP-C Savunması, doğal olarak “Türkiye devrimler tarihinde oldukça önemli ve şerefli bir yere sahip olan 27 Mayıs Devrimi, yerli hâkim sınıflara karşı Ordu ve bürokrasi içindeki aydınların, ilerici, milliyetçi bir hareketidir... İşte bu niteliğinden dolayı 27 Mayıs harekâtına politik devrim demektedir” diyordu. (THKP-C Dava Savunması. 4. Bölüm. 2. alt başlık: 1950-1960 Dönemi.) Ve bu bakış, Savunma’yı şöyle başlatıyordu: “Yargılananlar: 27 Mayıs Anayasasını savunan Milli Kurtuluşçu Sosyalist aydınları... Yargılayanlar (son çözümlemede): 27 Mayıs Anayasasını yok eden hâkim güçler... Suç: 27 Mayıs Anayasasını tebdil, tağyir ve ilgaya cebren teşebbüs.” Oysa, 27 Mayıs’ın ürettiği şoven milliyetçi-sömürgeci-militarist Anayasa’nın önsözü bile, yapılan yanlışın akıl sınırları içine sığdırılmasının olanaksızlığını sergileyebilecek karakterdedir.

Kemalizm’i “ticaret burjuvazisinin ideolojisi” olarak tanımlayan Kurtuluş; “Kurtuluş Savaşı” denen eylemi ise, antiemperyalist bir hareket olarak değil ama burjuvazinin “açık işgale karşı bir tutum alışı” olarak tanımlanmakta idi. Bu saptama, sağındaki güçlerden medet umma anlayışına vurduğu darbe ile, sadece gerçek bir sınıf perspektifini yakalamamızı sağlayan değil ama aynı zamanda ulusal sorunda da önümüzü açan en önemli saptamalardan biriydi. Kürdistan’ın sömürge olarak ilanı; Kürt halkının, ‘bağımsız devlet kurma hakkı dâhil’ olmak üzere kendi kaderinin tayin hakkının kabulü, bu saptamanın mantıki sonucu olarak ortaya çıkmakta idi. Bu nedenle hemen ikinci kurucu belgemiz ulusal sorunu ele almakta, dönemin koşulları içerisinde Kürt halkının özgürlük mücadelesine de sahip çıkmakta idi.

Dünya sosyalist hareketinin, kendi belgelerinden anlaşılması zor olan bölünmüşlüğüne saptayan ve bu bölünmüşlük içinde kendi yerine ilan eden yazımız idi. Çin-Sovyet temel ayrışmasını (ve biraz daha az önemde Arnavutluk çizgisi) bir bölünmeyi yaşamış olan Dünya sosyalist hareketi içindeki yerimizi, onların sunduğu şablonlar üzerinden değil kendi özgün koşullarımıza denk düşen; Mark-

sist sosyalizmin Leninist yorumuna bağlı kalarak, kendi özgülümüze göre biçimlenmiş bir versiyonunu savunduğumuzu ilan ettik. Kim İl Sung'un adıyla tanımladığımız bu pozisyon alış, bir yandan bölünmüşlüğü reddederken, özgül ve evrenseli birleştiren bir yaklaşımla ortaya çıkmakta idi. Orta yolculuğumuza ilişkin tanımlar bu yazının ürünüdür. Çinci, Sovyetçi ya da Arnavutçu değildik; biz kendi sandalyemizde oturmayı tercih ediyorduk.

Solun, birlik sorununun hiç gündemde olmadığı; her kesimin kendi kozasını örmeye çalıştığı bir dönemin ürünü olana bu iddiası büyük yazı, yayınlandığı dönemde de en az önemsenen yazılardan biriydi. Üstelik, (açık konuşacak olursak, belki bizim bile yeterince farkında olmadığımız halde) "dünya sosyalist hareketinin bölünmüşlüğü" saptamasından yola çıkarak, sırtımıza, boyumuzu aşan bir görev yüklüyordu: Madem ki dünya sosyalist hareketi anlamsızlığı açık bir bölünmüşlüğü yaşamaktadır, o halde bu bölünmüşlüğü ortadan kaldıracak bir sosyalizm anlayışını dünya sosyalist hareketine kabul ettirmek gerekir.

İşte, birlikçiliğimizin temeli, ilk adımı, henüz Kurtuluş olarak ortaya çıkmadan (daha sonra Kurtuluş'u oluşturacak bir grup insanın ortak düşüncelerini ihtiva eden) kaleme alınmış olan bu "önemsiz" yazıda aranmalıdır.

Ama ilginçtir ve nedendir bilinmez, daha sonra yayınlanan Kurtuluş Sosyalist Dergi ve diğer yayınlarımızda ilk iki belgeyi yayınlamamıza rağmen bu üçüncü yazıyı yayınlamadık.

Nedendi bilmiyorum.

Ama bildiğimi sandığım bir şey: saptamasını yaptığımız üç konuda da, saptadığımız sonuçları derinleştirerek analizlerimizi mantıkî sonuçlarına kadar uzandırmamız pek yeterli olmadı. Bu nedenle örneğin DEB (Devrimci Eylem Birliği) gibi büyük birlik çabalarımızda anti sömürgecilik ilkesi gibi temel ilkelerimizi es geçebilen anlaşmalara imza atabildik. Bu türden yanlışlar elbette sonradan düzeltilebilmiştir.

Ama bugünün içinden dünümüzü yargılayacak yoldaşlarımızın, tarihimize yönelik kararlarında adil olabilmeleri için, içinden geldiğimiz düşünce akımlarının etkilerini reddetsek bile, uzun bir süre daha devam ettirmemizin kaçınılmaz bir durum olduğu bilincini kalemlerinin yanından eksik etmemeleri gerektiğini düşünüyorum.

NEREDE DEVRİMCİLER VARSA , ORADA DEVRİMİN EĞİTİMİ DE VARDIR

Bilinen süreçlere bağlı olarak ülke dışına çıktıktan sonra da, Kurtuluşçuların bulunduğu her yerde eğitim çalışmalarımız devam etti. İlginç olacağını düşünerek bunlardan birkaç örnek vermek istiyorum.

Bir süre Filistinli yoldaşlarımızla birlikte yaşadığımız Lübnan’da, eğitim deneyimimizi zenginleştiren iki ayrı örnekten söz edebiliriz. Bunların ilki, Filistin hareketi içerisinde konuşlanmış arkadaşlarımızla içe yönelik eğitim çalışmalarımız, ikincisi ise dışımıza yönelik, Lübnan’da yaşayan ve bir biçimde ilişkilendiğimiz işçi-emekçi kitle ile sürdürdüğümüz eğitim çalışmalarımız.

ÇADIRLARDA EĞİTİM

Kendi içimize yönelik yaptığımız eğitim çalışması, esas olarak benim de içerisinde bulunduğum birlik içinde gerçekleştirildi. Kamp sorumlularıyla yaptığımız programlar çerçevesinde, eğitim saatlerinde nöbet ya da benzeri görevlerden muaf tutulmaktaydık. Sabah saat 06:00’da başlattığımız toplu sporun bitiminden sonra kahvaltımızı yapıyor ve çadırlarımızda, saat 08:00’den itibaren iki saat sürecek eğitim çalışmamızı başlatıyorduk.

İlginçti. Çünkü, içinde yer aldığımız Filistinli hareket, Genel Askeri Eğitim sonrasında sabah sporunu bütünüyle kaldırmıştı. Bizim spora başlamamızdan bir süre sonra, önce içinde yer aldığımız Kurtuluşçu birlik gönüllü olarak; daha sonra ise, içinde yer aldığımız Cephe’nin (Cephet-ül Nidal) bütünü sabah sporunu yeniden zorunluluk olarak günlük programlarına koydular. Ama, örnek olmanın kişide yarattığı mutluluğu yaşayamadan, Filistinli refiklerimizin öfkeli eleştirileriyle karşı karşıya kaldık. Her toplumda “eski köye yeni adet getirmek” ilk aşamada tepkilerle karşı konulan bir girişim olmaktadır.

Eğitim çalışmamız, etrafı kum torbalarıyla oluşturulmuş tepcilerle korunan çadırlarımızda yapılmakta idi. Devlet konusu ilk çalışma idi ve peş peşe birkaç çalışmayı salt bu konu kapsadı. Onu, emperyalizm, faşizm gibi konular izledi. Birlikler içerisinde yaşamayan, Beyrut’ta “sivil yaşam” içinde olan yoldaşlarımızdan da zaman zaman seminerci olarak yararlanmaktaydık.

Çalışmalar salt teorik konuların kavratılmasına yönelik değildi. Aynı zamanda örneğin ajitatör yetiştirilmesine yönelik ciddi çabalarımız da olmakta idi. Örneğin: Grubun üyeleri bazı çalışmalarda, belirlenmiş somut bir konu üzerine bildiri

yazıyor, sonra bu bildiriler okunarak bütün grup içerisinde tartışmaya açılıyordu. Bazı yoldaşlarımızın sosyal demokrasi ile olan sınır çizgilerinin neredeyse bütünüyle ortadan kalkmış olduğunu bu tartışmalar sırasında ortaya çıkararak, bunu ciddi bir sağ eğilim olarak ortaya koymuştuk.

NAMAZLI EĞİTİM

Lübnan çalışmalarının kitleye yönelik eğitim çalışması ise, yılların deneyimine rağmen, benim için de olağanüstü bir kazanım idi. Bir yoldaşım, Beyrut'ta yoksul mahallesi olan Pir Hasan'da Kuzey Kürdistanlı bir grubun eğitim çalışması istediğini söylediğinde, öncelikle ortaya çıkabilecek sürprizlere hazırlanmaya çalıştım. Kültürel düzeylerini öğrenmiştim; kullanılacak dilin düzeyini kafamca saptamıştım. Ve 1982 Ağustos sıcağında, yaklaşık 40 civarında insanın beni beklediği, duvarları ve damı (çatısı) tenekeden yapılma tek oda büyük eve girdiğimde, onca ön hazırlığı boşa yaptığımı; daha önce karşılaştığım gruplarla benzeştirilemeyecek çok farklı bir grupta karşı karşıya olduğumu hemen anladım.

Toprak zemin üzerine serilmiş kilimler üzerinde bağdaş kurmuş, geniş bir U yaparak dizilmişlerdi. U'nun açık ağzına, birisi benim için olmak üzere iki minder konulmuştu. Odaya girdiğimde hazırıldılar ve toplu olarak ayağa kalkarak karşıladılar. Yaş ortalaması benimkinden büyüktü. Çoğu inşaat işçisi olan bu büyük grubu, genel olarak Kuzey Kürdistan'dan kaçak olarak aşağılara inmiş, devletle sorunlu yoksul köylüler oluşturmaktaydı. Yanımdaki minderde yaşlıca, efendi, saygılı, yumuşak yüzlü biri oturuyordu ve grubun doğal lideri konumunda idi.

Eğitime başladığımda, önce kullandığım dilin anlaşılabilir olup olmadığını test etmem gerekiyordu. Dünyanın vaziyeti, ülkemizde vaziyet falan derken sık sık "anlaşıp anlaşılmadığını" soruyordum. Sonra dikkatimi çekti. Hep, bana yakın birkaç kişi "anladık" diyordu. Ve bir süre sonra anladım: Grubun yaklaşık yarısı sadece Kürtçe ve Arapça biliyor ama Türkçe bilmiyorlardı. Ama büyük bir ilgiyle konuşmamı dinliyorlardı. Semineri verecek kişinin bir "şoreşger" (devrimci) olduğu onlara önceden söylenmişti. Bu kadarı yeterdi onların benimle gönül bağıyla ilişki kurmaları için. Ve yaklaşık bir saatlik konuşmayı büyük bir ciddiyetle dinlediler.

Yanımdaki minderde oturanın grub içindeki statüsünü hala anlamamıştım. Öğlen saatlerinde okunan ezan sesini duyunca durum anlaşıldı. Köklü bir aileden gelen; aynı zamanda ağa olan bu yumuşak yüzlü sempatik ihtiyar, anlatılanlara

göre 6 vukuat sahibi idi. Ezanla birlikte izin isteyip yanımdan kalkarak yönünü “kıbleye” dönerek namaza durduğunda, grubun yarısından biraz fazlası da onunla birlikte saf tutmuş idi. Biz namazsızlar, oturduğumuz yerden ve suskun kalarak namaz bitimini bekleyip sonrası yeniden devam ettik.

HAMBURGER TEKELİ OLUR MUYMUŞ?

Almanya’nın Nürnberg kentinde başlattığımız eğitim çalışması değişik siyasal hareketlerden devrimcileri bir araya toplamıştı. TİP, Dev-Yol, Halkın Kurtuluşu, TDY ve Kurtuluşçu arkadaşlar birlikte toplanıyor ve Marks, Engels, Lenin ve benzeri sosyalistlerin eserleri tartışılıyordu. Elbette her çalışmanın kafamda programlanmış belli bir konu başlığı vardı. Sohbetle başlayan konuşmalar oraya kaydırılır ve oradan devam ederdi. Ama, Türkiyeli sol grupları doğrudan gündeme getirmeden; anlattıklarımızı Marks ve Engels’e dayandırarak sürdürürdük çalışmayı. Bu çalışmalar, katılanlar tarafından bugün bile saygıyla ve özlemle anlatılan çalışma örneklerindendir.

Sabaha dek süren çalışmaların birinde, Almanya’dan bir monopol (tekeli) örneği verilmesine ilişkin isteğimi yanıtlayan arkadaşın verdiği, “örneğin hamburger tekeli hocam” yanıtı epey güldürmüştü bizi. Yüzlerce şubesi ile dünyanın her yanına yayılmış ve Amerikan yaşam tarzının sembolü haline gelmiş olan Mc Donalds’lar kastedilmekte idi bu yanıtla.

VUR KAZMAYI OLİGARŞİNİN BELİNE BELİNE

Ancak, Avrupa’daki en değişik deneyimimizi Fransa’da, Ancenis yakınlarındaki Couffe’de bir köy evinde gerçekleştirdik. Tanıdığımız bir Fransız ailenin, orman içindeki bir köyün kıyısında, eski yapı bir evleri vardı. Küçük bir çiftliği andırmakta idi. Bu ilişkiyi değerlendirip, kendileriyle konuşarak bir anlaşma yaptık: Sayıları 12-15 arası değişen Kurtuluşçu bir grup olarak bu evin bahçesine çadır kurarak yerleştik. Sabah 7’de toplu olarak uyanıyor ve orman içinde uzun bir koşuyla başlayan toplu spor yapıyorduk. Sonra ev sahibimizin hazırladığı kahvaltımızı yapıyor ve (şimdi sıkı durun) öğlene kadarki zamanımızda, evin tamiri işiyle uğraşıyorduk. Yani bu küçük çiftlik evinde işçi olarak çalışıyorduk. Buna karşılık ev sahibimiz karnımızı doyuruyor ve bize yatma olanağı sağlıyordu.

Öğle yemeğinden sonra ise, çadırımızda okul sistemi gibi düzenli bir eğitim çalışmasını gerçekleştiriyorduk. Bütünü Kurtuluşçu olan bu grupta, hem hareketimizin düşüncelerini tekrar ediyor, açıyor, tartıştırıyor, hem de gelişmeleri yorumluyor, tartışıyor ve durumdan görev yaratıyorduk. Daha sonraki

Fansa örgütlenmesini bu çalışmalardan geçmiş arkadaşlarımızla oluşturduk.

Çalışma zamanlarında grup üyelerinin gösterdiği dayanışma duygusu, paylaşma, yardımlaşma istekleri, işe sarılmadaki ciddiyet vb.. her şey bir değerlendirme konusunu oluşturmakta idi.

İnşaat işçiliğimizin konusunu önce çok basite almıştık: Çok eski taş bir bina olan evin pencerelerini genişletmek amacıyla duvarları yıkacak ve yeniden pencere yer-

leştirecektik. İşimiz kolay görünüyordu yani: Ağır balyozları ve kazmaları alarak bütün hıncımızla yüklendik duvarlara. Belki de kolaylaştırmak için, bir oyuna dön-

nüştürmüştük yıkım işlemini: “Kahrolsun Oligarşi” diyerek vurmaktaydık ağır balyozları ve kazmaları duvara. Ve aynı evde oturan bir Fransız işçinin uyarısını ciddiye alıp önderliği ona bırakmasaydık belki de ne ben bugün bu satırları yazıyor olabilirdim, ne de benimle beraber kazma sallayan dört yoldaşım. Son anda Fransız usta ye-

tişti ve bizim yaptığımız işin sonunda evin o bölümünün (üst katıyla birlikte) çökeceğini; tavanın çökmesini engelleyecek payandalar konulmadan duvarın yıkılmaması gerektiğini anlattı. Güvendik ve dediğini yaptık ve gördük ki, yıkmadan

önce, yıkılanın yerine ne konulacağını; çöküşün nasıl engelleneceğini bilmek çok önemli imiş. Oligarşinin bir kez daha üstümüze çöküşü son anda engellenebildi.

DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK

Derdim anı anlatmak değildi elbette. Eğitimin nasıl bir öneme sahip olduğunu göstermek istedim örnekler vererek. Eğitim çalışmalarımız aynı zamanda teorik hattımızın kendini düzelterek gelişiminin de temel dinamolarından biri idi. Nisan 1977 tarihinde yayınlanan 11. sayımızda ortaya çıkan tartışmalar bunun güzel bir örneğini oluşturmaktadır:

“Proletaryanın Devrimci Partisi Üzerine Genel Bir Yaklaşım” başlıklı yazımızda proletarya partisinin temel özellikleri tanımlanmakta idi. 2. enternasyonal partilerinden ayıran farklılıklar olarak üç başlık altında toplamıştık proletarya partimizin özelliklerini: Parti bir savaş örgütüdür; parti çalışmasının esasları gizliliklidir; ve, partide demokratik merkezîyetçilik egemendir. Ve sonuncu özelliğin açılımı yapılırken ünlü emir demiri keser mantığının da teorik izahını yapmaya çalışmıştık: Proletarya partisinde merkezi bir yönetim vardır. Altın üste bağlı olduğu, sarsılmaz bir disiplin gerekir. Alt üste, azınlık çoğunluğa uymak zorundadır. Bu, partinin demokratik merkezîyetçilik ilkesidir. Partinin legal olanaklarının artmasına, gelişmesine paralel olarak demokratik merkezîyetçiliğin demokratik yanı, tersine bir gelişme halinde ise merkezîyetçi yanı egemendir.” (KSD. Sayı 11. s. 50.)

Tartışma hemen başladı. Önce demokratik merkezîyetçiliğin bu tanımını eğitim grupları tarafından reddedildi. Sonra yazıda geçen “öncüler örgütü” gibi kavramlar reddedilerek iş gelişti. Hiziplerin varlığına yaklaşım sorunu ise, farklı düşüncelerin gelecekte karşılaşılabilecekleri engellemelere karşı bir önlem olarak dayatıyordu kendini.

Bazı grupların sıkça “özeleştirî” yaparak en ciddi teorik sorunları bile kolayca aşmayı denedikleri bir ciddiyetsiz yaklaşıma karşılık sanırım bizde de tersi bir yaklaşım vardı: Teorik düzeyi en gelişkin hareket olarak tanınmışlığımızdan mıdır nedir, en ciddi yanlışlarda bile özeleştirî sözcüğünü kullanmadan durumu düzeltme yolunu araştırırdık. Fiyakamız bozulur diye korkuyorduk belki de. KSD’nin 20-26 sayıları arasında yayınlanan “Sosyal Emperyalizm Teorisi Yeni Narodnizmin Teorisidir” başlıklı dizi yazımızın ikincisinde yapılan ve temele ilişkin çok

ciddi bir yanlışın “Bir Açıklama” başlığıyla kamuoyuna sunulması, biraz burnundan kıl aldırma mantığından mı kaynaklanıyordu nedir, bilinmez. 3 ay sonra yayınlanan 24. sayımızda (KSD 24. Mayıs 1978), “Yeterince açılmamış olması dolayısıyla” “esas olarak anlatılmak istenen şey” anlatılamamış olduğu için, “ve eksik, ve eksik olduğu için yanlış” olarak, ortaya Marksizmin mutlak kaderci yorumuna dayalı bir belirleme çıkmıştı. Eğitim gruplarımız bu türden bir açıklamayı doğru bulmamış; özeleştirici geleneğinin yerleşmesi için başta ideolojik organın daha cesur davranması gerekliliğini yüksek sesle dillendirmişlerdi. Ne var ki “koşullar” yine de işi “uzatmamızı” engelliyordu.

Sanırım, özeleştirici geleneğini yerleştirmek anlamında pek başarılı olduğumuz söylenemez. Daha sonraki yıllarda yaşanan birçok olay, yaşanan sürecin belki de en ciddi tahribatının eleştirisi – özeleştirici ilkesinin kendinde olduğunu göstermiştir.

Yeter!

Uzatmaya gerek yok: Yani devrim için eğitim, devrimimizin bir eylemi idi.

Yeni KURTULUŞ

Teorik Politik sosyalist Dergi. Şubat 2006. Sayı 3.

DİPNOTLAR

¹ Lenin. “Sol” Komünizm Çocukluk Hastalığı. s.16.

² Lenin. Revizyonizm Üzerine. “Rus Sosyal Demokrat Hareketi’nde Reformizm.”

³ Engels. Doğanın Diyalektiği. s. 77.

⁴ Lenin. Marksizm ve Revizyonizm.

⁵ Engels.

⁶ Mahir Çayan. Bütün Yazılar. “Kültür Sorunu Üzerine.”

⁷ Stalin. Leninizm’in İlkeleri. s. 25.

⁸ Engels.

⁹ Mao Tsetung. “Kitaba Tapmayla Mücadele.”

¹⁰ Mao Tsetung.

¹¹ Mao. Başkan Mao’nun Sözleri.

¹² Lenin, V.İ. Revizyonizm Üzerine. „Rus Sosyal Demokrat Hareketinde Revizyonizm” Koral Yayınları. S. 82.

¹³ Lenin, V.İ. “Sol” Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı. Sol Yayınları. 1. Baskı. S.16.

¹⁴ Lenin, V.İ. Devlet ve Devrim. Bilim ve Sosyalizm Yayınları. Mart 1976. S.63.

¹⁵ Bu konuda, Kurtuluş Sosyalist Dergi’nin 5. sayısındaki “Teorik Eğitimin Önemi ve Yöntemi Üzerine” isimli yazıya bakınız. Aslında, elinizdeki bu yazı da, söz konusu yazının yayınlanmasından bu yana geçen iki yıllık dönem içinde yapılan eğitim çalışmalarının deneyleri ışığında yeniden gözden geçirilip, genişletilmiş hali sayılabilir.

¹⁶ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 20. s. 50-51.

¹⁷ Marx-Engels. Alman İdeolojisi. Taban Yayınları. Ocak 1976. s.35.

¹⁸ age. s.32.

¹⁹ age. s. 23.

²⁰ Stalin. Diyalektik ve Tarihi Materyalizm. Bilim ve Sosyalizm Yayınları. 6. baskı. s. 26.

- ²¹ Stalin, J. Diyalektik ve Tarihi Materyalizm. Bilim ve Sosyalizm Yayınları. 2. baskı. s. 35.
- ²² Marx, Karl. Ekonomi Politğin Eleştirisine Katkı. Sol Yayınları. 2. baskı. s. 23.
- ²³ Stalin, J. Son Yazılar. “Dil Biliminde Marksizm Üzerine.” Sol Yayınları. 1 baskı. s. 11-12.
- ²⁴ Stalin, J. age. “L.D. Yaroşenko Arkadaşın Yanlıları”. Sol Yayınları. 2. baskı. s. 124.
- ²⁵ Stalin, J. Sosyalizm mi Anarşizm mi? Sol Yayınları. 1. baskı. s. 28.
- ²⁶ Lenin, V.İ. Aktaran: Politzer, G. Felsefenin Temel İlkeleri. Sol Yayınları. 4. baskı. s. 274.
- ²⁷ Lenin, V.İ. Proletarya Kültürü.
- ²⁸ Marx-Engels. Alman İdeolojisi. s. 68-69.
- ²⁹ Kalinin, M.İ. Devrimci Eğitim, Devrimci Ahlak. Ser Yayınları. s. 78.
- ³⁰ Engels, Friedrich. Ailenin, Devletin, Özel Mülkiyetin Kökeni. Sol Yayınları. 3. baskı. s. 151.
- ³¹ Eflatun. Devlet. Remzi Kitabevi. 2. Baskı. (377-c) s. 68.
- ³² Bu konuda ayrıntılı görüşleri Aristoteles’in Politika isimli eserinden görebiliriz. (1.Kitap).
- ³³ Aytaç, Kemal. Doç. Dr. Avrupa Eğitim Tarihi. DTCF Yayınları. 1972. No 225. s. 47-48.
- ³⁴ Lenin, V.İ. Emperyalizm. Sol Yayınları. 3. baskı. s. 117-118.
- ³⁵ Mondlane, Eduardo. Mozambik Kurtuluş Mücadelesi. Yöntem Yayınları. Şubat 1975. s. 74-75.
- ³⁶ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı: 2. s. 37.
- ³⁷ Devrimci Demokratik Birlik. No 1. “Ülkemizde Eğitim Politikası ve Demokratik Eğitim.” s.32.
- ³⁸ Marx-Engels. Alman İdeolojisi. Taban Yayınları. s. 70-72
- ³⁹ Stalin. Diyalektik ve Tarihi Materyalizm. Bilim ve Sosyalizm Yayınları. 6. baskı. s. 56.
- ⁴⁰ Lenin, V.İ. Ne Yapmalı? Yücel Yayınları. 1. baskı. s. 56.

-
- ⁴¹ Cornforth, M. "Teorik Çalışmada Nesnellik ve Partizanlık." Yurt ve Dünya Dergisi. Sayı 1. s. 142.
- ⁴² age. s. 143.
- ⁴³ Lenin. Revizyonizm Üzerine. "Marksizm ve Revizyonizm." Koral Yayınları. 1975. S. 57.
- ⁴⁴ Stalin. Leninizmin İlkeleri. Sol Yayınları. 2. Baskı. s. 25.
- ⁴⁵ Marx'dan aktaran: Garaudy, R. Marks İçin Anahtar. Bilgi Yayınevi. S. 53.
- ⁴⁶ Cornforth, M. age. s. 143.
- ⁴⁷ Stalin. age. s. 9.
- ⁴⁸ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 29. s.72-73.
- ⁴⁹ Lenin. Ne Yapmalı? s. 109.
- ⁵⁰ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 18. s.13.
- ⁵¹ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 17. S 13.
- ⁵² Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 20. s.41-42.
- ⁵³ Marx. Kapital 1. Cilt. "Fransızca Baskıya Önsöz" Sol Yayınları. Temmuz 1975. s. 28.
- ⁵⁴ Stalin. age. s.25.
- ⁵⁵ Marx. "Feuerbach Üzerine Tezler." (VIII ve II nolu.) Marx-Engels. Felsefe İncelemeleri. Doğan Yayınları. s 67-68.
- ⁵⁶ Kalinin. Devrimci Eğitim, Devrimci Ahlak. Ser Yayınları. s. 43-44.
- ⁵⁷ Lenin. Age. s. 36-37.
- ⁵⁸ Bakınız. Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 1, "Yol Ayrımı". Sayı 2, "Evrin Devrim Üzerine"
- ⁵⁹ Lenin. Age. s. 36.
- ⁶⁰ Bu konuda Lenin'in Ne Yapmalı? isimli eserinden çok yararlanabileceğimizi söylemeye gerek yok. Örneğin: Yücel Yayınları, s 56, özellikle dipnot çok önemlidir. Ayrıca s. 173-176 vb.
- ⁶¹ Marx'tan aktaran, R. Garaudy. age., s. 52.
- ⁶² Kalinin. age. s. 12-13.

⁶³ Lenin'den aktaran, Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 20. S. 47.

⁶⁴ Marx. Kapital 1. Cilt. "Almanca İkinci Baskıya Son Söz" Sol Yayınları. s. 25.

⁶⁵ Kalinin. age. s. 232. Lenin Nereden Başlamalı? S. 69-84 ve bu kitabın tamamı.

⁶⁶ Kalinin. age. s. 45.

⁶⁷ Kalinin. age. s. 232.

⁶⁸ Bu konuda Lenin'in "Ne Yapmalı?" adlı eseri ve Kalinin'in "Devrimci Eğitim, Devrimci Ahlak" adlı eseri mutlaka okunmalıdır.

⁶⁹ GMK, Geçici Merkez Komite

⁷⁰ Nürnberg'e gelişimden hemen iki ay sonra, bu kentte yaşayan değişik siyasetlerden (TİP'ten gelme 2, DevYolcu 4, TDY Sempatizanı 1, Halkın Kurtuluşundan ayrılmış 1, Proleter Dayanışma'dan 1, Kurtuluşçu 4 ve 2 bağımsız devrimci) istemleriyle başlattığım "İdeolojik Eğitim" çalışması haylice uzun sürdü. Bu Avrupa'ya gelişimle birlikte başlattığım ilk "İdeolojik Eğitim" çalışmasıydı. Çalışmada örgüt görüşlerini doğrudan tartışma konusu yapmadan, marksist klasiklerle sürdürüldü. Bu arkadaşlar arasında çıkan yeni katılımlarla iyi bir Kurtuluşçu grubu oluşturduk. Ama eğitim doğrudan Marksizm, Leninizm üzerinden sürdürüldü. Örgüt propagandasına girilmedi. Kurs sonunda 4 DevYolcu arkadaş dışında grubun bütünü Kurtuluş'la çalışmayı sürdürdüler. O günlerde Kurtuluşçu olan arkadaşlar bugün de bu siyasal geleneğe bağlı olarak (ama değişik müfrezelelerde) devrimci çalışmalarını devam ettiriyorlar.

Kürt yoldaşlarımız için farklı bir çalışma yöntemi uyguluyorduk. Esas katılım Kürt yoldaşlarımız olsa da katılmak isteye diğer arkadaşlarında katılabildiği bu çalışmada ise Kürdistan ve Kürtlerin tarihinden başlayıp, Kürt özgürlük mücadelesi tarihiyle devam eden ve günümüzde Kürt sorununa ilişkin siyasal düşüncelere ulaşan ve değerlendiren bir yol izlenmekteydi. Bu çalışmayı Kürt yoldaşlarımız yapıyorlardı. Çıkardığım bir program ve yöntemlerden yararlanarak kendileri hazırlanıp sunum yapıyor ve sorunun güncel gelişimleri üzerinden birlikte sürdürdüğümüz tartışmalarla çalışma sabahlara kadar sürüyordu.

⁷¹ ERNK (Eniya Rizgarîya Netevî Kurdistan-Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi)

⁷² PKK Başkanlık Konseyi. 9 Ekim 2000." Tüm Parti Örgüt ve Yönetimlerine, Tüm Parti Militan ve Çalışanlarına" başlıklı yazı.

⁷³ PKK Başkanlık Konseyi. 9 Ekim 2000. Yukarıda adı geçen yazı.

⁷⁴ Bu yazıda, özel ayırımı gitmediğimiz takdirde, “eğitim” sözcüğünün tek başına kullanıldığı her yerde öğretim-eğitim-propaganda birlikte kastedilmektedir. Siyasal irade sözcüğü ise elbette Kürdistan İşçi Partisi’ni ifade eder.

⁷⁵ Sosyalist İdeolojik Eğitimin Amacı ve Yöntemi Üzerine. Kurtuluş Sosyalist Dergi.

⁷⁶ PKK Başkanlık Konseyi. 9 Ekim 2000. Yukarıda adı geçen yazı.

⁷⁷ Marx. Feuerbach Üzerine Tezler.

⁷⁸ Almanca Bildung karşılığında.

⁷⁹ Almanca Erziehung karşılığında.

⁸⁰ Sosyalizasyon, bireyin, hem kendini üretebilecek yetenek ve niteliklere sahip olabilmesi, hem de toplumla uyumlu yaşayabilmesi için biçimlenmesi çalışmalarının bütününe verilen isimdir. Aile, akraba ilişkileri, okul, çevre ilişkileri dini ya da siyasi kuruluşlar, devlet gibi kurumlar sosyalizasyon aygıtları olarak işlev görürler.

⁸¹ Türkçe karşılık olarak: Kışkırtma. Ajitator: Kışkırtıcı.

⁸² Devlet’in tanımı içinde yer alan temel unsurlardan biri de: “devletin, meşru şiddet kullanma tekeline sahip olan tek politik-toplumsal kurum” olduğu gerçektir.

⁸³ PKK Başkanlık Konseyi. Yukarıda adı geçen yazı.

⁸⁴ Kürdistan’ın her parçasında da mutlaka uygulanmasını önereceğimiz eğitim çalışmalarının, her parçanın kendi toplumsal-siyasal özelliklerine uygun olarak ayrıca ele alınarak, kendi koşullarına uygun öz ve biçime kavuşturulması gerektiği açıktır.

⁸⁵ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Ekim 1976. Sayı: 5.

⁸⁶ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Şubat-Temmuz 1979. Sayı: 31.

⁸⁷ Teorik Politik Kurtuluş Sosyalist Dergi. Ocak 2004. Sayı: 3.

⁸⁸ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı: 31. agy.

⁸⁹ İMO: İnşaat Mühendisleri Odası. Kastedilen yer, Oda’nın Ankara Şubesi lokaledir.

⁹⁰ Ankara Devrimci Kadınlar Derneği

⁹¹ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı: 31. agy.

⁹² Can Yücel'in Deniz Gezmiş için yazdığı şiiri: Mare Nostrum.

⁹³ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı 31. agy.

⁹⁴ yagy.

⁹⁵ Türkiye'deki Kürt örgütlerinden birinin adı olan Rızgari, "Kurtuluş" anlamına gelmektedir.

⁹⁶ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı:5. agy.

⁹⁷ Anti-Dühring baskısı için E. Botigelli'nin yazdığı Sunuş yazısından. (Enti-Dühring. Sol Yay. İkinci Baskı. 1977. S. 26.

⁹⁸ Sosyalist Ahlak-Devrimci Tavrı ve Eleştirisi Özeleştirisi Üzerine Notlar. Kurtuluş Yay. 1977.

⁹⁹ Şoreş. Karkerên hemû welatan û gelên bîndest yekbîn. Haziran, 1980.

¹⁰⁰ Sosyalist Ahlak-Devrimci Tavrı. age.

¹⁰¹ Kurtuluş Sosyalist Dergi. Sayı:5. agy.

¹⁰² Şaban İba. yagy.

¹⁰³ Örgüt içerisinde 82-83 yılları arasında ciddi tartışmalara neden olan ve örgütsel bir kopuşu da doğuran bu dönem MK politikaları, 83'te yapılan Suriye Konferansı'nda, genel yaklaşımında antidemokratik, Kürt sorunundaki tutumu nedeniyle de "sosyal şöven bir eğilim" olarak tanımlanmıştı.

¹⁰⁴ Karl Marks. Arnold Ruge'a Mektup. 1843.

¹⁰⁵ Marks. Feuerbach Üzerine Tezler. (VIII ve II.)

¹⁰⁶ Tekrar selam Metin.

Yazı çok güzel, keşke daha uzun yazabilseydin. Bu hikâyelerle süsleme işi gerçekten çok hoş. Bence bu yazıyı bir kere daha ve yeteri kadar uzun zamanda bunun beş on katı olacak biçimde tasarlasana.. Gerçekten faydalı olur. Büyük bir ihtiyaç eğitim işi.

Zira ben kendime hep sunu soruyorum:

Eğitime bu kadar önem verdik de neden o zaman var olanlardan başka pek insan çıkmadı. Yani zihnini teoriye vermiş devrimci??????

İşin bu yanını titizlikle irdelememiz gerekiyor. Neden, neden??????????

Hatta biraz daha yazmak istersen arkadaşlardan azcık zaman isteyiver. Sevgiler. (9. Eylül. 2004. Mahir Salih Sayın)

¹⁰⁷ Aslında THKP-C kökenli bir grup arkadaş Türkiye topraklarında “Faşizme Karşı Birleşik Cephe” adıyla bir illegal örgütlenme yaratma çabası içindeydik. Bu nedenle sık sık bir araya geliyor; toplantılarda eğitim benzeri bir çabayı da birlikte sürdürüyorduk. Bu girişim çalışmaları polis istihbaratıyla saptanınca hepimiz tutuklandık. Böylece, henüz “olmayan” ama “oluşturulmak istenen” bir örgütlenme çabası, hedefine ulaşmadan son buldu. Mahkeme ise “örgüt” davası olarak sürdürüldü.